Wisbech's illustrerede Almanak

Udkom fra 1852-1939 med indhold gældende for det kommende år.

Om almanakken på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p104813.htm

Udarbejdet af Niels Jensen

Forlagt af Brødrene Wisbech
KOLDING

TILLAUF AF UNIVERSITETET

Almanak

for det Aar efter Christi Fødsel

1881,

som er det første efter Skudaar;

beregnet til Kjøbenhavns Observatorium

af

H. C. F. C. Schjellerup,
Professor.

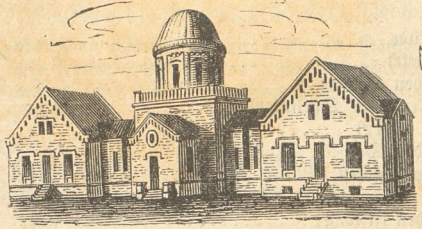

Kjøbenhavn.
Trykt hos J. H. Schultz.

For usolgte Almanakker, der tilbagesendes til Ombytning efter 15. Januar 1881 fradrages for Almanakkens Hæftning henholdsvis 3, 4, 5 og 7 Øre for hvert Exemplar à 50, 75, 100 og 125 Øre.

Nærværende Aar

regnes

efter Christi Fødsel 1881.

Siden Reformationen	364.
Siden den Oldenborgske Stammes Regjerings Begyndelse i dette Rige	433.
Siden vor allernaadigste Konge, Kong Christian den Niendes Fødsel	63.
Fra Kong Christian den Femtes danske Lov	198.
Fra Danmarks Grundlov	32.

Imellem Jul og Fastelavn er 9 Uger og 1 Dag.

Aaret 1881 er det 6594de i den julianske Periode.

Mosaiske Festdage 1881.

Purimfest	15	Marts
* 1ste Paaskedag	14	April
* 2den —	15	—
* 7de —	20	—
* Paaskens Ende	21	—
* Ugefest (Pintse)	3	Juni
* Sammes 2den Festdag	4	—
Fastedag, Templets Ødelæggelse	4	August
* Nytaarsfest (5642)	24	Septbr.
* Sammes 2den Dag	25	—
* Store Forsoningsfest	3	Oktbr.
* Løvsalsfest	8	—
* Sammes 2den Festdag	9	—
* Sammes Slutningsfest	15	—
* Thorah-Glædesfest	16	—
Templets Indvielsesfest (Jul), som feires i 8 Dage	17	December.

Enhver Festdag begynder den foregaaende Aften og de med * betegnede feires strengt.

Det danske Kongehus.

Kong **Christian IX.** til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, født 8de April 1818, sukcederede 15de November 1863, formælet 26de Maj 1842 med

Dronning **Louise** Vilhelmine Frederikke Caroline Auguste Julie, Prindsesse af Hessen-Kassel, født 7de September 1817.

Børn:

1) Kronprins Christian **Frederik** Vilhelm Carl, født 3dje Juni 1843, formælet 28de Juli 1869 med

Kronprinsesse **Louise** Josephine Eugenie, Prinsesse af Sverig og Norge, født 31te Oktbr. 1851.

Børn: 1) **Christian** Carl Frederik Albert Alexander Vilhelm, født den 26de September 1870.

2) Christian Frederik **Carl** Georg Valdemar Axel, født den 3dje August 1872.

3) **Louise** Caroline Josephine Sophie Thyra Olga, født den 17de Februar 1875.

4) **Harald** Christian Frederik, født den 8de Oktober 1876.

5) **Ingeborg** Charlotte Caroline Frederikke Louise, født den 2den August 1878.

6) **Thyra** Louise Caroline Amalie Augusta Elisabeth, født den 14de Marts 1880.

2) **Alexandra** Caroline Marie Charlotte Louise Julie, født 1ste Decbr. 1844, formælet 10de Marts 1863 med **Albert Edward**, Prins af Wales, Hertug af Cornwall, født 9de Novbr. 1841.

3) **Georg** I., Hellenernes Konge, (Christian **Vilhelm** Ferdinand Adolph Georg), født 24de Decbr. 1845, formælet 27de Oktbr. 1867 med **Olga** Constantinowna, Storfyrstinde af Rusland, født 3. Septbr. 1851.

4) **Maria** Feodorowna (Maria Sophie Frederikke **Dagmar**), født 26de Novbr. 1847, formælet 9de Novbr. 1866 med Storfyrste **Alexander** Alexandrowitch af Rusland, Storfyrst-Tronfølger og Cæsarewitch, født 10de Marts 1845.

5) **Thyra** Amalie Caroline Charlotte Anna, født 29de Septbr. 1853, formælet 21de Decbr. 1878 med **Ernst August** Vilhelm Adolf Georg Frederik, Hertug af Cumberland og Brunsvig-Lüneborg, født den 21de Septbr. 1845.

6) **Valdemar**, født 27de Oktbr. 1858.

Oldefaders Sønnesøns Kong Christian VIII.s Enke:

Enkedronning **Caroline Amalie**, Prinsesse af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenborg, født 28de Juni 1796, formælet 22de Maj 1815, Enke 20de Januar 1848.

Oldefaders Sønnesøns Kong Frederik VI.s Døttre:

1) **Caroline**, født 28de Oktbr. 1793, formælet 1ste August 1829 med Arveprins Frederik **Ferdinand**, Enke 29de Juni 1863.

2) **Vilhelmine Marie**, født 18de Januar 1808, formælet 19de Maj 1838 med **Carl**, Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg, Enke den 24de Oktober 1878.

I nærværende Almanak antages Dagen overensstemmende med almindelig Bedtægt at begynde ved Midnat og regnes indtil næste Midnat, saa at de 12 Timer, der gaa foran den mellemliggende Middag, benævnes Formiddagstimer, de 12 efterfølgende derimod Eftermiddagstimer. Ethvert Klokkeslet er angivet i den saakaldte Middeltid eller den Tidsart, som stedse bruges i det daglige Liv, og som derfor alle Uhre ere indrettede til at vise. Da denne imidlertid er forskjellig fra den Tid, som Solskiven angiver, bliver det nødvendigt for Enhver, som vil stille sit Uhr efter Solskiven, at kjende den Forskjel, som finder Sted mellem Uhret og Solskiven. Herom erholdes Underretning ved Hjælp af de Tal, som findes paa den Side, der følger efter Decembermaaned, og som angive, hvad et Uhr paa de forskjellige Dage af Aaret bør vise i samme Øieblik, som det efter Solskiven er Middag. Saaledes betegner f. Ex. 12. 4', som findes ved den 1 Januar, at paa denne Dag skal et rigtigt Uhr vise Tolv og fire Minuter i det Øieblik, da Solen angiver Middag. Disse Tal kunne anvendes uden Forandring over hele Landet.

Den tredie Række paa enhver Side indeholder Angivelsen af Klokkeslettet for Maanens Op- eller Nedgang, forsaavidt som Kundskab derom kan have Vigtighed i det daglige Liv. Maanens Opgang er betegnet med O. F. eller O. E., eftersom den indtræffer paa en Formiddags- eller Eftermiddagstime. Ligeledes betegnes Nedgangen med N. F. eller N. E.

Den sidste Række paa enhver Side betegner Angivelsen af Klokkeslettet for Høivande paa Jyllands fri Vestkyst, hvormed maa sammenholdes den Forklaring over Beregningen af Tiden for Flod og Ebbe, som er meddelt efter Tabellen for Tidsforskjellen.

De, der ville benytte Solcentrets Op- eller Nedgang til derefter at stille deres Uhre, kunne, naar de befinde sig paa et Sted i Danmark, der ligger lige Vest for Kjøbenhavn, betjene sig af de i Almanakken anførte Klokkeslet. For de Steder derimod, som ligge nordligere eller sydligere, er beregnet den vedføiede Tabel, der viser, hvormange Minuter man skal lægge til eller trække fra de i Almanakken anførte Klokkeslet for at erfare, hvad Uhret bør vise ved Solens Op- eller Nedgang. De anførte Tal gjælde imidlertid ogsaa for dem, der ligge omtrent lige Øst eller Vest; derfor anføres her saavel disse som ogsaa de, der kunne rette sig efter Kjøbenhavn.

	Kjøbenhavn...	Roeskilde, Holbek, Kallundborg, Veile, Varde.
A.	Helsingør	Hillerød, Nykjøbing, Skanderborg.
B.	Randers	Viborg, Grenaa.
C.	Aalborg	Ribe, Løgstør, Thisted.
D.	Skagen.	
E.	Ribe.....	Asfens, Odense, Nyborg, Korsør, Slagelse, Storeheddinge, Christiansø.
F.	Nakskov.....	Maribo, Saxkjøbing, Stubbekjøbing, Nykjøbing.

	Læg til Opg. Træk fra Nedg.						Træk fra Opgangen. Læg til Nedgangen.												Læg til Opg. Træk fra Nedg.					
	Jan.		Febr.		Marts.		April.		Mai.		Juni.		Juli.		August.		Septb.		Octbr.		Novbr.		Decbr.	
	6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
A.	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2
B.	6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6
C.	9	8	6	4	2	1	1	3	5	6	8	10	10	9	8	6	4	3	1	1	2	4	6	8	9	10
D.	14	12	9	6	3	1	2	3	7	10	13	15	16	15	13	10	7	4	2	1	4	6	7	12	15	16

	Træk fra Opg. Læg til Nedg.						Læg til Opgangen. Træk fra Nedgangen.												Træk fra Opg. Læg til Nedg.					
	Jan.		Febr.		Marts.		April.		Mai.		Juni.		Juli.		August.		Septb.		Octbr.		Novbr.		Decbr.	
	6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
E.	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2
F.	6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6

Loven af 6te Februar 1880, ved hvilken Kjøbenhavns Middeltid er indført som fælles Tid for hele Kongeriget, medfører, at Uhrene, som ere stillede efter Stedtid, maa for Steder, der ligge vestlig for Kjøbenhavn, stilles saameget frem, som Længdeforskjellen beløber sig til i Tid, hvorimod de maa stilles tilbage for østlige Steder. Tidsforskjellen kan udmaales paa Danmarkskortet, idet man erindrer, at 15 Bueminutter svare til 1 Tidsminut.

Exempelvis anføres paa nærmeste Minut Klokkeslætsforskjellen for nogle vestlige Steder: Hillerød 1′, Roeskilde 2′, Ringsted 3′, Sorø 4′, Skjelskør 5′, Kallundborg 6′, Nyborg 7′, Skagen 8′, Odense $8^3/_4$′, Aarhus $9^1/_2$′, Horsens 11′, Kolding $12^1/_3$′, Ribe $15^1/_4$′, Holstebro 16′, Hjerting 17′, Ringkjøbing $17^1/_3$′, Blaavandshuk 18′. Af østlige Steder nævnes blot Rønne $8^1/_2$′, Nexø 10′.

Bestemmelse af Middagslinien.

Paa en vandret plan Flade, som er fast opstillet saaledes, at den kan bestrinnes af Solen, tegnes flere koncentriske Cirkler. I Centret opreises en Stift lodret paa Fladen. Naar om Formiddagen mellem Kl. 9 og 11 Stiftens Skygge efterhaanden bliver kortere, mærker man sig paa Cirklerne de Punkter, hvor Skyggens Ende befinder sig. Om Eftermiddagen mellem Kl. 1 og 3 forlænger Skyggen sig, og nu mærker man sig atter Skyggens Ende i Cirklerne. Middagslinien er da den rette Linie, som, dragen ud fra Stiftens Fod, halverer de paa Cirklerne afskaarne Buer. — Konstruktionen giver det bedste Resultat, naar den udføres i Dagene imellem den 17de og 24de Juni eller imellem den 18de og 23de December.

Overgang Stiftens Skygge falder i Middagslinien er det Sandmiddag (jvfr. forrige Side).

Januar

eller Slugmaaned. 31 Dage. 1881.

Christi Omskjærelse, Luc. 2.

		Maan. N. E.		Høiv.
L. 1	Nytaar	5 12	Solen nærmest Jorden	0 21
	Da Herodes var død, Matth. 2.			
S. 2	S. e. Nytaar	6 46	Abel	1 23
M. 3	Enoch	8 17		2 6
Ti. 4	Methusalem	9 44		2 32
O. 5	Simeon	11 6	Sol. op. 8. 31′ n. 3. 41′	3 11
T. 6	Hell. 3 Kong.	N. F.	Tusmørket varer 52′	3 52
F. 7	Knud Hertug	12 27		4 37
L. 8	Erhard	1 45	◐ f. Kv. 8. 59′ Form.	5 31
	Da Jesus var 12 Aar gammel, Luc. 2.			
S. 9	1 S. e. H. 3 K.	3 0	Julianus	6 39
M. 10	Paul Eremit	4 11		7 51
Ti. 11	Hyginus	5 18		9 0
O. 12	Reinhold	6 14	Sol. op 8. 25′ n. 3. 52′	9 58
T. 13	Hilarius	6 58	Tusmørket varer 51′	10 47
F. 14	Felix	7 33	☾ fjerneſt Jorden	11 29
L. 15	Maurus	O. E.	○ f. M. 12. 24′ Eftm.	12 6
	Bryllupet i Kana, Joh. 2.			
S. 16	2 S. e. H. 3 K.	5 36	Marcellus	0 24
M. 17	Antonius	6 48		0 57
Ti. 18	Hert. P. Mar.	8 0	Prisca	1 30
O. 19	Pontianus	9 13	Sol. op 8. 17′ n. 4. 5′	2 2
T. 20	Fab. Sebast.	10 29	Tusmørket varer 49′	2 34
F. 21	Agnes	11 47		3 10
L. 22	Vincentius	O. F.		3 49
	Jesus gik ned af Bjerget, Matth. 8.			
S. 23	3 S. e. H. 3 K.	1 6	Emerentius	4 35
M. 24	Timotheus	2 28	◑ f. Kv. 9. 38′ Form.	5 38
Ti. 25	Pauli Omv.	3 49		6 59
O. 26	Polycarpus	5 3	Sol. op 8. 6′ n. 4. 20′	8 29
T. 27	Chrysostom.	6 3	Tusmørket varer 47′	9 48
F. 28	Fred. 6 Fødſ.	6 48	Carolus Magnus	10 50
L. 29	Chr. 7 Fødſ.	7 21	Valerius	11 42
			☾ nærmest Jorden	
	Jesus traadte i Skibet, Matth. 8.			
S. 30	4. S. e. H. 3 K.	N. E.	Louise. Adelgunde	0 5
M. 31	Vigilius	7 11	● n. M. 1. 39′ Form.	0 49

Februar

eller **Blidemaaned.** 28 Dage. 1881.

		Maan. N. E.		Høiv.
Ti. 1	Brigida	8 38		
O. 2	Kyndelmisse	10 3	Sol. op 7. 54′ n. 4. 34′	1 23
T. 3	Blasius	11 25	Tusmørket varer 46′	2 5
F. 4	Veronica	N. F.		2 43
L. 5	Agathe	12 44		3 23
				4 6

Klinten iblandt Hveden, Matth. 13.

S. 6	5 S. e. H. 3 K.	1 58	◐ f. Kv. 1. 44′ Form.	
M. 7	Richard	3 7	Dorothea	4 56
Ti. 8	Corintha	4 7		6 1
O. 9	Apollonia	4 55	Sol. op 7. 39′ n. 4. 50′	7 14
			Tusmørket varer 45′	8 26
T. 10	Scholastica	5 34	☾ fjerneſt Jorden	9 30
F. 11	Euphroſyne	6 3		10 20
L. 12	Eulalia	6 26		11 2

Arbeiderne i Vingaarden, Matth. 20.

S. 13	Septuageſima	6 44	Benignus	11 39
M. 14	Valentinus	O. E.	○ f. M. 7. 14′ Form.	12 14
Ti. 15	Fauſtinus	7 3	Sol. op 7. 24′ n. 5. 5′	0 31
O. 16	Juliane	8 18	Tusmørket varer 44′	1 3
T. 17	Findanus	9 34		1 36
F. 18	Jul. Sophie	10 53	Concordia	2 9
L. 19	Ammon	O. F.		2 47

De fire Slags Sædejord, Luc. 8.

S. 20	Sexageſima	12 14	Eucharias	3 28
M. 21	Samuel	1 33	◑ f. Kv. 8. 21′ Eftm.	4 17
Ti. 22	Peders Stol	2 48	Sol. op 7. 7′ n. 5. 20′	5 21
O. 23	Papias	3 51	Tusmørket varer 42′	6 45
T. 24	Matthias	4 41		8 15
F. 25	Victorinus	5 18		9 34
L. 26	Inger	5 44	☾ nærmeſt Jorden	10 32

Chriſti Daab, Matth. 3.

S. 27	**Faſtelavn**	6 5	Quinquageſima. Eſto mihi Leander	11 21
M. 28	Ollegaard	N. E.	● n. M. 12. 23′ Eftm.	12 4

Marts

eller Tordmaaned. 31 Dage. 1881.

		Maan. N. E.		Høiv.
Ti. 1	Hvide Tirsdag	7 31	Albinus	0 24
O. 2	Aske Onsdag	8 56	Simplicius	
T. 3	Kunigunde	10 18	Sol. op 6. 50′ n. 5. 34′	1 3
F. 4	Adrianus	11 37	Tusmørket varer 42′	1 40
L. 5	Theophilus	N. F.		2 17
				2 57

Jesus fristes af Djævelen, Matth. 4.

S. 6	1 S. i Fasten	12 49	Quadragesi. Invocavit	3 40
M. 7	Perpetua	1 55	Gotfred	
Ti. 8	Beata	2 48	◑ f. Kv. 8. 52′ Eftm.	4 26
O. 9	Tamperdag	3 30	40 Riddere	5 24
T. 10	Ædel	4 3	Sol. op 6. 32′ n. 5. 49′	6 32
F. 11	Thala	4 28	Tusmørket varer 42′	
L. 12	Gregorius	4 48	☾ fjerneſt Jorden	7 42
				8 49
				9 44

Den kananæiſke Kvinde, Matth. 15.

S. 13	2 S. i Fasten	5 4	Reminiscere. Macedonius	10 29
M. 14	Eutychius	5 19		11 7
Ti. 15	Zacharias	O. E.	○ f. M. 11. 27′ Eftm.	11 44
O. 16	Gudmund	7 20	Sol. op 6. 14′ n. 6. 3′	
T. 17	Gjertrud	8 38	Tusmørket varer 42′	0 2
F. 18	Alexander	9 59		0 37
L. 19	Joseph	11 20		1 13
				1 51

Jesus drev en Djævel ud, Luc. 11.

S. 20	3 S. i Fasten	O. F.	Oculi. Gordius	2 32
M. 21	Benedictus	12 36	Jevndøgn, Foraar begynder	3 17
Ti. 22	Paulus	1 43	◑ f. Kv. 4. 20′ Fm.	4 10
O. 23	Fidelis	2 37	Sol. op 5. 56′ n. 6. 17′	5 13
T. 24	Ulrica	3 17	Tusmørket varer 42′	6 32
F. 25	Mariæ Bebud.	3 46	☾ nærmeſt Jorden	7 57
L. 26	Gabriel	4 8		9 11

Jesus bespiser 5000 Mand, Joh. 6.

S. 27	Midfaste	4 27	Lætare. Castor	10 9
M. 28	Eustachius	4 43		10 57
Ti. 29	Jonas	N. E.	● n. M. 11. 23′ Eftm.	11 38
O. 30	Ovirinus	7 50	Sol. op 5. 38′ n. 6. 31′	12 18
T. 31	Fred. 5. Fødſ.	9 11	Tusmørket varer 43′ Balbina	0 38

April

eller Faaremaaned. 30 Dage. 1881.

			Maan. N. E.		Høiv.
F.	1	Hugo	10 27		1 16
L.	2	Theodosius	11 37		1 54
		Gabriel Engel udsendes, Luc. 1.			
S.	3	5 S. i Fasten	N. F.	Judica. Nicætas	2 34
M.	4	Ambrosius	12 37		3 15
Ti.	5	Irene	1 24	◐ f. Kv. 4. 45′ Eftm.	4 0
O.	6	Sixtus	2 1	Sol. op 5. 20′ n. 6. 45′ Tusmørket varer 44′	4 47
T.	7	Egesippus	2 29	☾ fjernest Jorden	5 46
F.	8	Chr. 9 Fødsl.	2 51	Janus	6 49
L.	9	Procopius	3 9		7 56
		Christi Indtog i Jerusalem, Matth. 21.			
S.	10	Palmesøndag	3 24	Ezechiel	8 56
M.	11	Leo	3 39		9 49
Ti.	12	Julius	3 53		10 33
O.	13	Justinus	4 6	Sol. op 5. 2′ n. 6. 59′ Tusmørket varer 45′	11 15
T.	14	Skjærtorsdag	O. E.	Tiburtius ○ f. M. 12. 40′ Eftm.	11 54
F.	15	Langfredag	9 3	Chr. 5 Fødsl. Olympia	0 14
L.	16	Mariane	10 23		0 56
		Christi Opstandelse, Marc. 16.			
S.	17	Paaskedag	11 35	Anicetus	1 38
M.	18	2 Paaskedag	O. F.	Eleutherius	2 23
Ti.	19	Daniel	12 34	☾ nærmest Jorden	3 11
O.	20	Sulpicius	1 17	Sol. op 4. 44′ n. 7. 13′ Tusmørket varer 47′	4 3
T.	21	Flyttedag	1 49	◑ f. Kv. 9. 28′ Form.	5 0
F.	22	Cajus	2 13	Florentius	6 12
L.	23	Georgius	2 32		7 28
		Jesus kom ind ad lukte Døre, Joh. 20.			
S.	24	1 S. e. Paaske	2 49	Ovasimodo. Albertus	8 40
M.	25	Marc. Evang.	3 4		9 41
Ti.	26	Cletus	3 20	Ananias	10 31
O.	27	Charl. Amal.	3 38	Sol. op 4. 28′ n. 7. 27′ Tusmørket varer 48′	11 15
T.	28	Vitalis	N. E.	● n. M. 11. 15′ Form.	11 55
F.	29	Peter Martyr	9 19		0 16
L.	30	Severus	10 23		0 56

Mai

eller Maimaaned. 31 Dage. 1881.

Jesus er en god Hyrde, Joh. 10.

		Maan. N. E.		Høiv.
S. 1	2 S. e. Paaske	11 17	Misericord. Dom.	1 34
M. 2	Athanasius	11 57	Voldermisse. Phil. Jacob	2 12
Ti. 3	Korsmisse	N. F.	☾ fjernest Jorden	2 52
O. 4	Florian	12 29	Sol. op 4. 12′ n. 7. 41′	3 31
			Tusmørket varer 51′	
T. 5	Gothard	12 53	De lyse Nætter begynde	4 12
F. 6	Joh. a. Port.	1 13	◐ f. Kv. 11. 34′ Form.	4 58
L. 7	Flavia	1 29		5 54

Christi Bortgang til Faderen, Joh. 16.

S. 8	3 S. e. Paaske	1 43	Jubilate. Stanislaus	6 56
M. 9	Caspar	1 57		8 0
Ti. 10	Gordianus	2 11		9 1
O. 11	Mamertus	2 26	Sol. op 3. 58′ n. 7. 54′	9 56
T. 12	Pancratius	2 46	Tusmørket varer 54′	10 47
F. 13	Bededag	3 10	Ingenuus.	11 34
L. 14	Christian	O. E.	○ f. M. 11. 14′ Eftm.	12 20

Den Helligaands Sendelse, Joh. 16.

S. 15	4 S. e. Paaske	10 24	Cantate. Sophie	0 43
M. 16	Sara	11 13	☾ nærmest Jorden	1 30
Ti. 17	Bruno	11 51		2 15
O. 18	Erik	O. F.	Sol. op 3. 45′ n. 8. 7′	3 2
T. 19	Potentiana	12 18	Tusmørket varer 57′	3 51
F. 20	Angelica	12 38	◑ f. Kv. 3. 57′ Eftm.	4 42
L. 21	Helene	12 55		5 42

Beder i Jesu Navn, Joh. 16.

S. 22	5 S. e. Paaske	1 11	Rogate. Castus	6 52
M. 23	Desiderius	1 26		8 2
Ti. 24	Esther	1 43		9 9
O. 25	Urbanus	2 3	Sol. op 3. 35′ n. 8. 19′	10 4
T. 26	Chr. Himmelf.	2 26	Tusmørket varer 61′	10 52
F. 27	Lucian	2 57	Beda	11 35
L. 28	Vilhelm	N. E.	● n. M. 12. 26′ Form.	12 17

Naar Trosteren kommer, Joh. 15.

S. 29	6 S. e. Paaske	9 54	Exaudi. Maximinus	0 36
M. 30	Vigand	10 30		1 15
Ti. 31	Petronella	10 56		1 51

Juni

eller Skjærsommer. 30 Dage. 1881.

		Maan.		Høiv.
		N. E.		
O. 1	Nicomedes	11 17	☾ fjerneſt Jorden Sol. op 3. 27′ n. 8. 29′	2 27
T. 2	Marcellinus	11 34	Tusmørket varer 65′	3 2
F. 3	Krpr. Frederik	11 49	Erasmus	3 38
L. 4	Optatus	N. F.		4 16

Hvo mig elsker, Joh. 14.

S. 5	Pintſedag	12 3	Grundlovsdag Bonifacius ◑ f. Kv. 4. 10′ Form.	5 0
M. 6	2 Pintſedag	12 16	Norbertus	5 56
Ti. 7	Jeremias	12 31	Medardus	7 1
O. 8	Tamperdag	12 47	Sol. op 3. 21′ n. 8. 37′	8 15
T. 9	Primus	1 8	Tusmørket varer 68′	9 23
F. 10	Onuphrius	1 37		10 24
L. 11	Barnab. Apoſt.	2 18		11 18

Chriſtus og Nicodemus, Joh. 3.

S. 12	Trinitatis	O. E.	Baſilius ○ f. M. 7. 47′ Form.	12 9
M. 13	Cyrillus	9 48	☾ nærmeſt Jorden	0 34
Ti. 14	Rufinus	10 21		1 21
O. 15	Vitus	10 43	Sol. op 3. 18′ n. 8. 42′	2 4
T. 16	Tycho	11 3	Tusmørket varer 70′	2 48
F. 17	Botolphus	11 19		3 32
L. 18	Leontius	11 35	◑ ſ. Kv. 10. 9′ Eftm.	4 16

Den rige Mand, Luc. 16.

S. 19	1 S. e. Trin.	11 51	Gervaſius	5 9
M. 20	Sylverius	O. F.		6 13
Ti. 21	Albanus	12 10	Solhverv, længſte Dag. Sommer begynder	7 23
O. 22	10000 Mart.	12 31	Sol. op 3. 18′ n. 8. 45′	
T. 23	Paulinus	1 0	Tusmørket varer 70′	8 35
F. 24	St. Hansdag	1 35		9 40
L. 25	Prosper	2 18		10 31
				11 17

Den ſtore Nadvere, Luc. 14.

S. 26	2 S. e. Trin.	N. E.	Pelagius	
M. 27	7 Sovere	9 0	● n. M. 2. 54′ Eftm.	11 57
Ti. 28	Ekdr. C. Amalie	9 23	Eleonora	0 17
				0 53
O. 29	Petr. Paulus	9 41	☾ fjerneſt Jorden Sol. op 3. 22′ n. 8. 45′	1 27
T. 30	Lucina	9 57	Tusmørket varer 69′	2 0

Juli

eller Ormemaaned. 31 Dage. 1881.

		Maan. N. E.		Høiv.
F. 1	Theobaldus	10 10	Solen fjerneſt Jorden	2 32
L. 2	Mariæ Beſøg.	10 23		3 5
	Det fortabte Faar, Luc. 15.			
S. 3	3 S. e. Trin.	10 37	Cornelius	3 41
M. 4	Ulricus	10 53	◐ f. Kv. 6. 6′ Eftm.	4 20
Ti. 5	Anshelmus	11 11		5 10
O. 6	Dion	11 34	Sol. op 3. 28′ n. 8. 41′ Tusmørket varer 67′	6 15
T. 7	Lov. Aug.	N. F.	Villebaldus	7 33
F. 8	Kjeld	12 8		8 55
L. 9	Soſtrata	12 53		10 6
	Værer barmhjertige, Luc. 6.			
S. 10	4 S. e. Trin.	1 57	Vilh. Carol. Knud Konge	11 5
M. 11	Joſva	O. E.	○ f. M. 3. 4′ Eftm.	11 57
Ti. 12	Henrik	8 45	☾ nærmeſt Jorden	0 20
O. 13	Margarethe	9 6	Sol. op 3. 37′ n. 8. 34′ Tusmørket varer 64′	1 7
T. 14	Bonaventura	9 24		1 48
F. 15	Apoſtl. Del.	9 42		2 28
L. 16	Suſanne	9 58		3 8
	Jeſus lærer af Skibet, Luc. 5.			
S. 17	5 S. e. Trin.	10 16	Alexius	3 52
M. 18	Arnolphus	10 37	◑ ſ. Kv. 6. 24′ Form.	4 38
Ti. 19	Juſta	11 3		5 37
O. 20	Elias	11 35	Sol. op 3. 47′ n. 8. 25′ Tusmørket varer 60′	6 49
T. 21	Evenus	O. F.		8 4
F. 22	Mar. Magd.	12 16	Hundedagene begynde	9 14
L. 23	Apollinaris	1 7		10 9
	Fariſæernes Retfærdighed, Matth. 5.			
S. 24	6 S. e. Trin.	2 8	Chriſtina	10 55
M. 25	Jacobus	3 13		11 35
Ti. 26	Anna	N. E.	● n. M. 6. 9′ Form. ☾ fjerneſt Jorden	12 11
O. 27	Martha	8 5	Sol. op 3. 59′ n. 8. 13′ Tusmørket varer 56′	0 28
T. 28	Aurelius	8 19		1 0
F. 29	Oluf	8 33		1 32
L. 30	Abdon	8 46		2 3
	Jeſus beſpiſer 4000 Mand, Marc. 8.			
S. 31	7 S. e. Trin.	9 1	Germanus	2 35

August

eller Høstmaaned. 31 Dage. 1881.

		Maan. N. E.		Høiv.
M. 1	Peders Fængs.	9 18		3 11
Ti. 2	Hannibal	9 38	◐ f. Kv. 5. 33′ Form.	4 0
O. 3	Nicodemus	10 6	Sol. op 4. 12′ n. 8. 0′	4 38
T. 4	Dominicus	10 45	Tusmørket varer 53′	5 42
F. 5	Osvaldus	11 38		7 7
L. 6	Chr. Forklar.	N. F.		8 34

De falske Profeter, Matth. 7.

S. 7	8 S. e. Trin.	12 48	Donatus	9 51
M. 8	Ruth	2 11	De lyse Nætter ophøre	10 51
Ti. 9	Romanus	O. E.	○ f. M. 9. 7′ Eftm. ☾ nærmest Jorden	11 41
O. 10	Laurentius	7 28	Sol. op 4. 25′ n. 7. 45′	0 4
T. 11	Herman	7 46	Tusmørket varer 50′	0 47
F. 12	Clara	8 4		1 28
L. 13	Hippolytus	8 23		2 5

Den utro Husfoged, Luc. 16.

S. 14	9 S. e. Trin.	8 43	Eusebius	2 46
M. 15	Mariæ Himf.	9 8		3 26
Ti. 16	Rochus	9 38	◑ f. Kv. 5. 48′ Eftm.	4 12
O. 17	Anastatius	10 17	Sol. op 4. 38′ n. 7. 29′	5 8
T. 18	Agapetus	11 5	Tusmørket varer 48′	6 16
F. 19	Sebaldus	O. F.		7 30
L. 20	Bernhard	12 1		8 42

Jesus græder over Jerusalem, Luc. 19.

S. 21	10 S. e. Trin.	1 5	Salomon	9 41
M. 22	Symphor.	2 12	☾ fjerneſt Jorden	10 28
Ti. 23	Zachæus	3 22	Hundedagene ende	11 7
O. 24	Sophie Fred.	N. E.	Bartholomæus ● n. M. 9. 36′ Eftm.	11 42
T. 25	Ludvig	6 42	Sol. op 4. 52′ n. 7. 13′	12 16
F. 26	Irenæus	6 56	Tusmørket varer 46′	0 33
L. 27	Gebhardus	7 10		1 4

Farisæeren og Tolderen, Luc. 18.

S. 28	11 S. e. Trin.	7 25	Louiſe. Auguſtinus	1 37
M. 29	Joh. Halsh.	7 45		2 11
Ti. 30	Benjamin	8 10		2 49
O. 31	Bertha	8 45	Sol. op 5. 5′ n. 6. 55′ Tusmørket varer 44′	3 31

September

eller Fiskemaaned. 30 Dage. 1881.

			Maan. N. E.		Høiv.
T.	1	Ægidius	9 31	◐ f. Kv. 2. 52′ Eftm.	4 20
F.	2	Elisa	10 31		5 35
L.	3	Seraphia	11 46		6 46
		Den Døve og Stumme, Marc. 7.			
S.	4	12 S. e. Trin.	N. F.	Jul. Maria. Theodosia	8 16
M.	5	Regina	1 11		9 33
Ti.	6	Magnus	2 41	☾ nærmest Jorden	10 31
O.	7	Dr. Louise	4 12	Robert Sol. op 5. 19′ n. 6. 37′ Tusmørket varer 43′	11 20
T.	8	Mariæ Fødsl.	O. E.	○ f. M. 5. 30′ Form.	12 3
F.	9	Gorgonius	6 26		0 24
L.	10	Burchhardt	6 45		1 4
		Samaritaneren og Leviten, Luc. 10.			
S.	11	13 S. e. Trin.	7 9	Hillebert	1 43
M.	12	Guido	7 38		2 23
Ti.	13	Cyprianus	8 15		3 5
O.	14	† Ophøielse	9 0	Sol. op 5. 32′ n. 6. 19′ Tusmørket varer 42′	3 50
T.	15	Eskild	9 54	◑ f. Kv. 8. 52′ Form.	4 39
F.	16	Euphemia	10 56		5 40
L.	17	Lambertus	O. F.		6 48
		De 10 Spedalske, Luc. 17.			
S.	18	14 S. e. Trin.	12 2	Chr. 8 Fødsl. Titus	7 57
M.	19	Constantia	1 10	☾ fjernest Jorden	9 0
Ti.	20	Tobias	2 20	Matthæus	9 51
O.	21	Tamperdag	3 30	Sol. op 5. 46′ n. 6. 0′ Tusmørket varer 42′	10 33
T.	22	Mauritius	4 41	Jevndøgn, Efteraar begynder	11 11
F.	23	Linus	N. E.	● n. M. 12. 45′ Eftm.	11 46
L.	24	Tecla	5 34		0 4
		Ingen kan tjene to Herrer, Matth. 6.			
S.	25	15 S. e. Trin.	5 53	Cleophas	0 39
M.	26	Adolph	6 16		1 15
Ti.	27	Cosmus	6 48		1 52
O.	28	Venceslaus	7 30	Sol. op 5. 59′ n. 5. 42′ Tusmørket varer 42′	2 34
T.	29	St. Michael	8 25		3 19
F.	30	Hieronymus	9 33	◐ f. Kv. 10. 39′ Eftm.	4 10

Oktober

eller Sædemaaned. 31 Dage. 1881.

		Maan. N. E.		Høiv.
L. 1	Remigius	10 52		5 12
	Enkens Søn af Nain, Luc. 7.			
S. 2	16 S. e. Trin.	N. F.	Ditlev	6 30
M. 3	Mette	12 17		7 50
Ti. 4	Franciscus	1 45	☾ nærmest Jorden	9 6
O. 5	Placidus	3 12	Sol. op 6. 13′ n. 5. 24′ Tusmørket varer 42′	10 6
T. 6	Fred. 7 Fødf.	4 40	Broderus	10 56
F. 7	Amalia	O. E.	○ f. M. 2. 49′ Eftm.	11 39
L. 8	Ingeborg	5 10		0 1
	Den Vatersottige, Luc. 14.			
S. 9	17 S. e. Trin.	5 37	Dionysius	0 42
M. 10	Gereon	6 11		1 23
Ti. 11	Fred. 4 Fødf.	6 54	Maximilian	2 3
O. 12	Pr. Frederik	7 46	Sol. op 6. 27′ n. 5. 6	2 44
T. 13	Angelus	8 45	Tusmørket varer 42′	3 26
F. 14	Calixtus	9 49		4 10
L. 15	Hedevig	10 57	◑ f. Kv. 3. 16′ Form.	5 0
	Hvis Søn er Christus, Matth. 22.			
S. 16	18 S. e. Trin.	O. F.	Gallus	6 0
M. 17	Florentinus	12 6	☾ fjerneſt Jorden	7 1
Ti. 18	**Flyttedag**	1 16	Luc. Evang.	8 7
O. 19	Balthaſar	2 26	Sol. op 6. 42′ n. 4. 48′	9 4
T. 20	Felicianus	3 37	Tusmørket varer 43′	9 53
F. 21	11000 Jomfr.	4 50		10 37
L. 22	Cordula	6 5		11 18
	Den Værkbrudne, Matth. 9.			
S. 23	19 S. e. Trin.	N. E.	Søren	11 57
M. 24	Proclus	4 49	● n. M. 3. 21′ Form.	0 18
Ti. 25	Crispinus	5 29		1 0
O. 26	Amandus	6 21	Sol. op 6. 56′ n. 4. 32′	1 42
T. 27	Sem	7 26	Tusmørket varer 44′	2 25
F. 28	Prſ. Caroline	8 41	Dr. Mar. Soph. Frederikke	3 11
L. 29	Narciſſus	10 4	Simeon og Judas	4 1
	Bryllupsklæderne, Matth. 22.			
S. 30	20 S. e. Trin.	11 28	Louiſe Charl. Abſalon	4 56
M. 31	Krprdſ. Louiſe	N. F.	◐ f. Kv. 5. 37′ Form.	6 5
			Reformat. Begyndelse	
			☾ nærmest Jorden	

November

eller **Slagtemaaned.** 30 Dage. 1881.

		Maan. N. F.		Høiv.
Ti. 1	Alle Helgen	12 53		
O. 2	Alle Sjæle	2 18	Sol. op 7. 11′ n. 4. 17′	7 20
T. 3	Hubertus	3 42	Tusmørket varer 45′	8 33
F. 4	Otto	5 6		9 38
L. 5	Malachias	6 28		10 30
				11 17

Jesus prædiker om Salighed, Matth. 5.

S. 6	21 S. e. Trin.	O. E.	Leonhardus	
M. 7	Engelbrecht	4 44	○ f. M. 2. 53′ Form.	12 1
Ti. 8	Claudius	5 33		0 22
O. 9	Theodor	6 31	Sol. op 7. 26′ n. 4. 2′	1 3
T. 10	Luther	7 34	Tusmørket varer 46′	1 43
F. 11	**Morten Visp**	8 42		2 22
L. 12	Torkild	9 51		3 1
				3 40

De 10000 Pund, Matth. 18.

S. 13	22 S. e. Trin.	11 0	Arcadius	
M. 14	Frederik	O. F.	◑ f. Kv. 11. 51′ Eftm.	4 20
Ti. 15	Leopold	12 10	☾ fjerneſt Jorden	5 7
O. 16	Othenius	1 20	Sol. op 7. 40′ n. 3. 50′	6 2
T. 17	Anianus	2 31	Tusmørket varer 48′	7 1
F. 18	Hesychius	3 44		8 8
L. 19	Elisabeth	5 0		9 8
				10 3

Skattens Mont, Matth. 22.

S. 20	23 S. e. Trin.	6 18	Volkmarus	10 52
M. 21	Mariæ Ofr.	N. E.	● n. M. 5. 12′ Eftm.	11 38
Ti. 22	Fred. Ferdin.	4 11	Cecilia	0 1
O. 23	Clemens	5 13	Sol. op 7. 54′ n. 3. 39′	
T. 24	Chrysogonus	6 28	Tusmørket varer 49′	0 47
F. 25	Catharina	7 50		1 32
L. 26	Conradus	9 15	☾ nærmeſt Jorden	2 15
				3 1

Jesu Indtog i Jerusalem, Matth. 21.

S. 27	1 S. i Advent	10 41	Facundus	3 47
M. 28	Soph. Magdl.	N. F.	◐ f. Kv. 12. 52′ Eftm.	4 39
Ti. 29	Saturninus	12 6	Andreas	5 34
O. 30	Chr. 6 Fødſ.	1 28	Sol. op 8. 7′ n. 3. 31′	6 45
			Tusmørket varer 51′	

December

eller Christmaaned. 31 Dage. 1881.

			Maan. N. F.		Høiv.
T.	1	Arnold	2 50		7 59
F.	2	Bibiana	4 11		9 9
L.	3	Svend	5 29		10 7
		Tegn i Sol og Maane, Luc. 21.			
S.	4	2 S. i Advent	6 43	Charl. Fred. Barbara	10 57
M.	5	Sabina	O. E.	○ f. M. 6. 4′ Eftm.	11 42
Ti.	6	Nicolaus	4 17	Maaneform. Kl. 4. 18′ Eftm.	0 3
O.	7	Agathon	5 18	Sol. op 8. 18′ n. 3. 26′	0 44
T.	8	Mariæ Undf.	6 26	Tusmørket varer 52′	1 22
F.	9	Rudolph	7 35		1 57
L.	10	Judith	8 44		2 32
		Johannes i Fængsel, Matth. 11.			
S.	11	3 S. i Advent	9 53	Damasus	3 7
M.	12	Epimachus	11 2	☾ fjerneſt Jorden	3 43
Ti.	13	Lucia	O. F.	◑ f. Kv. 8. 55′ Eftm.	4 21
O.	14	Tamperdag	12 11	Crispus	5 7
T.	15	Nicatius	1 23	Sol. op 8. 26′ n. 3. 24′	6 3
F.	16	Lazarus	2 37	Tusmørket varer 53′	7 10
L.	17	Albina	3 54		8 22
		Johannis Vidnesbyrd, Joh. 1.			
S.	18	4 S. i Advent	5 10	Loviſe	9 30
M.	19	Nemeſius	6 24	Solhverv, korteſte Dag	10 29
Ti.	20	Abraham	7 32	Vinter begynder	11 24
O.	21	Thomas	N. E.	● n. M. 5. 57′ Form.	12 11
T.	22	Japetus	5 27	Sol. op 8. 31′ n. 3. 26′	0 35
F.	23	Torlacus	6 55	Tusmørket varer 53′	1 20
L.	24	Adam	8 24	☾ nærmeſt Jorden	2 3
		Chriſti Fødſel, Luc. 2.			
S.	25	Juledag	9 51		2 45
M.	26	St. Stephan	11 15		3 27
Ti.	27	Joh. Evang.	N. F.	◑ f. Kv. 9. 32′ Eftm.	4 12
O.	28	Børnedag	12 37	Sol. op 8. 33′ n. 3. 31′	5 5
T.	29	Noah	1 59	Tusmørket varer 53′	6 12
F.	30	David	3 17		7 27
L.	31	Sylveſter	4 32		8 42

Tabel, som viser hvad Klokken er efter Middeltid, naar Solskiven viser 12.

Jan.	1	12	4′	Marts	27	12	5′	Aug.	8	12	5′
„	3	12	5′	„	30	12	4′	„	14	12	4′
„	5	12	6′	April	3	12	3′	„	19	12	3′
„	7	12	7′	„	6	12	2′	„	23	12	2′
„	9	12	8′	„	10	12	1′	„	27	12	1′
„	12	12	9′	„	13	12	0′	„	30	12	0′
„	15	12	10′	„	17	11	59′	Sept.	2	11	59′
„	18	12	11′	„	22	11	58′	„	6	11	58′
„	21	12	12′	„	28	11	57′	„	9	11	57′
„	25	12	13′	Mai	6	11	56′	„	11	11	56′
„	30	12	14′	„	23	11	57′	„	14	11	55′
Febr.	11	12	14′	Juni	1	11	58′	„	17	11	54′
„	13	12	14′	„	7	11	59′	„	20	11	53′
„	24	12	13′	„	12	12	0′	„	23	11	52′
Marts	1	12	12′	„	17	12	1′	„	26	11	51′
„	6	12	11′	„	22	12	2′	„	29	11	50′
„	10	12	10′	„	26	12	3′	Okt.	2	11	49′
„	14	12	9′	Juli	1	12	4′	„	5	11	48′
„	17	12	8′	„	7	12	5′	„	8	11	47′
„	21	12	7′	„	14	12	6′	„	12	11	46′
„	24	12	6′	Aug.	1	12	6′	„	17	11	45′

Okt.	23	11	44′				
Nov.	1	11	44′				
„	14	11	45′				
„	19	11	46′				
„	23	11	47′				
„	26	11	48′				
„	29	11	49′				
Dec.	2	11	50′				
„	4	11	51′				
„	7	11	52′				
„	9	11	53′				
„	11	11	54′				
„	13	11	55′				
„	16	11	56′				
„	18	11	57′				
„	20	11	58′				
„	22	11	59′				
„	24	12	0′				
„	26	12	1′				
„	28	12	2′				
„	30	12	3′				

Forklaring af Beregningen af Klokkeslettet for Høi- og Lavvande.

Ved Beregningen af Klokkeslettet for Høivande og Lavvande tager man først de Tal, der findes i den sidste Række i hver Maaned, og lægger dertil Havnetiden efter den vedføiede Tabel. Den første Talrække i denne Tabel indeholder det hosstaaende Steds Havnetid, den anden angiver Tidsforløbet fra Høivande til Lavvande og den tredie Middelspringflodhøiden i Fod.

Tabel til Beregning af Høi- og Lavvande.

Agger	3 44	5 19	1
Altona	4 54	7 45	8
Amrum	0 55	6 49	9
Blaavandshuk	1 19	6 8	6
Blankenese	4 19	7 36	—
Blauort Sand	0 13	6 31	—
Bongsiel	1 48	6 38	12
Bordelum Siel	2 17	8 37	—
Brunsbüttel	1 33	7 14	11
Büsum, udenfor Havnen	0 56	6 15	—
Cuxhaven	0 43	6 53	12
Dagebøl	1 54	6 54	10
Dicksander Gat, ved Sydenden af Flakstrømmen	0 36	6 50	—
Fanø, N. O. Pynt	2 17	—	—
„ N. V. Pynt	1 57	—	—
„ Midten af Vestkysten	1 6	—	—
Frederikshavn	5 37	6 0	1
Frederikstad	2 12	7 34	11
Glückstad	2 44	7 13	12
Hals	8 25	4 57	1
Hamborg	5 4	7 48	—
Helgoland	11 45	6 51	10
Hirtshals	4 3	6 14	1
Hjerting	2 20	6 5	—
Husum Havn	2 11	7 25	—
Høier Kanal	2 54	6 33	7
Krück Aue	3 0	—	—
List	1 56	6 15	7

Meldorf Havn ...	1 7	7 45	12	Støren Itzehoe .	3 35	—	—
Nordby	2 37	6 4	6	Støren Størort.	2 24	7 17	—
Norderpiep	0 25	6 18	13	Süderoog	0 45	6 44	11
Nymindegab	2 16	5 48	2	Sydvesthorn	2 18	7 36	9
Ording	0 20	7 23	11	Sønderhoe	1 57	6 42	5
Pelvorm	1 32	6 14	12	Teufelsbrücke	4 39	7 41	—
Pin Aue	3 22	7 34	11	Thorsminde Gab..	3 9	5 35	2
Rendsborg	7 17	7 18	4	Tvilensleth	3 32	7 27	—
Schulau	4 10	7 32	—	Tønningen	1 36	7 11	11
Seesand	0 25	6 54	10	Vollervik	0 49	6 45	12
Skagen	5 37	6 6	1	Vyk	1 56	6 21	10
Skallingende	1 51	—	—				

Exempel: at finde Klokkeslettet for Høivande og Lavvande den 1ste Januar ved Agger:

Af Pillen for Høivande i Januar	0 Tim.	21 Min.
Hertil lægges Havnetid for Agger	3 —	44 —
	4 Tim.	5 Min.

Det Udkomne er Klokkeslettet for Høivande om Formiddagen Er det fundne Klokkeslet større end 12 Timer, da trækkes 12 Timer fra, og det Udkomne er nu Klokkeslettet for Høivande om Eftermiddagen.

Klokkeslettet for det paafølgende Lavvande faas ved til Klokkeslettet for Høivande at lægge Tidsforløbet fra Høivande til Lavvande. Da denne Mellemtid for Agger er 5 Tim. 19 Min., saa indtræffer Lavvande Kl. 9. 24′ om Formiddagen. Blev Lavvandsklokkeslettet større end 12 Tim., da trækkes 12 Tim. fra, og det Udkomne er nu Klokkeslettet for Lavvande om Eftermiddagen.

Trækkes fra de fundne Klokkeslet 25 Min., erholdes derved Klokkeslettene for de næstforegaaende Høivande og Lavvande; lægges derimod 25 Min. til, saa har man Klokkeslettene for de næstfølgende Høivande og Lavvande.

De fundne Klokkeslet ere ved denne Beregning stedse udtrykte i Stedets Middelsoltid.

Formørkelser.

I Aaret 1881 indtræffe følgende Formørkelser:

1) En Solformørkelse den 27de Mai Eftermiddag, som for intet Sted paa Jorden bliver total. Den er usynlig for Danmark, men Begyndelsen vil kunne iagttages ved Solnedgang i den nordvestlige Del af Island og paa Sydspidsen af Grønland.
2) En total Maaneformørkelse den 12te Juni Formiddag og derfor usynlig i Danmark.
3) En ringformig Solformørkelse den 21de November Eftermiddag, som blot bliver synlig paa den sydlige Halvkugle.
4) En partiel Maaneformørkelse den 5te December Eftermiddag. For Kjøbenhavn begynder Formørkelsen Kl. 4. 18′ og ender Kl. 7. 39′. Naar Formørkelsen Kl. 5. 59′ er størst, er ikkun $^1/_{36}$ af Maanediameteren ubeskygget.

gaar forbi Solens Skive Natten mellem den 7de og 8de November. Phænomenet er derfor usynlig for os.

Planeterne i Aaret 1881.

Merkur er i Almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan ses med blotte Øjne. Den 23de Februar, den 20de Juni og den 16de Oktober er den i den største østlige Afstand fra Solen og maa da søges om Aftenen efter Solens Nedgang paa den vestlige Himmel. Den 8de April, den 6te August og den 24de November er den i den største vestlige Afstand fra Solen og maa derfor søges om Morgenen før Solopgang paa den østlige Himmel.

Venus er Aftenstjerne i Begyndelsen af Aaret og kommer den 20de Februar i den største østlige Afstand fra Solen. Samtidig med en stærk nordlig Bevægelse tiltager dens Skin til Slutningen af Marts. Ved denne Tid er Glandsen saa stærk, at Planeten vil kunne ses om Dagen med det blotte Øje. Derpaa aftager Glandsen samtidig med at den indhentes af Solen, hvorved den bliver usynlig i Slutningen af April. I Slutningen af Mai og Aaret ud kan Venus iagttages som Morgenstjerne med stigende Glands til Midten af Juni og med voxende vestlig Afstand fra Solen til Midten af Juli. Idet den derpaa nærmer sig Solen, gjennemløber Planeten Tvillingerne og Krebsen, samt i September Løven, i hvilket Billede den Natten mellem den 25de og 26de passerer nordlig forbi Regulus. I Oktober gaar den ind i Jomfruen, som den forlader i Slutningen af November for i den øvrige Del af Aaret at gjennemløbe Vægten og Skorpionen.

Mars er i Begyndelsen af Aaret usynlig, idet den staar meget lavt paa Himmelen imellem Skorpionen og Skytten. Idet den imidlertid kommer højere paa Himmelen vil den i Begyndelsen af Marts kunne iagttages en kort Tid før Solopgang. Men Forskjellen mellem dens Opgang og Solens bliver stedse større, saa at Planeten allerede i Begyndelsen af Juli staar op ved Midnat. Fra Vædderens Stjernebillede vandrer den i de næste Maaneder gjennem Tyren, hvor den i Begyndelsen af August passerer mellem Syvstjernen og Aldabaran. I Slutningen af August staar Planeten op Kl. 10 Aften, i Slutningen af Oktober Kl. 8, i Slutningen af November Kl. 6 og i den følgende Maaned er den synlig hele Natten. Midt i November er den stationær i Tvillingerne, hvorefter Bevægelsen bliver tilbagegaaende.

Jupiter gaar ved Aarets Begyndelse ned ved Midnat. I de følgende Maaneder indtræffer Nedgangen stedse tidligere, saaledes i Midten af Februar Kl. 10 Aften og i Slutningen af April med Solen og er derfor usynlig. I Midten af Juni begynder den at blive synlig om Morgenen; i Midten af Juli staar den op ved Midnat og i Midten af August Kl. 10 Aften. Medens Bevægelsen hidtil har været østlig i Tyren, bliver Planeten i Midten af September stationær. Derpaa bliver Bevægelsen vestlig. Planeten kulminerer i Midten af November ved Midnat og er saaleds synlig hele Natten. I Midten af December gaar den ned Kl. 5 Formiddag.

Saturn gaar ved Aarets Begyndelse ned Kl. 1 om Natten. Nedgangen indtræffer i de følgende Maaneder stedse tidligere, saaledes i Slutningen af Februar Kl. 10 Aften, i Midten af April med Solen. Planeten er derfor usynlig. I Midten af Juni begynder den at blive synlig om Morgenen; i Midten af Juli staar den op ved Midnat og i Midten af August Kl. 10 Aften. Paa denne Tid befinder den sig i Vædderen, hvori den er stationær i Slutningen af August. Bevægelsen bliver nu vestlig, og i Begyndelsen af November kulminerer Planeten ved Midnat, og den er derfor synlig hele Natten. Nedgangen indtræffer i de følgende Maaneder stedse tidligere, men Planeten bliver dog synlig mange Timer efter Solnedgang.

Planetsystemet.

	Siderisk Omløbstid.	Middelafstand fra Solen, naar Jordens Middelafstand (20085000 Mile) antages som Enhed.	Solens Diameter = 186594 Mile. Solens Omdreining 25 Dage og 12 Tim. Masse. Diameter.	(Sol. Masse antaget som Enhed.)	Omdreining.	Planeternes Middelsafstand fra Solen, udtrykt i Mile.
	Dage.		Mile.		T. M.	Mill.
☿ Merkur	87.97	0.387	650	1:4348000	24 5	7.7
♀ Venus	224.70	0.723	1640	1:412150	23 21	14.5
♁ Jorden	365.26	1.000	1719	1:354030	23 56	20.0
♂ Mars	686.98	1.524	928	1:2968300	24 37	30.5
♃ Jupiter	4332.58	5.203	19183	1:1050	9 55	104.1
♄ Saturn	10759.22	9.539	16376	1:3512	10 30	190.9
♅ Uranus	30686.82	19.183	7255	1:20574	—	383.8
♆ Neptun	60126.72	30.037	7575	1:17500	—	601.0

Planeternes Drabanter.

Maanen bevæger sig i 27 Dage 8 Timer omkring Jorden i en Middelafstand fra denne af 51800 Mile. Dens Diameter beløber sig til 469 Mile. Mars ledsages af 2, Jupiter af 4, Saturn af 8, Uranus af 4 Drabanter og Neptun i det Mindste af 1 Drabant.

Asteroiderne.

Imellem Mars og Jupiter befinder sig en Mængde smaa Planeter, som kaldes Asteroider, og som ikke ere synlige uden Kikkert. De Opdagedes Antal var i Begyndelsen af Aaret 1880 naat op til 213, hvis Middelafstande fra Solen ligge imellem 44 og 68 Millioner Mile.

1. Kronologisk Markedsfortegnelse for 1881.

(Sluttet 10. Mai 1880.)

F betyder Faar, H betyder Heste, K betyder Kvæg, Km betyder Kram, Kt betyder Kreaturer, S betyder Svin og Fedek betyder Fedekvæg.

Januar.

3. Odense H, Holstebro H.
4. Esbjerg Fedek, Skive HKm.
5. NyLøgten Kt, Randers (2) H.
7. AarhusH, HolstedTræv.o.s.v.
8. Horsens H.
10. Veile H.
11. Præstø HKFS, Kolding H.
12. Helsinge Kt o. s. v., Kolind Kt.
14. Frederiksborg HK.
19. Nestved HKKt.
26. Aarhus Fedek.
28. Frederikssund HK.
31. Middelfart H.

Februar.

1. Esbjerg Fedek.
2. Ny Løgten Kt.
3. Randers (3) Km.
4. Frederiksværk HK.
7. Sæby H, Løgstør K.
8. Præstø HKFS, Hjørring H, Ulstrup K. [Kt.
9. N.Sundby HK, Maarupvad
10. Aalborg H, Binderup K.
11. Thisted H, Hobro HK.
12. Nykjøbing (p. M.) H.
14. Skjelskør HK, Skive HK.
15. Frederiksborg HK, Nimtofte HK, Viborg HK.
16. Nestved HKKt, SvendborgH, Randers (2) H.
17. Faaborg H.
18. Aarhus H.
19. Skanderborg H, Lemvig H.
21. Bogense H, Horsens H, Holstebro HKKm. [Veile H.
22. Asfens H, Ringkjøbing HK,
23. Aarhus Fedek, Fredericia H, Varde HK.
24. Helsingør Kt, Odense H, Ribe HK.
25. Frederikssund HK, Kolding HKm.
26. Aarhus H.
28. Silkeborg HK.

Marts.

1. Storeheddinge HK, Vordingborg HK, Rødby HK, SkanderborgH, EsbjergFedek.
2. Hvalsø Kt, Skjelskør HK, Horsens H, Ny Løgten Kt.
3. KorsørHKKm, NakskovHKS o. s. v., Odder HK, Veile H.
4. Roeskilde HK, Kolding H.
5. Randers H.
7. Aarhus H, Nibe Kt.
8. Præstø HKFS, Ringsted HK, Rudkjøbing H, Maribo HK, Skanderborg H, Aars Kt.
9. Fare Kt, Holbæk HK, Kjøge HK, Svendborg H, Horsens H, Mariager Kt, Thirstrup Kt.
10. Slagelse HK, Odense HK, Hobro HK, Veile H.
11. Skibby Kt, Sorø HK, SæbyH, SjelbroKt, Kolding H, ViborgHK.
12. Kjerteminde H, Fjerritslev H, Randers H.
14. Nyborg HK, Stubbekjøbing HK, Thisted H.
15. Storeheddinge HK, Faaborg HK, Sakskjøbing HK, Nykjøbing (p. M.) H.
16. Frederiksborg HK, Nestved HKKt, Asfens HK, SkiveHK.
17. Bogense HK, Nakskov HKS o. s. v., Holstebro HK.
18. Roeskilde HK, Middelfart HK, Blokhus Kt, Varde HKKm.

19. Kjøbenhavn H, Hjørring H, Fredericia HK, Ribe HK.
21. N. Sundby HK, Aarhus H.
22. Ringsted HK, Odense (2) HKKm, Maribo HK, Aalborg H, Skanderborg H.
23. Holbæk HK, Kjøge HK, Grenaa HK, Horsens H, Hover Kt.
24. Slagelse HK, Rudkjøbing HK, Nysted HK, Ebeltoft HK, Veile H.
25. Sorø HK, Svendborg HK, L. Nygaard Træv., Ronde Kt, Kolding H.
26. Kjerteminde HK, Hjørring Kt, Randers H, Silkeborg HKKm.
28. Stege HK, Nyborg HK, Aarhus H.
29. Skjelskør HK, Bogense HK, Saxkjøbing HK, Skanderborg H.
30. Asæns HK, Aarhus Fedek, Horsens H.
31. Frederiksund HK, Ringe HK, Nakskov HKS o.s.v. Veile H.

April.

1. Aakirkeby HKKtKm, Roeskilde HK, Spørring Kt, Kolding H. [Fredericia Kt.
2. Faaborg HK, Randers H,
4. Aarhus H.
5. Frederiksværk HK, Fuglebjerg Kt o. s. v., Storehedinge HK, Vordingborg HK, Odense HK, Maribo HK, Skanderborg H, Esbjerg Fedek.
6. Ruds-Vedby Kt, Brobyværk HK, V. Brønderslev Kt, Horsens H, Ny Løgten Kt.
7. Onsbjerg Kt, Middelfart HK, Nysted HK, Hjallerup Kt, Odder HK, Veile H.
8. Farum HK, Sorø HK, V. Hassing Kt, Ø. Svenstrup Kt, Silkeborg Kt, Veilby Kt, Dalager HK, Kolding H.
9. N. Sundby Kt, Randers HK, Fredericia HK, Herning Kt, Løgstør Kt.
11. Lunderskov Kt, N. Snede Kt., Ulstrup Kt.
12. Præstø HKFS, Ringsted HK, Slangerup, Rødby HK, Vorbasse Kt, Binderup Kt.
13. Asnæs Kt, o. s. v. Helsinge Kt o. s. v., Holbæk HK, Kjøge HK, Skjelskør HK, Hobro Kt, Kolind Kt, Holsted Kt.
16. Kolding Kt, Viborg Kt.
19. Aarup HK, Koldby Kt, Aarhus Kt, Ribe Kt, Glæsborg Kt, Lunderskov Kt.
20. Helsingør KtKm, Nestved HKKt, Middelfart HK, Oddesund Kt, Thise (2) KtKm, Klovborg Kt.
21. Frederiksborg HKKm, Slagelse HK, Bræstenbro Kt, Sjelbro Kt, Lemvig Kt.
22. Hirschholm HK o.s. v., Horsens Kt, Spørring Kt, Skive Kt.
23. Holstebro Kt, Veile Kt.
25. Lunderskov Kt, Varde Kt.
26. Frederiksund HKm, Nykjøbing (p. M.) Kt, Hadsten Kt, Ribe Kt.
27. Vexø HK, Aarhus Fedek, Foldingbro Kt, S. Omme Kt, Ulfkjær Kt, Ribe (2) Km.
28. Nykjøbing (p.F.) HK, Anbæk Kt, Fuglsø Kt, Randbøl Kt, Ringkjøbing Kt.
29. Ans Kt, Odder Kt, Give Kt, Kolding Kt, Tarm Kt.
30. Hornsyld Kt, Ry HKKm, Viborg Kt.

Maj.

2. Thisted Kt, Horsens Kt. Lunderskov Kt.
3. Dystrup Kt, Esbjerg Fedek, Ribe KtKm, Veile KtKm.
4. Hadsund Kt, Ny Løgten Kt,
5. Gjerlev KtKm, Fredericia Kt.
6. Ringsted HK, Veilby Kt,

Kolding Kt, Tarm KtKm, Skive Kt.
7. Hvalsø Kt, Randers K, Holstebro KtKm, Kollemorten Kt.
9. Aarhus K, Lunderskov Kt, Varde Kt.
10. Præstø HKFS, Hobro Kt, Ronde Kt, Herning KtKm, Ribe Kt.
11. Roeskilde Km, Slangerup, Storeheddinge HKm, Thirstrup Kt. [sundKt.
12. Kjellerup KtKm, Hvalp-
14. Kolding KtKm, Viborg Kt.
16. Sorø HK, Foldingbro Kt, Jellinge Kt, Højslev KF.
17. Skanderborg HKKm, Ribe Kt.
18. Nestved H KKt, Sjelbro Kt.
19. Kjøge HKt o.s.v., Anbæk Kt.
21. Skjelskør HK o. s. v.
23. Hover Kt.
24. Slagelse HK.
25. Aarhus Fedek.
27. Vordingborg HK, Marstal KtKm.
28. Skagen KtKm.
31. Hjørring H.

Juni.

1. Sæby H, Ny Løgten Kt.
2. Nysted Km, Hjallerup (2) H, Skals Kt.
3. Nykjøbing (p. S.) HKm, Trunst KtKm.
4. Vestervig H, Viborg Kt.
7. Thisted H, Esbjerg Fedek, Aabro Kt, Sjørup KtKm.
8. Helsinge Kt o.s.v., Nykjøbing (p.M.) H, N.Sundby Trævr., Maarupvad Kt.
9. Slangerup, Skive HKm.
10. Holbæk HKKm o.s.v., Silkeborg HKKm, Lemvig HF.
11. Skanderborg H, Holstebro HF.
13. Kjerteminde HKm, Horsens HKKm, Varde HF.
14. Korsør HKKm, Præstø HKF SKm, Maribo HKKm, Ribe HFKm.
15. Kallundborg (3) Uld, Nestved HKKt, Aalborg (3) Km, Ringkjøbing Km.
16. Faaborg HKm.
17. Rudkjøbing HKm.
18. Vrøeskjøbing HKm.
20. Hjallerup Km, Randers (2) Uld, Vejen HK.
21. Skjelskør (2).
22. Ringsted.
23. Frederiksborg, Hjembæk, Houby, Mogenstrup, Aasens HK Km, Hjørring H.
24. Kallundborg, Ølsløs HKm, Viborg (2) Km.
25. Løgstør Kt.
27. Grenaa HK, Ulstrup HKKm.
28. Stubbekjøbing Km, Ebeltoft HK, Hobro Kt, Varde (2) Km.
29. Nyborg HKm, Aarhus Fedek., Knudstrup Km. [HK.
30. Sorø, Bogense HKm, Viborg

Juli.

1. Rødby Km, Randers (2) H.
4. Vrøeskjøbing H, Aarhus HK.
5. Frederiksværk HK, Middelfart HKKm, Salten HKKm, Esbjerg Fedek.
6. Thisted Km, Ny Løgten Kt, Fredericia HK.
7. Slagelse (2), Odense (2) HKKm.
8. Sakskjøbing, Sæby Km.
12. Præstø HKFS, Mariager Kt.
13. Vordingborg, Frederikshavn Km, Kolind Kt.
14. Svendborg HKm.
15. Frederikssund Km.
19. Nykjøbing (p.F.) Km, Hjørring Km
20. Nestved HKKt.
21. Roeskilde HK.
22. Helsingør KtKm, Vilsund KF, Skanderborg Km.
23. Nykjøbing (p. M.) HKFKm.
25. Skive (2) HKFKm.
26. Kolding Km.
27. Aarhus Fedek, Aarhus (3) Km, Lemvig KFKm.

28. Holstebro KFKm.
29. Kjøge.
30. Brande K.

August.

1. Varde KF.
2. Esbjerg Fedek, Ribe KF.
3. NyLøgtenKt,Vorbasse(2)KF.
9. Præstø HKFS.
10. Maarupvad Kt.
17. Nestved HKKt.
30. Ulfkjær KF. [KFKm.
31. Aarhus Fedek., Dalager (2)

September.

1. Frederiksværk HK.
2. Herning (2) KFKm, Ribe K.
3. Kjøbenhavn H.
5. Hvalsø Kt, V. Brønderslev HKF, Vestervig HKF, Hadsten KF.
6. Faarup KF, Esbjerg Fedek, Aars KF, Bjerringbro KF.
7. Roeskilde, Thisted HKF, Ny Løgten Kt,Randers HKF.
8. Frederiksborg HK o. s. v., Ølstvad HKF.
9. Nykjøbing (p. M.) HKF, Skanderborg KFKm.
10. Grindsted KF, Skive HKF.
12. Holstebro KF.
13. Præstø HKFS, Tarm HKFKm. [(2)HKF.
14. SoroHKt,Kolind Kt, Varde
15. Egeskov HKKm, Skræm HKFKm.
16. Bække HKF.
17. Flauenskjold KF, Kolding HKF, Løgstør KFKm.
19. Vejerhassing KF, Odder HKF, Ulstrup KF.
20. Skjelskør HKKm Frugt, Nysted HKKm, Aalborg KF, Rønde KF, Binderup KF, Ribe Km.
21. NestvedHKKtKm,AsensHK, Hobro (2) KF.
22. Ringsted, MiddelfartHKKm, Løkkensvejkro KF.
23. Hørmested KF, Ans KFKm, Højslev KF.
24. Hjørring KF, Brande KF, Skals KF.
26. SoroHK,Høver Kt, GiveKF, FuurKt, Viborg (2)KFKm.
27. Bogense HKm, Skagen Kt, Jellinge KF.
28. Aarhus Fedek, HornsyldKF, Randers KF, Silkeborg KFKm.
29. Glæsborg KF, Skanderborg KF, Varde (2) Km.
30. MarstalKtKm, Læsø (2) Kt, Grenaa KF, Horsens KF, Skive Rug.

Oktober.

1. Tudse Gjæs, Veile KF.
3. Fjerritslev HKF, Sæby KF.
4. Slagelse HK, Faaborg KF, Nykjøbing (p. F.) Km, Dystrup KF, Asfing Km, Esbjerg Fedek, Ribe KF.
5. SkibbyKt, Odense(2) HKm, HalsKFKm,ThistedKm,Hadsund KF, Ny Løgten Kt, Ribe Km, Løgstør KFKm.
6. Ruds-Vedby Kt, Stege (2) HKKm,NakskovHKS o. s. v., Hjallerup KF, Koldby HKF, Mariager KF, Ringkjøbing Km, Aars Kt.
7. Aakirkeby HKKtKm, Fuglebjerg Kt o. s. v.,Vordingborg HKm, NudkjøbingHK, Saxkjøbing,N. Sundby KF,ThistedHKF, GjerlevKF, FredericiaK, KoldingKKm,Hvalpsund KF.
8. Nykjøbing (p. M. KF. Sjorup KF.
10. Oddesund KF, Skive KF.
11. Nykjøbing (p. S.) HKKm, Præstø HKFS Km, Lemvig KFKm,Ribe KF.
12. Faxe Kt, Helsinge Kt o. s. v., Soro HKKt, KiertemindeHK

Km, Svendborg KF, Knudstrup (2) Km, Thirstrup Kt, Bækmarksbro KF, Veile Km, Vinderup KF.

13. Roeskilde, Bogense HKKm, Frederikshavn Kt, Randers (3) Km, Spørring KF, Holstebro (2) KFKm.
14. Farum HK, Storeheddinge HKm, Lokken Kt, Anbæk KF, Fuglse KF, Kolding K.
15. Onsbjerg Kt, Nyborg HKKm, Hjørring KF, Ebeltoft KF, Herning KF.
17. Væroeskjøbing Km, Jetsmark Kt, Rønde KF.
18. Holbæk K, Aarup HK, V. Bronderslev KF, Aarhus KF, Foldingbro Kt, Ribe KF, Nibe KF.
19. Asnæs Kt o. s. v., Nestved HK Kt, Brobyværk Kt, Rødby Km, N. Sundby KF.
20. Frederiksund HKKm, Aalborg Kt, Kjellerup KtKm.
21. Helsingor KtKm, Ringsted HK, Maribo Km, Bræstenbro Kt, Hobro Kt, Kolding K, Videbæk KF.
22. Thim KF, Viborg Kt.
24. Klovborg KF, Silkeborg KF Km, Lunderskov Kt, Ringkjøbing KFKm.
25. Skjelskor HK, Faaborg HK Km, Sæby Km, Skanderborg KFKm, Ribe KF, S. Omme KF.
26. Aasens Kt, Aarhus Fedek, Horsens KF, Varde (2) HKF.
27. Vordingborg H K, Nakskov HKS o. s. v., Sjelbro KF, Give KF.
28. Kjøge, Rudkjøbing Km, Maribo H, Veilby KF, Fredericia KF, Veile KF.
29. Hirschholm HKo. s. v., Stubbekjøbing HK, Randers KF Uld, Kolding KF.
31. Christianshede Lærred o. s. v., N. Snede Kt, Lunderskov Kt.

November.

1. Soro, Esbjerg Fedek, Ribe KF.
2. Frederiksborg, Ny Løgten Kt.
3. Kallundborg HK, Middelfart KF, Svendborg HKKm.
4. Korsør HKKm, Vexø HK, Kolding K.
5. Odense KF.
7. Saxkjøbing HK, Lunderskov Kt, Nibe Kt.
8. Præsto HKFS, Grenaa Kt.
9. Slagelse (2), Soro HKKt, Nyborg KF, Ringe HK, Nykjøbing (p. F.) HK, Maarupvad Kt, Mariager Kt.
10. Uggerløse HK, Bogense KF, Nakskov HKS o. s. v.
11. Hobro Kt, Kolding K.
12. Randers Kt.
14. Hvalsø Kt, Ny KtKm, Lunderskov Kt.
15. Skjelskor HK, Rødby HK, Odder Kt, Holsted Kt.
16. Nestved HKKt Km, Kjerteminde HK.
17. Odense HK.
18. Fredericia KtKm, Kollemorten Kt, Skive Kt.
19. Ringsted K, Give Kt, Lemvig KtKm.
21. Holstebro Kt.
22. Nimtofte Kt.
23. Holbæk, Rønde Kt.
25. Slangerup HKKm o. s. v., Trunst Kt.
26. Viborg Kt.
28. Hover Kt.
30. Aarhus Fedek.

December.

3. Frederiksværk HK. [Fedek.
6. Frederiksund HK, Esbjerg
7. Ny Løgten Kt.
13. Frederiksborg HKKt o. s. v., Præsto HKFSKm.
14. Soro HKKt, Thirstrup Kt.
16. Skjelskor HK, Varde Km.
21. Nestved HKKt.
28. Aarhus Fedek.

2. Alfabetisk Markedsfortegnelse for 1881.

Sjælland, Møen og Bornholm.

Aakirkeby, 1 April og 7 Oktbr. Heste, Kvæg og andre Kreaturer samt Kram.
Asnæs, 13 April og 19 Oktbr. Kreaturer, Avlsredskaber og hvad Bonden behøver til sin Avlings Drift.
Farum, 8 April og 14 Oktbr. Heste og Kvæg.
Faxe, 9 Marts og 12 Oktbr. Kreaturer.
Frederiksborg eller **Hillerød,** sidste Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende og slagtede Kreaturer. 14 Jan., 15 Febr. og 16 Marts Heste og Kvæg; 21 April Heste, Kvæg og Kram; 23 Juni; 8 Septbr. Heste, Kvæg og Landbovarer; 2 Novbr.; 13 Decbr. Heste og Kvæg, andre Kreaturer og Landbovarer.
Frederikssund, anden Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 28 Jan., 25 Febr. og 31 Marts Heste og Kvæg; 26 April Heste og Kram; 15 Juli Kram; 20 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram; 6 Decbr. Heste og Kvæg.
Frederiksværk, 4 Febr., 5 April, 5 Juli, 1 Septbr. og 3 Decbr. Heste og Kvæg.
Fuglebjerg, 5 April og 7 Oktbr. Kreaturer, Landprodukter, landlige Fabrikata og Avlsredskaber.
Helsinge, 12 Jan., 13 April, 8 Juni og 12 Oktbr. Kreaturer og Landbrugsgjenstande.
Helsingør, 24 Febr. Kreaturer; 20 April, 22 Juli og 21 Oktbr. Kreaturer og Kram.
Hillerød, se Frederiksborg.
Hirschholm, 22 April og 29 Oktbr. Heste, Kvæg, Landbrugs og Husflidsprodukter samt Byens Haandværkeres Arbeider.
Hjembæk, 23 Juni.
Holbæk, første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; i Tilfælde af Helligdag afholdes Torvedagen den næste Tirsdag. 9 og 23 Marts samt 13 April Heste og Kvæg; 10 Juni Heste, Kvæg, Kram, Haandværksvarer og Skovbovarer; 18 Oktbr. Kvæg; 23 Novbr.
Houby, 23 Juni.
Hvalsø Jernbanestation, 2 Marts, 7 Mai, 5 Sept. og 14 Nov. Kreaturer.
Kallundborg, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag. Første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med Kreaturer. 15 til 17 Juni Uld; 24 Juni; 3 Novbr. Heste og Kvæg.
Kjøbenhavn, Torvedage Mand. og Torsd. med Slagtekvæg, samt Onsd. og Lørd. med Heste og Levekvæg. 19 Marts og 3 Sept. Heste.
Kjøge, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 9 og 23 Marts samt 13 April Heste og Kvæg; 19 Mai Heste, Kreaturer og Landprodukter; 29 Juli; 28 Oktbr.
Korsør, 3 Marts, 14 Juni og 4 Novbr. Heste, Kvæg og Kram.
Mogenstrup, 23 Juni.
Nestved, tredie Onsdag i hver Maaned med Heste Kvæg og Kreaturer, i Septbr. og Novbr. tillige med Kram.

Nykjøbing, anden Onsdag i hver Maaned med Kreaturer; 3 Juni Heste og Kram; 11 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram.
Onsbjerg, 7 April og 15 Oktbr. Kreaturer.
Præsto, anden Tirsdag i hver Maaned med Heste, Kvæg, Faar og Svin; 14 Juni og 11 Oktbr. samt 13 Decbr. Kram.
Ringsted, første Tirsdag i hver Maaned, eller, naar denne er Helligdag eller Grundlovsdagen, den næstfølgende Tirsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 8 og 22 Marts samt 12 April og 6 Mai Heste og Kvæg; 22 Juni; 22 Septbr.; 21 Oktbr. Heste og Kvæg; 19 Novbr. Kvæg.
Roeskilde, første Mandag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; 4 og 18 Marts samt 1 April Heste og Kvæg; 11 Mai Kram; 21 Juli Heste og Kvæg; 7 Sept.; 13 Oktbr.
Ruds-Vedby, 6 April og 6 Oktbr. Kreaturer.
Skibby, 11 Marts og 5 Oktbr. Kreaturer.
Skjelskor, 14 Febr., 2 og 29 Marts samt 13 April Heste og Kvæg; 21 Mai Heste, Kvæg og Landmandens Husflidsprodukter; 21 og 22 Juni; 20 Septbr. Heste, Kvæg, Kram og Frugt; 25 Oktbr., 15 Novbr. og 16 Decbr. Heste og Kvæg.
Slagelse, første Onsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den næstfølgende Onsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 10 og 24 Marts samt 21 April og 24 Mai Heste og Kvæg; 7 og 8 Juli; 4 Oktbr. Heste og Kvæg; 9 og 10 Novbr.
Slangerup, 12 April, 11 Mai og 9 Juni; 25 Novbr. Heste, Kvæg, Kram og Haandværksvarer.
Sorø, anden Onsdag i Septbr., Oktbr., Novbr. og Decbr. Torvedag med Heste, Kvæg og Kreaturer. 11 og 25 Marts samt 8 April og 16 Mai Heste og Kvæg; 30 Juni; 26 Sept. Heste og Kvæg; 1 Novbr.
Stege, 28 Marts Heste og Kvæg; 6 og 7 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram.
Storeheddinge, 1 og 15 Marts samt 5 April Heste og Kvæg; 11 Mai og 14 Oktbr. Heste og Kram.
Tudse, 1 Oktbr. Gaasemarked.
Uggerløse Kro, 10 Novbr. Heste og Kvæg.
Vexø, 27 April og 4 Novbr. Heste og Kvæg.
Vordingborg, 1 Marts, 5 April og 27 Mai Heste og Kvæg; 13 Juli 7 Oktbr. Heste og Kram; 27 Oktbr. Heste og Kvæg.

Fyn, Langeland og Ærø.

Aarup, Skydebjerg Sogn, 19 April og 18 Oktbr. Heste og Kvæg.
Assens, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 22 Febr. Heste; 16 og 30 Marts Heste og Kvæg; 23 Juni Heste, Kvæg og Kram; 21 Septbr. Heste og Kvæg; 26 Oktbr. Kreaturer.
Bogense, første Torsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den anden Torsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 21 Febr. Heste; 17 og 29 Marts Heste og Kvæg; 30 Juni og 27 Septbr. Heste og Kram; 13 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram; 10 Novbr. Kvæg og Faar.
Brobyværk, 6 April Heste og Kvæg; 19 Oktbr. Kreaturer.
Egeskov, 15 Septbr. Heste, Kvæg og Kram.
Faaborg, anden Tirsdag i hver Maaned, undtagen Juni, Juli og Aug., Torvedag med levende Kreaturer. 17 Febr. Heste; 15

Marts og 2 April Heste og Kvæg; 16 Juni Heste og Kram; 4 Oktbr. Kvæg og Faar; 25 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram.

Kjerteminde, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 12 Marts Heste; 26 Marts Heste og Kvæg; 13 Juni Heste og Kram; 12 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram; 16 Novbr. Heste og Kvæg.

Marstal, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 27 Mai og 30 Septbr. Kreaturer og Kram.

Middelfart, første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 31 Jan. Heste; 18 Marts samt 7 og 20 April Heste og Kvæg; 5 Juli og 22 Septbr. Heste, Kvæg og Kram; 3 Novbr. Kvæg og Faar.

Nyborg, første og tredie Onsdag i hver Maaned fra 1 Oktbr. til 1 Mai Torvedag med levende Kreaturer. 14 og 28 Marts Heste og Kvæg; 29 Juni Heste og Kram; 15 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram; 9 Novbr. Kvæg og Faar.

Odense, første og tredie Mandag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. Falder en af disse Torvedage paa en Helligdag, forlægges den til den paafølgende Onsdag. 3 Jan. og 24 Febr. Heste; 10 Marts Heste og Kvæg; 22 og 23 Marts Heste, Kvæg og Kram; 5 April Heste og Kvæg; 7 og 8 Juli Heste, Kvæg og Kram; 5 og 6 Oktbr. Heste og Kram; 5 Novbr. Kvæg og Faar; 17 Novbr. Heste og Kvæg.

Ringe, 31 Marts og 9 Novbr. Heste og Kvæg.

Rudkjøbing, Torvedag hver Lørdag. 8 Marts Heste; 24 Marts Heste og Kvæg; 17 Juni Heste og Kram; 7 Oktbr. Heste og Kvæg; 28 Oktbr. Kram.

Svendborg, første Lørdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 16 Febr. og 9 Marts Heste; 25 Marts Heste og Kvæg; 14 Juli Heste og Kram; 12 Oktbr. Kvæg og Faar; 3 Novbr. Heste, Kvæg og Kram.

Ærøeskjøbing, 18 Juni Heste og Kram; 4 Juli Heste; 17 Oktbr. Kram.

Lolland og Falster.

Maribo, 8 og 22 Marts samt 5 April Heste og Kvæg; 14 Juni Heste, Kvæg og Kram; 21 Oktbr. Kram; 28 Oktbr. Heste.

Nakskov, 3 og 17 samt 31 Marts, 6 og 27 Oktbr. samt 10 Novbr. Heste, Kvæg, Svin, Gæs og andet Fjerkræ samt Fedevarer.

Nykjøbing, 28 April Heste og Kvæg; 19 Juli og 4 Oktbr. Kram; 9 Novbr. Heste og Kvæg.

Nysted, 24 Marts og 7 April Heste og Kvæg; 2 Juni Kram; 20 Septbr. Heste, Kvæg og Kram.

Rødby, 1 Marts og 12 April Heste og Kvæg; 1 Juli og 19 Oktbr. Kram; 15 Novbr. Heste og Kvæg.

Saxkjøbing, 15 og 29 Marts Heste og Kvæg; 8 Juli; 7 Oktbr.; 7 Novbr. Heste og Kvæg.

Stubbekjøbing, 14 Marts Heste og Kvæg; 28 Juni Kram; 29 Oktbr. Heste og Kvæg.

Jylland.

Aalborg Stift.

Aalborg, Torvedag med levende Kreaturer hver Onsdag fra Fastelavn til Paaske og fra Mikkelsdag til Jul. 10 Febr. og 22 Marts

Heste; 15 til 17 Juni Kram; 20 Septbr. Kvæg og Faar; 20 Oktbr. Kreaturer.

Blokhus, 18 Marts Kreaturer.

Dronninglund eller **Hjallerup,** 7 April Kreaturer; 2 og 3 Juni Heste; 20 Juni Kram; 6 Oktbr. Kvæg og Faar.

Fjerritslev, 12 Marts Heste; 3 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.

Flauenskjold, 17 Septbr. Kvæg og Faar.

Frederikshavn, 13 Juli Kram; 13 Oktbr. Kreaturer.

Hals, 5 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram.

Hjallerup, se Dronninglund.

Hjørring, 8 Febr. og 19 Marts Heste; 26 Marts Kreaturer; 31 Mai og 23 Juni Heste; 19 Juli Kram; 24 Septbr. og 15 Oktbr. Kvæg og Faar.

Hørmested, 23 Septbr. Kvæg og Faar.

Jetsmark, 17 Oktbr. Kreaturer.

Koldby, 19 April Kreaturer; 6 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.

Lille Nygaard, 25 Marts Trævarer.

Læsø, 30 Sept. og 1 Oktbr. Kreaturer.

Løkken, 14 Oktbr. Kreaturer.

Løkkensvej Kro, 22 Septbr. Kvæg og Faar.

Nykjøbing, hveranden Lørdag mellem Mikkelsdag og Jul Torvedag med levende Kreaturer. 12 Febr. og 15 Marts Heste; 26 April Kreaturer; 8 Juni Heste; 23 Juli Heste, Kvæg, Faar og Kram; 9 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 8 Oktbr. Kvæg og Faar.

Nørre Sundby, hver Tirsdag fra Oktbr. til Fastelavn Torvedag med Kreaturer. 9 Febr. og 21 Marts Heste og Kvæg; 9 April Kreaturer; 8 Juni Trævarer; 7 og 19 Oktbr. Kvæg og Faar.

Oddesund (Dravet), 20 April Kreaturer; 10 Oktbr. Kvæg og Faar.

Skagen, 28 Mai Kreaturer og Kram; 27 Septbr. Kreaturer.

Skræm, 15 Septbr. Heste, Kvæg, Faar og Kram.

Sæby, Torvedag hver Lørdag. 7 Febr. og 11 Marts samt 1 Juni Heste; 8 Juli Kram; 3 Oktbr. Kvæg og Faar; 25 Oktbr. Kram.

Thise, 20 og 21 April Kreaturer og Kram.

Thisted, Torvedag hver Lørdag. 11 Febr. og 14 Marts Heste; 2 Mai Kreaturer; 7 Juni Heste; 6 Juli Kram; 7 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 5 Oktbr. Kram; 7 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.

Vesterbrondersley, 6 April Kreaturer; 5 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 18 Oktbr. Kvæg og Faar.

Vesterhassing, 8 April Kreaturer; 19 Septbr. Kvæg og Faar.

Vestervig, 4 Juni Heste; 5 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.

Vilsund, 22 Juli Kvæg og Faar.

Oslos, 24 Juni Heste og Kram.

Østersvenstrup, 8 April Kreaturer.

Aarhus Stift.

Aarhus, Torvedag hver Fredag med Fedekvæg — saavel Kreaturer som Faar og Svin. 7 Jan., 18 og 26 Febr., 7, 21 og 28 Marts samt 4 April Heste; 19 April Kreaturer; 9 Mai Kvæg; 4 Juli Heste og Kvæg; 27 til 29 Juli Kram; 18 Oktbr. Kvæg og Faar; sidste Onsdag i hver Maaned Fedekvæg.

Anbæk, 28 April og 19 Mai Kreaturer; 14 Oktbr. Kvæg og Faar.

Ans, 29 April Kreaturer; 23 Septbr. Kvæg, Faar og Kram.

Bræstenbro, 21 April og 21 Oktbr. Kreaturer.
Dystrup, 3 Mai Kreaturer; 4 Oktbr. Kvæg og Faar.
Ebeltoft, 24 Marts og 28 Juni Heste og Kvæg; 15 Oktbr. Kvæg og Faar.
Faarup Jernbanestation, 6 Septbr. Kvæg og Faar.
Fuglsø, 28 April Kreaturer; 14 Oktbr. Kvæg og Faar.
Gjerlev, 5 Mai Kreaturer og Kram; 7 Oktbr. Kvæg og Faar.
Glæsborg, 19 April Kreaturer; 29 Sept. Kvæg og Faar.
Grenaa, Torvedag hver Lørdag. 23 Marts og 27 Juni Heste og Kvæg; 30 Septbr. Kvæg og Faar; 8 Novbr. Kreaturer.
Hadsten, 26 April Kreaturer; 5 Septbr. Kvæg og Faar.
Hadsund, 4 Mai Kreaturer; 5 Oktbr. Kvæg og Faar. Markederne holdes paa den nordre Side af Fjorden ved Hovedgaarden Dalsgaard.
Hobro, Torvedag hver Fredag. 11 Febr. og 10 Marts Heste og Kvæg; 13 April, 10 Mai og 28 Juni Kreaturer; 21 og 22 Septbr. Kvæg og Faar; 21 Oktbr. og 11 Novbr. Kreaturer.
Hornslyld, 30 April Kreaturer; 28 Sept. Kvæg og Faar.
Horsens, første Torsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 8 Jan., 21 Febr., 2, 9, 23 og 30 Marts samt 6 April Heste; 22 April og 2 Mai Kreaturer; 13 Juni Heste, Kvæg og Kram; 30 Sept. og 26 Oktbr. Kvæg og Faar.
Hover, 23 Marts, 23 Mai, 26 Septbr. og 28 Novbr. Kreaturer.
Kjellerup, 12 Mai og 20 Oktbr. Kreaturer og Kram.
Klovborg, 20 April Kreaturer; 24 Oktbr. Kvæg og Faar.
Knudstrup, 29 Juni samt 12 og 13 Oktbr. Kram.
Kolind, 12 Jan., 13 April, 13 Juli og 14 Septbr. Kreaturer.
Maarupvad, 9 Febr., 8 Juni, 10 Aug. og 9 Novbr. Kreaturer.
Mariager, Torvedag hver Torsdag. 9 Marts og 12 Juli Kreaturer; 6 Oktbr. Kvæg og Faar; 9 Novbr. Kreaturer.
Nimtofte, 15 Febr. Heste og Kvæg; 22 Novbr. Kreaturer.
Ny-Løgten, første Onsdag i hver Maaned Kreaturer.
Odder, 3 Marts og 7 April Heste og Kvæg; 29 April Kreaturer; 19 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 15 Novbr. Kreaturer.
Randers, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Dag med Kreaturer. 5 og 6 Jan. Heste; 3 til 5 Febr. Kram og ophører Lørdag Eftm. Kl. 2; 16 og 17 Febr., 5, 12 og 26 Marts samt 2 April Heste; 9 April Heste og Kvæg; 7 Mai Kvæg; 20 og 21 Juni Uld; 1 og 2 Juli Heste; 7 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 28 Sept. Kvæg og Faar; 13 til 15 Oktbr. Kram og ophører Lørdag Eftm. Kl. 2; 29 Okt. Kvæg, Faar og Uld; 12 Novbr. Kreaturer.
Ry, 30 April Heste, Kvæg og Kram; 14 Novbr. Kreaturer og Kram.
Ronde, 25 Marts og 10 Mai Kreaturer; 20 Septbr. og 17 Oktbr. Kvæg og Faar; 23 Novbr. Kreaturer.
Salten, 5 Juli Heste, Kvæg og Kram.
Silkeborg, Torvedag hver Lørdag. 28 Febr. Heste og Kvæg; 26 Marts Heste, Kvæg og Kram; 8 April Kreaturer; 10 Juni Heste, Kvæg og Kram; 28 Sept. og 24 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram.
Sjelbro, 11 Marts, 21 April og 18 Mai Kreaturer; 27 Oktbr. Kvæg og Faar.
Skanderborg, Torvedag hver Tirsdag. Første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 19 Febr., 1, 8, 22 og 29 Marts samt 5 April Heste; 17 Mai Heste, Kvæg og Kram; 11

Juni Heste; 22 Juli Kram; 9 Septbr. Kvæg, Faar og Kram; Sept. Kvæg og Faar; 25 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram.
Sporring, 1 og 22 April Kreaturer; 13 Oktbr. Kvæg og Faar.
Thirstrup, 9 Marts, 11 Mai, 12 Oktbr. og 14 Decbr. Kreaturer.
Trunst, 3 Juni Kreaturer og Kram; 25 Novbr. Kreaturer.
Veilby, 8 April og 6 Mai Kreaturer; 28 Oktbr. Kvæg og Faar.
Olstvad, 8 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.

Ribe Stift.

Asfing, 4 Oktbr. Kram.
Brande, 30 Juli Kvæg; 24 Septbr. Kvæg og Faar.
Bække, 16 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.
Bækmarksbro, 12 Oktbr. Kvæg og Faar.
Christianshede, 31 Oktbr. Lærred, Havevarer og Avlingsprodukter.
Dalager, 8 April Heste og Kvæg; 31 Aug. og 1 Sept. Kvæg, Faar og Kram.
Esbjerg, første Tirsdag i hver Maaned Fedekvæg.
Foldingbro, 27 April, 16 Mai og 18 Oktbr. Kreaturer.
Fredericia, Torvedag hver Mandag og Torsdag. 23 Febr. Heste; 19 Marts Heste og Kvæg; 2 April Kreaturer; 9 April Heste og Kvæg; 5 Mai Kreaturer; 6 Juli Heste og Kvæg; 7 Oktbr. Kvæg; 28 Oktbr. Kvæg og Faar; 18 Novbr. Kreaturer og Kram.
Give, 29 April Kreaturer; 26 Septbr. og 27 Oktbr. Kvæg og Faar; 19 Novbr. Kreaturer.
Grindsted, 10 Septbr. Kvæg og Faar.
Herning, 9 April Kreaturer; 10 Mai Kreaturer og Kram; 2 og 3 Sept. Kvæg, Faar og Kram; 15 Oktbr. Kvæg og Faar.
Holstebro, Torvedag hver Tirsdag. 3 Jan. Heste; 21 Febr. Heste, Kvæg og Kram; 17 Marts Heste og Kvæg; 23 April Kreaturer; 7 Mai Kreaturer og Kram; 11 Juni Heste og Faar; 28 Juli Kvæg, Faar og Kram; 12 Septbr. Kvæg og Faar; 13 og 14 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram; 21 Novbr. Kreaturer.
Holsted, 7 Jan. Trævarer og hvad Bonden behøver til sin Avlingsdrift; 13 April og 15 Novbr. Kreaturer.
Jellinge, 16 Mai Kreaturer; 27 Septbr. Kvæg og Faar.
Kolding, Torvedag hver Tirsdag. 11 Jan. Heste; 25 Febr. Heste og Kram; 4, 11 og 25 Marts, 1 og 8 April Heste; 16 og 29 April, 6 Mai Kreaturer; 14 Mai Kreaturer og Kram; 26 Juli Kram; 17 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 7 Oktbr. Kvæg og Kram; 14 og 21 Oktbr. Kvæg; 29 Oktbr Kvæg og Faar; 4 og 11 Novbr. Kvæg.
Kollemorten, 7 Mai og 18 Novbr. Kreaturer.
Lemvig, Torvedag hver Lørdag. 19 Febr. Heste; 21 April Kreaturer; 10 Juni Heste og Faar; 27 Juli og 11 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram; 19 Novbr. Kreaturer og Kram.
Lunderskov, 11, 19 og 25 April, 2 og 9 Mai, 24 og 31 Oktbr., 7 og 14 Novbr. Kreaturer.
Norre Snede, 11 April og 31 Oktbr. Kreaturer.
Randbøl, 28 April Kreaturer.
Ribe, 24 Febr. og 19 Marts Heste og Kvæg; 19 og 26 April Kreaturer; 3 Mai Kreaturer og Kram; 10 og 17 Mai Kreaturer; 14 Juni Heste, Faar og Kram; 2 Aug. Kvæg og Faar; 2 Sept. Kvæg; 5 Oktbr. Kram; 4, 11, 18 og 25 Oktbr. samt 1 Novbr. Kvæg og Faar.

Ringkjøbing, Torvedag fra Paaske til Mikkelsdag Lørdag, ellers Onsdag. 22 Febr. Heste og Kvæg; 28 April Kreaturer; 15 Juni og 6 Oktbr. Kram; 24 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram.
Sønderomme, 27 April Kreaturer; 25 Oktbr. Kvæg og Faar.
Tarm, 29 April Kreaturer; 6 Mai Kreaturer og Kram; 13 Septbr. Heste, Kvæg, Faar og Kram.
Thim, 22 Oktbr. Kvæg og Faar.
Ulfkjær, 27 April Kreaturer; 30 Aug. Kvæg og Faar.
Varde, Torvedag hver Torsdag. 23 Febr. Heste og Kvæg; 18 Marts Heste, Kvæg og Kram; 25 April og 9 Mai Kreaturer; 13 Juni Heste og Faar; 28 og 29 Juni Kram; 1 Aug. Kvæg og Faar; 14 og 15 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 29 og 30 Septbr. Kram; 26 og 27 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 16 Decbr. Kram.
Veien, 20 Juni Heste og Kvæg.
Veile, Torvedag hver Onsdag. 10 Jan., 22 Febr., 3, 10, 24 og 31 Marts, 7 April Heste; 23 April Kreaturer; 3 Mai Kreaturer og Kram; 1 Oktbr. Kvæg og Faar; 12 Oktbr. Kram; 28 Oktbr. Kvæg og Faar.
Videbæk, 21 Oktbr. Kvæg og Faar.
Vinderup, 12 Oktbr. Kvæg og Faar.
Vorbasse, 12 April Kreaturer; 3 og 4 Aug. Kvæg og Faar.

Viborg Stift.

Aabro (Ulstrup Jernbanestation), 7 Juni Kreaturer.
Aars, 8 Marts Kreaturer; 6 Septbr. Kvæg og Faar; 6 Oktbr. Kreaturer.
Bjerringbro, 6 Septbr. Kvæg og Faar.
Binderup, 10 Febr. Kvæg; 12 April Kreaturer; 20 Septbr. Kvæg og Faar.
Hvalpsund, 12 Mai Kreaturer; 7 Oktbr. Kvæg og Faar.
Hoislev Jernbanestation 16 Mai og 23 Septbr. Kvæg og Faar.
Fuur, 26 Septbr. Kreaturer.
Logstor, 7 Febr. Kvæg; 9 April og 25 Juni Kreaturer; 17 Septbr. og 5 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram.
Nibe, 7 Marts Kreaturer; 27 og 28 April samt 20 Septbr Kram; 18 Oktbr. Kvæg og Faar; 7 Novbr. Kreaturer.
Sjorup, 7 Juni Kreaturer og Kram; 8 Oktbr. Kvæg og Faar.
Skals (Holmgaard), 2 Juni Kreaturer; 24 Septbr. Kvæg og Faar.
Skive, 4 Jan. Heste og Kram; 14 Febr. og 16 Marts Heste og Kvæg; 22 April og 6 Mai Kreaturer; 9 Juni Heste og Kram; 25 og 26 Juli Heste, Kvæg, Faar og Kram; 10 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 30 Septbr. Rug; 10 Oktbr. Kvæg og Faar; 18 Novbr. Kreaturer.
Ulstrup (i Aars Herred), 8 Febr. Kvæg; 11 April Kreaturer; 27 Juni Heste, Kvæg og Kram; 19 Septbr. Kvæg og Faar.
Viborg, sidste Lørdag i hver Maaned og fra Mikkelsdag til Jul hver Lørdag Torvedag med levende Kreaturer. 15 Febr. og 11 Marts Heste og Kvæg; 16 og 30 April, 14 Mai og 4 Juni Kreaturer; 24 og 25 Juni Kram; 30 Juni Heste og Kvæg; 26 og 27 Septbr. Kvæg, Faar og Kram; 22 Oktbr. og 26 Novbr. Kreaturer.

Hertugdømmet Slesvig *).

Paa Kvægmarkederne maa falholdes Heste og andre Husdyr.

F betyder Faar, H betyder Heste, K betyder Kvæg, Km betyder Kram, Kt betyder Kreaturer, S betyder Svin, Træv betyder Trævarer.

Aabenraa, 1 og 15 Marts, 4 Mai og 20 Juli K; 14—16 Juli Km; 18 Okt K; 20—22 Okt Km; 1 Nov og 16 Dec K. **Arnæs** 21 Juni K; 22—23 Juni Km. **Arnum** 2 Mai og 3 Okt KTræv. **Augustenborg** 23 Mai Km; 25 Mai K. **Bollerslev** 29 Apr og 7 Nov KKm. **Bredsted** 2—4 Marts Km; 3 Marts 20, 27 Apr, 4 og 11 Mai K; 23—24 Juni Km; hver Fred. f. 21 Okt til 11 Nov K; 1—2 Dec Km. **Broager** 27 og 28 Mai Km; 27 Mai K; 2 Nov K; 3 Nov Km 2 Dage. **Bromølle** 31 Mai K. **Burg** (p. F.) 27 Juni HSko; 19—22 Okt Km. **Dynnevit** 14 Juli K. **Eggebæk** 3 Mai og 1 Okt K. **Ekernforde** 28 Febr K; 28 Febr (3) Km; 29 Apr og 20 Juni K; 20—22 Juni Km; 30 Sep K; 30 Sept—2 Okt Km. **Fjolde** 7 Apr og 13 Sep KKm. **Flensborg** 14 Febr og 17—18 Marts K; 27 Marts (8 D.) Km; 1 Apr og hver Fred. i Apr og Mai K; 14 Juli og 12 Sep K; 9 Okt (8 D.) Km; 21 og 27 Okt, 3 og 10 Nov K. **Frederiksstad** 27 Mai Km; 21 Juli K; 21 Juli (2) Km; 9 Sep Km; 3 Okt KKm. **Garding** 17—19 Febr Km; 8 Marts K; 23 Juni (3) Km; 20 Sep, 18, 25, Okt og 1 og 8 Nov K. **Graasten** 19 Mai og 6 Okt K; **Gram** 11 Mai og 21 Okt KTræv. **Hadersley** 5 Jan og hver Mand. i Fasten til Palmes. K; 16 Marts K; 25 Apr (3 D.) Km; hver Lørd. fra 16 Apr til Pintse K; 20 Juni K; 25—27 Juli Km Fisk; 21 Sep KKm; hver Mand. i de første 7 Uger e. Mikkelsd. K. **Hanved** 2 Mai og 29 Sep KKm. **Husum** hver Torsd. fra 1 Adv. til Hansd. og i 3. til inkl. 7. Uge e. Mikkelsd. (dersom Festd., Onsd. forud), samt hver Onsd. fra Hansd. til Adv. K; 4 Apr, 7 Juni (3) og 19 Sep K; 12 Juni (8 D.) KmUld; 21 Sep (8 D) Km. **Højer** 5 Mai, 20 og 27 Okt KTræv. **Kappel** 18 Marts K; 4 Mai (2) Km; 19—20 Okt Km; **Klipley** 8 Apr og 9 Sep K. **Krop** 22 Okt K. **Langhorn** 19 Apr KKm; 18—19 Aug KKm; 19 Aug K. **Lyksborg** 28 Juni K; 28—29 Juni Km; 26—27 Sep Km. **Læk** hver Tirsd. fra Fastel. t. Udg. af Juli, samt fra Mikkelsd. t. Jul K; 23 Mai (2) K; 23—25 Mai Km; 30 Aug og 4 Okt K; 4—6 Okt Km. **Løgumkloster** 15 og 21 Marts K; 27—29 Apr Km; 28 Apr og 3 Mai K; 15 Juni og 18 Juli K; 15—16 Aug Km; 16 Aug og 4 Okt K. **Niblum** 1 og 2 Marts K. **Nordborg** 11 Febr K; 3—4 Mai Km; 3 Mai K; 20—21 Sep Km; 31 Okt K. **Nybøl** 27 Jan K; 27 Jan (3) Km; 25 Apr, 2 Mai og 20 Juni K; 20—22 Juni Km; 24 Okt og 7 Nov K. **Oldenswort** 12 Juli, 9 Aug, 13 Sep og 11 Okt K. **Rapsted** 12 Apr og 7 Okt K. **Rendsborg** 10 Jan H; 13—17 Marts Km; 14 Marts HK; 28—29 Apr HK; 26 (5) Juni Km; 27 Juni HK; 25 (5) Sep Km; 26 Sep og 23 Okt (2) HK. **Satrup** 25 Apr og 15 Sep K. **Skjærbæk** 27 Apr og 19 Okt KTræv. **Slesvig** 10 Jan K; 20 Feb (10 D.) Km; 24 Marts, 26 Apr, 3 og 10 Mai K; 1 Sep (8 D.) Km; 5—6 Sep, 21, 28 Okt. og 4 Nov K. **Süderstapel** 22—23 Apr og 6—7 Okt KKm. **Svabsted** 4 Okt KKm. **Sønderborg** 24 Marts K; 7 Apr KKm; 16—17 Juni Km; 30 Sep (2 D.)

*) Denne Fort. over Marked. i Hertugd. optages her til Underr for de Beboere i Kongeriget, for hvem disse Markeder kunne have Interesse.

Km; 20 Okt K. **Sonderbrarup** 1 Aug (2) K; 1 Aug (3) Km; 14 Okt K. **Toftlund** 14 Marts og 15 Aug KTræv. o.s.v. **Treia** 6 Apr og 28 Sep K. **Tonder** 8 Jan, 4 Marts K; hver Fred. (naar Festd., Lørd.) fra 4 Marts t. 30 Juni K; 8 Juni (4) Km Uld; hver Fred. fra 1 Juli t. Mikkelsdag K; 4 Aug (2) og 5 Sep K; 29 Sep (3 D.) Km Humle; hver Fred. fra Mikkelsd. t. midt i Dec K. **Tonning** 29 Mai (4 D.) Km; hver Onsd. fra Udg. af Juni t. midt i Nov K; 19 Aug KKm; 17, 24 og 31 Okt, 7 Nov K. **Ullerup** 2 Apr og 26 Okt K. **Vyk** 2 Mai (4 D.) Km; 18 Okt K; 18 Okt (4 D.) Km. **Osterlogum** 6 Mai og 14 Okt K.

Hertugdommet Holsten.

Ahrensburg 10 Mai og 5 Okt HKKm. **Altona** 4 Apr, 20 Juni, 12 Sept og 12 Dec Km i 3 Dage; 15 Dec (12 D.) Km. Hver Mand., Onsd. og Fred. K. **Altrahlstedt** 19 Sept HKKm. **Bargteheide** 9 Juni og 17 Nov HKKm. **Barmstedt** 4 Apr, 15 Juni, 15 Aug og 31 Okt HKKm. **Beidenfleth** 30—31 Mai Km. **Bergstedt** 4 Juli og 31 Okt HKKm. **Bornhoved** 20 Juli Km; 28 Okt HK. **Bovenau** 3 Okt Km. **Bramstedt** 25—26 Apr KKm; 26—27 Okt HKKm. **Brügge** 24 Juni Km. **Brunsbüttel** 29 (2) Juni Km. **Burg** 21 Juni og 30 Sept HKKm. **Delve** 7 Apr og 1 Nov HKKm. **Eichede** 3 Mai K; 17 Okt HKKm. **Elmshorn** 10 Marts HKm; 20 Juni og 30 Sept Km; 1 Nov KKm. **Glückstadt** 15 Mai, 17 Juli og 16 Okt Km. i 3 D. **Grömitz** 7 Apr og 4 Juli Km. **Grube** 30 Mai og 12 Dec Km. **Hademarschen** 21 Apr HK; 20—21 Okt HKKm. **Hamberge** 29 Sept Km. **Haselau** 30 Mai Km. **Haseldorf** 24 Okt Km. **Heide** 21 Feb HKm; 26 Apr K; 5—7 Juli H; 6—7 Juli Km; 24 Sep K; 29 Dec H. **Heiligenhafen** 8 Juli og 14 Dec Km. **Hennstedt** 19 Apr, 21 Sep og 6 Dec HKKm. **Herzhorn** 23 Mai og 1 Aug Km. **Hörnerkirchen** 28 Apr og 14 Okt HKKm. **Hohenwestedt** 8 Apr HKKm; 27 Aug H; 3 Okt HKKm. **Horst** 19 Apr og 17 Okt HKKm. **Itzehoe** 17 Marts H; 27 Marts Km i 4 D; 9 Apr K; 1 Sept H; 7 Sept K; 11—14 Sept Km; 28 Okt K. **Kaltenkirchen** 6—7 Okt KKm. **Kellinghusen** 4 Mai KKm Træv.; 24 Juni og 1 Aug H; 8 Aug Km. **Kiel** 6 Jan (13 D.) og 6 Marts (4 D.) Km; 6—7 Marts H; 26 Apr K; 3 Juli (4 D.) Km; 3 Juli (2 D.) H; 9 Okt (4 D.) Km; 9—10 Okt H. **Kirchnüchel** 16 Mai og 8 Sept Km. **Krempe** 23—25 Marts og 19 Okt (3 D.) HKKm. **Leezen** 18 Juli KKm. **Lunden** 4 Apr HK; 4 (2) Apr Km; 4 Okt HK; 4 (2) Okt Km. **Lütjenburg** 22 Marts HKKm; 25 Apr K; 18 Juli HKm; 3 Nov KKm. **St. Margarethen** 17 Juli (4) Km. **Marne** 27—28 Apr Km; 27 Apr K; hver Onsd. f. 4 Mai t. 18 Mai K; 10 Okt K; 10—11 Okt Km; hver Ons f. 12 Okt t. 9 Nov K; 28 Dec H. **Meldorf** 28 Marts H; 28 Marts (2) Km; hver Fred. f. 1 Apr t. 27 Mai K; 19 Sept H; 19 (2) Sept Km; hver Fred. f. 7 Okt t. 25 Nov K. **Michaelis-Donn** 1, 5 og 12 Mai K; 31 Mai Km Træv.; 15, 20 og 27 Okt. K. **Neuenbrock** 13 Jan og 29 Juli H. **Neumünster** 5 Mai (2) Km; 5 Mai og 19 Aug HK; 19—20 Aug Km; 20—22 Okt K; 20—21 Okt Km; 20 Okt H. **Neustadt** 24 Feb (2 D.) Km; 13 Juni HKm; 26 Sep HK; 31 Okt (3) Km. **Niendorf** 30 Mai og 4 Okt KKm. **Nienstädten** 20 Juni og 26 Sept KKm. **Nortorf** 20 Apr

og 11 Nov HKKm. **Oldenburg** 21 Feb H Klover; 14—16 Marts Km; 13—15 Juli HKm; 24—26 Okt Km; 4—5 Nov K. **Oldesloe** 8 Apr, 27 Juni og 12; Sept HKKm; 7 Nov. K. **Ottensen** 27 Juni og 22 Aug KKm. **Pinneberg** 5 Apr HKKm; 21 Okt KKm. **Plön** 14—15 Marts Km; 14 Marts H; 20 (3) Juni Km; 20 Juni H; 5—6 Sept Km; 5 Sept H; 7—10 Nov Km; 7 Nov HK. **Poppenbüttel** 14 Sept HKKm. **Preetz** 21 Feb HKKm; 28 Marts HK; 31 Mai HKKm; 17 Okt HK. **Quickborn** 28 Marts, 28 Juni og 24 Okt KKm. **Reinfeld** 9 Mai og 14 Nov HKKm. **Rellingen** 21 Juni og 10 Okt Km. **Sande** 2 Mai K; 5 Sept KKm. **Scheuefeld** 3 Mai HK; 11 Okt HKKm. **Schlamersdorf** 14 Juni HKKm. **Schönberg** 2 Mai og 24 Okt HKKm. **Segeberg** 10 Febr H; 1—3 Mai, 23—25 Aug og 1—3 Nov HKKm. **Sieck** 7 Apr og 30 Nov HKKm. **Steinbeck** 23 Mai og 3 Okt HKKm. **Sülfeld** 22 Juni Km; 2 Nov K. **Tellingstedt** 2 Mai og 25 Okt HKKm. **Trittau** 30 Mai og 24 Okt KKm. **Uetersen** 20 Apr HKKm; 10 Juni Km; 26 Juli og 20 Okt KKm. **Wandsbeck** 19 Apr, 13 Juni, 29 Aug og 10 Okt HKKm. **Wedel** 15 Febr Km; 13 Apr og 25 Mai KKm; 26 Okt KKm Hør. **Kl. Wesenberg** 3 Okt Km. **Wesselburen** 25 Apr og 3 Okt HKKm. **Wilster** 4 Jan H; 26 Apr HK; 30 Juli H; 24 Aug (8 D.) Km; 19 og 26 Okt K.

Hertugdømmet Lauenborg.

Basthorst 7 Marts og 4 Nov Km. **Büchen** 5 Apr Km; 11 Okt HKKm. **Glüsing** 28 Juni HKKm. **Gr.-Grönau** 25 Apr og 17 Okt KKm. **Lauenburg** 7 Marts K; 21—22 Apr KKm; 8 Juni K; 6—7 Okt KKm; 29 Okt K. **Mölln** 27 Apr K; 14 Juni K; 14 (2) Juni Km; 19 Okt K; 15—17 Nov Km. **Ratzeburg** 21 Marts (3) Km; 30 Marts og 30 Juni K; 11 Juli (3) Km; 26 Okt K. **Sandesneben** 25 Marts Km; 14 Okt Km. **Schiphorst** 17 Mai og 21 Okt Km. **Schwarzenbeck** 22 Apr og 4 Okt K. **Siebenbäumen** 15 Juni og 25 Okt Km. **Zecher** 5 Sept Km.

Ved Plakaten af 5te August 1831 er anordnet: at Den, som gjør Indgreb i det Universitetet i Kjøbenhavn forundte Privilegium paa at forsyne Kongeriget med Almanakker, være sig ved her i Riget at indføre og forhandle fremmede Almanakker, eller ved uden Universitetets Tilladelse at trykke nogen Almanak, skal udrede en Mulkt af 40 til 400 Kr., hvorhos de Exemplarer, hvormed den Paagjældende antræffes, blive at konfiskere, og han endvidere at anse med en Tillægsmulkt af 50 Øre for hvert saadant Exemplar; og det skal paaligge samtlige Politi-Øvrigheder at have nøie Tilsyn med, at der ei gjøres Indgreb i foranførte Privilegium. Ved Kongelig Resolution af 23de Decbr. 1831 bestemmes endvidere, at saadanne videnskabelige, æsthetiske og andre Skrifter, i hvilke en Almanak eller Kalender findes aftrykt, maa herefter fra fremmede Steder indføres og sælges, saafremt det findes, at den i Skriftet indeholdte Almanak eller Kalender udgjør den mindst betydelige eller væsentlige Del af Skriftet; og at det, i Tilfælde af Tvivl om saadan Skriftets Beskaffenhed, skal tilkomme den Kongelige Direktion for Universitetet og de lærde Skoler — altsaa nu Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet — at afgjøre, hvorvidt der kan være Grund til at lade Skriftet anholde og at anlægge Søgsmaal mod Vedkommende eller ikke.

Jagtlovens Fredningsbestemmelser.

For at forhindre hensynsløs Udøvelse af Jagten og Udryddelse af nyttige Dyr indeholder Jagtloven af 1. April 1871 adskillige Fredningsbestemmelser og Regler for Udøvelse af Jagt, af hvilke her skal meddeles følgende:

1. **Pattedyr.** Raabukke maa ikke engang af den paa Stedet jagtberettigede fanges eller dræbes (ere fredede) fra den 1. Juli til den 12. Septbr.; Raaer, Harer, Væseler, Grævlinge, Flagermus, Pindsvin og Muldvarpe ere fredede fra 1. Februar til 12. September. Dog gjælder Fredningen af Raadyr, Harer, Væseler og Grævlinge kun udenfor Gaarde, Haver og indhegnede Dyrehaver; for Muldvarpe kun udenfor Planteskoler, Kunstenge og mindre Jordlodder. — Andre vilde Pattedyr er det den jagtberettigede tilladt at dræbe til enhver Tid; Ildere, Maare og Ræve er det ogsaa den ikke jagtberettigede Bruger tilladt til enhver Tid at fange og dræbe i sin Gaard og Have.

2. **Fugle.** En Del Fugle gjør vel til visse Tider og i visse Henseender megen Nytte, men kunne til andre Tider være skadelige og besværlige. Det er derfor tilladt ogsaa for den ellers ikke jagtberettigede Bruger af Jorder til enhver Tid at fange og dræbe dem samt forstyrre deres Reder paa den Grund, han bruger. Disse Fugle ere: Dagrovfugle (med Undtagelse af Musevaager), den store Hornugle, Sneuglen, Ravne, Krager, Raager, Skader, Tornskader, Graaspurve, Hejrer, Vildgjæs og Skarver.

Følgende Fugle saavelsom deres Yngel og Reder ere fredede fra den 1. Februar til den 1. August: Bekasiner og Brushøns: fra den 1. Februar til den 12. September alle andre Fugle, derunder indbefattede Maager og Terner; men de øvrige Svømmefugle ere undtagne fra Fredningen, hvilket ogsaa gjælder om Pommerantsfuglen og Sneppen samt selvfølgelig de ovennævnte Arter, der til visse Tider kunne være skadelige.

3. **Nogle Bestemmelser om Jagts Udøvelse.** Ingen, der ikke har et Jagtdistrikt af mindst 200 Tdr. Hartkorn, maa bruge Mynder eller myndeagtige Hunde til Jagt.

Ingen maa udenfor Gaardsplads, indhegnet Have eller Dyrehave indrette Faldgruber, opstille Fælder, Sarе eller andre Vildtsnarer i Gjærder eller tæt ved Jorden. Den jagtberettigede maa ikke undtagen efter Kronvildt og Daavildt drive Jagt paa Sædmarker fra den 1. Maj til Kornet er mejet og opbundet, ejheller drive Jagt i Gaard og Have, der bruges af en anden. Ligeledes maa han ikke paa Grund, der bruges af en anden, nedskyde Hunde og Katte; dog er det ham tilladt ogsaa der at nedskyde Mynder og Hunde af Mynderacen udenfor Brugerens Gaard og Have.

4. **Salg og Kjøb af fredet Vildt.** Kun i den Tid, Vildtet ikke er fredet og 14 Dage derefter er det tilladt at falbyde, sælge og kjøbe det. Ligeledes er det forbudt at falbyde, kjøbe og sælge fredede Fugles Æg. Men Kjøberen er ansvarsfri, naar det kjøbte har været offentlig falbudt, eller han kan paavise Sælgeren.

Under samme Vilkaar er det fra den 6. April til den 10. August forbudt at falbyde, kjøbe og sælge Tjurer, Hjerper og Ryper, medmindre de sidste hensigtslig ere indførte fra Island.

5. **Bøder.** For Brud paa de ovenfor anførte Bestemmelser fastsættes i Jagtloven Bøder, der rette sig efter Beskaffenheden og Omfanget af den begaaede Forseelse og kunne veksle mellem 2 til 10 og indtil 100 Kroner.

Børn paa 10 til 15 Aar, der uden Forældres eller Værgers Vidende udøve ulovlig Jagt eller overtræde Fredningsbestemmelserne f. Ex. ved at forstyrre Fuglereder, sætte Snarer osv. straffes med Ris eller anden legemlig Tugtelse. Have de gjort det med Forældres eller Værgers Vidende, straffes disse som Gjerningsmænd efter de almindelige Regler.

Midlertidige Fredningsbestemmelser.

For at bøde paa den Ødelæggelse, den strenge Vinter 1878—79 medførte for Vildtet, er der i Lov af 24. Mai 1879 givet nogle strengere Fredningsbestemmelser, der gjælde indtil den 12. September 1882, af hvilke de vigtigste ere følgende: Urfugle ere fredede hele Tiden indtil den 12 Septbr. 1882, Harer fra den 1. Januar til den 1. Oktober og Agerhøns fra den 1. November til den 12. September.

Om de Nyfødtes Øjenbetændelse.

(Fra det kgl. Blindeinstitut i Kjøbenhavn.)

Da der blandt de Børn, som optages i det herværende Blinde-Institut findes ikke faa, hvis Ulykke skriver sig fra deres Livs første Dage, og da den Sygdom, de Nyfødtes Øjenbetændelse, som har berøvet dem Synet, i de allerfleste Tilfælde er helbredelig, henledes Almenhedens Opmærksomhed paa denne Sag.

Grunden til, at hidtil saa mange ere blevne et Offer for denne Sygdom, er nemlig især at søge i en utilgivelig Ligegyldighed fra Barnets nærmeste Omgivelsers, navnlig fra enkelte Jordemødres Side, som til Trods for de Advarsler, deres Lærebøger, og de Paabud, deres Instrukser give dem, i mangfoldige Tilfælde forhindre Tilkaldelsen af sagkyndig Hjælp, for selv at behandle de syge Øjne med allehaande Husraad, saa længe til det er for silde.

Sygdommen kan nemlig i enkelte Tilfælde optræde under en saa mild Form, at den uden nogen Behandling eller endog trodsende uhensigtsmæssige Midler kan forløbe med heldigt Udfald; men i de fleste Tilfælde antager den en alvorligere Karakter, og kan da, overladt til sig selv, udvikle sig med en saa rivende Hurtighed, at allerede i Løbet af et Par Dage Tilstanden kan være haabløs.

Om selve Sygdommen maa det her være nok at bemærke, at nyfødte Børn overhovedet sjældent angribes af nogen anden Øjensygdom, og at dens første Optræden er let kjendelig derved, at Øjelaagenes indvendige Hinde bliver meget rød og svullen og begynder at afsondre en hvidgul Slim. Hovedsagen er, at enhver mindes om, at den ellers saa farlige og ødelæggende Sygdom i de allerfleste Tilfælde kan

helbredes, naar man strax ved de første Tegn paa en saadan Øjelaagbetændelse søger Lægehjælp. Indtil denne kan faas, er der ikke andet at gjøre end saa hyppig, som det behøves, at rense det angrebne Øje for den omtalte slimagtige Affondring, og at anvende stadig Kulde paa Øjet.

Rensningen foretages bedst med smaa bløde Svampe eller i Mangel deraf med bløde linnede Lapper, idet man forsigtig halvaabner Øjelaagene og sagte trykker den vaade Svamp imod dem. Anvendelsen af Kulde sker ved af blødt Linned, 6—8 Gange dobbelt lagt, at danne saakaldte Kompresser af omtrent et Tokronestykkes Størrelse, dyppe disse i meget koldt Vand, trykke dem af mellem tørt Linned, saa at de kun ere fugtige, og derpaa lægge dem paa Øjet for at udsætte dette for en stadig Afkøling. Kompressen maa ikke blive varm, hvilket hyppigt allerede sker inden et Minuts Forløb, og da denne Afkøling af Øjet ikke taaler nogen Afbrydelse, heller ikke om Natten, er det nok en besværlig Tjeneste, der fordres; men af den Nøjagtighed og Omhu, hvormed den udføres, er det spæde Barns Fremtids Lys eller Mørke afhængigt.

Da den fra det angrebne Øje affondrede slimagtige Vædske er i høj Grad smitsom, maa det Vand, som benyttes til Svampene og de linnede Kompresser, idelig fornyes; og da meget ofte først det ene Øje angribes, og der er en Mulighed for, at det andet kan gaa frit, maa man vel vogte sig for at benytte samme Svamp eller Linned til det andet Øje, og med Hensyn til ens egne Øjne iagttage al mulig Forsigtighed. At der i det hele maa sørges for jævn Temperatur og frisk Luft i Sygeværelset, og at Barnets Øje ikke maa udsættes for stærkt Lys, behøver næppe særlig at tilføjes.

Uddrag af det danske Selskab for Sundhedsplejens Forhandlinger.

1.

Om Virkningen af Brændevinsdrik.

Ifølge paalidelige Beregninger drikkes der aarlig heri Danmark 30 Millioner Potter Brændevin, hvilke regnede blot til en Salgspris af 40 Øre Potten svarer til en Værdi af 12 Millioner Kroner. Det er nærmest den fattige, arbejdende Del af Befolkningen, som aarlig betaler denne uhyre Kapital for Brændevin; thi de rigere og bedre stillede Klasser af Befolkningen drikke i Reglen mere bajerst Øl eller Vin. Hvis den almindelige Mening: at Brændevin er et godt og unndværligt Næringsmiddel, var sand, saa var der jo egentlig intet at sige til, at Arbejderne anvendte en stor Del af deres Indtægt paa at kjøbe Brændevinen, efterhvor Nydelsen af denne Drik da kunde være nødvendig for at styrke Evnen til at arbejde; men hvis denne Mening imidlertid ikke er sand, hvis det er rigtigt, hvad mangfoldige Mennesker paastaa: at Brændevinen er saa langt fra at være nødvendig, at den som oftest gjør mere Skade end Gavn, saa vil enhver indrømme, at det er sørgeligt at tænke sig, at en saa uhyre Kapital som 12 Millioner gives ud til Unytte eller maaske

endog til Skade. Lad os da nøjere undersøge, hvorledes Sagen forholder sig.

Vi ville da først spørge, om Brændevinen virkeligt er et Næringsmiddel. Dette Spørgsmaal kan kun afgjøres ved Hjælp af Kemien, thi denne Videnskab, der undersøger alle Tings Sammensætning, er den eneste, som kan give os Oplysning, hvorvidt et Stof er et Næringsmiddel eller ikke. Kemien lærer os da, at der gives 2 Slags Næringsmidler, 1) dels saadanne, som kunne bidrage til Legemets Vært samt de forskjellige Organers Fornyelse og Vedligeholdelse, 2) dels saadanne, der kunne fremkalde Varme og Arbejdskraft. Til den første Klasse af Næringsmidler kan Brændevinen ifølge sin kemiske Sammensætning umulig henføres, hvorvidt den kan regnes til den anden er af forskjellige Grunde meget tvivlsomt. Men lad os nu antage, at den henhører til denne sidste Klasse af Næringsmidler, saa maa den Nytte, som den kan foraarsage, beregnes efter dens kemiske Sammensætning. Det har da vist sig, at en Snaps Brændevin ikke indeholder mere virkelig Næringsværdi end f. Ex. et Stykke Sukker, der vejer knapt det halve af en Snaps Vægt. Heraf kan enhver indse, at Brændevin ikke med Rette kan kaldes et godt Næringsmiddel, da den i Forhold til sin Pris indeholder slet ingen eller højst ubetydelige nærende Egenskaber. Ethvert Menneske kan ogsaa indse, at Brændevinsbrændingen maa formindske vore Fødemidlers Ernæringsværdi. En Tønde Korn indeholder nemlig i Overensstemmelse med sin kemiske Sammensætning en vis Mængde Ernæringsstoffer. Hvis Kornet formales, bages til Brød og derpaa spises, saa blive næsten alle disse Stoffer benyttede, og Kornets fulde Ernæringsværdi bliver saaledes forbrugt paa bedste Maade. Brændes derimod en Tønde Korn, da vindes derved kun en vis Mængde Brændevin, medens næsten alle Kornets ernærende Stoffer blive tilbage i Bærmen, der er uskikket til Menneskeføde, men rigtignok afgiver et godt Kreaturfoder; den vundne Brændevin indeholder slet ingen eller meget liden Næringsværdi. Det Korn, der derfor anvendes til Brændevinsbrænding, gaaer egentlig talt til Spilde, idet det væsentligst kommer til at tjene til Kreaturenes Ernæring.

En Arbejdsmand vil nu svare hertil, at en Snaps Brændevin opliver Kræfterne, borttager Følelsen af Sult og Træthed, samt er nødvendig for at faa den tørre Mad til at glide ned. Dette er ganske sandt, naar en Mand er træt og kjed af sit Arbejde, i fortrædelig og gnaven Stemning, saa bliver han oplivet af en Snaps Brændevin, han bliver atter frejdig og føler sig istand til paany at tage fat paa sit Arbejde, men Ulykken er, at denne Virkning er forbigaaende og skyldes en unaturlig Pirring. Efter kort Tids Forløb forsvinder Snapsens Indvirkning, og man maa da atter gribe til Flasken. Det naturlige er, at en Mand, naar han er træt og sulten, hviler sig og spiser, thi dette er den eneste Maade, hvorpaa Kræfterne i Virkeligheden kunne gjenvindes, og gjør man det, saa kan Brændevinen overmaade godt undværes. Det viser sig her som overalt, at Vanen er det halve Liv; er en Mand fra sin Ungdom af vant til at drikke Brændevin, saa trænger han dertil og kan ikke undvære den, men vil han vænne sig af dermed, saa vil han gjøre den samme Erfaring, som mangfoldige Mennesker før ham have gjort, at man lever langt sundere og lykkeligere, arbejder meget bedre, og lettere kan udholde Kulde og Anstrængelse uden end med Brændevin.

Denne Erfaring har man nemlig gjort overalt, hvor denne Sag har været underkastet en alvorlig Prøvelse. Vi skulle anføre nogle enkelte Beviser herpaa. I de fleste Lande drikke Kvinderne slet intet eller højst ubetydeligt Brændevin, og dog kunne de i Forhold til deres Legemskræfter arbejde fuldt saa strengt og vedholdende som Mændene, ja ere jo endogsaa ofte nødte til alene at sørge for hele Familiens Underhold, naar Manden er fordrukken og derfor ude af Stand til at erhverve noget. Forsøg have vist, at naar man lader 2 unge og kraftige Mænd, som ikke ere vante til Brændevin, arbejde ved Siden af hinanden strengt og flere Dage itræk, saaledes at de begge faa den samme Kost, dog med den Forskjel, at den ene kun drikker Vand, den anden faar en passende Mængde Brændevin, saa viser det sig, at den første, som kun faaer Vand, i Længden arbejder bedst og holder længst ud. Der gives i Udlandet mange Fabrikker, som kun antage Arbejdere, der slet ikke nyde Spiritus, og overalt har man gjort den enstemmige Erfaring, at Arbejdet paa saadanne Steder gaaer lettere fra Haanden og udføres langt bedre og i kortere Tid, medens Arbejderne holde sig langt sundere og leve længere. En stor Mængde engelske og amerikanske Skibe gaa nu hvert Aar tilsøes uden en Draabe Brændevin ombord, og det tillades ikke Mandskabet selv at medbringe det ringeste; paa hvert eneste af disse Skibe har det vist sig, at Mandskabet arbejdede langt bedre, var langt mere ordentligt og paalideligt og taalte langt lettere Nattevaagen og stærke Anstrængelser. I den engelske, amerikanske og flere andre Landes Hære har man gjort ganske lignende Erfaringer.

Her er vel anført tilstrækkeligt for at vise, at Brændevinen aldeles ikke er nødvendig for at kunne arbejde og anstrænge sig. Det er en almindelig Tro, at man taaler Kulden bedre, naar man har drukket en Snaps. Dette er ikke rigtigt. Man føler ganske vist Kulden mindre, naar man har nydt en Snaps, men naar denne Virkning er fordunstet, da føler man Kulden dobbelt. Det er en bekjendt Sag, at Folk, der have drukket, let fryse ihjel, naar de i beruset Tilstand henligge Natten over i stærk Kulde. Ved Rejser højt oppe mod Nordpolen, paa hvilke man ofte maa overvintre i stærk Kulde indefrosset i Isen, har det gjentagne Gange vist sig, at kun de Folk, der ikke drikke Brændevin, kunne taale Kulden, medens de fleste, der vare vante til Spiritus, tabte Kræfterne, fik Skjørbug og ofte gik helt tilgrunde; det er derfor en Regel paa saadanne Rejser at bruge saa lidt Spiritus som muligt. Erfaringen taler saaledes afgjort for, at man bedre taaler Kuldens Paavirkning uden Brændevin. Hvad nu endelig den Mening angaaer, at tør Kost ikke vil glide ned uden ved Hjælp af en Snaps, da er dette en ren Vane. Mange Mennesker nyde aldrig Spiritus og kunne dog spise deres Mad med Lyst og god Appetit, og ved Hjælp af lidt Kaffe, Mælk eller Øl kan ethvert Mandfolk ligesaa godt som Kvinderne fortære sit Maaltid. Vi have saaledes paavist, at Brændevinen er et daarligt Næringsmiddel, at det ingenlunde er en Nødvendighed at drikke for at kunne arbejde eller holde Varmen. Hvis dette er sandt, saa vil vel ingen nægte, at det er sørgeligt at tænke sig, at den fattige Arbejderbefolkning anvender 12 Millioner Kroner paa at forskaffe sig et Pirringsmiddel, der ikke gjør virkelig Gavn, men derimod for mange afstedkommer stor Skade. Enhver Mand, der indser dette, bør derfor føle det som sin Pligt saavidt muligt at vænne sig til Ædruelighed,

eller hvis han ikke kan dette, saa i det mindste sørge for, at hans Børn, Tyende, unge Arbejdsfolk o. s. v. ikke vænne sig til denne Uskik. Ulykken er, at Brændevinen er saa billig, at næsten enhver har Raad til at kjøbe den, og det er sørgeligt at se, at unge Mennesker allerede i en tidlig Alder vænne sig til Brændevinen for at gjælde for voxne Karle, og fordi det skal være saa rask at kunne drikke sin Snaps. Vi skulle gjærne indrømme, at mange hele Livet igjennem kunne nyde Brændevin uden at mærke skadelige Følger deraf, men man maa huske, at Evnen til at taale Spiritus er høist forskjellig; nogle Mennesker have et godt og stærkt Helbred, og kunne derfor uden Skade taale at drikke meget, men der gives mange andre, der blive berusede af lidt og let kunne faae deres Helbred ødelagt. Det er derfor umuligt at sige, hvormeget et Menneske kan drikke, og fordi min Nabo kan taale ½ eller 1 Pægl Brændevin daglig, er det derfor ikke sagt, at jeg selv kan taale saameget. Dernæst maa man erindre, at Drikfældigheden ligesom alle Vaner tager til med Aarene, selv det mest fordrukne Menneske har begyndt med at drikke smaat.

At Brændevin kan foraarsage Skade, naar den nydes i Overmaal, kan ingen nægte. Der findes ikke et Menneske heri Landet, der ikke i sit Bekjendtskab har sørgelige Beviser for denne Sandhed. Vi skulle nu give en kort Fremstilling af de Ulykker, som foraarsages ved Drikfældighed. Man kan sige med Sandhed, at der ikke findes nogen Last, der i den Grad skader Sundheden, nedbryder og ødelægger Legemet og alle dets Organer, som den daglige, umaadeholdne Nydelse af Spiritus. Fordøjelsen svækkes, Drankeren faar daarlig Appetit, Opstød og Kvalme, Brækninger og Lede til Mad; han kan tilsidst kun spise ganske lidt, og den Smule Mad, han faar, maa lokkes ned med Brændevin. Kræfterne ødelægges ved at Musklerne blive svage og daarlige, hele Legemet bliver fedt og oppustet, Ansigtet og Næsen rødt, Huden tilbøjelig til Saar og Udslet. Lungerne svækkes, der opstaaer Kortaandethed og hyppig Hoste, den saakaldte Brændevinshoste. Hertil kommer næsten altid Leversygdom, meget hyppig Lidelser af Hjærtet og Nyrerne. Endnu værre Indflydelse har Drikfældigheden paa de aandelige Evner: Hukommelsen og Tænkningen sløves, Viljeskraften svækkes, al Drift og Foretagelseslyst gaar lidt efter lidt tabt, Drankeren er gnaven og mismodig, utilfreds med sig selv og alt, han beholder kun én Lidenskab, som lidt efter lidt gjør ham fuldstændig til sin Slave, og det er Lysten til at beruse sig. For denne sætter han alle Hensyn tilside, ødelægger sin egen og sin Families Velfærd og gaar saaledes en for tidlig Alderdomssvaghed imøde. Hos mange Mennesker fremkalder Drikfældigheden forskjellige Former af Sindssygdom; paa alle vore Hospitaler og Sindssygeanstalter findes der en Mængde, som selv have paadraget sig Afsindighed eller Fjolleethed ved umaadelig Drik; navnlig er der en Form af Drankergalskab, der er meget hyppig, den saakaldte Delirium. I Kjøbenhavns store Hospitaler indlægges der aarlig flere Hundrede Mennesker, der lide af denne sørgelige Sygdom, og blandt disse er der desværre mange, som slet ikke have drukket saa overmaade meget, ja som endogsaa sjældent have været berusede, men som desuagtet faa denne Sygdom, fordi deres Legeme ikke har kunnet taalt den daglige Nydelse af Spiritus. Vi skulle ikke dvæle længere ved disse sørgelige Tilstande, som Lægerne desværre kjende altfor godt. Drankeren ødelægger næsten altid sit Familieliv; Kiv, Splid og Ufred holder

altfor ofte fit Indlog med Brændevinsflasken, og hvorledes kan det være anderledes. Hvorledes skulde Kone, Børn og Tyende kunne have Agtelse eller Hengivenhed for en Mand, der jævnlig er beruset og da ofte viser sig raa og brutal. Hvorledes skulle Børnene i et saadant Hjem voxe op til at blive flittige og arbejdsomme Mennesker, naar deres Lærdom og Undervisning forsømmes, naar de kun have et slet Exempel for Øje lige fra Barndommen af. Man har lagt Mærke til saavel her i Landet som i andre Lande, at Drankerens Børn let blive drikfældige. Dette er let forklarligt, da Børn jo saa ofte smittes af Forældrenes Fejl og Uvaner. Oftest er det dog Konen, det gaaer værst ud over; hun maa slide og slæbe for at ernære Familien og skaffe Penge til Brændevin, naar Manden forfalder og bliver uskikket til at erhverve noget. Derfor bør Konen ogsaa huske, at det altid er hendes Pligt at gjøre Hjemmet hyggeligt og venligt, forat Manden ikke, som det saa hyppigt sker, om Aftenen skal ty bort til Kro eller Værtshuse for at undgaa et uhyggeligt, snavset og ufredeligt Hjem. Saalænge Hjemmet er for Manden, hvad det bør være, saalænge ere Fristelserne til at søge sine Glæder udenfor det mindre. Drikfældigheden er dernæst en Kilde til Fattigdom, Drankeren bliver aldrig velstaaende, jo mere han drikker, jo daarligere arbejder han; han formaaer ikke at spare, thi Overskuddet drikker han op, og er han først kommen saa vidt, at han intet mere kan fortjene, fordi ingen vil betro ham noget Arbejde, saa gaaer hele Familien som oftest Nød og Elendighed i Møde. Rundt i vore Fattighuse ser man sørgelige Beviser herpaa. Enhver, der kjender noget til disse Forhold, ved, at en stor Del af Fattiglemmerne selv have paadraget sig deres Elendighed ved Drik, og Fattigbyrden i mange Sogne staar i ligefremt Forhold til Egnens Forbrug af Brændevin. Vi skulle endelig omtale den sidste og ikke mindst sørgelige Følge af Drikfældigheden. Det har vist sig i Udlandet overalt, hvor man nærmere har undersøgt Sagen, at visse Arter af Forbrydelser for en ikke ringe Del begaas i Fuldskab. Derfor finder man i alle store Fængsler, at en stor Del af Mandfolkefangerne ere Drankere; en stor Mængde Lovovertrædelser, som begaas uden nogen forudfattet Plan, f. Ex. Slagsmaal og Vold, Drab og Lemlæstelse, Usædelighed og Opsætsighed mod Politiet o. s. v. skyldes i det overvejende Flertal af Tilfælde Drikfældighed. Det gaar med hele Samfundet som det gaar med det enkelte Menneske: jo mere fordrukket og forfaldet det store Flertal er, jo mere uvidende og udannet er hele Folket.

Man maa ikke tro, at denne Skildring af de Ulykker, der følge med umaadelig Nydelse af Spiritus, i nogen Retning er overdreven. Paa de store Hospitaler, som aarlig modtager en Masse Drankere, have Lægerne altfor rigelig Lejlighed til at gjøre sørgelige Erfaringer, og vi ville blot ønske, at enhver, der kunde nære Tvivl om Rigtigheden af, hvad vi her have sagt, vilde opholde sig kun en Maanedstid ved et saadant Hospital, saa vilde han sandelig faa Øjet op for, at Ulykken ikke er skildret paa en overdreven Maade. Vi kunne godt indse, at Fristelsen til at nyde Brændevin er stor for mangen fattig Mand, og at det kan være meget vanskeligt at aflægge en Vane, som er fastgroet lige fra Ungdommen af, men selv om en saadan Mand ikke kan vænne sig fuldstændigt fra at nyde Spiritus, saa kan han dog bestræbe sig for at holde Maade, naar han ved, hvilke Følger Drikfældighed kan medføre, samt saavidt muligt sørge for, at hans Børn ikke vænnes til at drikke i

den unge Alder. Enhver vil indrømme, at hvis de 12 Millioner, der nu for en stor Del ødes til Brændevin, bleve anvendte dels til at skaffe Børnene en bedre Undervisning og Opdragelse, dels bleve satte i Sparekassen, saa vilde der derved kunne gjøres meget Gavn, medens samtidig en stor Del af de nuværende trykkende Udgifter til Hospitaler, Fængsler og Fattigvæsen kunde spares.

Hvilke Fremskridt fordres ved Nutidens Agerbrug for at dette kan blive tilstrækkeligt lønnende?

For en ikke lang Aarrække tilbage gjaldt det ved Agerbrug kun om at producere det mest mulige Korn af alle Slags og da at sælge dette til højst mulige Priser. Man mærglede og Afgrøderne forøgedes saa betydeligt, at mange mente deri at have fundet Midlet til stedse at høste rige Afgrøder; ikke faa glemte tillige at lægge tilbørlig Vægt paa Gjødningen, og Resultatet blev i de fleste Tilfælde, efter ikke mange Aars Forløb, en Forringelse i Afgrøderne. Man lærte da at erkjende, at Mærglen i høj Grad hjalp til at benytte al den Kraft, der allerede var til Stede i Jorden, uden i og for sig selv at yde noget væsentligt Bidrag til Planternes Ernæring, hvor der da ikke ligefrem manglede Kalk.

Derefter kom Drainingen, som idet den aabnede Luften Adgang til Jorden og gjorde den varmere, paa en fuldkomnere Maade end de aabne Grøfter, ligeledes hævede Produktionsevnen, ved at aabne Planterne Adgang til Næringsmidler, de hidtil ikke havde kunnet benytte. Heller ikke derved blev man i Stand til i mange Aar vedblivende at høste rigeligt, der maatte mere til og man blev tvungen til at erkjende, at om Jorden end aldrig af Naturen var saa frugtbar, maatte den dog ved stadig Dyrkning tilsidst blive udtømt og Afgrøderne blive ringere og ringere, naar den ikke tilførtes passende Erstatning for det aarlige Tab.

Man slog da ind paa en hel anden Drivt; Kreaturholdet, der mange Steder var bleven betragtet som en Bisag, ja ofte endog som en ubehagelig Nødvendighed, blev nu Hovedsagen; man indsaa, at der maatte og skulde frembringes baade mere og bedre Gjødning, naar ellers Afgrøderne skulde forøges, eller endog blot vedligeholdes. Den stærke Fodringsperiode tog sin Begyndelse, mange opfodrede foruden deres egen Afgrøde tillige betydelige Mængder Kraftfoder af Klid, Oliekager o. desl., det blev næsten en Modesag at fodre stærkt, hele Ejendommens Indtægt skulde nu udbringes af Smør, Kjød o. s. v.; en kraftig Gjødning fremkaldtes tillige, men som vistnok mange nu have erkjendt, blev den temmelig kostbar og det synes som man i det sidste Par Aar har begyndt at tænke lidt mere over denne Sag og prøve sig frem, for at udfinde den bedste Sammensætning af Foderet, samt tillige lægge nøjere Mærke til, om de Kreaturer, der haves, virkelig ere i Stand til at betale det kostbare Foder. Her er man utvivlsomt kommet ind paa den rigtige Vej, thi Foderets Sammensætning, saaledes at Dyrene kunne faa fuld Nytte af alt, hvad deri findes, spiller en langt betydeligere Rolle, end mange Landmænd endnu fuldt have opfattet. At have Kreaturer af bedste Sort, enten det

nu er til Malkning eller til Fedning, er en væsentlig Betingelse for den stærke Fodring, og ofte nok findes der saa stor Forskjel, at den ene Ko kan betale 10 Pund eller endog mere Kraftfoder daglig, medens den anden ikke kan betale mere end det halve.

Her have vi altsaa to Ting, der ved den stærke Fodring spiller Hovedrollerne og for enhver, der ikke vil fodre med Tab, nøje maa undersøges.

Ved en rigtig Sammensætning af Foderet og godt Valg af Dyrene, maa der udbringes ikke alene de billigst mulige Produkter af Mælk, Kjød o. s. v., men Gjødningen bør tillige om muligt haves i Kjøbet, eller dog til en billig Pris, ogsaa herpaa bør enhver Landmands Bestræbelser være rettede. I nær Forbindelse med Sommerstaldfodringen, — hvorom mere nedenfor, — staar Rodfrugtdyrkningen, ved hvis Hjælp det bliver muligt, at fodre baade bedre og billigere end hidtil, hvortil endnu kommer, at naar der om Vinteren kan fodres jævnt hen med Rodfrugter ved Siden af det tørre Foder, bliver især Overgangen fra Sommerfodring til Vinterfodring, fra Græsset til det tørre Foder, langt lettere. Dyrene erholde en mere stadig og ensartet Ernæring hele Aaret igjennem, hvad der kun kan være til Gavn for Udbyttet af dem.

Man kan ogsaa ved Rodfrugternes Hjælp paaregne, lettere ved Fedning at undgaa Overfodring, bringe Kreaturerne til at fortære mere Kraftfoder og faae fuld Nytte deraf. Det Maal, vi tillige bør stræbe efter, er at Rodfrugterne kan komme til at afløse Brakmarken, men skal dette naas, maa Rodfrugtmarkerne passes fuldkommen godt, Renholdelsen og Behandlingen af Jorden maa være saaledes, at Brakkens ødelæggende Indflydelse paa Ukrudtet fuldt erstattes. Heller ikke hermed ere alle Landmænd, selv om de have begyndt at dyrke Rodfrugter, paapassende nok.

Rigelig og kraftig Gjødning er en Hovedløftestang i Agerbruget; hvad det gjælder om er derfor fremfor alt, at frembringe den saa billig som mulig; at dette ikke altid er sket ved den stærke Fodring, er nu vistnok klart for mange; endnu et derved har det ligeledes manglet paa, nemlig at opbevare den paa bedste Maade, og altfor mange Steder, hvor der fodres kostbart nok, ere Møddingstederne og Møddingens Behandling højst mangelfuld. Dette er atter et svagt Punkt i mangt et Agerbrug, som vel fortjener nøjere at lægges paa Sinde.

Sommerstaldfodringen byder Agerbrugerne et godt Hjælpemiddel til at forøge Gjødningsmassen; den har allerede tidligere funden sine Forkjæmpere og været benyttet hist og her i Landet, men i de senere Aar er dette Spørgsmaal paany blevet rejst og anbefalet af mange med al den Varme, som det visselig fortjener. Skal Sommerstaldfodring drives med fuld Nytte, fordres der lyse, rummelige Stalde med god Luftventilation, ikke for lave Vaase, godt Afløb for Gjødningsvandet og fuldstændig Renholdelse. Nogle faa Pund Kraftfoder ved Siden af Grønfoderet vil i Almindelighed svare god Regning; at der haves, saavidt muligt, forskjellige Slags Grønfoder til Afvexling og at man tillige blander lidt tørt Foder imellem Grønfoderet, især naar dette er meget ungt, maa anses for heldigt. Naar de foranførte Betingelser ere til Stede, vil man ikke behøve at frygte, hverken nogen Forringelse i Udbyttets Godhed eller i dets Mængde. Det fortjener tillige at tages i Betragtning, at ved Sommerstaldfodring bliver det muligt at holde flere Kreaturer, end naar de skulle

græsses ude; det maa dog bemærkes, at for Ungkvæg anses Staldfodring almindeligvis for mindre heldig.

I det tidligste Foraar grøn Rug, senere Hvede, derefter Kløver og Vikkehavre, St. Hansrug, Spergel, Boghvede, Mais m. fl. ere de Planter, som i stadig Rækkefølge ere i Stand til at yde Midlerne til Staldfoderet.

Ved en kraftig Fodring, afpasset paa bedste Maade efter Kreaturernes Ydeevne, Sommerstaldfodring og Rodfrugtdyrkning, samt naar hertil endnu kommer fuldstændig Vexeldrivt og Radsaaning, hvilke to sidste Kulturer dog kun faa Steder her i Landet endnu kan gjennemføres, — tror jeg at have paapeget de Veje og de Midler, Landmanden skal anvende, for at vinde forøgede og mere lønnede Afgrøder, og de fleste ville dog vel nu erkjende, at den Driftsmaade, der pasede for 20—30 Aar siden, ikke længere er tilstrækkelig lønnende eller i Stand til at svare den høje Jordrente, de fleste nu maa udrede.

Endnu en Ting fortjener at nævnes herunder, som nødvendig for enhver Landmand for at faae et klart Blik paa de mange forskjellige under hans Bedrift hørende Arbejder og dette er en ordentlig Regnskabsføring; først derved bliver han i Stand til klart at bedømme sin Stilling, og foretage de nødvendige Forandringer, for at udbringe det størst mulige Nettoudbytte. Kun de færreste bruge en Regnskabsføring, der er indrettet saaledes, at den kan stifte virkelig Nytte i saa Henseende.

Saavist som Gjødningen er Hovedfaktoren i Landbruget, saavist vil ogsaa ved de paapegede Fremgangsmaader denne kunne vindes baade i større Mængde, billigere og af bedre Beskaffenhed, end oftest hidtil er sket.

Ikke som en Anvisning til, men blot som en Paapegen af de Maader, hvorpaa der af Landbruget kan vindes et større Udbytte, maa disse Linier betragtes.

C. T. N.

Folketællingen i Danmarks Kjøbstæder og Flækker den 1. Febr. 1880, sammenlignet med foregaaende Tællinger.

Meddelt af H. Chr. Geill.

Nr. 1880.	Byens Navn.	Nr. 1870.	1880.	1870.	1860.	1845.	1801.	1769.
1	Kjøbenhavn.....	1	235,254	180,472	155,143	126,787	100,975	92,571
2	Frederiksberg ...	3	26,510	16,851	8,164			
3	Aarhus.....	4	24,831	15,025	11,009	7,864	4,102	4,156
4	Odense	2	20,804	16,970	14,255	10,238	5,782	5,801
5	Aalborg	5	14,152	11,721	10,069	7,477	5,579	4,776
6	Randers	6	13,457	11,354	9,725	7,126	4,562	3,143
7	Horsens.....	7	12,652	10,501	8,980	5,058	2,396	2,942
8	Helsingør	8	8,978	8,891	8,442	7,995	5,282	4,051
9	Fredericia.....	9	8,275	7,186	6,261	4,615	3,474	3,191
10	Viborg	10	7,653	6,422	4,861	3,828	2,379	2,528
11	Svendborg	11	7,185	6,421	5,537	3,858	1,942	1,949
12	Vejle.....	12	7,145	6,092	4,920	2,943	1,310	967
13	Kolding*)	15	7,141	5,400	3,978	2,644	1,672	1,661
14	Rønne.....	13	6,472	5,505	5,435	4,243	2,436	2,109
15	Slagelse	14	6,076	5,468	4,931	3,563	1,732	1,498
16	Roskilde	16	5,895	5,221	4,651	3,343	1,768	1,831
17	Nyborg.....	17	5,402	4,812	3,802	3,220	1,866	1,884
18	Nakskov.....	19	5,278	4,033	3,687	2,583	1,671	1.290
19	Næstved.....	18	4,792	4,267	3,647	2,644	1,785	1,519
20	Nykjøbing p. F..	22	4,560	3,645	3,242	2,028	1,079	1,040
21	Hjørring.....	26	4,308	3,250	2,807	1,751	744	600
22	Thisted	23	4,182	3,552	3,126	2,145	1,068	815
23	Korsør.....	20	3,956	3,759	2,957	1,611	1,219	1,458
24	Ribe	21	3,932	3,684	3,594	2,638	1,994	2,532
25	Varde.....	32	3,497	2,562	2,103	1,590	1,020	690
26	Faaborg	25	3,481	3,440	3,120	2,178	1,061	1,138
27	Holbæk	28	3,265	2,931	2,971	2,330	1,332	1,239
28	Asfens	24	3,196	3,461	3,589	2,697	1,443	1,146
29	Rudkjøbing.....	30	3,179	2,785	2,719	2,189	1,141	814
30	Kallundborg	31	3,167	2,673	2,587	2,355	1,322	1,433
31	Kjøge	27	3,122	3,097	2,734	2,249	1,527	1,480
32	Hillerød.....	33	3,059	2,533	2,301	1,855	1,214	1,211
33	Silkeborg	35	2,931	2,263	1,775			
34	Frederikshavn...	40	2,891	2,133	1,843	1,332	463	670

*) Folketællingen 1880 er efter „det statistiske Bureau"'s sidste Meddelelser; men da Kolding Slotsgrund hører under Byen med Hensyn til Kirke-, Skole- og Fattigvæsen m. m., maa denne ubetinget regnes med, og Kolding har saaledes ikke 7,141, men 7,350 Indbyggere og staaer altsaa over baade Svendborg og Vejle og bliver i Rækken Nr. 11.

Nr. 1880.	Byens Navn.	Nr. 1870.	1880.	1870.	1860.	1845.	1801.	1769.
35	Marstal	29	2,746	2,811	2,590			
36	Nykjøbing p. M.	38	2,723	2,246	2,034	1,259	651	566
37	Vordingborg	37	2,712	2,248	1,780	1,512	931	852
38	Holstebro	43	2,559	2.047	1,662	1,257	853	699
39	Skive	42	2,522	2,059	1,709	1,151	520	441
40	Kjerteminde	36	2,488	2,274	2,148	1,782	1,045	719
41	Grenaa	46	2,423	1,923	1,636	1,017	760	706
42	Maribo	39	2,403	2,156	1,992	1,416	686	508
43	Middelfart	34	2.345	2,336	2,301	1,549	1,019	736
44	Hobro	41	2,250	2,081	1,909	930	488	492
45	Ringsted	47	2,127	1,869	1,653	1,223	817	708
46	Ringkjøbing	56	2,035	1,546	1,409	1,213	771	511
47	Nexø	52	1,999	1,584	1,485	1,406	1,274	1,175
48	Skagen	51	1,954	1,615	1,532	1,384	834	704
49	Stege	44	1,931	1,960	1,932	1,761	917	808
50	Bogense	45	1,917	1,931	1,899	1,419	760	435
51	Skjelskør	49	1,873	1,692	1,533	966	567	595
52	Rødby	54	1,796	1,553	1,578	1,159	776	655
53	Skanderborg	48	1,793	1,707	1,423	1,011	488	635
54	Nørresundby	50	1,757	1,620	1,376		969	
55	Nykjøbing p. S.	55	1,737	1,548	1,384	1,156	615	500
56	Lemvig	63	1,711	1,350	1,192	718	375	326
57	Ærøskjøbing	53	1,578	1,583	1,713			
58	Storehedinge	60	1,549	1,406	1,291	1,033	576	514
59	Stubbekjøbing	66	1,510	1,322	1,247	1,010	467	494
60	Frederiksund	67	1,506	1,306	763	646	262	218
61	Sæby	64	1,506	1,344	1,167	834	517	492
62	Ribe	57	1,493	1,496	1,319	1,203	1,044	1,029
63	Saxkjøbing	59	1,485	1,409	1,149	915	549	424
64	Sorø	61	1,464	1,397	1,237	856	592	535
65	Præstø	58	1,460	1,413	1,298	852	480	392
66	Nysted	65	1,438	1,336	1,261	1,036	690	494
67	Løgstør	62	1,388	1,376	1,464		750	
68	Æbeltoft	68	1,315	1,239	1,313	1,054	598	564
69	Svaneke	69	1,250	1,112	1,065	924	663	565
70	Allinge	73	1,103	800	653	551	337	307
71	Hasle	70	1,080	923	886	724	513	445
72	Thorshavn	71	984	918				
73	Frederiksværk	72	879	909	763			
74	Aakirkeby	74	832	745	613	545	455	366
75	Mariager	75	746	727	680	523	414	405
76	Sandvig	76	322	222	225	300	248	217

DET NYE AAR

Det lysner over Strande —
Velkommen nye Aar!
Med Haabets Krans om Pande
For Døren alt Du staar.
Naar alt til alt dog kommer,
Véd bedst vi selv Besked:
Vi har i vore Lommer
Det, Du skal fyldes med!

Du kommer som en Tigger
Alt efter Nytaars-Skik,
Og siden sammenflikker
Du, hvad af os Du fik.
Kom Venner! — glem ham ikke
Giv Kræfter, Strœben hen;
Vor Ven han maa skam ikke
Som Tigger gaa igjen!

O. M. Moller.

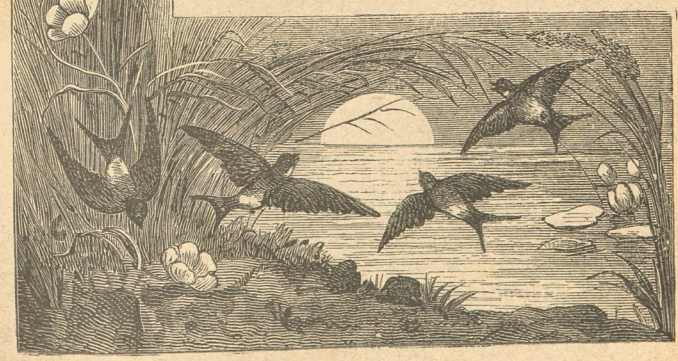

En sand Historie

frit gjengivet.

Af Elisabeth Martens.

En taaget Efteraarsaften gik et ungt Menneske tøvende frem og tilbage udenfor Præsteboligen paa Nørrebro, og da han, efter en beskeden Ringning, blev lukket ind, spurgte han, med udenlandsk Betoning og frygtsom Stemme, om Præsten var at faa i Tale. Det var han og den spørgende blev ført ind i Dagligstuen; men undselig og ærbødig blev han staaende tæt indenfor Døren, uden at der kom et Ord over hans Læber. Pastor N. N. rejste sig, gik henimod ham og spurgte med mild Stemme: „Hvad fører Dem til mig?“ — og da der intet Svar fulgte, vedblev han: „Er De i Nød eller har De ellers noget paa Hjærtet?“ — „Ja, jeg vilde bede Præsten sige mig,“ — han fortsatte med sagte Stemme — „om der er en Gud til?“ Forbauselse men tillige Strænghed lagde sig over Præstens Miner og han spurgte: „Er det en Spøg — et Væddemaal — eller jeg véd ikke hvad syndig Daarskab der kan findes paa — som bringer Dem hid? — saa gaa — og brug ikke oftere Guds Navn forfængeligt, thi det er en stor Synd. Men“ — vedblev han mildere, thi han saa et bedrøvet Udtryk i den unge Mands Øjne, — „er det Alvor, Sjælens Trang der driver Dem, saa følg med mig herind, at jeg i Enrum kan høre hvad De vil at jeg skal hjælpe Dem med.“

I det stille Studerekammer, hvor mangt Alvorsord var bleven talt og skrevet, der gjentog den fremmede sit Ønske om

at lære Gud at kjende og sin Trang til Religionens Trøst, og da denne ej tilfulde kunde forstaas, uden at Præsten kjendte noget til hans nærmere Livsforhold, fortalte han et Omrids af disse: Sine Forældres Navn kjendte han ikke, han var født i Rusland og hans første, tydelige Erindring var hans Optagelse i et yderst fattigt Hjem i en af Ruslands Landdistrikter; efter hans Opfattelse var han af en eller anden Kommune sat der i Kost for en usel Betaling. Han var kaldet Ivan, men havde aldrig hørt noget Efternavn, vidste ikke, om han nogensinde var bleven døbt, ingen Undervisning var bleven ham tildelt, han var voxet op som Træet i Skoven, kun at han savnede dettes Frihed til at udvikle sig og strække i Vejret. Han var fra tidlig Barndom blevet kuet af Sult, Kulde og ond Behandling og havde dertil arbejdet, ja trællet. Plejefaderen — saadan maatte han vel kalde ham — havde været Jordbruger, det vil sige, han ejede et lille Stykke Land, i hvilket han dyrkede de for Russeren unødværlige Havesager, Kaal, Agurker o. lign., og til dette Arbejde maatte Ivan ofre sine unge Kræfter. Senere, da han blev større, maatte han følge med ind til Riga, i hvis Havn Plejefaderen afsatte sine Varer til Skibene og Baadførerne. Disse Udflugter dannede Lyspunkterne i hans Tilværelse, thi laa han end som en Hund paa lidt Halm bag i det usle Kjøretøj og slæbte Dagen igjennem, naar de naaede deres Bestemmelsessted, saa vækkede det Røre og den Virksomhed der herskede, dog de slumrende Evner hos ham og Livet paa Skibene forekom ham som Indbegrebet af Friheden, hvorefter han smægtede uden at øjne Udvej til at opnaa den.

Adskillige Aar vare gaaede paa denne Maade; efter sin Vext at dømme antog han, at han omtrent kunde være tolv Aar, da han en Dag kom til Riga med sin Plejefader. Det var en irsk Skipper, som de skulde forsyne med Grøntsager, og da disse, og især Kartofler vare komne om Bord i stort Qvantum, skulde Betalingen afgjøres. Efter nogen Trætten herom, lagde Irlænderen to Guldstykker paa Bordet til Russeren, dog skulde denne give ham en Del tilbage paa disse Mønter. Det kneb for den pengegridske Mand; han paastod, at han ikke havde mindre Penge — han vedblev at byde af hvad han havde tilbage i Baaden; forgjæves! Skipperen var forsynet. Han foreslog at komme igjen med friske Grøntsager den følgende Uge, — ogsaa dette blev afslaaet, Skibet laa færdigt til Afgang. Bestandig klemte Gnieren de blanke Skillinger i sine smudsige Hænder og søgte med graadige Blikke

efter en Gjenstand han kunde ofre for disses Besiddelse. Omsider faldt hans Øjne paa Ivan og uden Tøven bød han Skipperen at tage ham for det manglende Beløb. — „Ellers" — fortalte Ivan — „var jeg vidst sløv, men da jeg hørte ham gjøre dette Tilbud, var det, som om jeg skulde kvæles af Spænding, og da Skipperen, efterat have maalt mig med

prøvende Blikke, udbrød — naa ja — lad gaa — Du kan beholde Pengene — jeg tager Drengen, — saa var det, som om nyt Liv og Mod gik igjennem mig og aldrig har nogen Skibsdreng betraadt et Dæk med mere Henrykkelse end jeg. Afskeden fra Plejefaderen var som Samlivet — uden Spor af Hengivenhed eller Omsorg — han vendte tilbage til sit Kjøretøj

og jeg — uden Papirer, uden andre Klæder, end de usle Pjalter jeg stod i — blev tilbage i Forhold, som andre vist havde fundet sørgelige, men som dog vare langt at foretrække for dem, jeg havde forladt. — Skibshunden og jeg" vedblev han sin Fortælling, „havde omtrent lige Kaar, vi fik vor Føde, fik vore Prygl, men havde til andre Tider vor Frihed, og det varede ikke længe, inden der iblandt Mandskabet var én, hvis Ynding jeg blev, og det hjalp betydeligt. Skipperen var ikke heller ond og da han mærkede, at jeg kunde være ham til Gavn — jeg var stærk og smidig som en Kat — sørgede han for, at jeg fik varme Klæder og tilstrækkelig Kost, men at jeg vedvarende vægrede mig imod at drikke Brændevin, var ham ubegribeligt, thi Søndagen helligede han stadigt til denne Nydelse. Hviledagens Betydning fik jeg først langt senere noget Begreb om, men yderst ufuldkommen; og da mine Spørgsmaal derom bleve besvarede med Spot, baade over mig selv og over det ukjendte, vedblev jeg at leve i min Uvidenhed. Først under en Storm, som bragte Skibbrud og Ulykke over mig og mine Kammerater, savnede jeg, at jeg ikke, som flere af disse, forstod at søge Haab og Trøst hos en almægtig Opholder, og da jeg frelstes og naaede tilbage til London, anvendte jeg mine første Sparepenge til en Bibel; men det gav mig ingen Tilfredsstillelse, thi jeg læste kun med Besvær og forstod ikke Indholdet. Skuffet og mismodig opgav jeg Forsøget; jeg har senere tumlet om kun stolende paa mine egne Kræfter, har havt det godt og døjet ondt og atter lidt Skibbrud, saa at jeg forrige Høst maatte vende tilbage, blottet for alt, med et Passageerskib, som gik fra Vestindien til England."

Saa langt var Fortællingen bleven meddelt saa ustandset, som hans slette dansk tillod ham det, men nu indtraadte der en Pause. Med paafaldende Forlegenhed forsøgte han at fortsætte, men først efter Præstens Spørgsmaal fik han fortalt, at han senere havde været i Norge, hvorfra han var kommen her til Kjøbenhavn for tre Dage siden. „For atter at gaa videre?" spurgte Præsten. Med nedslagne Øjne lød Svaret: „Nej, jeg vil blive her en Tid, — for at lære det, Præsten nok véd — det om Gud!" — føjede han stammende til — „jeg kan ikke undvære det længere." Et underligt, bævende Træk gik over hans Mund og da Præsten gik hen til ham og løftede hans Hoved op, stod der Taarer i hans mørke, alvorlige Øjne. „Min Søn!" sagde denne med Inderlighed, „hvad der saa har bragt Dig til mig, saa modtager jeg Dig som en

kjærkommen Gjæst og vil Gud lægge sin Velsignelse til, saa skal Du finde, hvad Du søger. Men," vedblev han efter nogen Betænkning, „der maa Uger og Maaneder til det Arbejde, vi have at fuldbringe med hinanden, jeg maa nærmere kjende dine Forhold; hvor boer Du? — og hvem har sendt Dig til mig?" Et Logishus for Søfolk nævnede han, som sit Opholdssted og, at han, efter tre Dages forgjæves Søgen, ved en Politibetjents Hjælp, omsider havde fundet en Præst, var al den Oplysning han foreløbig havde at give, men alle hans Meddelelser havde Præget af Sandhed og hele hans Ydre og Optræden røbede saamegen Beskedenhed og Takt, at den Sjælesørger han havde fundet, med Tillid og Godhed bestemte hans næste Komme til den følgende Dag og lovede at benytte den mellemliggende Tid til Gavn for ham.

En kjærlig og nidkjær Præst har ikke alene Adgang til Sind og Hjærte, er han afholdt af sin Menighed, da staar mangt et Hjem og mangen Pung ham aaben for de Velgjerninger, han føler Trang til at udøve; det varede derfor heller ikke længe, inden Pastor N. N. havde fundet en Familie, der havde Menneskekjærlighed og Evne nok til at modtage Ivan i deres Hus, og at der var to unge, studerende Sønner bidrog meget til hele hans aandelige Udvikling, thi det blev dem en Fornøjelse at tilfredsstille hans Videbegjærlighed, rense hans Sprog og vejlede ham med forskjellig Læsning. Han var modtagelig for alt, men intet Steds var der en saadan Alvor og Inderlighed over ham, som i de Timer, Præsten ofrede ham; Hjærtets Trang, Sjælens reneste Attraa røbede sig i Blik og Ord og med ydmygt og taknemmeligt Sind ytrede han den Glæde han følte ved at faa Andel i de store, himmelske Naadegaver; men Præsten formaaede dog ikke at vinde hans fuldkomne Fortrolighed. Saasnart han berørte det sidste Aars Begivenheder, eller han vilde have en Forklaring over den Sjælens Røreise, der endelig havde tilskyndet ham at søge Religionsundervisning, betoges han af Forlegenhed, gav undvigende Svar og hans ellers aabne Blik og Væsen mistede sin Frimodighed. Pastor N. N. kæmpede formelig imod den Mistillid, som denne Adfærd indgav ham, han havde Ivan inderlig kjær og vilde saa nødig tro, at der var et mørkt Punkt eller rettere en Forvildelsens Tid, som han vilde dølge. Ivan følte, at han var Gjenstand for Mistillid — det smertede ham, thi han havde sluttet sig til Præsten med Ærbødighed og Kjærlighed, men i hans Hjærtes stille Dyb var der en lille Helligdom, han ej nænnede at berøre. Dog, endelig en Dag,

da Præsten med Sorg i Stemmen sagde: „Ivan, hvad har Du at skjule? Der er noget, Du ikke tør eller vil lade mig kjende; men husk min Søn, at Gud læser hver syndig Tanke i din Sjæl!" — Da brød de stærkt bevægede Følelser frem og han stammede rødmende: „Det er ingen Synd, det er kun et Haab — eller rettere en Daarskab, som har været Drivfjedren til al min Tragten i det sidste Aar, — turde jeg kun fortælle Dem det?" — „Det tør Du," svarede Præsten mildt, og under hans kjærlige Opmuntring fortalte Ivan nu, hvorledes han, da han, efter det sidste Skibbrud vendte tilbage til England om Bord paa Passageerskibet havde truffet en ung, yndig Pige, som havde gjort et saa dybt Indtryk paa ham, at hendes Billed og hendes Ord havde fulgt ham overalt. „Hun rejste med en Onkel," fortalte Ivan, „og var smuk og fin, jeg — fattig og forknyt og havde naturligvis aldrig vovet at nærme mig hende, naar ikke et lykkeligt Tilfælde var kommen mig til Hjælp. Jeg var kommen med Skibet af Naade og Barmhjærtighed, og skulde om Bord gjøre hvad Tjeneste jeg formaaede. Jeg blev taget i Brug af Opvarterne, som lod mig være til Tjeneste paa Dækket, hvor Passagererne tilbragte den største Del af Dagen. Her var det at jeg en Dag troede at høre mit Navn nævne og sprang hurtigt hen til en ældre Herre, som stod ved Nedgangen til Salonen: „De kaldte paa mig Sir," spurgte jeg, „hvad er til Tjeneste?" Han svarede spøgende: „Hedder De Eva?" — „Nej, Ivan," svarede jeg hurtigt. Da i det samme en yndig, ung Pige steg op ad Trappen, vedblev han muntert: „Den unge Fyr der hedder næsten ogsaa Eva, det vil sige, han hedder Ivan, men i den babyloniske Sprogforvirring her herskér, regnes det ikke saa nøje. Han troede, at det var ham jeg kaldte paa, og meldte sig til Tjeneste; — lad ham tage dine Tæpper, Eva," tilføjede han, og skaffe Dig en Skammel, — her blæser ordentlig i Dag."

Dette var den første Tjeneste jeg blev betroet til at yde hende, men min Opmærksomhed og Omhu forskaffede mig oftere den Lykke at opfylde hendes smaa Ønsker, ligesom hun ogsaa senere tog til Takke med at samtale med mig naar jeg kom i hendes Nærhed. En Aften, da hun blev længere paa Dækket end Onkelen, kaldte hun mig hen til sig og sagde paa engelsk, som lød saa smukt fra hendes Læber: „Ivan, De maa more mig lidt, jeg begynder at kjede mig. Fortæl mig, hvor De har været og hvad mærkeligt De har oplevet." Jeg adlød med Henrykkelse og endskjøndt jeg ikke mindes hvad jeg fortalte, saa maa jeg vist have havt en Slags Veltalenhed,

thi hendes Opmærksomhed tiltog, og da jeg efter hendes gjentagne Spørgsmaal vilde fortælle hende om mit sidste Skibbrud, sagde hun livligt: „Aa det er mageløst, hvor De er morsom. Men sæt Dem ned, De bliver jo træt af at staa;“ og hun skjød Skamlen, hvorpaa hendes Fødder hvilede, saa langt frem, at jeg kunde tage Plads paa den.“

Da Ivan kom saa vidt blussede hans Kinder og hans mørke Øjne straalede af indre Bevægelse, men han holdt et Øjeblik inde, saa vedblev han med nedslagent Blik: „Hvad jeg fortalte er glemt, hvert Ord hun sagde er derimod bevaret i mit Hjærte, thi efterat jeg var færdig med min Fortælling, talte hun om sine Forhold. Hendes Moder var forlængst død og efter Faderens Ønske blev hun nu sendt til Kjøbenhavn, hvor hun havde Slægtninge, at hun der kunde faa en bedre Uddannelse, end der kunde gives paa St. Thomas,

og hvad der var det vigtigste, saa omhyggelig Religionsunderviisning og blive konfirmeret. Ved denne sidste Meddelelse røbede jeg min Uvidenhed og hun blev ganske forskrækket. Saa forklarede hun mig hvor nødvendigt det er at kjende og elske Gud, fortalte mig om det højeste Væsens Almagt og Kjærlighed, — om hans Søns Vandring paa Jorden og meget andet smukt og godt. I den stille Aften, da jeg sad ved hendes Fødder, med Himlen over os og Havet under os, da lød min Kaldelse til Guds Naade og den Trang hun vækkede, har usvækket fulgt mig indtil dette Øieblik." Der var Graad i hans Stemme og han maatte standse et Øieblik, saa fortsatte han: „Ved Ankomsten til London skiltes vore Veje, uden at jeg havde erfaret andet, end hendes Fornavn Eva, men da deres Rejsegods var mærket Burns, antog jeg, at det var hendes Efternavn. Endskjøndt jeg havde meget at gjøre med mine egne ynkelige Forhold, naaede jeg dog at gjensé hende ved Afrejsen; hun kjendte mig mellem Mængden, nikkede venligt til mig, og da jeg var saa lykkelig at maatte bære hendes Rejsetaske om Bord, sagde hun, idet hun gav mig Haanden til Afsked: „Tak for alt godt, Ivan, naar De kun søger Gud, saa vil det nok gaa Dem godt; vi mødes viist en Gang igjen. —"

Der behøvedes et Par opmuntrende Ord for at Ivan kunde vedblive, saa sagde han alvorligt: „Fra det Øieblik af var det Maalet for al min Stræben at kunne tjene saameget, at jeg kunde følge hendes Anvisning og tage til Kjøbenhavn og finde en Præst, som kunde vejlede mig. Jeg opsporede en norsk Skipper, gik med ham til New-Orleans og derfra tilbage til Norge, forat lære Sproget og komme Danmark nær; jeg afslog at sejle videre med ham til den botniske Bugt, jeg vilde, hvis det var muligt, tilbringe Vinteren i Kjøbenhavn, — jeg droges derhen af en uimodstaaelig Magt." — „Og Gud var med Dig!" faldt Præsten ind, „at Du naaede en god Havn; og nu har Du Fred?" — Det kæmpede i Ivans Ansigt, men det ærlige Udtryk fik Overhaand og han sagde med bævende Stemme: ‚Nej, Hr. Pastor, det har jeg ikke og den faar jeg ikke, førend jeg har gjenfundet eller idetmindste faaet Underretning om — hvor Eva er. Jeg har kredset om Byens største Pigeinstituter, jeg har spejdet, spurgt og søgt overalt for at finde hendes Navn og Spor — men hidtil alt forgjæves — her findes ingen som hedder Burns, og jeg begriber ikke hvad jeg mere kan foretage mig. Jeg

vover nu at ty til Præsten om Hjælp ogsaa i denne Henseende."

Anmodningen overraskede Pastor N. N. og omendskjøndt han ydede sin unge Ven Bistand i den forlangte Retning, viste det sig, at for den Slags Opdagelser havde han hverken Anlæg eller Held, og Ivan maatte finde sig i at modtage sin Indvielse i de Kristnes Samfund, uden at hans Hjærtes Længsel blev stillet. Den bar han videre med sig under sine vedvarende Bestræbelser forat tilegne sig Kundskaber og vinde en Plads i Samfundet. Gode Mennesker og Pastor N. N.'s vedvarende Omsorg friede ham fra Savn, og at han vilde hellige sig Lærerfaget var han forlængst bleven enig med Præsten om; men den lykkelige Bevidsthed, at man her til Lands ej er bundet af lav eller ukjendt Fødsel, men kan vinde Plads i Videnskabens Tjeneste, naar man blot formaar at tilkæmpe sig den, havde fyldt hans Sind med brændende Higen, lyse Forhaabninger, og i alle disse var Evas Billede indblandet.

Saa kom Sommeren 1879 med sin uforglemmelige Fest, hvor gamle og unge, berømte og ukjendte studerende samledes som trofaste Sønner om Universitetet, deres fælles Læremoder. I den kunde Ivan ikke tage Del, men kun være Tilskuer. Det kneb, det bølgede og brusede i ham, da han saa Studentertoget, under vajende Faner drage sig forbi, og da Musiken lød ud til ham fra den Festsal og det Gudstempel, fra hvilket han var udelukket, da steg der Taarer op i hans Øjne og det Suk, der lettede hans Bryst, indeholdt en Beslutning. Vilde den Gud og de Medmennesker, han nu havde lært at elske, staa ham bi, da skulde han, om ikke ret lang Tid erhverve sig Ret til at staa under Minervas Banner og være jævnbyrdig med dem, han nu syntes vare saa lykkeligt stillede. Beslutningen, som han havde taget, gav ham forøget Livslyst, saa han med frejdgit Sind deltog i hvad han kunde faa Adgang til. Festaftenen paa Tivoli nød han som et Blad af en Eventyrbog. Lys, Musik og Jubel forekom alt ham at være, og at han var i Selskab med Pastor N. N.'s Familie fritog ham for den Følelse af Ensomhed, der ellers ofte hjemsøgte ham; men i den skjønne Sommeraften fløj dog mange længselsfulde Sukke til hende, som aldrig fortrængtes af hans Tanker. Hin Festaften var der, paa de mest befærdede Steder, saa stor Trængsel, at det gjaldt at holde sammen, for ej at rives med af Mængden, og oftere lød kaldende, søgende Raab efter en bortkommen Moder, Datter eller anden savnet Person. Flere Navne vare gledne Ivans Øren uændset forbi, da han lige tæt ved sig

hørte et ængsteligt Udbrud: „Men Eva dog — hvor er Du bleven af? — Eva — bliv dog staaende, hvis Du er her.“ — Saasnart Navnet lød, var Ivans hele Sjæl koncentreret i Øre og Øje, han lyttede aandeløs efter hvert et Ord, han stirrede om sig med Hjærtets brændende Attraa og da han hørte den Stemme, han aldrig havde glemt, i nogen Afstand svare: „Jeg er her — jeg holder mig fast ved Træet, indtil I komme;“ — da var det som om Jorden bævede under ham og han stod ved Himmelens Porte. Behændig snoede han sin smidige Skikkelse igjennem Menneskemassen og stod snart tæt ved hende, og han behøvede kun at fæste sit Blik paa hende, forat være sikker paa, at det var Eva, den længselsfuldt savnede Eva. Han blev staaende fortabt i Beskuelsen, og den første Adams Henrykkelse, da hans Blik oplodes for hans Eva var næppe større, end den Ivan følte. Han foldede Hænderne, og lydløse Taksigelser steg op imod Himlen; men selv om Tivoli i det Øjeblik var ham som Edens Have, den jordiske Frygt meldte sig dog snart. Vilde hun gjenkjende ham, vilde hun bryde sig om ham? — Videre kom han ikke, Kjærligheden skaber baade Frygt og Mod, det sidste adløb han, idet han let berørte hendes Skulder og sagde: „Vær rolig, jeg skal værne Dem, indtil Deres Selskab faar trængt sig igjennem.“ Hun drejede hurtigt Ansigtet om imod ham, deres Øjne mødtes og Forundringen i hendes Blik afløstes af et saa spørgende, bevæget Udtryk, at Ivan vovede at sige: „Miss Eva — gjenkjender De mig?“ -- „Min Gud — nej det er umuligt!“ — „Jo, det er muligt — det er Ivan,“ vedblev han, „den samme Ivan, som De den Gang var saa god imod.“ Hele hans Sjæl laa i hans Stemme, og Eva slog sine Øjne ned og sagde stammende: „Jeg begriber det ikke — men jeg er glad ved at træffe Dem igjen;“ hun standsede og betragtede, kjendeligt med Behag, hans smukke, karakteristiske Ydre og vedblev: „De er bleven højere — De har forandret Dem, — jeg kunde umuligt have gjenkjendt Dem.“ — „Det kunde jeg, Gud være takket!“ faldt Ivan ind med en saadan Heftighed, at Eva saa sig forvirret om og sagde: „Hvor mon dog mit Selskab bliver af?“ — „Vi ere her!“ lød en Stemme tæt ved og aldeles hverdagslige Spørgsmaal og Svar lød som Dissonanser i Ivans højtstemte Indre. Det varede dog ikke længe, førend Evas Blik søgte ham og med Forlegenhed sagde hun: „Jeg har i Trængselen her fundet en Barndomsven — som jeg kjender fra min Reise hertil fra St. Thomas. Jeg véd ikke,“ henvendte hun sig til Ivan, „om De allerede vil tage Afsked

med mig her eller De foretrækker at gaa lidt med os?" — Han modtog naturligvis med Hjærteglæde denne Opfordring og efterat gjensidig Præsentation havde fundet Sted, varede det ikke længe, inden at Ivan opnaaede den Lykke, han havde drømt om i Dage, Nætter og Aar, — Evas Arm laa i hans og de talte sammen som ligestillede Venner, der gjensees efter

lang Tids Adskillelse. Meddelelser om deres Livsforhold bleve berørte, men kun overfladisk, thi Ivan gik som i en Rus og Stedet egnede sig ikke heller dertil, saa han blev lykkelig, da Fru Borko — Evas Tante — opfordrede ham til ret snart at komme til sig, da de unge Mennesker vist havde meget at tale sammen om.

Det havde de — men det allervigtigste, det som skulde skabe deres Livs højeste Lykke, det talte de saare lidt om da de gjensaas. Ivans dybe, trofaste Kjærlighed lyste ud af hans

Blik og lød i hans Stemme og Eva havde et Kvindehjærte — det vil sige, hun besad Hjærtets Modtagelighed for alt skjønt, godt og ædelt, og levende Taknemmelighed for de Følelser, hun var Gjenstand for; — og i denne Jordbund spirer og trives den Gjenkjærlighed, der skaber og bevarer Ægteskabets Lykke.

Dette Maal er endnu fjærnt, men hun har Haab nok til at vente, og han har Udholdenhed nok til at arbejde. Ved et Sprogstudium at opnaa en Stilling er vedvarende hans Livsplan; det første Skridt er heldigt gjort og for den, der som Ivan har opnaaet en Lykke, som han næppe turde drømme om, ligger Fremtiden ej usikker og truende, men lys og lykkelig, thi han véd, at Gud og hans gode Engel er med ham.

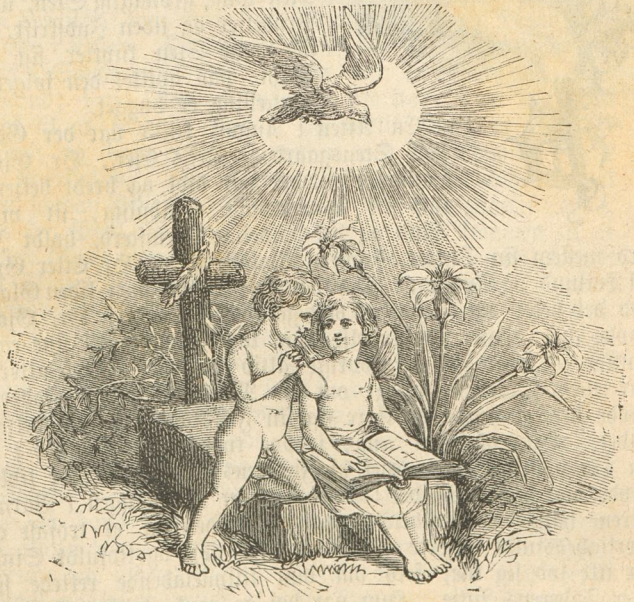

Gjøde Lavmandsen og hans Datter.

Af Joh. Petersen.

I.

aa Jyllands Østside, i Nørrehaldherred, ikke langt fra Randers ligger Kousted Kirke. Den udmærker sig ellers ikke i nogen særegen Grad fremfor de fleste andre Landsbykirker, men i dens Korgulv er der indmuret en to Alen lang, grønagtig Sten, uden Prydelser og uden Indskrift, og til denne Sten knytter sig det Sagn, paa hvilket den følgende Fortælling er bygget.

En Aften i August 1335 var der Gilde paa Stensgaard. Dens Ejer, Hr. Gjøde Lavmandsen, der var vidt og bredt bekjendt for sin tyremæssige Skabning, sit vilde Sind og sin voldelige Fremfærd, holdt Jaord mellem sin Datter, Jomfru Malmfred, og Hr. Eiler Grib til Tvilund og Søvang. Der var stor Stads men liden Glæde ved det hele; thi Bejleren var gammel og grim; Hr. Gjøde havde ved denne Forbindelse kun taget Hensyn til sine egne Ønsker — hvad han forøvrigt altid gjorde — og Datteren var næppe bleven spurgt om sin Mening, førend Faderen havde befalet hende at iføre sig sin Festdragt til Trolovelsesgildet. Hun var kun ung, næppe tyve Aar, og havde i al sin Tid maattet døje meget af Faderens vilde Sind, der tidlig havde lagt hendes Moder i Graven; men Modgangen i Barneaarene havde hærdet hende, og ved Siden af et trofast og kjærlighedsfuldt Hjærte havde hun et højt og ildfuldt Sind, der ikke lod sig kue, selv om hun tilsyneladende rettede sig efter Faderens Vilje. Hun var høj og rank, hendes Ansigtstræk ædle, Næsen lidt kroget, Haaret blondt, Øjnene blaa og trofaste — hun var i det hele en smuk Kvinde.

Den næsten tresindstyveaarige Eiler Grib var ikke den Mand, som kunde behage en saadan Ungmø. Bordets Glæder afspejlede sig paa hans røde Ansigt og i hans tykke Mæle. Dvask var han om Dagen, men svirede om Natten, og Hr. Gjøde og han passede i det Stykke godt sammen. De vare da ogsaa Hjærtensvenner. Giftermaalsplanen var Hr. Gjødes Opfindelse; Eiler Grib fandt rigtignok, at en Husfru vilde være ham til Ulejlighed mere end til noget andet, men da Hr. Gjøde forestillede ham, at han ikke behøvede at bryde sig videre om hende, og at Stensgaard, Tvilund og Søvang vare tre skjønne Eiendomme for en mulig Arving, der kunde holde det hele sammen i Familien, gav Hr. Eiler efter, skjøndt han jo nok mente, at Malmfred, som han havde sét voxe op under sine Øjne, var lovlig ung, hvilket da heller ikke stod til at nægte.

Efter al Rimelighed vilde dog denne sære Forbindelse, der forøvrigt i hine halvbarbariske Tider havde Sideskykker nok, være bleven sluttet i stille Resignation fra Brudens Side, dersom der ikke, som man siger, var kommen en Mand med en Slæde i Vejen. Og denne Mand var Hr. Poul Glud til Søborg i Sønderlyngherred. Han var en djærv og smuk ung Mand; hans Ejendom var vel ikke stor, men dog altid stor nok til at føde en Husfru, og dertil kom, at Jomfru Malmfred og han elskede hinanden med Ungdommens første varme Kjærlighed. Der kunde vistnok ikke indvendes noget mod en saadan Vejler, og Sagen var vel ogsaa gaaet i Orden, dersom Hr. Poul ikke en Gang ufrivillig var kommen til at fornærme Gjøde Lavmandsen. Hr. Gjøde var nemlig overalt blandt Almuen i Egnen bekjendt under Øgenavnet „Tyren", og formodentlig var dette Øgenavn kommen ham for Øre, thi da han og Hr. Poul en Gang, da den sidste besøgte Stensgaard, sad ved Tavlebordet, og den unge Herremand idet han gjorde et velberegnet Træk sagde: „Nu tager jeg Tyren ved Hornene," sprang Hr. Gjøde op som en rasende, slog i Bordet, saa Brikkerne dansede, og brølede: „Kalder Du mig en Tyr! Ja, jeg skal stange Dig, din Grønskolling — træk fra Læderet!" Jomfru Malmfred var imidlertid ilet til ved Larmen og havde kastet sig imellem; Poul Glud forsikrede, at det aldrig havde været hans Agt at fornærme Hr. Gjøde; men denne var aldeles ikke til at tale til Rette: han forbød Hr. Poul nogensinde atter at sætte sine Ben paa Stensgaard og truede sin Datter med den haardeste Straf, hvis hun mere tænkte paa ham. Men Kjærligheden voxer kun med Hindrin-

gerne; bedrøvet og harmfuld drog Poul Glud bort fra Stensgaard; men hemmeligt vedblev han at staa i Forbindelse med sit Hjærtes udkaarede, som han opfordrede til Standhaftighed med Løftet om, tidligt eller sent, at hjemføre hende som sin Hustru, hvad der saa end maatte ske. Men at Hr. Gjøde under disse Omstændigheder hastede med at faa Datteren gift, er intet Under.

II.

Paa Stensgaard var alt blevet stille. De to Herremænd havde begivet sig tidlig til Ro ovenpaa Dagens Svir, og kun i Jomfru Malmfreds Værelse var der endnu Lys. Natten var sort som Beg; kun af og til lyste et Lynglimt i Horizonten langt borte; et sælsomt fosforagtigt Skjær dæmrede i Skyerne, der stode stille i anelsesfuld Forventning; ikke en Vind rørte sig, men nu og da foer et klagende Suk gjennem de mægtige Lindetræer og en enkelt, lunken Regndraabe faldt tungt til Jorden gjennem den lumre Luft, som naar et Uvejr er i Vente.

Jomfru Malmfred var mod i Hu. Hun havde givet sin Elsker Løfte om denne Aften at følge ham, naar alle sov; men en saadan Beslutning, som fattes i et ildfuldt Øjeblik, er svær at udføre, naar Eftertanken kommer. Langsomt afførte hun sig sin Festdragt og lagde forsigtig Stykke for Stykke i den snørklede Dragkiste, og nu og da listede en Taare sig ned ad hendes blege Kinder. Hendes gamle Amme og Fortrolige, der havde været hende i Moders Sted, gik frem og tilbage og søgte under Smaasnakken og med venlige Blikke at indgyde hende Mod, idet hun hjalp hende med at tage andet Tøj paa.

„Lad Graaden fare, Barn," sagde hun, „det er snart Midnat, og Hr. Poul maa være paa det aftalte Sted. En Bejler holder ikke af at se Taarer i Øjnene paa sin Brud. Det kjender jeg fra min Ungdom — ak ja, saamænd; det var den Gang! Det er ellers en drabelig Hede i Nat; jeg vil lukke et Vindue op." Hun gjorde saa. „Kom nu, Barn, og træk lidt frisk Luft."

„Den hellige Jomfru se i Naade til os!" raabte Malmfred, idet hun næsten tumlede tilbage fra Gluggen — „se Moder, det sér jo ud, som om Himlen stod i Flammer! Ak, hvor mit Mod synker — hvad med Synden kommer, med

Sorgen bortgaar." Og hun skjulte sit Ansigt i sine Hænder. „Hør! hør!" Det dumpe Drøn af et fjærnt Tordenskrald naaede deres Øren.

„Ikke bange mit Barn," trøstede den gamle hende — „førend det bryder løs, kunne I være i Sikkerhed. Hr. Poul har en rask Hest, og ere I først paa Søgaard, gad jeg se, hvad Hr. Gjøde vil gjøre. Det er sandt nok ikke saa helt Ret at gaa bag sin Faders Ryg, men han har altid været haard imod Eder og tager kun Skade for Hjemgjæld. — Naa, endelig!"

Der hørtes et langtrukket Ugleskrig paa den anden Side Borggraven, og de to Kvinder skyndte sig ned. Men Malmfred var tung om Hjærtet, og ikke engang Elskerens Kjærtegn kunde bortvejre hendes Uro. Det bares hende for, at der hang en forfærdelig Ulykke over deres Hoveder, og med den Kvinden egne Forudfølelse og sælsomme Forstaaelse med Naturen anede hun, at der i denne mørke, uhyggelige Nat vilde ske et eller andet, som for bestandig vilde lægge hendes Ro og Hjærtefred i Graven. Pligten og Angsten kæmpede en voldsom Kamp med Kjærligheden, men omsider vandt Poul Glud Sejr; han svang sig i Sadlen og løftede den bævende Pige op til sig. I det samme foer et mægtigt blaaligt Lyn ud af Skyerne; det oplyste Scenen et Sekund; men i dette Sekund havde alle tre med Rædsel sét Gjøde Lavmandsens brede Skikkelse i et af Borgens Vinduer, og medens Tordenen buldrede, lød hans Forbandelse ned til dem:

„Død og Pestilentse over Dig, din nedrige Kvinderøver! forbandede Bolerske! er det saaledes Du adlyder din Faders Befaling! — bi kun, jeg skal være med til Eders Bryllup!" Og glødende af Raseri foer han tilbage i Kammeret, kastede sin Rustning om sig og ilede til Eiler Grib efter først at have vækket sine Svende og befalet dem skyndsomst at sadle Hestene. Søvndrukne og forvirrede tumlede de ud af deres Senge og vidste næppe hvad de foretog sig; men Gjøde Lavmandsen havde Raseriet gjort ædru og med vældig Røst vækkede han sin Ven:

„Op Eiler! og spild ikke Tiden! Din Fæstemø løber ad Helvede til med den nedrige Poul Glud, og de har allerede Forspring for os — men vi skal indhente dem — vi skal indhente dem, siger jeg! hører Du! op med Dig, gamle Fyldehund!"

Men Eiler Grib havde ingen Lyst til at vove sig ud i den mørke Nat for at gjenvinde en Brud, som han ikke brød

ng om. „Søb Du den Kaal alene, Gjøde," snøvlede han i Halvsøvne — „er Tøsen rendt med en anden, gider jeg dog ikke have med hende at gjøre — lad mig ligge i Fred og sove Rusen ud — dit Øl er bandsat stærkt, Gjøde, jeg kunde næsten have Lyst . . ."

Men Gjøde Lavmandsen hørte ham ikke. Fuld af Forbitrelse over Vennens Dvaskhed og over at se sig overlistet og sin skjønne Plan tilintetgjort ilede han ned i Borggaarden, hvor allerede Svendene vare samlede med Vaaben og Heste. I et Nu vare alle i Sadlen og Faklerne tændte, og afsted gik det efter de flygtende.

III.

Et Øjeblik, men ogsaa kun et Øjeblik, havde Malmfred vaklet. Da hun saa Faderen i Vinduet, hvor han var søgt hen for at kjøle sit hede Hoved, var hun bleven som lamslaaet, og hurtig var den Tanke faret hende gjennem Hovedet, at springe ned af Hesten og flygte tilbage til sit Kammer, men Hr. Gjødes vilde Ord og rasende Forbitrelse viste hende, at Broen var brudt af bag hende, og at Tærningen var kastet. For sig selv frygtede den ædle Pige ikke, men hun skjønnede, at blev hun tilbage, vilde Poul Glud ikke forlade hende; en Kamp mellem ham og Faderen var da umdgaaelig, og hvem af dem der end vandt, saa vilde hun tabe. Hun klyngede sig tættere til sin Elsker og hviskede: „I Guds Navn, Poul, bort herfra — nu har jeg kun Dig i Verden!" Et glødende Kys paa den blege Pande var hans Svar; med sin stærke Arm holdt han sin Brud fast omslynget, og nu fløj de ad Kousted til paa den raske Hest, der syntes at forstaa, hvad det gjaldt om; thi med sin dobbelte Byrde løb den saa let, som om den intet bar paa sin Ryg.

Imidlertid var Uvejret kommet nærmere. De tunge Regndraaber faldt tættere og tættere. Lynene foer som blaa og røde Gnister ud af Skyerne, vældige Tordenskrald rystede Jorden, og Mørket blev saa tykt, at det næsten ikke var muligt at se en Haand for sig. Saalænge de flygtende befandt sig paa den slagne Vej, gik det an, men da de efter et Kvarters Ridt naaede den Skov, som i de Dage laa vest for Kousted, blev det dem næsten umuligt at komme frem. Hesten fik fri Tøjler, og det stakkels Dyr, der øjensynlig var betagen af Skræk over Uvejret, gjorde hvad det formaaede, men det gik kun langsomt fremad paa den lerede og opblødte Skovsti, og

allerede kunde man høre Hovslagene af Forfølgernes Heste. „Flygt ind i Skoven, Poul, og frels Dig," hviskede Malmfred, „lad mig blive her — hvad Magt ligger der paa mit Liv?" — „Jeg lever med Dig, Malmfred, eller dør med Dig," var det rolige Svar; „men jeg skal kæmpe som en Mand. Flygt ind i Kousted Kirke; Du kjender Vejen; did skal jeg følge Dig snareſt — Gud vil styrke min Arm."

I det samme sprang han af Hesten, der lettet for sin største Byrde i faa Øjeblikke bragte Jomfruen til Kirken, ved hvis Dør hun vilde oppebie Poul Glud, som med korslagte Arme rolig ventede paa Gjøde Lavmandsen og hans Følge. Faklerne gnistrede og sprutte de i den vaade Luft og udbredte et sært uhyggeligt Skjær over den hele Scene, men Poul skjalv ikke, skjønt han talte ti Mand; han trak sig kun længere hen imod Kirken for at have Ryggen dækket og oppebie sin

Fjende dér. Det varede kun faa Minutter, saa kunde har skjelne Gjøde Lavmandsens af Raseri fordrejede Ansigt.

„Skurk! Kvinderøver! jeg skal spidde Dig, som et Vildsvin!" brølede Herremanden ham i Møde, saasnart han fik Øje paa ham, idet han trak sit brede Sværd og rettede et rasende Hug mod Pouls Hoved. Men denne afbødede Hugget, og idet han traadte nogle Skridt tilbage og nærmede sig Lysningen af Skoven, i hvis umiddelbare Nærhed Kousted Kirke laa, sagde han roligt:

„I vilde ikke give mig Møen med det gode, Gjøde Lavmandsen, skjøndt jeg aldrig har fornærmet Eder og regner mig selv for vel saa god en Svigersøn som den forædte Eiler Grib, der nu ligger og sover Rusen ud hjemme hos Eder — saa tog jeg mig selv Forlov, og hvem af os to der faar Held til at beholde hende, maa Vorherre raade for, men godvillig faar I hende ikke!" Med disse Ord rettede han et Hug efter Hestens Hoved, saa at Dyret sank i Knæ, og Gjøde Lavmandsen gled af Sadlen. Medens Herremandens Følge hjalp ham med at komme paa Benene benyttede Poul Glud Lejligheden til at trække sig tilbage til Kirkedøren, hvor Malmfred i uendelig Sjæleangst ventede ham. Med et Par Spark af sin Hæl havde han sprængt Laasen, og idet han blidelig skjød den bævende Pige indenfor, stillede han sig i Døren, udenfor hvilken den vilde Gjøde og hans Folk øjeblikkelig efter viste sig. Det blev en haard og langvarig Kamp, thi Poul sloges baade for Liv og Brud; et Par af Gjødes Folk havde allerede saarede trukket sig ud af Kampen, som de tilmed ugjærne indlod sig paa, da Poul var godt lidt af dem for hans venlige Væsen og Gavmildhed ved hans tidligere Besøg paa Stensgaard; men Udfaldet kunde dog ikke blive tvivlsomt: Gjøde Lavmandsen trængte haardere og haardere paa; Poul blødte allerede af et Par svære Saar og kæmpende trak han sig tilbage gjennem Vaabenhuset til Indredøren, som han smækkede i efter sig. Den gik udad og kunde ikke sprænges i en Fart, og den dybeste Stilhed afløste for et Øjeblik Kampens Bulder, i hvilket Tordenens rullende Drøn havde tabt sig, medens Lynenes og Faklernes rødlige Skjær oplyste den mørke Kirke.

IV

„Frels Dig, Malmfred," hviskede Poul Glud til sin Brud, som knælende for Alteret i hede Bønner havde anraabt

Gud og den hellige Jomfru om Frelse for den Mand, for hvis Skyld hun havde forladt Fader og Hjemstavn under saa forfærdelige Omstændigheder — „frels Dig! det er endnu Tid. Løb til Kirkedøren og anraab din Fader om Barmhjærtighed for Dig — min kan Du dog aldrig blive; thi om en føje Stund er min sidste Time slaaet."

„Jo, min trofaste Brudgom," raabte hun lidenskabelig, „jeg kan blive din, og jeg vil blive din, til Trods for Fader og hele Verden. Er end denne Time vor sidste, saa vil jeg dog tilhøre Dig! Her for Guds Alter ere vi Mand og Hustru om saa Huset falder ned over vore Hoveder! Har Du glemt alt for mig, saa vil jeg glemme alt for Dig — hvad er Livet, naar jeg ikke kan dele det med Dig!"

Det var Faderens hede Blod, som skjød op i det unge Hjærte og Kjærlighedens alt overdøvende Stemme, som talte. Høj og rank og med blussende Kinder stod den skjønne Pige for sin Bejler i det usikre Fakkelskin. Det blonde Haar var faldet ned og flød løst ned over Skuldrene, idet hun halvt knælende udbredte Armene mod den Mand, som ejede hele hendes Hjærte. „Saa lad mig da dø i din Favn!" raabte Poul ude af sig selv og styrtede ned foran hende og omfavnede hendes Knæ, og medens Forfølgerne buldrede udenfor og Gjøde Lavmandsens Tyrestemme udtordnede Hævn og Forbandelse over deres Hoveder, glemte de tvende Nattens Rædsler, Stedets Hellighed, Jord og Himmel, Døden og den kommende Dom for den berusende Følelse, at de vare hinanden alt! — —

Imidlertid vare Koustedmændene komne til ved Larmen, og det syntes, som om de, efter at have faaet Underretning om Grunden til dette Brud paa Nattens og Kirkens Fred, fandt, at Hr. Gjøde var i sin gode Ret. Troligvis frygtede de ogsaa Stensgaardsmanden saameget, at de nødig lagde sig imellem. Opflammet af Forbitrelse over at Døren ikke gav efter og over at Folkene ikke vilde stige ind ad Vinduerne, hvortil han selv var for svær, befalede Gjøde Lavmandsen sine Svende at stikke Ild paa Kirken, og da de tøvede med at udføre en saa gruelig Befaling, greb han selv en Fakkel og styrtede ind i Vaabenhuset med den for at antænde Bjælkeloftet. I det samme kom Præsten, Hr. Morten, til, og fuld af Rædsel ilede han efter den forbitrede Herremand ind i Vaabenhuset.

„Stands dog, Hr. Gjøde!" raabte han i sin Hjærteangst, „stands dog; hvad er det, I har for — véd I, at Vanstraalen kan træffe Eders Isse for Eders Formasteligheds! For Eders

Saligheds Skyld opgiv Eders Forsæt! Hvad er der skét, at I saa gruelig forgriber Eder paa det hellige?

„Hvad der er skét, Præst?" gjentog Hr. Gjøde bistert, idet han dog et Øieblik sænkede Faklen, som allerede havde begyndt at sværte Loftet — „der er skét utrolige Ting. Min Datter er løbet bort med den Skurk Poul Glud fra Søborg, og nu har jeg fanget begge de løse Fugle her inde i Kirken. I kan jo se, at jeg nu har i Sinde at ryge dem ud som et Par Grævlinge." Og Faklen blev atter hævet mod Spærreværket.

„Naade, Hr. Gjøde," bad den gamle Herrens Tjener i sin Hjærteangst, kom dog i Hu, at det er Eders eget Kjød og Blod, I farer saa ukristeligt frem imod. Guds Hus burde dog være et Fristed, og Dommeren, som sér heroventil, vil sikkerlig straffe Eder for den Skjændsel, I lader hans Tempel vederfares. — Stands! siger jeg!" raabte den gamle med Heftighed, da han saa, at Ilden allerede begyndte at fænge, idet han løb ind paa Herremanden og vilde rive Faklen fra ham — „stands, eller Guds Forbandelse vil komme over Eders Hoved!"

„Af Vejen, Præst!" brølede Gjøde, idet han stødte saa voldsomt til den gamle Mand, at denne faldt om paa Gulvet, hvor han bevidstløs blev liggende, „præk for dem, som gide høre paa Jer! En saadan Stolpekirke kan jeg vel bygge op igjen, men Hævn vil jeg have, om saa Satan henter mig til Helvede i dette Øieblik! Hører I derinde — Hævn, Hævn!"

Og med disse bespottelige Ord hævede den rasende Herremand atter sin Arm; faa Øieblikke efter havde Ilden fat i det tørre Træværk, og snart stod Vaabenhuset i lys Lue. Tavse og sky veg de udenfor staaende tilbage for ham, da han med den bevidstløse Præst i Armen ilede ud af Kirken — ikke én vovede at løfte en Haand til Redning for de tvende Ulykkelige, og lænet til sit Sværd stod Gjøde Lavmandsen alene og betragtede med Øjne, der vare underløbne med Blod, sit forfærdelige Værk!

Hævn havde han faaet; men der staar skrevet: „Hævnen hører mig til — siger Herren -- jeg vil betale!" — —

Et hjærteskærende Skrig afbrød pludselig den dybe Stilhed, i hvilken man kun havde hørt Flammernes Knitren og Tordenens Rullen i det Fjærne. Det kom fra Kirken og gik den haarde Hr. Gjøde til Marv og Ben; thi det var hans egen Datter der raabte om Hjælp. Sanseløse havde de to elskende holdt hinanden omslyngede og kun ligesom i Taage

hørt Faderens Ord udenfor og lagt Mærke til, hvorledes Ilden alt mere og mere omspændte dem — da vaktes Malmfred pludselig til Bevidsthed ved at hendes Brudgom faldt ud af hendes Arme og livløs sank til Jorden for hendes Fødder, udmattet af sit Blodtab. Den tykke Røg, Ensomheden, Rustningens Klirren paa Stengulvet og Angsten for den rædselsfulde Død aftvang hende et hvinende Skrig, og dreven af Selvopholdelsesdriften, der i et Øjeblik var stærkere end en enhver anden Følelse, ilede hun til et af Vinduerne, hvorfra hun bønlig strakte sine Arme ud imod Faderen. En Stund tøvede denne, men altsom Flammerne mere og mere nærmede sig det Sted, hvor Datteren stod, vandt Faderkjærligheden Overhaand, og gjennem det sønderbrudte Vindue drog han den næsten bevidstløse Pige til sig. Men det var ogsaa alt. Det bønfaldende Blik, som den ulykkelige Malmfred sendte til den brændende Kirke, forstod han ikke, og i det uhyre Baal forvandledes hendes Bejler til Aske.

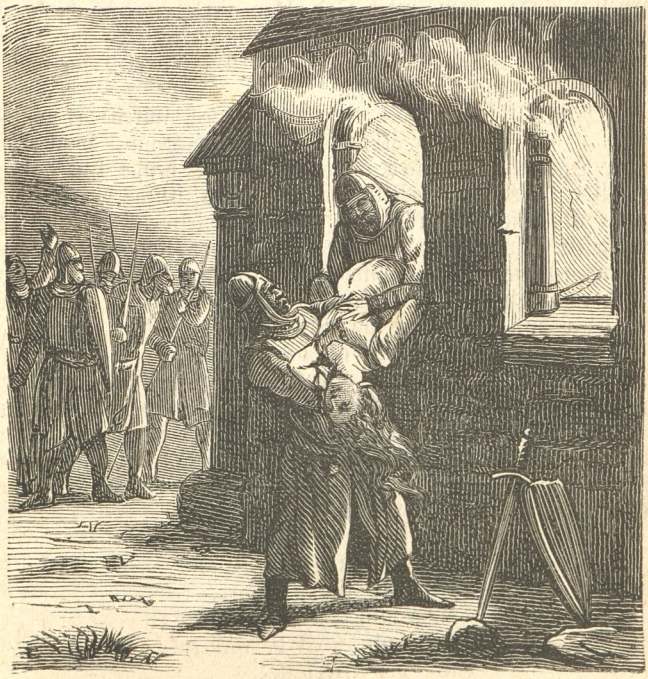

V.

Paa en Baare af Grene blev den bevidstløse Malmfred bragt tilbage til Stensgaard. Hun slog først Øjnene op, da hun befandt sig ene i et mørkt Fangehul i et af Taarnene — en Slags levende Begravelse. Hendes Hoved og Hjærte var tungt og hendes Legeme uendelig træt; Nattens Begivenheder stode for hende i taagede Omrids — kun det vidste hun, at hendes Bejler var død og hun forstødt. Hvilket sørgeligt Liv vilde hun ikke komme til at føre i de mange Aar, hun maaske havde tilbage; Døden havde været langt bedre, og hun vrededes over sin Svaghed, da hun raabte om Hjælp i den brændende Kirke. Levende begravet! Intet kjærligt Øje, intet venligt Ord; kun en eneste Solstraale gjennem de højtsiddende Glugger — hvor haard og uretfærdig maatte hendes Fader dog ikke være. Et brændende Had begyndte at dæmre i hendes Sjæl og næredes alt som Tiden gik og ingen Forandring indtraadte; kun én Gang om Dagen hørte hun Slaaen blive skudt fra Døren og Lemmen aabnet, medens hun modtog sin tarvelige Føde; men intet Ord blev vexlet mellem hende og Fangevogteren, skjønt hun ofte bad ham om et Ord for at afbryde den forfærdelige Ensomhed. Verden var død for hende, som hun var død for Verden.

Men alt som Hadet til Faderen steg, spirede et lønligt Haab i den ulykkelige Kvindes Skjød, et Haab, som ellers fylder Hjærtet med Glæde, men som for hende kun var en ny Kilde til Angst og Bekymring. Hvad skulde der blive af hendes ulykkelige Barn? En utjendt Følelse af Ømhed for det Væsen, som hun endnu ikke kjendte, men som saa inderligt var forenet med hende, opstod i hendes Sjæl og gav den Fred for de vilde Tanker om Selvmord, der ofte havde grebet hende; men naar hun i Aanden saa dette Barns Skjæbne, hvorledes det vilde blive fordømt til at dele hendes elendige Liv med hende, indtil Døden engang vilde bortrive Hr. Gjøde, greb en dyb Modløshed hende, og hun erkjendte Sandheden af Herrens Ord om Hjemsøgelsen paa Børnene for Fædrenes Misgjerninger. Ofte, naar hun i den tavse Nat sad og rugede over sine sørgelige Tanker og stirrede op mod det høje, randt det Vers af en gammel Vise hende i Hu:

Dybt saa dybt i mit Indre
Huses kun Kval og Ve —
Stjernerne kjøligt tindre,
Kunde min Sorg de se,
Kunde min Kval de lindre,
Vilde det sikkert ske!

Saa vendte hun sig til Gud i brændende Bønner for sig og sit ulykkelige Haab og for den Mand, som hun endnu elskede saa inderligt, og slumrede ind paa sit haarde Leje.

Endelig kom den tunge Stund, som enhver Kvinde fér i Møde med saa megen Angst og dog saa meget Haab. Hun fødte i sin dybe Fortvivlelse en Søn, der blev døbt i hendes Taarer. Men Fangevogteren havde om Aftenen hørt hendes Jamren, og trods Hr. Gjødes strænge Forbud, tillistede han sig Nøglerne til Fængslet og hentede ved Midnat den gamle Amme, som var bleven jaget bort fra Gaarden hin Aftenstund, da de elskende vare flygtede; hun hjalp under Suk og megen Bedrøvelse sin kjære Jomfru; men Barnet tog hun med sig og bragte det hjem til sit. Præsten, Hr. Morten, døbte det med Navnet Viffert Glud og hørte med Gru Beretningen om Malmfreds sørgelige Skjæbne. Den stakkels Kvinde saa aldrig sin Søn mere; thi faa Dage efter Drengens Fødsel løste Vorherre op for hende. Hun blev jordet i et Hjørne af Kirkegaarden som en Forbryder, og Viffert stod alene i Verden; men de to trofaste Sjæle, Præsten og Ammen, toge sig af ham og opdrog ham, og medens den første lærte Drengen alt godt og gav ham Undervisning i de Tiders ringe Lærdom, fortalte den sidste ham om hans Fader og Moder, om deres ulykkelige Skjæbne og om Bedstefaderens Grusomhed, og indplantede derved allerede tidligt i Drengens Bryst en frygtelig Hævnfølelse mod Bedstefaderen og en brændende Længsel efter at ramme ham, naar Tidens Fylde kom. Men Hr. Gjøde anede ikke, at han havde en Dattersøn.

VI.

Tyve Aar vare svundne. Det havde været tunge Aar for Landet i det hele og mest for Nørrejylland, der maatte sukke under Grev Gerts Svøbe, indtil Ridder Niels fra Nørreriis vog den kullede Holstener paa Randers Slot. Anarki, Uroligheder og Ulykker af enhver Slags havde hjemsøgt det ulykkelige Land, og hvad Fjenden havde levnet tog den sorte Død. Valdemar Atterdag bragte vel nogen Ro og Orden til Veje, men Folket vaandede sig under hans jærnhaarde Scepter, og Smaafolk havde det ikke godt under de Stores vilkaarlige Herredømme.

Stensgaard var ikke gaaet Ram forbi, og Gjøde Lavmandsen havde døjet meget af Tyskerne. Han var nu en

gammel, værkbruden Mand, der stod ene paa en næsten ødelagt Gaard, men hans vilde Sind og ubøjelige Haardhed var ikke bleven kuet. Om han nogensinde tænkte paa sin mishandlede Datter, er ikke godt at vide, men han taalte ikke, at hendes Navn blev nævnet, og troligvis har han aldrig angret, hvad han havde gjort. Eiler Grib, hans fordums Ven, var forlængst i Graven, og ingen søgte den haarde Herremand ligesom han heller ikke søgte nogen. Det overmodige Ord om Opbyggelsen af Kousted Kirke havde han glemt — der var ingen, som havde Lyst til at minde ham derom, og maaske havde han heller ikke Evne til at opfylde sit Løfte. Den blev da liggende i Grus, og Beboerne maatte søge til Kirke andre Steder eller holde Gudstjeneste under aaben Himmel.

Saa var det en Aften i Efterhøsten i det Herrens Aar 1356. Vinden foer hylende gjennem de klaprende Blyruder i Vinduerne paa Stensgaard, og det fugtige Brænde gnistrede og spruttede i Kaminen i den store, øde Ridderſal. Gjøde Lavmandsen sad i sin højryggede Stol i Nærheden af Ilden; paa Bordet foran ham stod hans Krus, og en stor, gul Hund snorkede gammel og dvask ved hans Fødder. Der var mørkt og skummelt i det store Rum, kun nu og da sendte Maanen en flygtig Straale gjennem Vinduerne over Gulvet og fremmanede spøgelseagtige Skikkelser, der kom og svandt med de ilende Skyer. Hr. Gjøde lagde ikke Mærke til dette. Han havde støttet Hovedet til Haanden og syntes henfalden i dybe Grublerier. Ulykkerne vare i den sidste Tid væltede ind over ham: hans bedste Dyne og Heste vare fundne døde paa Marken, hans Folk lystrede ham ikke mere og indtoge en trodsig Holdning overfor den gamle Mand, naar de bleve kaldte op til ham, en Del af Ladegaarden var brændt tilligemed en rig Høst — det var, som om en usynlig Haand nærmede sig for at føre et Slag imod ham, og til Trods for alt sit Overmod ræddedes han for Gjengjældelsens Stund, som han følte maatte komme. Den alderstegne Hr. Morten havde flere Gange været hos ham for at tilbyde ham Kirkens Trøst, men var bleven haanlig afvist og kom ikke mere. Han var alene, forfærdelig alene med sine mørke Tanker og Mindet om sit ryggesløse Liv.

Mørke Billeder droge forbi hans Sjæl, men fremmest i Rækken stod Billedet af den brændende Kirke og den fortvivlede Datter. Han gyste og foer sammen med et undertrykt Skrig; thi det forekom ham, at en iskold Haand i det samme blev lagt paa hans Hoved; Hunden udstødte et klagende Hyl, og da Herremanden slog Blikket op, tyktes det ham, at han saa

sin Datter staa ved det store Buevindue og udstrække Armen mod det Taarn, hvori hun havde været indespærret. Det var nu vel Blændværk, men det var ikke Blændværk at han hørte tunge Trin som af en jærnbeslaaet Støvle paa Stengulvet udenfor Salens Dør og et haardt Slag paa denne som af et Sværdfæste. Døren sprang op; en pibende Vind foer gjennem alle Fuger i Salen og en høj fort Ridder stod i den aabne Indgang.

„Hvem vover at forstyrre mit Huses Fred?" raabte Hr. Gjøde, medens en uhyre Angst paakom ham.

„Er Gjøde Lavmandsen herinde?" spurgte Ridderen med dump Stemme.

„Gaa de døde igjen?" mumlede Herremanden rædselsslagen, „eller er det Poul Glud som taler?"

„Lad de døde hvile med Fred! Poul Glud gaar igjen i sin og din Datters Søn; det er Viffert Glud som taler."

„Hvad vil Du mig?" raabte Hr. Gjøde, idet han forfærdet foer op og glemte sin Svaghed.

„Hævn!"

I det samme traadte Ridderen hen til Herremanden og idet han holdt sit Sværd ud imod ham, vedblev han:

„Elendige Mordbrænder! Meget har jeg lidt, og længe har jeg stridt blandt fremmede for at nyde dette Øieblik! Synk sammen i dit Sæde, usle Gubbe — din sidste Time er kommen! Som Du har indebrændt min Fader og dræbt min Moder, vil jeg dræbe Dig og indebrænde Dig, og af Stensgaard skal der ikke blive Sten paa Sten tilbage. Sér Du, hvor Flammerne lysne op derude fra! — det er din Gaard, som brænder, og det er mit Værk ligesom alle de Ulykker, der have ramt Dig i de sidste Tider. Hører Du, hvor Ilden knitrer ligesom hin Nat, da Du for tyve Aar siden med vanhellig Haand brændte Kousted Kirke. Hævn vilde Du have! — Nu er den kommen! far saa til Helvede som Du længe har fortjent!"

Han løftede sin Arm til Hug; men i det samme sank den gamle Herremand sammen — hans Øjne bleve stive og skrækkeligt fordrejede, Fraaden stod ham ud af Munden, og med en rallende Lyd udaandede han sit sidste Suk.

Forfærdet foer Ridderen tilbage og flygtede bort fra den brændende Gaard saa hurtig som hans Hest kunde bære ham. Men Stensgaard brændte; dens tykke Mure bleve nedrevne, og der blev ikke Sten tilbage paa Sten. Kun den lidet højnede Jordvold, som dækker Grunden, hvor Højenloftet og Hegnet

om Abildgaarden have staaet, vise, tilligemed Vejdænningen over Mosen, at en Bygning fra en mægtig, henfaren Slægt her er sunken i Mulde.

Til Poul Gluds og Malmfreds Søn hørte man aldrig siden; men af Stensgaards Ruiner blev den ny Koustedkirke opført, og en af de senere Præster lod i Korgulvet den grønne Sten indmure til et Minde om de to elskendes Forbrydelse og deres ulykkelige Skæbne.

Tre Aar.

En Fortælling af H. F. Ewald.

et var en smuk Søndag Eftermiddag i Skjærsommertiden. Solen skinnede klart over den lille Søkjøbstad Sønderby, som laa der saa fredeligt paa sin lave Bakke ved det blinkende Sund. Den varme Luft dirrede over de røde Tage; men hist og her hævede en frodig Lind, eller et Kastanietræ, sin grønne Kuppel mellem de røde Felter og opfangede Solstraalerne med sit skjærmende Bladtelt. Langs Stranden løb en Allé af unge Linde og laa som en grøn Krans om Bakkens Fod; og op over det Hele hævede sig det slanke Kirkespir, som stræbte mod Himlen.

Der var imidlertid intet højtstræbende mere i Sønderby, undtagen netop Spiret paa den ærværdige Kirke. Maaske kunde denne fortælle en Historie om Vælde og Anseelse i Fortiden; men Borgerne i Sønderby vidste kun lidet om den Sag

og bekymrede sig endnu mindre derom. Paa den Tid, da denne Fortælling begynder, betragtede de med ulige større Interesse nogle Pakhuse med lukkede Lemme og de Butiksvinduer med Skodder for, som fortalte en bedrøvelig Historie af frisk Datum.

Byens største Kjøbmand var nemlig nylig gaaet fallit og havde draget flere med sig i Faldet. Dermed endte Stadens sidste Anstrængelse for at hæve sig over det Lavmaal af Velstand, som synes at være den bestikket. Nu var det ikke, som i gamle Dage, Pest eller Krig, der havde bevirket Ødelæggelsen, men fredelig Konkurrence med Nabobyerne, som havde overfløjet den og ved Jernbanetrafikken draget dens Opland til sig. Nu var den henvist til sit gamle hensygnende Liv med lidt Smaahandel, Agerbrug og Fiskeri. Dog fandtes der blandt Indvaanerne stivsindede Spidsborgere, hvem Storborgernes Anseelse havde trykket, og som derfor syntes bedre om den nuværende, efter deres Mening mere sunde, Tilstand.

Der hvilede en velsignet Fred over den lille sønnige By denne Søndag Eftermiddag; der var ikke et Menneske at se paa Gaden; man hørte ikke engang en Hund gø. Kun en Flok Ænder vraltede snadrende ned ad Hovedgaden uden mindste Fare for at blive kjørt over, eller traadt paa. Dog skimtede man nogle blanke Hatte og flagrende Baand nede paa Strandpromenaden; thi om end de ældre i en slig lille Stad, hvor der til hvert Hus hører en Have, sjeldent uden i Forretningers Medfør satte Fødderne udenfor deres eget Territorium og foretrak paa en Hviledag at nyde den friske Luft i deres egen Urtegaard, saa fandt dog nogle af de unge det Umagen værdt at strejfe ud, mødes med bekjendte, tage deres Kisteklæder i Øjesyn og lade deres egne se.

Saaledes gik der blandt flere to unge Mænd og røgte deres Cigarer. Den ældste af dem, en Mand paa to og tredive Aar, havde intet paafaldende i sit Ydre. Hans Klædedragt var net, men tarvelig, hans Bevægelser sindige, hans Anskigtstræk almindelige; men af hans blaa Øjne lyste der et klogt og fast Blik, og i hans hele Fremtræden laa der noget, som indgød Tillid. Den anden derimod var en smuk ung Mand, som endnu befandt sig paa Solskinssiden af det tredivte Aar, og hvis Ydre var ligesaa blændende, som en flagrende Sommerfugls. Han bar en fin, lys Sommerdragt, en sort Silkehat af nyeste Façon sad kjækt paa hans lokkede Hoved, og en blaa Silkeslips, bunden i en zirlig Sløjfe, gjorde en glimrende Virkning ved Siden af den lyse Dragt og det blæn-

dende hvide Linned. Hans Ansigtstræk besad den kvindagtige Skjønhed, som plejer at udmærke Herrerne paa Modejournalernes Billeder, hans Kinders Farve var sund og blomstrende, og hans brune, spillende Øjne saa sig om med et Blik, som Damerne i Sønderby fandt bedaarende, men Herrerne kaldte det frækt.

Der kunde ingen Tvivl være om, at denne unge Mand, hvis Navn var Fritz Krøger og som var Fuldmægtig hos Byfogden, maatte være Stadens Løve. Pigerne i Sønderby havde bestyrket ham i den Tro, at han var uimodstaaelig, hvorimod ingen, hverken af Kvinds- eller Mandskjønnet havde næret slige Indbildninger hos hans Ven, som gik ved hans Side og hvis Navn var Jens Torne; han saa snarest ud til at være en Mand, som dybt ringeagtede den Berømmelse, der vindes paa Klubballer og ved andre selskabelige Sammenkomster. Han var Handelsmand, men for Øjeblikket uden Erhverv; thi han havde været den fallerede Kjøbmands, Peter Andreasens, Pakhusforvalter og højre Haand og havde tjent ham tro i ti Aar. Han var bleven godt lønnet og havde lagt lidt Penge op; for saa vidt var han sin Vens, Fritz Krøgers, Overmand; men det var dog saare langt fra, at denne ringe Vinding tilfredsstillede hans fremadstræbende Ærgjerrighed.

„Hvilken elendig Ravnekrog Sønderby nu er bleven siden min Principal maatte lukke", sagde han til Fritz Krøger; „det hele er gaaet istaa som et Uhrværk, hvis Fjeder er sprungen".

„Dog gaar det", svarede Fritz; „men det er mere, end rige Peter havde ventet og Du med. En flot Fyr var han; men nu, da han ligger paa Gulvet, vilde Situationen været mindre flau for ham, hvis han ikke i sine Velmagtsdage havde sat Næsen saa højt i Sky. Han teede sig jo, som om han havde bygget hele Byen, og vi andre Stakler levede af hans Naade".

„For en ikke ringe Del ja", svarede Jens. „Smaafolkene i Sønderby faa det nu at fornemme".

„Aa, blæse med Smaafolkene", svarede Fritz, „de blive jo altid hjulpne; det er kun den honette Ambition, der sulter — som min salig Moder — Enke efter en Toldbetjent — ynkeligt! Du skulde vide, hvor hun sultede. Hun har min Respekt i sin Grav, den gode gamle; for vi Børn fik dog Føden; men dygtig Skrup fik vi i Tilgift".

„Føden, men ikke Skruppene, kjendes paa Dig", svarede Jens Torne tørt.

„Naa", sagde Fritz i en flot Tone, „de gjorde mig

ingen Skade; men for at vende tilbage til det, vi før talte om — her er endnu flinke Folk i Sønderby, for Exempel vor tykke Ven i Brøndstræde, Jespersen; og han har dog Gryn".

„Bagateller", udbrød Jens; „om vi saa taxerede alt, hvad den gode Garver ejer, til højeste Pris, vilde det dog ikke blive saa stor en Sum, som min Principals løbende Conto udviste paa en eneste Dag".

„Og saa har han", vedblev Fritz, „to flinke — ih Du forbarmende, der sidde de jo henne!" udbrød han og pegede paa en Bænk, hvor to unge Piger sad i deres bedste Pynt og i en ivrig Samtale, men uden at bemærke, hvem der nærmede sig.

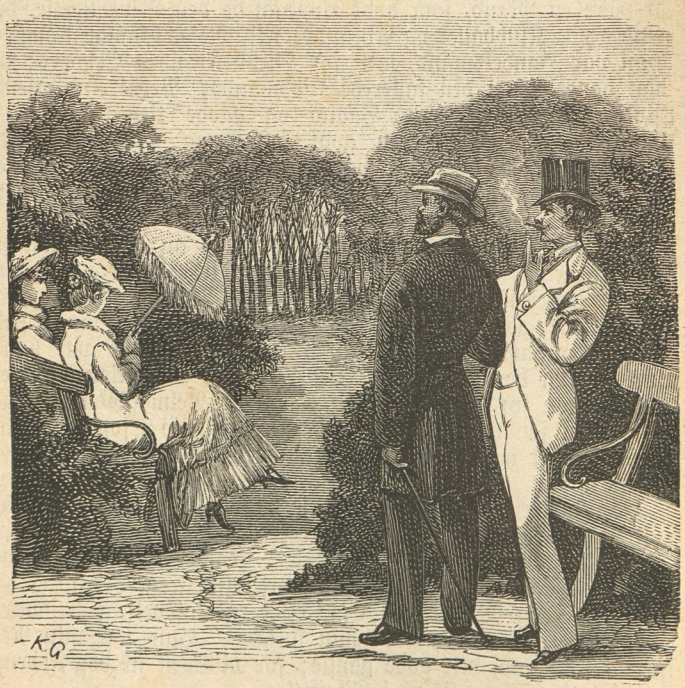

Jens Torne standsede og saa derhen; hans Øjne fik Liv, og der viste sig en svag Rødme paa hans Kinder.

„Hvor de tage sig nydeligt ud her i det grønne", udbrød

Fritz i en sentimental Tone; men da han saa, at Jens vendte om, sagde han: „vil Du ikke hen med og hilse paa dem?“

Jens Torne gik hen til en nærstaaende Bænk og satte sig der; Fritz fulgte ham.

„Naa“, sagde han leende, „Du vil sidde her og kigge paa dem i Afstand? Du er en sær Kumpan, altid bly i Dameselskab; men Du er lun alligevel; jeg har nok mærket, at Du har et godt Øje til Cille; hun er ikke ilde med sin romerske Næse, sine sorte Proptrækkerkrøller og sine brune Øjne, og hun er klog som bare Fanden; men Trine har den Fordel, at hun er otte Aar yngre; se, hvilke søde, blaa Dueøjne, Haar som gul Silke, og saa er hun saa trind og blød som en Æggeblomme. Jeg vil betro Dig, at jeg har i Sinde at lægge mig efter hende, og saa staa vi jo heller ikke hinanden i Vejen“.

Jens Torne saa paa Fritz, som om han havde Lyst til at prygle ham; men Fritz havde sine Øjne ved Bænken, hvor de to Søstre endnu sad.

„Vil du saa med?“ spurgte han Jens, der endelig rejste sig og fulgte ham, men langsomt og tvært; og mens de gik, lod Fritz Munden løbe og sagde med dæmpet Stemme:

„Hvordan Pokker mon det egentlig er gaaet til, at den gamle Bavian af en Garver har faaet to saa kjønne Døtre, og saa forskjellige, den ene mørk som en Gyldenlak, den anden hvid som en Lillie?“

„Pigerne have jo ikke samme Moder“, svarede Jens; „for Resten er deres Fader ingen Bavian“.

„Ja, det er jo sandt, han var to Gange gift“, sagde Fritz; „uhyre fornuftige Koner, de to Madammer Jespersen, skjenkede hver deres Mand kun et Barn og døde saa uden Vrøvl, efterladende ham deres Mønt, som virkelig ikke er at kimse af, omendskjøndt Du —“

Her gjorde Jens Torne igjen Mine til at vende om, men de vare nu blevne sete, og Fritz gik hen til Bænken og hilste i sin flotteste Stil. Jens Torne fulgte da efter, men han glemte rent at hilse.

„God Aften, Hr. Krøger“, sagde den ældre Søster, Cæcilie, i en forekommende Tone; „og er De der, Hr. Torne; hvilket yndigt Vejr!“

Cathrine sagde ingen Ting, men der sprang to Roser ud paa hendes Kinder. Var det Synet af Fritz Krøger, eller af Jens Torne, som skød Blodet op i hendes smukke Ansigt? Fritz tvivlede ikke et Øjeblik om, at det jo var hans Nærværelse, som frembragte Virkningen, thi hendes Øjne vare fæstede

paa ham; det faldt ham ikke ind, at Trine kunde have dybere Grunde til ikke i andres Nærværelse at besvare det faste og brændende Blik, som Jens Torne sendte hende. Han lignede i dette Øjeblik slet ikke en Mand, der er bange for Damer.

Fritz førte imidlertid Ordet og fremkom med det Forslag, at de alle fire skulde følges ad ud til Pavillonen, det eneste Forlystelsessted i Byens Omegn; det laa i en lille Skov en Fjerdingvej derfra. Cæcilie Jespersen tog paa sin tause Søsters og sine egne Vegne fornøjet mod Tilbudet, idet de begge rejste sig, og hun sagde:

„Det træffer sig over Maade heldigt, for Fader er i Dag ude paa Landet, og der er saa dødt og kjedsommeligt hjemme".

Saa gik de da, og Fritz vidste at mage det saa, at han fik Trine ved sin Side. Han underholdt hende paa det livligste, og nu viste det sig, at hun kunde faa Tungen paa Gang. Hun lo muntert af hans Vittigheder og teede sig, som man maatte vente sig det af en uerfaren og temmelig uvidende lille Kjøbstadspige; men jo mere hun sladrede og lo, desto mørkere blev Jens Tornes Ansigt, og Cæcilie Jespersen fik kun daarlig Løn for al den Umage, hun gjorde sig for at fængsle og behage ham. Fritz Krøgers Bemærkninger til Jens, at han havde et godt Øje til Cæcilie, var aabenbart blot et Forsøg paa at skubbe ham til Side.

„En gruelig Tværdriver, den Torne", sagde Fritz til Trine, da de vare komne et Stykke forud for de andre.

Da blev Trine for første Gang alvorlig og rødmede i det samme dybt.

„Det er stygt af Dem at sige saadan noget", sagde hun heftigt, „og tale ondt om deres bedste Ven!"

„Jeg har ingen bedste Ven", svarede Fritz i en overlegen Tone; „jeg stoler kun paa mig selv; men i intet Fald vilde jeg skjænke min Fortrolighed til saadan en Istap, som Torne; han er en hul Broder, at De véd det!"

Trine saa meget forvirret og ulykkelig ud, men standsede, ventede paa de andre og sluttede sig til dem, saa at Fritz fik en levende Fornemmelse af, at han havde begaaet en Bommert.

Imens var Jens Torne bleven sat paa en lignende Prøve, men han havde bestaaet den bedre.

„En kjøn ung Mand, den Krøger", sagde Cæcilie til ham, „men noget let i det. Han er altfor vittig; jeg har ingen rigtig Tro til vittige Folk".

„Han har det i Munden", svarede Jens roligt; „han

gjør sig ringere end han er. Han understøttede dog sin gamle Moder trofast, saa snart han var i Stand dertil".

„Det glæder mig at høre", svarede Cæcilie og vedblev med et varmt Blik: „jeg kunde jo nok vide, at naar han er Deres Ven, saa maa der være noget godt ved ham".

„Naa", sagde Jens, „der er Maade med Venskabet. Tilfældet førte os engang sammen i Drengealderen, derfor ere vi Dus. Vi ere sjelden af samme Mening; men lad ham nu være den han er og god for sig!"

Under Aftensmaaltidet i Pavillonen gjenvandt Fritz noget af det Terrain, han havde tabt; han var elskværdig, munter, fængslede begge de unge Pigers Opmærksomhed og tog aldeles Luven fra sin tavse og alvorlige Ven. Hjemvandringen blev derfor ligesaa ubehagelig for Jens Torne, som Resten af Turen. Trine sladrede med Fritz, lo af hans morsomme Indfald og syntes undertiden rent at glemme Jens Tornes Nærværelse.

Alligevel tog han venligt Afsked med hende, da de sent om Aftenen naaede Garverens Hus i Brøndstræde; ogsaa lød hendes Godnat til ham uventet hjærteligt, og i hendes smukke Øjne saaes et Udtryk af Anger.

Sagen var, at Jens Torne længe i Stilhed havde bejlet til Trine Jespersen og havde god Grund til at tro, at hun gjengjældte hans Kjærlighed; men det var ikke kommen til nogen formelig Erklæring imellem dem. Han var ikke velhavende nok til at gifte sig og vilde ikke med sine lange Udsigter og Henvisning til en usikker Fremtid binde hende. Han havde taget sit Bestik og lagt sin Plan, som vi siden skulle se; men denne Aftens Erfaring havde lært ham noget. Han skjønnede, at en syttenaarig Piges Hjærte, thi ældre var Trine ikke, i Reglen er en svag Fæstning, udsat for Overrumpling, og det kunde vise sig at være tvivlsomt, om hun i Længden vilde føle sig bunden ved en stiltiende Overenskomst af den Art, som han mente bestod imellem dem, og som i hans Øjne var forpligtende nok. Hendes Skjønhed, livlige og maaske lidt lette Sind var ogsaa en Fristelse for hende; han havde jo selv denne Aften set, at hun kunde lade sig rive hen. Han haabede imidlertid, at det nok vilde rette sig, naar hun først havde givet ham sit Ja og knyttet sig til ham. Han elskede hende og vilde have hende. Han havde derfor allerede, inden de skiltes ad, taget sin Beslutning og udførte den strax den næste Morgen.

Han gik lige til Nr. 16 i Brøndstræde og traf Trines Fader med opsmøgede Ærmer og svedende i sit Garveri.

„God Morgen, Jespersen", sagde han og hilste høfligt.

„God Morgen igjen; hvad godt?" lød Jespersens Svar i en muggen Tone; thi han holdt ikke af at blive forstyrret i sit Arbejde af andre, end sine Kunder.

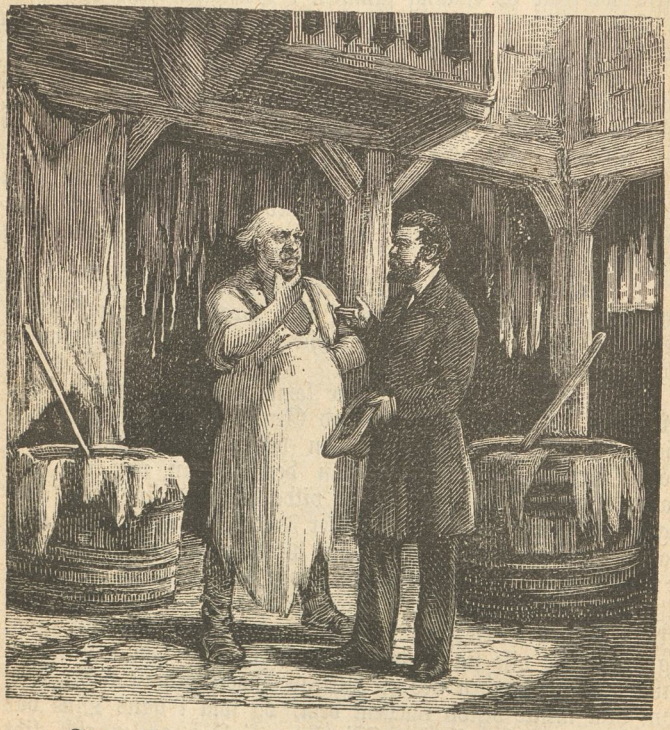

„Jeg vilde gjærne tale et Ord med Dem i Enrum", sagde Jens med en forlegen Mine.

„Forbandet daarlig Tid nu", lød Svaret, „kom igjen siden".

„Helst strax", udbrød Jens resolut; „kom herud et Øjeblik; det er snart besørget, og saa kan jeg hente Svaret paa en belejligere Tid".

„Lad gaa da", svarede Jespersen og traadte ud af Garveriet i Gaarden, hvor Solen strax forgyldte hans skaldede Isse og kastede sine Straaler i hans ærlige Øjne, som med et

spørgende Blik fæstede sig paa Jens Tornes Ansigt. En prægtig gammel Karl, tænkte Jens; Trine har sine smukke Øjne efter ham.

„Naa, hvad er det saa?" spurgte Jespersen barskt.

„Undskyld", svarede Jens, „at jeg ikke gjør mange Omstændigheder og siger det rent ud af Posen strax; jeg er kommen for at begjære Deres yngste Datter, Cathrine, om De vil unde mig hende".

Jespersen kløede sig med sine skidne Hænder paa Hagen, hvad der ikke gjorde ham kjønnere og udbrød:

„Ja saa, sér man det!" tænkte et Øjeblik efter og sagde saa: „Med Forlov, har De allerede friet til Tøsen og faaet hendes Ja, og er dette hersens, at De kommer til mig, bare saadan en Formalitet?"

„Nej", svarede Jens, „friet har jeg ikke, men jeg tror nok, at hun véd, hvad jeg mener, og at hun holder af mig. Jeg syntes, det var mest honnet at gaa til Pigens Fader først".

„Dette hersens huer mig Pinedød godt", udbrød Jespersen, idet hans Ansigt opklaredes. „De er jo et helt Særsyn, Torne, i disse forfløjne Tider, da de unge altid kimse ad os gamle; det tyder paa reelle Hensigter; men jeg véd jo, at De i enhver Henseende er en reel Mand. Godt, siger jeg, De skal ikke komme til at vente længe paa Svar; men jeg vil dog først tale med Barnet. Kom igjen Klokken 12 og spis med os; saa kunne vi faa det klappet og klart og drikke paa det med det samme".

Jens gik, saare tilfreds med den Besked og indfandt sig punktligt ved Middagstid. Strax ved sin Indtrædelse i Garverens Dagligstue saa han, at hans Sag stod godt. Jespersens nylig vaskede og glinsende Ansigt oplivedes af et bredt Smil, og Trine sendte ham rødmende et kjærligt og glad Blik. Han lagde da neppe Mærke til, at Cæcilie modtog ham med isnende Kulde; det var hende aabenbart en bitter Skuffelse, at hun ikke var bleven den udvalgte.

„Naa, Torne", sagde Jespersen og gav sin tilkommende Svigersøn et djærvt Haandslag til Velkomst, „den Sag gav ikke meget Hovedbrud. Jeg skjønnede strax, da jeg talte til Trine om Dem, at De har sonderet Terrainet som en snild Karl; trode min Sjæl ikke, at De var saa fiffig og forstod Dem saa godt paa Kvindfolk; man skal ikke skue Hunden paa Haarene! Naa, Trine giver Dem af et godt Hjærte sit Ja,

og dermed er den Pot ude. Kom nu, Trine, og giv din Kjæreste et ordentligt Smækkys!"

„Gud, Fader, hvor du tager Sagen simpelt!" udbrød Cæcilie forarget.

„Fint nok til en Garverdatter", svarede Cæcilies Fader og lo buldrende.

Jens Torne gik hen og rakte Trine sin Haand, men det blev ikke til noget med Kysset den Gang. Saa satte de sig til Bords, Jespersen spanderede en Flaske Vin, de forlovedes Skaal blev drukken, og det lod endogsaa til, at de andres Glæde omsider tøede Cæcilie lidt op.

Saa hengled nogle Dage roligt og lykkeligt for de forlovede; de havde ikke mange Besøg at gjøre, og til Jens's store Tilfredshed lod Fritz Krøger sig slet ikke se. Dog kom der snart Uro i Lejren, thi Trines Fader begyndte at tale om

Fremtiden og slaa paa Giftermaal. Det nødsagede Jens til at rykke frem med sine Planer.

„Jeg har ikke i Sinde at haste med Brylluppet", sagde han en Aften, da de alle sade sammen i Lindelysthuset i Garverens Have.

„Hm!" udbrød Jespersen. „Naa, det kan paa en Maade være fornuftigt nok, for Trine er jo ung endnu, men —"

„Tøv lidt og hør mig til Ende", faldt Jens ind. „Hvad det angaaer, saa er Trine ikke for ung til at holde Bryllup, og gid vi kunde sætte Bo straxr; men det vilde være meget letsindigt handlet af os. Hvor langt rækker i vore Dage den Smule Penge, jeg ejer? Der maa mere til, og jeg ønsker desuden, at Trine skal have det som Blommen i et Æg".

„Ha, ha!" udbrød Jespersen, „jeg véd nok, hvor Skoen trykker Dig, Torne! Det har ikke været godt for Dig at gaa i Skole hos Peter Andreasen. Du har faaet Fluer i Hovedet og vil være Millionær".

„Nej, saa højt gaber jeg ikke", svarede Jens med et Smil; „men jeg maa dog have mit gode og sikre Udkomme, inden jeg gifter mig".

„Det vil sige", sagde Jespersen, „Trine skal hver Dag gaa i Silkekjole og sidde paa Fløjl, Du vil hver Dag have Vin paa Bordet og saa en fin Ekvipage til at føjte ud med paa Landet og blære dig for Proprietærerne; saadan gik det jo til hos Andreasens, og hvordan endte det? Fanden er faret i Folk i disse Tider; alle ville de leve som Grever og Grevinder. Jeg havde ventet større Fornuft af Dig, Torne! Bliv nu bare ikke en af disse nymodens Spekulanter! Etablér en lille Forretning og begynd fra neden af; saadan bar jeg mig ad!"

„Og hvor vidt kom Du paa den Maade, Fader?" spurgte Jens noget hensynsløst.

„Naa", svarede den gamle i en krænket Tone, „jeg har dog mit Udkomme og ejer den Grund, vi sidde paa, og det er Pinedød mere, end din Vovehals af en Principal nu har; og det vil jeg sige Dig", vedblev han hidsigt, „at jeg magelig skal være Karl for at udbetale Trine hendes Mødrenearv; saa I have da ingen Nød".

Jens vidste imidlertid godt, at det vilde knibe for den gamle at indfri det Løfte. Med Cæcilie var det en anden Sag, fordi Faderen havde maattet skifte med hende, da han giftede sig anden Gang; men her var i intet Fald Tale om mere end en lille Kapital, i Jens Tornes Øjne en ren Bagatel,

og hans Ærgjerrighed stræbte højere og gik langt ud over Jespersens Horizont.

„Tak for Tilbudet, Fader", svarede han; „men jeg vil nødigt genere Dig og saa maaske tilsidst sidde med Kone og en hél Flok Børn og falde Dig til Byrde. Jeg agter at hjælpe mig selv nu, da min Principal ikke mere formaaer det, hvad han sikkert vilde gjort, om han ikke var bleven ruineret. Det var uheldige Konjunkturer, Fader, som fældede ham; men uforsigtig var han, det indrømmer jeg villigt. Jeg har lært noget ved den Fallit og skal vide at drage Nytte deraf".

„Ja", svarede Jespersen i en spydig Tone, „Ægget vil gjerne være klogere end Hønen; men hvad i Djævelens Skind og Ben er det da Du vil tage Dig for?"

„Jeg gaaer til Australien", svarede Jens og saa op med et fast Blik. „Der kan man endnu gjøre sin Lykke, og tjene en Formue. Jeg véd det af Nielsen, som jo kom derfra som en holden Mand. Det vil gaa hurtigere og blive fornøjeligere, end at sidde her hjemme i smaa Kaar, og puge Skilling til Skilling, mens man neppe har Føden".

Jespersen fløjtede.

„Men hvis Du nu vender aldeles afblanket tilbage?" spurgte han.

„Saa er jeg i det mindste ikke gift", svarede Jens, „og falder ingen til Byrde; men Du skal se, Fader, det gaaer nok; jeg har en fast Tro til min Lykkestjerne".

„Men hvis Du nu aldrig vender tilbage, Jens?" vedblev Trines Fader.

„Det maa vi sætte i Guds Haand", svarede Jens roligt.

„Og hvad siger Du til det, Trine?" spurgte den gamle og vendte sig brat og saa paa hende.

„Jeg kan ikke faa ham fra det", svarede hun og sendte Jens et sky Blik; men da hun saa Rynkerne paa hans Pande, fattede hun sig og vedblev: „Jens maa i den Sag raade sig selv; jeg vil ikke være ham en Klods om Foden".

„Naa", udbrød Jespersen, „dette skal nok være en Forlovelse paa femten Aar, ligesom med Præstens Søn, Capellanen og Frøken Juliane! Kun med den Forskjel, at Trine skal sidde her alene og sukke og græmme sig og ikke vide, om hendes Kjæreste er over Jorden, eller han ligger i den".

„I samme Stilling er enhver Sømands Brud", svarede Jens; men Trines Fader havde rejst sig og gik i stor Forbitrelse sin Vej. Cæcilie, som havde været en tavs Tilhørerske

til denne Samtale, men dog lyttet til den med Spænding, tog sit Sytøj og fulgte ham, og saaledes bleve de elskende alene.

„Jeg havde ikke ventet mig andet", sagde derpaa Jens til Trine; „det maatte give en Tørn; men lad os nu, min Pige, tale et Ord med hinanden angaaende det, din Fader sagde om at sidde og vente paa mig, og at Du vil komme til at længes og græmme Dig. Det er der noget i; jeg har tænkt for lidt paa den Side af Sagen. Der vil gaa lang Tid hen, inden Du hører fra mig; det vil sige, min Ankomst til Sidney, den kan jeg melde Dig, men saa gaaer jeg jo til det Indre af Australlandet, hvor der ingen Postgang er. Man kan aldrig vide, hvad der kan ske; men Du skal ikke komme til at bøde derfor paa den Maade, Fader mente. Jeg vil fastsætte en Termin, Trine, give dig noget at holde Dig til, saa kan de andre i det mindste ikke bebrejde mig noget. Vent paa mig i tre Aar; har Du ikke hørt fra mig, naar tre Aar ere gaaede, saa har Du din Frihed og kan gifte Dig med hvem Du vil".

Da brast Trine i Graad og faldt ham om Halsen; hun kyssede ham og sagde:

„Hvor kan Du dog sige saadan noget og tale saa koldt om, at jeg skulde gifte mig med en anden? Jeg vil vente paa Dig hele mit Liv".

„Det skal Du med Guds Hjælp ikke komme til", sagde Jens tillidsfuldt. „Du véd, at jeg stoler trygt paa Dig; men dog var det min Pligt at sætte en Grænse for, hvad jeg forlanger af Dig".

„Og Du kan ikke bekvemme Dig til at opgive den lange Rejse og blive hos mig?" spurgte Trine med usikker Stemme.

„Nødigt", svarede Jens. „Jeg er ganske paa det rene med mig selv; jeg kan ikke gjøre noget klogere, end det; og enten jeg nu vender tilbage for at bosætte mig her i Danmark, eller jeg kommer for at hente Dig over til mig, saa haaber jeg til Gud, at Du engang skal komme til at takke mig for, at jeg tog en rask Beslutning og drog ud i Verden for at søge Lykken. Saa, tør nu Dine Taarer og lad os være glade den Tid, vi endnu have at være sammen".

Den blev ikke lang, kun to Maaneder. Jens mente med Grund, at naar han ikke brød over tværs, saa vilde det slet ikke blive til noget med Rejsen, og han trøstede Trine med den Tanke, at jo før han rejste, desto snarere vilde han ogsaa kunne komme tilbage.

Det eneste, der i disse lykkelige Dage fortrædigede ham, det var Fritz Krøgers Besøg hos Jespersen. Han indfandt

sig nemlig uventet en skjøn Dag og ønskede de forlovede til Lykke paa sin elskværdigste og flotteste Maade. For saa vidt var Jens Torne meget tilfreds med, at hans Rival tog sig sit Nederlag saa let, men det var mindre opbyggeligt for ham at blive vaer, at Trine, hver Gang Fritz Krøger kom, lod sig fængsle af hans Passiar og morede sig over hans Vittigheder. Fritz paatrængte sig rigtignok ikke; thi det var gamle Jespersen selv, der opfordrede ham til at komme, fordi han fandt den unge Fuldmægtigs Selskab fornøjeligt og morede sig kostelig over hans Brandere; men Resultatet blev dog det samme, og Jens maatte gjøre gode Miner til Spillet, da han ikke vilde tilstaa, at han var jaloux. Dog blottede han sig én Gang, idet han sagde til Trine:

„Du kunde nok vise en saadan næsvis Springfyr, som Fritz Krøger, lidt mere bestemt af!"

Dette tog Trine ham imidlertid temmelig ilde op, og der aabnede sig i hendes smukke Øjne ligesom en lille Afgrund, hvori han læste Kaadhed og Trods; men hun sagde ikke noget, hvorimod hendes Fader tog Ordet og lukkede Munden paa Jens ved at sige:

„Er Du jaloux, saa bliv hjemme og pas selv paa din Kjæreste, i Stedet for at rejse til Australien!" —

Endelig slog Afskedens Stund, og han rejste.

I den første Tid efter hans Afrejse var Trine meget forknyt, men hun rettede sig dog snart, og der var ingen, der bidrog saa meget til at holde hendes Mod oppe, som Fritz Krøger. Han blev nu en stadig Gjæst i Garverens Hus og oplivede alle der ved sin Munterhed. Onde Tunger fik snart travlt med dette Forhold, men der var dog i længere Tid ikke noget at sige paa hans Opførsel, og han afvæbnede Bagtalelsen ved at lade Folk forstaa, at han gjorde Kour til Cæcilie. Det manglede heller ikke paa Opmuntring fra hendes Side; det lod virkelig til, at hun var villig nok til at lade sig trøste over Forliset af Jens Torne, hvem hun først havde kastet sine Øjne paa. Nu indgød Fritz Krøgers Vittigheder hende ingen Mistillid, og hun gik villigt ind paa enhver Spøg, indtil hun omsider fik Øjnene op og saa, at han holdt hende for Nar. Fra nu af vogtede hun med Argusøjne paa ham og Trine og bidrog ved forblommede Hentydninger til sine Veninder sit til at ødelægge sin Søsters gode Rygte. Heller ikke havde Trine godt af de Spidser, hun selv fik; thi det gav hendes Tanker en Retning, som de maaske ikke saa let vilde taget af sig selv.

Ulykken var dog egentlig, at der ingen Efterretninger kom fra Jens Torne. Et hélt Aar var gaaet, uden at Trine havde faaet noget Brev, eller hørt det mindste om ham. Denne langvarige Uvished var en haard Prøve for hendes svage og letfængelige Hjærte. Det trængte til Næring og fik, hvad det trængte til, hos Fritz Krøger. Hun tænkte med hver Dag, der gik, mindre paa Jens, hvem hun aldrig saa, og mere paa Fritz, hvis Selskab efterhaanden var blevet hendes eneste Trøst og Glæde.

Vi ville dog ikke gjøre Fritz Krøger fortere, end han var. Han handlede ikke fra først af med lumsk Beregning, men Lidenskaben rev ham hen, og hans Samvittighed var unægtelig ikke noget synderlig stærkt Bolværk. Endelig indtraf der en Begivenhed, som truede med at give det sidste Stød til den allerede faldefærdige Bygning, stakkels Trines Kjærlighed til og Trofasthed mod hendes bortdragne Ven.

Fritz Krøger fik en Arv og blev pludselig en velhavende Mand. En fjærn Slægtning af ham, en rig Høker, beviste ham den daarlige Tjeneste at betænke ham i sit Testamente og efterlod ham ti tusende Daler. Nu steg hans Aktier hos Jespersen end højere, og denne gjorde saa meget Væsen af sin muntre unge Ven, at man næsten skulde tro, at han omgikkes med den samme forræderiske Tanke, som nu havde taget fast Bolig hos Fritz selv. Det var i hvert Fald tydeligt nok, at den gamles Hjærte var bleven koldt mod Jens Torne. Dennes ringeagtende Ytring, at han ikke havde drevet det til noget her i Verden, havde efterladt en Braad i hans Hjærte; det havde krænket ham, at Jens havde vraget den Hjælp, han tilbød ham; han havde fra første Færd af misbilliget Jens's Udvandring, fandt, at det kun tydede paa ringe Kjærlighed, at Jens havde forladt sin unge Brud, og nu, da alle Efterretninger fra ham udeblevne, var det i hans Øjne for meget forlangt, at hans Datter skulde vedblive at gaa og vente paa den bortfløjne Fugl.

Saa hvilede da hele Sagen paa Trine alene, og hun følte det. Fritz havde allerede begyndt at nærme sig hende paa en Maade, som ikke kunde misforstaaes, og hun ængstedes ved at mærke det; thi nu, da Afgjørelsens Stund nærmede sig, vaagnede dog hendes bedre Natur, og der kom en stor Angst over hende.

Da traf Fritz hende en Dag alene hjemme, og han benyttede strax den gunstige Lejlighed.

„Trine", sagde han, „jeg har opgivet min Plads hos

Byfogden og faaet Prokuratorbevilling med Bopæl i Rindsted. Der tager jeg med det første hen og begynder min Forretning; den er lovende; jeg har mange Venner, som ville give mig deres Søgning".

„Ja saa", svarede Trine og skiftede Farve; „jeg ønsker Dem til Lykke!"

„Tak", sagde Fritz og sendte hende et brændende Blik; „nu fattes der mig kun et, en Kone!"

Det gav et lille Sæt i Trine, og hun blev blussende rød.

„Jeg har elsket Dem længe", vedblev Fritz, „før Jens Torne friede til Dem. Havde jeg den Gang havt noget at gifte mig paa, saa havde jeg friet før han. Om De havde givet mig Deres Ja, det véd jeg jo ikke, men det tør jeg sige, at hvis De havde gjort det, saa vilde jeg ikke havt Hjærte til at reise fra Dem, tusinde Mile bort; nej, jeg skulde nok skjønnet bedre paa min Lykke og blevet hos Dem".

„Gud", udbrød Trine forvirret, „sig dog ikke saadan noget! Det piner mig at høre det. De glemmer, Fritz, at jeg er en forlovet Pige og bunden ved mit Ord".

„Har De da tænkt", spurgte Fritz „at blive siddende og vente paa Torne, indtil De bliver gammel og graa?"

„Han forlangte kun, at jeg skulde vente paa ham i tre Aar", sagde Trine med usikker Stemme; „og endnu er kun det ene gaaet", føjede hun til med et Suk.

„Og det er saamænd ogsaa nok!" udbrød Fritz. „Ellers en rar Kjæreste han", føjede han spydigt til; „det er jo ligesom en Lejekontrakt, der kan siges op".

„Men jeg lovede at vente paa ham hele mit Liv!" sagde Trine, og saa brast hun i Graad.

„Jo", sagde Fritz i en bitter Tone, „han har rigtignok lavet det smukt for Dem! Gud skal vide, hvor han flakker om, eller hvad han tager sig for. Hvorfor skriver han ikke?"

„Et Brev kan gaa fejl", svarede Trine, men det kostede hende aabenbart Anstrengelse at sige det.

„Maaske", vedblev Fritz, „trøster han sig med et andet Fruentimmer derovre".

Trine tav, uagtet hun følte, at det neppe var andet, end sort Bagvaskelse.

„Eller maaske ligger han paa Havbens Bund", føjede Fritz til; „vi faa det vel aldrig at vide".

Trine blev meget bleg.

„Slaa ham af Tankerne", udbrød Fritz, „og bliv min!"

Han gik hen til hende og greb hendes Haand; hun lod ham tage den, men rev sig dog igjen løs og raabte:

„Frist mig ikke mere; jeg tør ikke!"

„Saa er jeg et ulykkaligt Menneske!" udbrød Fritz. „Gid jeg laa i min Grav! Blæse med Forretninger! Pokker skulde nu slide i Tøjet og ikke jeg! Nu vil jeg æde og drikke mine Penge op og ende som en Døgenigt. Det er jeg formodentlig godt anlagt til — men det bliver saa Deres Skyld, Trine!"

Derpaa drejede han sig om paa Hælen for at gaa; men Lidenskaben havde under hele denne Samtale kogt i Trines Aarer, og nu kom Medlidenheden til, og hun bukkede under.

„De maa ikke fortvivle, Fritz", raabte hun, „jeg kan ikke udholde det!"

Med disse Ord afgjorde hun sin Skjæbne. I det næste Øjeblik laa hun ved hans Bryst, mens Skamrødmen blandede

sig med Kjærlighedens Glød paa hendes Kinder, og han bedækkede hendes Ansigt med Kys.

Da hun vaagnede af sin Rus, sagde hun hviskende:

„Men hvis han nu alligevel kommer tilbage?"

„Vi maa skynde os med at gifte os", svarede Fritz resolut; „saa er Bommen slaaet for; og hvad kan han egentlig gjøre os? Jeg er fra nu af din Beskytter".

Trine klyngede sig til ham og stræbte at faa den Tanke fat, at Jens Torne ikke kunde gjøre hende noget; men uagtet hun havde al Grund til at tro om et saa godt og besindigt Menneske, som Jens Torne, at han, om han var i Live og fik Kundskab om hendes Troløshed, ikke vilde gjøre andet, end græmme sig over hende, saa kunde hun dog ikke faa Bugt med sin Angst. Hendes forraadte Vens Skikkelse viste sig ofte for hendes indre Blik, hun foer sammen, naar Gadedøren gik, drømte om Jens om Natten og vaagnede med Angstens Sved paa sin Pande. En Stemme, som aldrig lyver, hviskede i hendes Hjærte: Du har forsyndet Dig grovt, og Du skal faa din Straf, selv om hverken Jens Torne eller nogen menneskelig Magt rører et Haar paa dit Hoved!

Hendes Faders Medgjørlighed og Deltagelse var hende imidlertid under disse indre Anfægtelser en stor Beroligelse. Dog sagde han en Dag til hende og Fritz:

„Vilde det ikke være klogest, om I ventede med at gifte Eder, indtil de tre Aar, Jens satte som Frist, ere gaaede?"

„Det er der ingen Mening i", svarede Fritz; „jeg maa dog spørge Dig Trine, om Du, hvis Torne kom tilbage, nu vilde have ham?"

„Nej", raabte Trine og slog sine Arme om Fritz's Hals.

Ingen af dem udtalte en Tanke, som laa nær nok, og som i det mindste Trine selv neppe var fremmed for, nemlig at Jens Torne efter dette under ingen Omstændigheder vilde have hende, og at hun, hvis Fritz Krøger ikke tog hende, vilde være et forskudt Væsen.

Den eneste virkelige Forskrækkelse, Trine i disse Dage fik, kom fra hendes Søster. Faderen underrettede hende en Morgenstund om, hvad der var sket, og da Cæcilie hørte det, blev hun bleg som en Dødning og foer lige op til Trine, som endnu laa i sin Seng. Hun saa Døren springe op, Søsteren fare ind i en Furies Skikkelse og hørte hendes skingrende Stemme raabe:

„Falske Blakke, Du er! Nu har Du taget dem fra mig begge to, de eneste Mænd, jeg brød mig om, først Jens,

saa Fritz! Men Gud vil nok straffe Dig, og Jens, han skal komme over Dig, naar Du mindst venter det, din Taske, og det skal blive for Fritz og Dig som paa Dommedag, naar Basunen lyder!"

Da Fritz fik det at vide, lo han deraf og sagde:

„Stakkels Cille! Hun er gal i Hovedet, fordi hun maa sidde over paa Ballet; vi maa se at faa hende god igjen; og bryd Dig saa for Resten ikke en Smule om, hvad hun siger, Trine! Der bliver saamænd ingen Dommedag, fordi hun støder i Trompeten!"

Og saa gik alt for en Stund glat for dem. Brylluppet stod en Maaned efter, omtrent fjorten Maaneder efter Jens Tornes Afrejse. Da Folk i Byen naturligvis havde havt meget travlt med dem, blev Tilstrømningen af nysgjerrige Tilskuere under Vielsen stor. Man mente, at der maatte ske noget ildevarslende, men det slog ikke til. Der faldt ingen Sten ned fra Kirkens Hvælvinger og knuste den troløse Brud, hun tabte ikke sin Brudekrans, og intet af Alterlysene gik ud; heller ikke kom Jens Torne pludseligt til Syne og traadte ind i Kirken for at afbryde Vielsen. Dog vare alle enige om, at de aldrig havde set en blegere Brud, at hun rystede som et Espeløv, da hun stod for Alteret, og at hendes Ja blev hende siddende i Halsen.

Nu var det værste overstaaet, tænkte Fritz, drog glad med sin unge Brud til Rindsted, og der begyndte de deres Samliv i Kjærlighed og Glæde. Deres Bolig var udstyret med stor Luxus, og Fritz Krøger havde allerede ved sit muntre og imødekommende Væsen erhvervet sig mange Venner i Staden, saa at Livet gik for dem som en Dans; og da Fritz altid var god mod sin Kone, saa syntes hun at have al Grund til at prise sin Lykke. Der var imidlertid dem, der mente, at det nygifte Par begyndte med at slaa altfor stort paa det, og man hørte snart ilde Spaadomme om, at det kunde umuligt gaa godt i Længden. Dog viste det sig, at Fritz Krøger virkelig var en dygtig Forretningsmand, og i Evne til at faa Fingre i Folk og vinde deres Tillid, havde han ikke sin Lige. Han blev en meget betroet Mand, hans Forretning udvidede sig hurtigt, han befattede sig med Gaardkjøb og Spekulationer og havde saa mange Jærn i Ilden, at selv hans bedste Ven og største Beundrer, Trines egen Fader, begyndte at ryste paa Hovedet og lade sin advarende Stemme høre. Vi kunne ikke følge Fritz paa disse Veje, men maa nøjes med at sige, at saaledes stode Sagerne, da han og Trine havde været gifte i

to Aar, og nu blev han glædet med det Budskab, at han havde Udsigt til at blive Fader.

Alligevel var Glæden kun ringe. Fritz havde nu altid Rynker i Panden, var aandsfraværende og gnaven, Trine saa ud, som om hun bar paa en Sygdom, og brast undertiden ved den ringeste Foranledning i Graad. Der herskede ingen Fortrolighed mere imellem dem. Fritz turde ikke sige sin Hustru, hvad Sandheden var, at han stod paa Randen af Undergang. I den Grad havde han spillet op, at Enden allerede nærmede sig, og kun ved et Lykketræf, eller ved et eller andet Skjælmsstykke, kunde han blive frelst fra total Ruin. Hun paa sin Side kunde ikke bekvemme sig til at betro ham, hvad der tyngede paa hendes Hjærte, og som i den sidste Tid havde skaffet hende mange vaagne Nætter.

Endelig var der kommen et Brev til hende fra Jens Torne. Det var blevet afleveret efter sin Adresse, hos Garverens i Sønderby, Cæcilie havde modtaget det, gjættede strax, fra hvem det kom, og var haard og hævngjærrig nok til, uden at raadføre sig med sin Fader, at sende det til Trine.

Da Fritz gav hende det, anede det ham kun lidet, hvad Convoluten med Cæcilies Haandskrift uden paa indesluttede, og Trine fik Held til at aabne den og læse dens Indhold i Enrum. Dette gjorde hun med bævende Hjærte og under mange Taarer.

Jens's Brev var sex Maaneder gammelt. Først fremgik der af det, at han havde skrevet fra Sidney og meldt sin lykkelige Ankomst dertil, og dette hans første Brev var altsaa gaaet tabt. Siden havde han ikke skrevet, thi han havde ikke havt noget godt at melde, døjet megen Modgang, og tilsidst var han bleven syg. Dog, nu havde Lykken pludseligt vendt sig, han var ved et heldigt Coup bleven en velhavende Mand og agtede, saa snart det lod sig gjøre, at vende tilbage til Danmark. Brevet var skrevet i Sidney, hvortil han omsider var vendt tilbage, dels for at afgjøre nogle Forretninger, dels i det Haab der at forefinde et Brev fra hende; thi han havde jo ikke, da han skrev første Gang, med Sikkerhed kunnet opgive nogen anden Adresse. Hans Skuffelse havde været stor, da han fik at vide, at der intet Brev var til ham, og det havde i det første Øjeblik forknyttet ham meget; men han vilde dog stræbe at holde Haabet oppe; han stolede fast paa hendes Troskab, forsikrede hende om sin uforanderlige Kjærlighed og sluttede med at udmale for hende den usigelige Glæde det vilde blive for dem begge, om Gud førte ham lykkeligt hjem,

og han skulde slutte hende i sine Arme og kalde hende sin Hustru.

Efter Læsningen af dette Brev følte Trine sig dybt rystet og hensank saa i en Sløvhed, af hvilken hun igjen blev vækket ved at mindes, at hendes Mand havde lovet hende at skrive til Jens og underrette ham om deres Forbindelse, men nu saa hun, at han ikke havde holdt sit Løvte. Hun var flere Gange paa Nippet til at vise ham Jens Tornes Brev, men Modet svigtede hende hver Gang. Dog vilde hun jo sikkert tilsidst gjort det, hvis ikke Begivenhederne havde forhindret det.

Just som Tanken om hendes hjemvendende forraadte Ven var bleven hende næsten uudholdelig, og hun gik om med en ubestemt Følelse af, at der maatte ske et eller andet Mirakel til hendes Gunst, saa kom det, men i Skikkelse af en Ulykke.

Fritz var paa en Forretningsrejse, men hun ventede ham hjem om Aftenen. Han udeblev imidlertid, og i Stedet for ham selv kom der den næste Morgen et Brev af følgende ejendommelige Indhold:

Kjære Trine!

Potten er ude; jeg maa løbe min Vej, ellers bliver jeg nappet; jeg er en ruineret Mand, men jeg skal nok bjærge noget til os og det Barn, Du bærer under dit Hjærte. Jeg faar dog ikke Tid til at tage saa meget med mig, som ønskeligt var. Jeg maa overlade det til Petersen; han er indviet i Planen og véd min Adresse; stol paa ham, gjør hvad han siger og lad for Resten, som om Du ingen Ting véd.

I Hast

Din

Fritz.

Med Brevet i sine rystende Hænder ilede Trine ind paa Kontoret, hvor hun fandt Fuldmægtigen, Petersen, siddende ganske rolig ved sin Pult, som om der intet var paa Færde. Dog rejste han sig hurtigt, da han saa hende, førte hende ind i det tilstødende Værelse, laasede Døren af og sagde:

„Jeg kan sé paa Dem, Frue, at De véd Besked".

„Det er rædsomt!" udbrød Trine og sank dødbleg om paa en Stol, idet hun rakte Petersen Brevet. Han læste det i en Fart, rev det i Stykker, smed Stumperne ind i Kakkelovnen og sagde roligt:

„Ikke saa rædsomt, som De troer! Krøger er rejst til Amerika; jeg haaber, at han allerede nu er om Bord og afsted.

Det er hans Ønske, at De skal følge efter ham, saa snart ske kan; men han turde ikke indvie Dem i Sagen forud, da han ikke stolede paa Deres Selvbeherskelse, og det er jo i enhver Henseende bedre, at De staar udenfor det Hele".

„Til Amerika!" udbrød Trine, idet en hektisk Rødme farvede hendes Kinder. Det lød som et Budskab om Befrielse for hende, som gik og skjælvede af Angst ved Tanken om Jens Tornes Tilbagekomst. Hun drog et lettende Suk, gjenvandt sin Fatning, hørte med spændt Opmærksomhed paa Petersens Forklaringer og havde nu slet ingen Sans for det Lumpne i hendes bortløbne Mands Bedragerier, eller for hendes egen Medskyld, idet hun ikke forhindrede Fuldmægtigen i at gjøre Maalet fuldt og bringe i Sikkerhed, hvad Principalen havde maattet efterlade. Hun hørte, at han sagde, at det var i hendes Mands Interesse, at han blev og tog Stødet af, og at han saa vilde rejse efter med Resten af Byttet; men hun

sanfede kun det, at hun, om alt gik vel, inden ret lang Tid skulde afsted, og at Petersen vilde ledsage hende til Amerika.

Alt hvad der fulgte efter, Skandalen, Kreditorernes Forbitrelse, hendes Venners Ringeagt, eller Medlidenhed, det gik forbi hende som i en Drøm, og ikke engang hendes Faders Sorg og hendes Søsters Vrede, da hun fattig og foragtet vendte tilbage til Hjemmet i Sønderby, gjorde synderlig Indtryk paa hende. Først da Petersen omtrent en Maaned efter Falliten lod hende vide, at han var parat, og at de skulde afsted, vaagnede hun af sin Døs og gjenvandt sin Aandsnærværelse.

De rejste og kom lykkeligt til Hamborg. Strax den næste Morgen gik de om Bord paa et Udvandrerskib, og først nu, da hun havde det gyngende Skib under sig, som skulde føre hende bort til en anden Verdensdel, men ikke til den, hvor Jens Torne var, eller kunde ventes, og hvor hun skulde gjenforenes med sin Mand, trak hun Vejret frit.

Her ramte hende imidlertid det første Slag og berøvede hende i det første Øjeblik al Fatning. Det viste sig nemlig, at Petersen ikke var med; han havde forladt Skibet med den Baad, der havde bragt dem om Bord. En af Passagererne, en temmelig lurvet Fyr, kom en Dag, da de allerede vare i rum Sø, og rakte hende et Brev, som underrettede hende om, at Petersens Forsvinden ikke var noget Tilfælde, hvad hun troede. Han skrev, at Omstændighederne i det yderste Øjeblik havde nødsaget ham til at forlade Skibet, og at det var i hendes Mands egen Interesse, at han opsatte sin Rejse; han haabede at kunne følge efter med næste Skib. Han lod hende vide, at hendes Overfart var betalt, vedføjede hendes Mands Adresse i Ny-York, og Brevet sluttede med Ønsket om en lykkelig Overfart og et behageligt Gjensyn i Ny-York om nogen Tid.

Saa var stakkels Trine da stødt ganske alene ud i Verden, og Tanken derom bedøvede hende; men hun fandt Deltagelse hos hendes Medrejsende, især hos en svensk Eventyrerske, for hvem hun kunde gjøre sig forstaaelig. Denne erfarne Dame var trods sin Forslagenhed meget godmodig, Trine aabnede hele sit Hjærte for hende, og da hun havde faaet alt angaaende Katastrofen i Rindsted og Petersens Forhold at vide, udbrød hun:

„Han er stukken af med Pengene; det er der ingen Tvivl om; De sér ham aldrig mere!"

„Naa", sagde Trine og drog et lettende Suk, „det vil jeg

ikke sørge over; det var uretfærdigt Gods; Gud ske Lov, at jeg blev det kvit!" —

Paa Overfarten bragte hun sit Barn til Verden; det blev en Søn; hun tog ham i sine Arme baade med Fryd og Sorg, men saa dog i den Nyfødte et Pant paa Guds Naade. Da Skibet naaede Amerika, var hun igjen ved sin Helsen og saa mere sund og blomstrende ud, end nogen Sinde. Hendes Hjærte bankede af Forventning, da der blev raabt Land. Mon Fritz vilde være paa Pletten og tage imod hende? Det var tænkeligt, da han jo maatte vente hende med hvert ankommende Skib — med mindre der skulde være tilstødt ham noget, en skrækkelig Tanke! Hvad skulde der saa blive af hende? Hun gjorde Vold paa sig selv og forjog alle Skræmmebilleder. Herren vilde nok staa hende bi, og hun skulde atter mødes med sin Mand, og saa takkede hun Gud for denne Mand, som, hvordan han end ellers var, dog havde hende kjær, og hun frydede sig ved Tanken om at skulle vise ham det lille Barn, som første Gang havde set Dagens Lys midt paa Verdenshavet.

Hun var da ved godt Mod, da hun en smuk Morgen forlod Skibet for at sætte Foden paa Amerikas Grund; men den Scene, hun fik for Øje paa Ny-Yorks Havneplads, forvirrede hende aldeles. Et saadant Mylder af Mennesker havde hun aldrig før set og aldrig hørt en saadan Larmen, Raaben og Skrigen og det endda paa flere forskjellige Tungemaal, kun ikke paa hendes eget. Lidt Engelsk havde hun lært paa Overfarten, men dog kunde hun ikke forstaa et Ord af det Engelsk, hun nu hørte omkring sig. Hendes svenske Veninde havde lovet at blive hos hende og tage sig af hende, men de vare blevne skilte fra hinanden i Trængslen, og nu stod hun der alene med sit Tøj og sit lille Barn paa Armen, saa sig om med spejdende Angst og haabede hvert Øjeblik at faa sin Mand at se; men overalt saa hun kun fremmede Ansigter, der mødte hende kun kolde Blikke, og hun fik nu og da drøje Puf i Trængslen, indtil hun endelig fortvivlet sank ned paa sin Kiste, brast i Graad og udbrød:

„Nu se Gud i Naade til mig!"

En velklædt Herre, som i samme Øjeblik gik forbi, standsede og vendte sig brat. Hun saa op, og et Angstraab lød fra hendes blege Læber; — Jens Torne stod for hende og stirrede stum og maalløs paa hende! Hun hørte som en hvisken de Lyd de Ord: Jesus Christus! og følte, at han lagde

sin Haand paa hendes Arm, da i det samme den svenske Veninde kom til og ved Synet af Jens udbrød:

„Naa, Gud være lovet, Fru Krøger, det er vel Deres Mand?"

Ordene: Fru Krøger, sagde Jens alt; han slap Trines Arm og saa paa hende med et Blik, som hun siden aldrig glemte; den stumme, dybe Smerte, som laa i det Blik gik gjennem hendes Hjærte som et Sværd, og hun fornam, at hun ved sin Svaghed og Troløshed havde knust et Hjærte, som elskede hende trofast, og forspildt en brav Mands, hendes bedste Vens, Livslykke.

„Tager jeg maaske fejl?" spurgte den svenske Dame, som med spændt Opmærksomhed havde iagttaget den stumme Scene, hun var bleven Vidne til. „Er De ikke Hr. Krøger?"

Jens saa op, og en dyb Bredesrødme farvede hans blege Kinder; men han gav intet Svar.

„Maaske dog en Landsmand af Fru Krøger?" spurgte Damen og føjede hurtigt til: „saa, der løber Drageren med mit Tøj; jeg maa afsted. Tag Dem af hende, Herre, saa gjør De en god Gjerning; hun forstaar ikke Sproget og kan ikke hjælpe sig selv".

Saa forsvandt hun og efterlod Jens raadvild og et Bytte for Følelser, som kæmpede med hverandre og vanskeligt lade sig beskrive, mens Trine sad der i dyb Fortvivlelse og med Skamrødmen paa sine Kinder. Endelig talte han, og hun foer sammen ved at høre hans Røst.

„Hvor er din Mand?" spurgte han barskt.

„Jeg véd det ikke", svarede hun og trykkede Barnet til sit Bryst.

„Er han løben fra Dig?" spurgte Jens med et vildt Glædesglimt i sit Blik.

„Nej", udbrød hun med Angst i Blik og Stemme, „det er han ikke, bestemt ikke! Gaa fra mig, Jens", føjede hun til, „lad mig sidde; Fritz og Du maa ikke mødes!"

Han gik, men nu kom den svenske Dame igjen, ledsaget af Drageren med hendes Tøj; han var gaaet en forkert Vej og havde maattet vende om. Da hun saa, at den fremmede Herre gik samme Vej, som hun, talte hun ham til, og nu fik Jens en fuldstændig Forklaring over Trines fortvivlede Stilling, lige som han ogsaa fik Fritz Krøgers Adresse at vide.

„Hun er en god og elskværdig Kone", sagde den svenske Dame tilsidst, „men meget ulykkelig, som De nu véd; men jeg har hverken Tid eller Raad til at tage mig af hende og hendes Barn".

Jens nikkede blot til Afsked, tog en af de Vogne, som holdt paa Pladsen, lod den kjøre hen til Trine, som endnu sad paa samme Plet, og fulgte selv med.

„Stig i Vognen", sagde han paa sin korte og bestemte Maade; „jeg skal bringe Dig til din Mand. Tænk paa dit Barn", føjede han til, „og gjør det!"

Hun adlød da, steg ind i Vognen, fik sit Tøj ind til sig, og Jens tog Plads hos Kusken. Saa kjørte de gjennem de larmende og af Mennesker og Vogne vrimlende Gader, indtil de bøjede ind i et roligt Stræde og holdt foran et Logihus. Værten kom for en Dag, og et Øjeblik efter viste Fritz Krøger sig i Døren; men det var ikke den gamle flotte Fritz. Hans Blik var forknyt, hans Holdning svarede dertil, og hans Klæder vare i en daarlig Forfatning.

„Torne!" raabte han, da han saa Jens stige ned af Bukken, og blev dødbleg.

„Jeg bringer Dig din Kone og dit Barn", sagde Jens med en Rolighed, som var Fritz ufattelig.

Mens Trine steg ud af Vognen, Gjensynsscenen foregik mellem hende og Fritz, han saa, at han var bleven Fader, og Trine derpaa ilede ind i Logihuset, vendte Jens Ryggen til og gav Kusken hans Betaling. Fritz blev staaende forbløffet og stirrede paa Jens som paa et Spøgelse, da denne kom hen til ham og spurgte:

„Har Du Penge?"

„Penge", gjentog Fritz med et fortabt Blik, „ikke en Hvid, afblanket for alt, hvad jeg havde med; men — for Satan — hvor er Petersen?"

„Spørg din Kone derom", svarede Jens med et foragteligt Blik, taug saa, men føjede dog til: „jeg skal se hen til Eder i Morgen!"

Ordene kom langsomt og tungt frem, ligesom det visselig ikke var faldet ham let at fatte Beslutningen. Det hele forekom Fritz saa gaadefuldt, at han ikke strax formaaede at sige noget, og Jens fjærnede sig i en Fart.

Da han den næste Dag kom igjen, saa han bleg og træt ud, som om han ikke havde havt Søvn i Øjnene den forløbne Nat; og det var ogsaa Tilfældet; han havde end ikke været af Klæderne; hans væsentligste Beskjæftigelse havde bestaaet i rastløst at vandre omkring i den store By for ved legemlig Bevægelse at dæmpe den Storm, som rasede i hans Hjærte.

Uafladeligt tænkte han over sin sørgelige Skjæbne og det Slag, der havde ramt ham saa forfærdeligt og uventet, netop da han mente at være sine Ønskers Maal nær. Han var paa Hjemvejen, men havde, opfordret dertil af en Amerikaner, med hvem han havde stiftet Bekjendtskab i Australien, lagt Vejen over det stille Hav til Californien, var rejst med Pacifikbanen gjennem Nordamerika og agtede nu at gaa til Europa just med det Dampskib, som havde bragt Trine til Ny-York. Derfor interesserede dets Ankomst ham, og derfor havde han indfundet sig ved Havnen. Han havde skrevet til Trine og meldt sin Hjemkomst samt ikke fordulgt den Uro, han følte, fordi han slet ikke havde hørt fra hende, men han havde dog trøstet sig med den Formodning, at der kunde være kommen Brev til ham til Sidney, efter at han havde forladt Australlandet. Han kunde imidlertid regne sig til, at det sidste Brev med Meldingen om hans snarlige Hjemkomst maatte have krydset

hende paa Rejsen — men det var nu ganske ligegyldigt. Hver Gang Erindringen om den vistnok ikke ganske trygge, men dog forhaabningsfulde og glade Stemning fra de sidst forløbne Dage, da han gik og ventede paa Dampskibet, vaagnede hos ham, viste Virkeligheden sit Medusahoved og isnede hans Hjærte. Den eneste Trøst, han havde, var at vide, at Fritz Krøger var løbet fra Hjemmet som en Tyv og Bedrager, og at Trines Troløshed ikke havde indbragt hende andet, end Vanære og Nød; nu kunde hun have det saa godt! men Kjærligheden til hende levede dog endnu i hans Hjærte og lod sig ikke saadan paa en Studs — maaske aldrig — udrydde, og hans Samvittighed forbød ham som et christent Menneske at lade de to elendige i Stikken. Dog, stærkere, end alt andet, var hans Længsel efter en Forklaring; om det ogsaa blev nok saa besk en Kalk for ham at tømme, saa vilde han drikke den ud til Bunds. Han vilde vide, hvorledes det var gaaet til, at Trine havde kunnet svigte ham og Fritz Krøger vinde hendes Hjærte. Omstændighederne gav ham nu Magt til at holde Dom over de to Syndere, og i sin retfærdige Harme kunde han ikke modstaa Fristelsen til at benytte den. Han vilde saa rette sin Handlemaade efter den Besked, han fik; men trods alle de Argumenter, hvormed han forsøgte at retfærdiggjøre sin Handlemaade for sig selv, saa var dog Tørst efter at tage Hævn over Fritz Krøger ikke den svageste af de Følelser, som nu førte ham til deres Bolig.

Han traf dem paa deres Værelse i Logihuset. Fritz tog imod ham paa en Maade, som viste en bedrøvelig Blanding af Ydmyghed og fordums Flothed. Ydmygheden var dog det overvejende og indgjød Jens Modbydelighed; han følte sig afvæbnet derved; var det værdt at hævne sig paa saa usel en Karl? Dog vilde han tale med Trine, og da han begjærede en Samtale under fire Øjne med hende, gjorde Fritz ingen Indvending. Han fjærnede sig trods det angstfulde Blik, Trine sendte ham, og hun var nu alene med den Mand, hun engang havde elsket, men nu frygtede mere, end nogen anden dødelig. Regnskabens Time, som hun saa ofte havde drømt om, var kommen, men under Omstændigheder, der vare himmelvidt forskjellige fra, hvad hun engang havde tænkt sig, saa ydmygende som muligt. Hvad der i dette Øjeblik holdt hende oppe, det var det lille Hjærte, som bankede ved hendes eget. Barnet laa ved hendes Bryst og sov; paa det saa hun og ikke paa Jens; hun følte, at hun nu elskede Barnet og dets

Fader, og denne Følelse gav hende Kraft til at bære det unndgaaelige.

„Jeg er ikke kommen for at gjøre Dig Bebrejdelser", sagde Jens, efter at han havde sat sig paa en Stol lige over for hende. „Sket er sket og lader sig ikke ændre".

Trine tænkte, at hans Nærværelse her var en stærkere Bebrejdelse, end alle Ord; men hun mindedes sin hjælpeløse Stilling og taug.

„Dog er en Forklaring mellem os nødvendig", vedblev Jens, „siden Forsynet nu engang har ført os sammen og gjort mig det til Pligt at redde Dig og dine fra at dø af Sult".

Trine gjorde en Bevægelse, Barnet vaagnede og græd. Jens saa paa Drengen med et mørkt Blik, Trine blev det vaer og udbrød med Heftighed:

„Barnet har ingen Skyld!"

„Sandt nok", svarede Jens i en bitter Tone; „gid det aldrig maa komme til at ligne sin Fader!"

„Han er min Mand, Jens, og mit Barns Fader!" sagde Trine med Fortvivlelse i sit Blik.

„Du har altid holdt af ham", svarede Jens; „Din Kjærlighed til mig var kun Bedrag".

Trine sank et Øieblik tilbage i sig selv og taug; hævede saa sit Hoved og sagde med et Blik, af hvilket Sandruhed lyste:

„Nej, det var den ikke! Jeg holdt af Dig; men jeg fandt det haardt af Dig, at Du rejste fra mig. Jeg tænkte, at hvis Du havde holdt rigtig af mig, som Fritz, saa vilde Du være bleven hos mig".

„Paa den Maade bliver Skylden jo min", sagde Jens med et sygeligt Smil.

„Jeg kunde ikke bære Adskillelsen", vedblev Trine, som om hun ikke var bleven afbrudt, „og jeg hørte jo ikke fra Dig. Dit første Brev gik tabt, men det fik jeg først at vide, da jeg havde været gift i to Aar; saa kom først dit Brev fra Sidney, det eneste jeg har faaet fra Dig".

„Da Du havde været gift i to Aar!" udbrød Jens heftigt. „De tre Aar, jeg havde sat som Frist, ere jo først nylig udløbne; altsaa faldt Du fra og svigtede mig allerede da ét Aar var gaaet, Du som lovede at vente paa mig hele dit Liv!"

Trine blev baade rød og bleg.

„Vi vilde ikke passet til hinanden", vedblev Jens med et mørkt Blik; „det vilde være mig umuligt at bryde et højtidelig givet Løfte. Jeg troede det samme om Dig; Du var

engang en Engel i mine Øjne, Trine! Rigtignok tvivlede jeg et Øjeblik om Dig, men jeg fik Bugt dermed. Nu ser jeg imidlertid, at din Leflen med Krøger burde været mig en alvorlig Advarsel. Kvinderne ere ikke mere Engle, end Mændene; taabeligt var det af mig at tro, at en smuk, blid Pige ikke kan være falsk; jeg byggede mit Hus paa Sand, og det faldt!"

Trines Hænder, som omklamrede Barnet, rystede; hun formaaede ikke at svare et Ord.

„Saa har jeg ikke mere at sige", udbrød han efter et Øjebliks Tavshed og rejste sig brat; „det andet, som skal gjøres, maa jeg helst tale med din Mand om".

Han gik, opsøgte Fritz, rakte ham en Pakke Banknoter og sagde:

„Her er to tusende Dollars til at hjælpe Dig paa Benene med igjen!"

Fritz blev blussende rød og tøvede et Øjeblik med at række Haanden ud og tage Pengene, men gjorde det dog.

„Torne", sagde han stærkt bevæget, „det er ædelt handlet af Dig!"

Jens saa paa ham, som om han ringeagtede ham, fordi han tog imod Hjælp af hans Haand. Fritz syntes at gjætte hans Tanker, thi han føjede hurtigt til:

„Jeg tager imod Pengene for Trines og vort stakkels Barns Skyld; jeg har intet Valg".

„Ja", svarede Jens koldt, „sørg nu for din Kone og dit Barn, som Du ved din Letsindighed har bragt Elendighed over! Brug ikke Pengene til noget ondt; lev som en ærlig Mand!"

Derpaa vendte han sig brat og gik, efterladende Fritz, i hvis Hjærte Skamfølelse, Vrede og Taknemmelighed stredes om Sejren.

Dog vandt de gode Magter Sejer; det viste sig, da han kom ind med Pengene til sin Hustru. Det var et skjæbnesvangert Øjeblik, dette; thi med Jens Torne var som en Luftning fra en bedre Verden trængt ind til hans troløse elskede; Erindringen om hendes varme Følelser for ham i Fortiden vaagnede et Øjeblik, og hun kunde ikke lade være at anstille en Sammenligning mellem hans stolte Retskaffenhed og hendes Mands foragtelige Letsindighed, som var endt med et overlagt Bedrageri. Der var et dybt Svælg mellem den Lod, der vilde bleven hende til Del som Jens Tornes Hustru, om hun var bleven ham tro, og den, hun havde faaet.

Hendes Tanker forvirredes, og hun følte som et Stik i

sit Hjærte, da Fritz traadte ind med Pengene, lagde dem paa Bordet og sagde, hvad det var og fra hvem de vare komne. Hun havde en Følelse af, at hun saa paa ham, som paa en fremmed, og hendes Hjærte sammensnøredes. Kun Gud véd, hvorledes hendes Kjærlighed til hendes Ægtefælle vilde være kommet gjennem denne Krisis, hvis Fritz havde hoveret af sit Held, lét af Tornes Dumhed, eller paa anden Maade røbet den lave Tænkemaade, hun ofte tidligere havde mærket hos ham; men han gjorde intet af dette; han stod i nogle Øjeblikke stum foran hende og sagde saa i stor Sindsbevægelse:

„Torne er en ædel Mand — hvor langt bedre end jeg!"

Da løstes Forstenelsen hos Trine, et dybt Suk undslap hendes Bryst, og hun brast i Graad.

„Du ønsker, Du var bleven ham tro", sagde Fritz med et sygeligt Smil, „Du er kjed af mig, og Gud skal vide, at Du har Grund nok dertil!"

Da rejste Trine sig, lagde det sovende Barn blidt paa Sengen, omfavnede ham og sagde:

„Jeg har aldrig holdt af Jens, som jeg holder af Dig; jeg var ham ikke værd; er Du ringere, end han, saa er jeg ikke bedre, end Du!"

„Det er ikke sandt, Trine!" svarede Fritz med stor Bestemthed. „Dette er drøjt at gaa paa", vedblev han med et mørkt Blik; „jeg véd ikke, om jeg skal hade Torne, eller elske ham; det faldt for Brystet at tage mod de Penge, Trine!"

Men af Trines Øjne lyste nu ikke blot Kjærlighed men ogsaa Haab.

„Vi maa sé at faa Bugt med det, Fritz", sagde hun resolut. „Vi ville nu leve som ærlige Mennesker og stræbe fremad. Vil Gud, da kunne vi leve den Dag, da vi evne at betale Torne hans Penge tilbage, og saa bliver det jo kun et Laan".

„Et Laan!" udbrød Fritz i en bitter Tone. „I Kvinder ere dog som Børn og sé ikke længere, end en Tomme foran Eder. Jeg laante adskilligt i Danmark, Trine! Det maa alt betales, om jeg skal kaldes en ærlig Mand, og Gud hjælpe os, hvordan skal det gaa til?"

„Vi maa stræbe derefter", svarede Trine med Fasthed, og han fornam for første Gang den Villiekraft, som Ulykken og Jens Tornes Revselse havde vakt i hendes Sjæl, og som nu blev hendes ulykkelige Ægtefælles bedste Støtte.

De begyndte da Kampen, og Gud gav dem Lykke. Allerede et Par Aar efter kunde de sende det første Afdrag paa

deres Gjæld til Danmark, hvor Budskabet om, at Fritz Krøger var bleven en ærlig Mand, vakte stor Forundring, og Pengene bleve en uventet Velgjerning for de bedragne.

Jens Torne var imidlertid vendt tilbage til Danmark, havde kjøbt sig en Landejendom i en anden Kant af Landet, og levede der som en velstaaende og anset Mand; men han forblev ugift. Der kom ogsaa Penge til ham fra Fritz Krøger, og én Gang var der vedlagt et Brev fra Trine selv. Det var et smukt, taknemmeligt og forstandigt Brev, men desto pinligere var det ham at læse det; thi han fik en levende Fornemmelse af, at han og hun alligevel ikke vilde passet daarligt sammen, om hun var bleven ham tro og havde sluttet sig til ham.

I Slutningen af Brevet stod der:

„Fritz og jeg vende aldrig tilbage til Danmark. Vi ere saa lykkelige herovre, som to Mennesker kunne blive, der have fejlet saa grovt og gaaet saa meget igjennem, som vi, meget lykkeligere, end vi fortjente at være. Dog tynger det endnu paa mit Hjærte at vide Dem saa ene og forladt. Kunde jeg faa at høre, at De var lykkelig gift, da vilde jeg intet mere begjære paa denne Jord".

Men det fik hun ikke at høre. Jens Torne formaaede ikke efter dette at elske anden Gang; hans Tro paa Bestandighed og moralsk Kraft hos Kvinden var bleven for stærkt rystet til, at den nogen Sinde mere kunde blive befæstet. Han viste i alle Forhold en ulastelig Retskaffenhed og udviklede stor Virkelyst; han blev en nyttig Mand i Samfundet, var en trofast, varmtfølende Ven, barmhjærtig og velgjørende mod de trængende og lidende. Kun i sit Forhold til det andet Kjøn var han undertiden frastødende og haard og ubillig i sin Dom. Mangen vakker ung Pige, som kom i hans Nærhed, og hvem hans Personlighed indgød Sympathi, gjorde den smertelige Erfaring, at ved den sagteste aandelige Berørelse af Ømhed eller Lidenskab, lukkede hans Hjærte sig som en Mimosa og trak sig tilbage i sig selv.

Saaledes gik han nogle Aar gjennem Livet, som en tavs, tungsindig Skikkelse, en Gaade for nogle, men til Bestyrkelse i alt godt for andre. Det indgød mangen svag Sjæl Mod i Tider som vore, da alt synes at vakle, og mange i lav Higen efter Livsnydelse kaste alle faste Grundsætninger over Bord som en besværlig Ballast, at iagttage en Mand, som midt i sin Lykkes Forlis blev sig selv tro og i al sin Færd viste, at han var sig sit Ansvar lige overfor Gud bevidst.

En smuk Dag blev han kaldet bort, og Døden gjorde en brat Ende paa de Smerter, som han saa længe havde gjemt i sit eget Bryst. Han havde, som han undertiden plejede, et muntert Jagtselskab hos sig, som forlystede sig med ham i hans smukke Skove. Han var den Dag mod Sædvane livlig og oprømt og glædede sine Venner ved sin Elskværdighed og sit gode Lune. Nu fik de engang at se, hvilken Mand han egentlig var, og hvor lifligt og solbeskinnet hans Liv kunde blevet, om hans Sjæls elskede ikke havde sveget ham.

Da han steg over et Gærde, snublede han, Bøssen gik af og jog Skuddet gjennem hans Hjærte. Han døde næsten øjeblikkeligt, og da de havde lagt hans affjælede Legeme paa Græsset i den blomsterstrøkkede Eng, som blev Maalet for hans jordiske Vandring, og de forfærdede samledes om det, da bleve de vaer, at det Smil, hvormed han havde sagt sine sidste Ord, endnu stod om hans Læber. Han saa ud som en lykkelig Mand, der gik til bedre Egne.

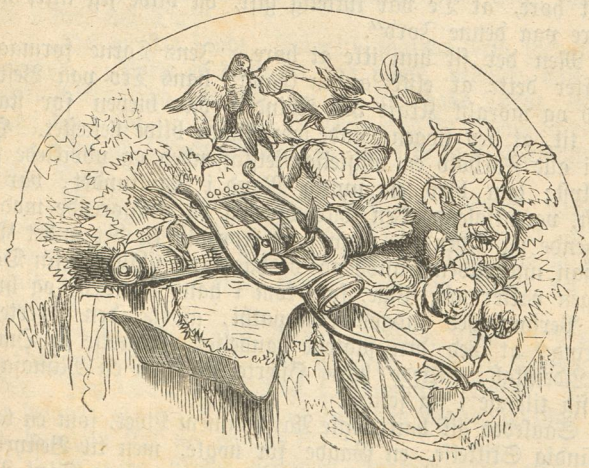

En Vandring med Døden.

ar jeg oplevet eller drømt det? Jeg veed ikke, — Enhver maa selv afgjøre, hvad han vil tro.

Det forekommer mig, jeg stod paa en Bro og stirrede ned i det tunge, skumle, sagte sitrende Vand. Et graaligt, grumset Dagslys var lige begyndt at bryde frem, Gjenstandene laa for mig i utydelige Omrids. Rundtom var alt stille: ingen Stemmer, ingen Fodtrin, ingen fjærn Vognrumlen, ret som lakkede det ikke ad Morgen, men ad en Nat, der aldrig vilde faa Ende. Sorgen og Uroen havde drevet mig hjemmefra, jeg havde gaaet mig ør og træt gjennem Gader og Stræder. Nu var ligesom Naturens døsige, uklare Stemning trængt ind i mig. Jeg hældede mig ud over Rækværket, stirrede ned paa det sitrende, glidende, bestandigt glidende Vand, der blev borte i Halvmørket, og tænkte ved mig selv, at det maatte være en Lise: saadan at glide ud i det store, evige Hav, ud i den graalige, hemmelighedsfuldt gjennemlysnede Taage.

I samme Nu, uden at jeg havde hørt et Fodtrin, lagde en Haand sig paa min Skulder. Jeg vendte mig om, — foran mig stod en Mand i en lang Kappe, hvis opslaaede

Krave skjulte Ansigtet. Kun et Par besynderligt tindrende Øjne lyste mig i Møde med uhyggeligt sviende Glans.

Jeg vidste ikke selv hvorfor, — men der gik en Febergysen gjennem hele min Krop. — „Hvad ønsker De?" spurgte jeg.

„Sig kun Du", svarede den Fremmede. „Menneskene har saa ofte kaldt mig deres bedste Ven, at jeg synes, vi gjør rigtigst i at være Dus, — jeg er Døden!" Og som ved et Trylleslag trak han Kappekraven bort fra Ansigtet og slog den atter op; men i dette Nu forekom det mig, jeg havde set et gulnet, haanligt leende Dødningehoved.

„Kommer Du for at hente mig?" hviskede jeg.

„Naa—aa, foreløbig beror det paa Dig selv; vil Du med, saa hæng paa, som Kjærlingen sagde", og han pegede ud over det bestandigt sitrende, glidende, ilende Vand. — „Men Du har nok ingen Hast, lader det til, saa jeg kan vel i al Fald først hente et Par andre, hvis Timeglas er lige paa Nippet til at løbe ud. Du kan jo følge med, om Du har Lyst."

Jeg fulgte med; jo længer jeg saa' ind i disse tindrende,

brændende Øjne, desto forundeligere fængslede de mig ved deres sørgmodige Glans. Hvor de vare dybe og mørke! Vi drejede om et Hjørne, gik Gade op og Gade ned, -- men i flydende Hast og saa let! saa let! — kom saa over et Torv, og stod pludselig i Byens fineste Kvarter. Udenfor et af de rigeste Huse laa et tykt Lag Barkaffald; der holdt ogsaa et Par Vogne, hvis tændte Lygter saa' ud som malede Flammer i det friske, sølvklare Morgenlys. Porten stod aaben, paa Trappegangen var der bløde Tæpper og prægtige grønne Træer.

„Hvad vil Du her?" spurgte jeg sagte.

„Bryde en Knop af Træet", svarede Døden og smilte tungsindigt.

Han forsvandt i en mat oplyst Entré. Et Øjeblik efter hørte jeg en Dør gaa. En gammel, graahaaret Herre med Guld-Briller paa og i Overfrakke kom ud, trækkende paa Skuldrene, rystende paa Hovedet og talende i en beroligende, beklagende Tone til en mørk, elegant klædt Mand, som hulkende fulgte ham. Strax efter kom to andre Herrer; de trak ogsaa paa Skuldrene, rystede paa Hovederne, trykkede den grædende Mand deltagende i Haanden og mumlede noget om, at „der var desværre intet at gjøre", „han maatte finde sig i sin tunge Skæbne" o. s. v. Det var tre af Byens beromteste Læger; de skyndte sig ud i de ventende Vogne og rullede bort. Et Øjeblik efter gled Døden lydløst ud ad Døren. Paa Armen bar han en lille Pige, der træt og som i Søvne hældede sit søde Hoved op mod hans Skulder; de lyse Lokker faldt ned over den snehvide, broderede Natkjole, Kinderne blussede endnu med Feberglød. Og inde fra et af de bageste Værelser lød et fortvivlet, skjærende Opskrig, — Moderen havde set sit Barn blive revet fra hende.

„Tag ikke den lille med Dig!" bad jeg. „Giv Moderen Barnet tilbage".

„Nej, min Ven, skulde jeg nøjes med dem, som følger mig gjerne eller som kommer af sig selv, gjorde jeg kun en fattig Høst; og hvor skulde der saa blive Plads for de mange ny? Den, hvis Timeglas er løbet ud, maa forsvinde"! mumlede Døden, og det var mig, som Jorden aabnede sig foran os, og den stakkels lille forsvandt i dens tavse Skjød.

„Ja men tag dog i al Fald først de gamle og syge", indvendte jeg, „eller, hvis det heller ikke vilde være godt for Verden, saa dem, som længes efter Dig og paakalde din Hjælp. For nogle, ja mange veed jeg da, der er".

„Ja, som beder mig gaa igjen, naar jeg hører deres Kalden og kommer. Du tror mig ikke? ... Bi lidt, her kan vi anstille en Prøve".

Vi vare i en af de simpleste Gader, udenfor en usel Rønne. Døden gik ind gjennem den snævre Gang, førte mig tværs over en uhumsk Gaard, og steg saa ad en faldefærdig Trappe op paa Kvisten. Jeg huskede, jeg havde været her en Gang før, i en Fattigsag; den Gang havde der boet i et Slags Bræddeskur, ikke i en Stue, en gammel Sælgekone, frændeløs, venneløs, skrantende, ønskende sig, da jeg saa' til hende, at hun blot maatte dø saa snart som muligt. Netop udenfor det Bræddeskur standsede vi. Døren sprang lydløst op, vi traadte ind. Det var den samme gamle, jeg havde besøgt for nogle Aar siden. Hun sad i en lasket Halmstol, holdt med begge sine rystende Hænder om en Kop dampende Kaffe, tog nu og da en Slurk, virrede med Hovedet, og stønnede for sig selv: „Aa Gud ja; aa Gud ja! hvem der bare var død og borte ... død og borte!"

„Saa sæt Koppen og kom med!" sagde Døden.

„Hvad for noget?" spurgte den gamle og vendte det Øre til, som hun slet ikke kunde høre med.

Dødens Stemme fik en skarp, indtrængende Klang, saa den ikke kunde overhøres: „Nu er det paa Tide, Mutter, at Du følger med og ser at faa de trætte Lemmer bragt til Ro".

„Aa Jøsses Kors! Jøsses Kors dog!" jamrede den gamle og spildte af Forskrækkelse sin Kaffe, „skal man ikke en Gang have Stunder til at lave sig kristeligt til at gaa i sin Grav?"

Døden lo. „Jeg tænkte ellers, Du havde havt Tid nok dertil i den Snes Aar, hvor Du mindst et Par Gange om Dagen har bedt mig komme. Lad os nu se at faa Ende paa det i en Fart!"

„Jo ... jo, ... nu skal jeg ... strax ... være der ... Men ... Du kunde da i det mindste gjerne ... lade mig drikke min Kaffe først?"

Der var noget saa ængsteligt bedende i hendes Blik og hendes Stemme, at endog Døden lod til at blive rørt. „Ja ja da", sagde han, „saa længe kan jeg ogsaa vente". Og han satte sig paa en Træstol, der stod henne ved den fattige lille Kogekakkelovn.

Den gamle nippede og nippede til sin Kaffe, saa langsomt, saa rystende, saa forsigtigt, at en ung vilde have druk-

ket en halv Snes Kopper i den Tid, hun brugte til at faa en Mundfuld. Saa faldt hun i Tanker, lod det til. „Aa Gud ja, aa Gud ja! hvem der bare var ...", begyndte hun af gammel Vane, men tav i rette Tid og skævede hen efter Døden, som allerede havde rejst sig. Endnu en lang, lang Ventetid, — saa maatte hun tage den sidste Mundfuld. Døden traadte hen til hende. Men før han endnu havde naaet hende med sin Haand, havde hun med næsten en ung Piges Behændighed igjen fyldt Koppen og satte smilende Kaffekanden fra sig. „Det var kun den første Kop", sagde hun indsmigrende, „og jeg plejer da rigtig nok altid at drikke syv".

Døden trak gnavent paa Skuldrene. „Naa — ja jeg har jo lovet Dig, at jeg ikke skulde forstyrre Dig i din Vane. Men dette her varer mig for længe; jeg kiger ind et Par Steder i Nabolaget, og kommer igjen om lidt".

„Hvad siger Du saa?" vedblev Døden, da vi igjen stode nede paa Gaden. „Prøv engang h a m", svarede jeg og pegede paa en Gaard, der netop kom til Syne henne ved Hjørnet.

„Ja, h a n s Time er endnu ikke kommet, han vil ikke tro, det er Alvor. Menneskene har gjerne en meget tydelig Fornemmelse af, om jeg kiger ind til dem halvt om halvt for at forskrække dem, eller fordi de virkelig skal ud paa den store Rejse. Men ... pas alligevel paa".

Vi traadte ind i et Studereværelse. Der var Bøger fra Gulv til Loft, overalt vare Væggene beklædte med religiøse Billeder, lige overfor Døren hang en Kristus paa Korset. Stuen var fuld af Tobaksrøg, som Solstraalerne forgjæves søgte at gjennemtrænge; des uden røg Kakkelovnen, saa man kun til Nød kunde trække Vejret. Henne ved Skrivebordet sad Præsten, i fuldt Ornat, og skrev ilsomt de sidste Linier af sin Ligtale over en berømt Mand. Vi bøjede os over hans Skulder og læste: „Derfor siger ogsaa Salmen Eder, som vi nu skal synge: med Sorgen og Klagen hold Maade! Thi den, der d ø e r, s e r Gud, og det bærer ind i Himlen, ind til det velsignede Hjem, vor Sjæl evigt længes efter, naar vi gribe den tavse Engels, naar vi gribe Dødens faste Haand ...".

„Saa grib den da!" sagde Døden og strakte Haanden frem over Papiret, „jeg er Døden, din Herres tavse Engel".

Der gik som et Gys gjennem Præsten; han blev bleg, lænede sig tilbage i Stolen og strittede afværgende ud med Hænderne. „Ikke endnu! Ikke endnu almægtigste Gud!"

mumlede hans fitrende Læber. „Jeg har jo saa meget tilbage at gjøre ... og min Familie ... mine Børn ...!"

Døren lukkede sig paa Klem efter os, Præsten foer op med et Sæt. „Luft! Luft!" halvt raabte han og stødte Vinduerne op, „jeg var nærved at kvæles. Hvad var dog det for en besynderlig Fornemmelse, det var, ligesom Dø ...". Han tav og saa' sig sky omkring. „Nej, det er rigtigt, som Doktoren siger, den megen Tobak er ikke god for mig ... Pyh, men det er jo Kakkelovnen! der ryger! Petræa! Petræa! sørg for Kakkelovnen! den ryger ..!" Og han skyndte sig ind i Spisestuen, hvor Frokostbordet stod dækket og ventede ham.

„Har Du saa ikke skiftet Mening?" spurgte Døden mig. ... I det samme vare vi udenfor det store Hospital, hvor hundreder laa i Smerte og Vaande og sukkede om Forløsning fra deres Kvaler. Dørene til de store Sale sprang op en efter en, og Døden gled fra Seng til Seng, saa' blot flygtigt paa denne, standsede lidt længer ved hin, og bøjede sig dybere ned snart over en Olding, snart over en ung, snart over en Mand og snart over en Kvinde. Men alle søgte de med deres sidste Kræfter at fjærne den Haand, som vilde trykke deres Øjne til. En gammel apoplektisk Frøken bad, om hun ikke maatte faa Lov at vente og se sit Rosentræ der hjemme springe ud; en anden vilde endelig have strikket sin Strompe færdig; en tredie mente, at hans Nabo burde da i al Fald først af Sted.

„Ser Du, jeg vilde kun gjøre daarlige Forretninger, hvis jeg ikke foer frem med Magt", sagde Døden og saa' paa sit Ur. „Men nu maa da den gamle være blevet færdig med at drikke Kaffe, det er to Timer, siden vi vare der".

Vor Vej førte tæt forbi en rig Mands Have. I Udkanten af den laa et stort Drivhus. Solen forgyldte dets Glastag, inde bag Ruderne blussede de skjønneste Blomster i alle Livets Farver. Døden standsede og lyttede. „Kan Du høre ... Stemmer?" spurgte han, og da jeg lyttede efter, fornam jeg en henrykt Hvisken: „Min egen, egen Kathrine!" — „Nej, Adolf! at jeg har Dig igjen!"

Med et Spring vare vi over Havegitteret og tigede gjennem Ruden ind til det elskende Par. En ung Pige i mørkeblaa Kjole og med et Par mørke, ildfulde Øjne klyngede sig lidenskabeligt om en ung Students Hals; han kyssede hende, ude af sig selv, den ene Gang efter den anden

og strøg samtidigt, ligesom uden at vide deraf, med Haanden over hendes silkebløde, kulsorte Haar. — „Døden vil dog vel aldrig være saa grusom at stille dem ad?!“ tænkte jeg forfærdet og stirrede bekymret ind i Adolfs ophidsede Ansigt.

„Hvem der kunde dø saadan, Bryst ved Bryst, Kathrine!“ hviskedes der igjen.

„Ja, Adolf, føres bort i et langt, berusende Kys!“

„Og aldrig skilles mere!“

„Være sammen for evig!“

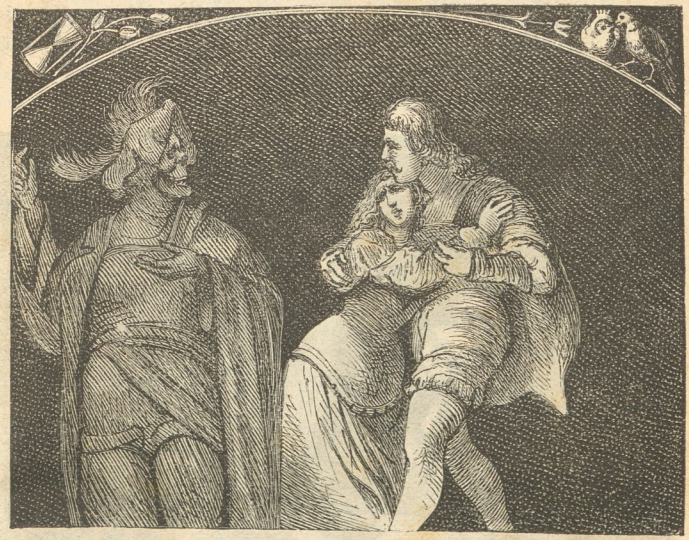

„Ganske, som De behager, mine unge Venner!“ sagde Døden og stod pludselig inde hos dem. Kathrine udstødte et Skrig og vilde flygte; men Døden spærrede hende Vejen, og hun sank atter Adolf om Halsen.

„For Gud i Himlens Skyld, Kathrine ... hvad er der?“

„Jeg veed ikke selv ... et Syn ... det gaar nok over...“.

„Nej! jeg er her virkelig!“ sagde Døden og traadte igjen helt hen til dem. „Se rigtigt paa mig ... jeg er den, I ønskede Jer, og hos hvem I evigt kan være sammen. Her vil Livet med dets Smaalighed og dets Forhindringer,

her vil Forældres Fordomme og Venners Sladder rive Eder fra hinanden, — hos mig skal I aldrig skilles, I kan forenes for bestandig i et langt, berusende Kys".

Kathrine og Adolf vexlede sky et spørgende Blik. — „Jeg vilde dog saa gjerne havt min Examen først, jeg skulde netop op til den i næste Maaned", mumlede endelig Adolf.

„Ja og ... jeg ... vilde saa gjerne se, hvordan det gik ham, ... om han faar Udmærkelse, som han har lovet mig".

„Naa saa lev, I taabelige Menneskebørn, der aldrig veed, hvad I selv vil," svarede Døden. „Men lær i al Fald det, at I skal ikke kalde paa mig, naar det ikke er Eders Alvor. Krukken gaar saa længe til Vands, at den til sidst kommer hankelos hjem".

Dermed trod min strænge Ledsager atter ved Siden ad mig. „Forelskedes store Ord ... jeg vidste nok iforvejen, at den Slags maa man aldrig tage efter Bogstaven", udbrød han og trak haanligt paa Skuldrene. „Naa men nu gesvindt hen til den gamle, ... hun kan jo ellers gjerne sidde og længes efter mig, Staklen".

„Aa Gud ja! aa Gud ja! hvem der bare var død og borte ... død og borte"! lød det til os gjennem de utætte Brædderægge. Med Lynets Fart rev Døden Døren op, — den gamle sad endnu og drak Kaffe.

„Hvad? ikke færdig"? spurgte min Fører utaalmodigt.

„Nej, ... nej endnu ikke, kjære Hr. Død, jeg er først lige akkurat begyndt paa den tredie Kop ... der er saamænd fire tilbage ... Det vil da sige: til Hverdagsbrug. Men paa Søn- og Helligdage som idag plejer jeg rigtignok gjerne at tage en eller to Kopper extra!"

„Aah, det er jo ikke til at holde ud at vente paa, ... jeg kommer igjen senere"! sagde Døden og smak Døren i. Men jeg saa' tydeligt, hvordan der gik et Glædesskjær hen over den gamles rynkede Ansigt; ja paa Ære, hun var glad ved at kunne leve nogle Timer længer!

Vi var igjen udenfor Byen. „Jeg tænker, Du nu har faaet Troen i Hænderne for, hvad det vil sige med at Menneskene vil saa gjerne dø, ikke sandt?" spurgte Døden, og jeg nikkede stille. „Naa men", vedblev han, „nu Du selv ... hvad bliver det til med Dig? Den Gang Du før stod og stirrede ned i det mørke, ilende Vand, syntes jeg, at Du ogsaa havde Lyst til at glide ud i Evighedens store Hav, til at forsvinde i de hemmelighedsfulde Taager. Hvad har Du nu bestemt Dig til?"

Jeg svarede ikke med Ord, men med et bedende Blik. Han smilte overlegent og saa' paa mig, gjennemtrængende, tindrende, med den samme uhyggelige, ligesom svidende Glans, der havde mødt mig, strax da han kom. Angst og skamfuld slog jeg Øjnene ned, — og da jeg atter hævede dem, var Døden forsvunden. Jeg stod alene paa Broen, hældet ud over Rækværket. Bølgerne spillede og hoppede som kaade Børn, Fuglene kvidrede fra Træer og Tage, Matroser sang og raabte, Vogne raslede, Maskiner surrede, overalt var der travlt Røre og anstrængt Virksomhed. Og den gyldne Sol lagde sit varme, lokkende Skjær over alt og alle: hvor det glittrede og blinkede og fristede! ... ja, hvor det dog var en Lykke at leve!

Havde jeg oplevet eller drømt alt det andet? — Jeg veed ikke ... Enhver maa selv afgjøre, hvad han vil tro.

Svend Trøst.

Skovhuggeren.

Sommerens skinnende, solrige Pragt
er over Skove og Markerne lagt;
Skovbunden spreder sin krydrede Duft;
Lærken slaar Triller i sommerklar Luft;
Skovduen kurrer og Gjøgen den kukker;
henne i Skovbrynet Husmanden hugger.
Nu er det Middag. Med Stubben til Sæde
ta'r han sig der baade Hvile og Væde,
næsten det synes som Hunden kan mærke:
han holder mest af sin egen „Lærke".
Og dog — trods det daglige Slid og Slæb
og Stræb for at fylde de Smaabørns Næb,
saa er der for hver blevet lagt fra oven
en Magt, i Havet, i Marken og Skoven;
en dragende Kraft i Fugletonen,
at — ubevidst — løftes hele Personen!

C. Thiess.

Linieskibet „Prinds Christian Frederik."

En Fortælling af P. P.

aa den nordvestlige Pynt af Sjælland strækker en smal Landstrimmel som en udstrakt Arm sig tæt forbi det lille Eiland Sejrø mod Indløbet til Store Belt; det er Sjællands Odde. Der er opgrundende Vande og Sandbanker langs Kysten; et melankolsk Øde og Stilhed hersker der overalt, kun afbrudt af Havets Dønninger og Brændingens evige Brusen. Oddenby var dengang, da den her omhandlede Begivenhed fandt Sted, næsten den eneste Plet, hvor noget Liv rørte sig; men den sparsomme Befolkning var et hærdet Folkefærd, hvis Liv hengik i stadig Kamp med det ustadige, graadige Element Havet, som disse Mennesker stræbte at afvinge Midler til Livets Ophold, altid med Fare og Død for Øje.

Det var den 22de Marts 1808. Morgensolen kastede sine endnu sløve Straaler

hen over det urolige Farvand mod Nord. En nordøstlig Brise var fulgt med Solen; i langsomme, tungsindige Drag væltede Bølgerne hid og kastede deres Skumkamme op paa Stranden; naar de løb tilbage, efterlode de en bred Stribe af den hvide Sandbund. Danmarks Søkrig med det mægtige England havde skandset Koffardiskibene paa dette ellers saa befærdede Farvand, og Britternes Overfald det foregaaende Aar og Rov af Flaaden, dette Danmarks stolte Værn fra Arildstid, havde ogsaa ladet vort, endnu for faa Aar siden saa sejrsæle Orlogsflag næsten forsvinde fra Havet. Dog histnde mod Nord skinte nogle hvide Sejl i Sollyset og snart opdagede man ogsaa det røde Flag med det hvide Kors, der af og til udfoldede sig under de drivende Skyer. Enkelte Fiskerbaade med de skraa Sejl bugtede ud over Søen, skjøde piilsnar gjennem de toppede Bølger og strøge ind til de forskjellige Fiskerlejer paa den sjællandske Kyst.

Ved Stranden, ikke langt fra Oddenbyes yderste Hus, stod en Fisker i Samtale med et Pigebarn. Det var en ung Knøs med et ærligt, solbrændt Ansigt; den grove Vams af islandsk Uld, der som en Skjorte naaede ham ned til Knærne, kunde ikke skjule hans ranke og dog muskuløse Legemsbygning; hans noget skarpe Ansigtstræk og den hvælvede Pande tydede paa en kraftig, maaske noget indesluttet Karakter, og fra hans graa Øjne skjød snart et stolt, snart et begejstret Blik frem; det sidste var netop Tilfældet, da han vendte Ansigtet fra Søen og betragtede den vakre unge Pige, som tankefuld ligeledes havde set derud, medens hun vedblev at binde paa en Hose, hun holdt i Hænderne.

„Du spurgte, hvor jeg havde færdedes de sidste Dage, jeg var borte herfra", begyndte den unge Fisker; „nu, Signe, jeg vil nok sige Dig det. Ser Du, vi Fiskere ere nu til Dags fast bortkyste fra Havet og Fangsten er kun ringe; saadant skulde dog neppe kymre mig, hvorimod det kuer mig svart at se vort Fædrelands Elendighed og at vi ej længer kunne lade vort gode gamle Flag vaje saa stolt som før paa vort eget Element. Den sidste Orlogsmand, vi have tilbage, Linieskibet „Prinds Christian", der krydser histnde, er rigtignok noget mør og kunde snart stunde til Ophugning, men har fordum dog fulgt i Fjendens Kjølvand; nu trues ogsaa det med Undergang; det skal vel enten tages af Fjenden eller gaa til Bunds med sønderskudte Planker eller kanske til Vejrs. Jeg og nogle af mine Kammerater besluttede desaarsag at vove os ud og opsøge Skibet for at vare Chefen ad, at to svære

engelske Orlogsmænd uformodet ere ankomne og have fra Gilleleje lagt Koursen ad denne Kant og sagtens styre ad Beltet til. Forgangen Nat stak vi i Søen med Jens Nielsens Dæksbaad fra Hornbæk; men da vi efter udrettet Ærende vendte tilbage, løb vi lige i Gabet paa en engelsk Fregat, der pludselig kom ud af Taagen. Den sendte os en Kugle, der knækkede vor Mast, saa at vi maatte lægge Aarer ud, og da vi vare i svært Bekneb, halede vi ud af alle Kræfter. Sagtens var Fregattens Chef bange for Banker og Skjær i dette fremmede Farvand; han vendte atter Stævnen Nordøst i, og henad Morgenstunden slap vi heldigt ind over Grundene".

„Det var rigtig kjønt og behjærtet af Dig, Peter", sagde Signe og saa med et kjærligt Smil op til ham; „Gud være

lovet, at Du slap saadan derfra. Men som jeg nok tænkte, har da Lars Mikkelsen fra Rørvig atter løjet; han var even nys hjemme hos vores og fortalte min Farfa'r at der ymtedes om at Du med nogle andre Fiskere var gaat ud for at tilbyde Engelskmanden at lodse ham ned til Beltet — —".

„Sagde han saa den arge Ræv!" udbrød Peter og hævede truende den højre Haand; „og han var alt i Morges hjemme hos din Farfa'r — — hvad Ærende havde han ellers? Sig mig det kun, at vi kunne tænke paa Raad."

„Vær ej saa heftig og nidkjær, Peter!" bad Signe og greb hans Haand. „Ak Gud! der er hvad det angaar kun ilde Varsler og Udsigter for os; Farfa'r siger om Lars Mikkelsen, at han er en god dansk Søgut, eftersom han alt som ganske ung Knøs har været med i Bataille, og at han desuden har et godt Hus samt andet Gods efter sin Fader, hvisaarsag Farfa'r sværger paa, at han til Midsommer vil give sig paa Undentag hos ham og at han derhos — —"; hun standsede og brast i Graad.

„At han derhos skal tage Dig paa Slæbetoug," fuldførte Peter hendes Meddelelse; men betvingende sin Heftighed, tilføjede han: „Nej, Signe, dertil er Du for god, og jeg tør nok tilsige Dig, at saadant skal ej ske; jeg har saa mine egne Tanker og Planer, og efterdi jeg ej heller er nogen Stodder, vil jeg frejdig praje din Farfa'r, der, skjønt han vel snart gaar som Barn igjen og stadig krydser om i sine gamle Erindringer, er en hæderlig gammel Sømand og vel endnu har nogen Fornuft tilbage, naar han faar besindet sig — — og ikke sandt, Signe, paa Dig kan jeg stole?"

„Det kan Du, Peter! jeg holder Dig fasteligt Tro og Love; men lad mig vide hvad Du har fore, hvad Du vil sige ham."

„Først vil jeg sige ham, at Du og jeg ere enige og saa fri til Dig i al Høvisked."

„Gud give sin Hjælp dertil," sukkede Signe; „endda ængstes jeg saare for Udfaldet, da Lars Mikkelsen stadig gaar ham under Øjne. Men nu faar Du have Farvel; jeg maa haste hjem at brede Dug for Farfa'r. Far nu ej for hidsig frem, Peter, og opir ej den gamle Mand, som ogsaa har et hidsigt Sind og tror paa sine egne Meninger som paa Evangeliebogen."

„Jeg skal være myg som en Landsoldat ombord paa en Orlogsmand," forsikrede Peter med et lyst Smil; „jeg har ingen onde Varsler havt, og nogen Tid have vi jo for os; gak derfor kun trøstig hjem, jeg kommer nok efter om en

Stund." Han slyngede Armen om hendes smækre Liv, og hun gjengjældte hans Kjærtegn. Saa skiltes de ad.

Huset nærmest Stranden mod Nord tilhørte Fiskerbyens ældste og derhos anseligste Mand. Det var en ældgammel Orlogsgast af den ægte Sort, der, som han selv ved højtidelige Lejligheder plejede at sige, i sin Tid havde pløjet Søen som den stolteste Sejler, havde gjentagne Gange været hin Side Cap samt over Atlanterhavet til de smaa Antiller (Vestindien), hvilke han ogsaa kaldte Rom- og Sukkerøerne; han havde redet paa Bomme og Bougspryd i de arrigste Byger, hvor det opstaaende dejsede over Bord og den fra Ligene løsrevne Sejldug fløj som Havfruer over Søen væk med Vejret; han havde kæmpet under Dannebrog i Middelhavet og under det franske Flag paa Linieskibet „L'Orient", da det i Slaget ved Nilen næsten skjødes i Sænk og erobredes af Nelson. Efterat han i en Bataille havde mistet det venstre Ben stavrede han endnu længe ufortrøden om med en Stylte, der var lavet af en nedskudt Raa. Paa Nyholm, hvor han i Følge med sin tidligere Bakskammerat, den ældste Mand i Nyboder Mathias Knækkenborg, havde været Tilskuer ved Slaget paa Kjøbenhavns Rhed, saa han denne sin Ven blive knust af en Bombe, og siden den Tid havde hans Humør begyndt at tabe sig. Den her omhandlede Morgenstund sad han i sin Storstue ved et blankt skuret Fyrrebord, i en gammeldags Egetræs Lænestol; foran ham paa Bordet stod en Romflaske samt en Pøs Vand og nogle rummelige Frimurerglas. Det saa iøvrigt ret hyggeligt ud i Stuen; thi han var en formuende Mand og holdt af at have det pænt om sig; Sandet paa Gulvet var fejet i Flammer; under Bjelkeloftet hang Modellen til en taklet Dæksbaad; Bilæggerovnen var prydet med skinnende Kobberkugler paa alle fire Hjørner og paa dens Bredside saas Aarstallet 1601. I Vinduerne, gjennem hvis smaa Ruder han havde Udsigt til Søen, stode malede Urtepotter med Gyldenlak og Geranier.

Husets værdige Chef havde netop med stor Nøjagtighed blandet et Glas Grog; han strakte Træbenet langt ud og lænede sig tilbage i Stolen, idet han saa op paa Dæksbaaden under Loftet. Da gik Døren op og Peter traadte ind; men istedetfor den uldne Skjorte var han nu iført en net Sømandstrøje, og det var med en rask Holdning han gik frem i Stuen.

„En god Dag herinde, Tobias Sejr!" hilste han.

„En god Dag selv, Peter Andersen!" nikkede den gamle og mønstrede ham med plirende Øjne; „og hvi kommer Du saa pynteligt taklet hid som skulde du spidse Ben paa et Danse-

gulv, skjønt nu om Stunder enhver dansk Gut skulde gaa i Stortrøje og med Øxe paa Nakken? Naa, sæt Dig saa der ved Bordets østre Kant, at Du kan se ud paa Søen; tag den Lærke der og lidt Vand af Pøsen og bland Dig et fornuftigt Glas Grog, at Du kan faa Tungen paa Gang og sige hvad Nyt, Du kanske bringer".

„Du faar ellers have Tak," gjennemælede Peter og satte sig paa den anviste Plads; „men jeg er ej i Dag stævnet hid for at drikke og holde en Luntevager-Passiar; jeg har et helt andet Ærende og ombeder Dig at høre med Ro paa hvad jeg har at sige".

Tobias Sejr kneb det ene Øje til og brummede: „Naa ja, hvor brav Karl Du end maatte være, er Du dog noget vel ædruelig og vanslægter fra de berømmelige Forfædre, der med

en halv Giert gik til Orlogs, at sige mod vort Flags Fjender uden desaarsag at slingre hverken i Søgang eller Kugleregn, bid da saa en Stump af denne Rulle, der er snoet af en skjøn Plante fra Rom- og Sukkerøerne". Dermed langede han en Rulle Skraatobak op af Brystlommen.

„Ej heller det, Tobias Sejr! før jeg har meldt mit Ærende og veed, om vi i al Venskabelighed skulle praje hinanden".

Den gamle Orlogsgast saa op med et lynende Blik, der dog hurtigt tabte sig i et ironisk Smil, da han udbrød: „Det var som Satan! Du gider hverken høre denne Lærke klukke eller bide en Ende af denne skjønne Rulle, men passiarer som havde du noget skarpt i Baghold — — nu da, saa hal kun væk paa den Ende, men gjør den ej for lang".

Peter betænkte sig et Øjeblik, saa begyndte han, først med lav Røst og seende ned for sig: „Her nytter ingen Slingren eller fordækte Talemaader, og det haster, eftersom jeg har hørt, der er Fribyttere i mit Farvand;" derpaa højere og med et fast Blik paa den gamle: „Sagen er kort og godt den, at din Sønnedatter og jeg nu ere blevne enige om at gjøre Sejladsen sammen og dele godt og ondt paa hele Farten gjennem Livet". Han standsede og iagttog Gubben, som ikke forandrede en Mine, men tømte sit Glas. „Se kun, Tobias Sejr!" vedblev han derpaa; „denne Sag er ej saa underlig endda, efterdi jeg just ej er nogen Stodder, men har en Hytte med Kartoffelhave samt en veltømret Fiskerbaad, hvormed jeg hidtil i Ordentlighed har ernæret mig selv og min Moder efterat min Fader var gaat til Bunds paa sin sidste Fart, da han under Læsø var med at bjerge nogle Skibbrudne. Da jeg er ung og stærk og hidtil har havt Held med mig i min Gjerning som Fisker og i Nødsfald som Lods, tænker jeg nok, at Signe ej skal lide Nød eller skjæmmes ved at dele mine ringe Kaar, eftersom hun jo selv er Datter af en Fisker og Lods". Den Gamle gjorde her en utaalmodig Bevægelse; men uden at lade sig forbløffe, sluttede Peter saaledes: „Desaarsag ombeder jeg Dig herved at give dit Minde til, at vi mod Midsommer lade os spledse sammen".

Tobias Sejr, som imidlertid havde blandet et nyt Glas Grog, satte dette haardt mod Bordskiven og udbrød: „Stop i Spillet der! Der er Irring i Din Beregning og Du tager ikke Misvisningen med i Betragtning. For en Ufærd! tænker Du, at den Torskejagt og Skvulpen om langs Kysten, hvilket ej er stort andet end Peblingernes Leg i en Balje Vand, gjør

Dig til en stout Sømand? Nej, der skal andre Farter til gjennem Storm og Kugleregn under det rette Flag, før du tør knejse blandt danske Gutter og spidse Ben for en Dotter af min Søn, der vel var Fisker og Lods, men faldt som Kanonér-Math paa Orlogsskibet Dannebroge og gik til Bunds med fuld Musik af Hoboer og Fløjte".

„Men jeg har dog gjort Farten over de store Have med en Chinafarer, skjønt rigtignok ej som stort andet end Svabervrider," indvendte Peter i en nedstemt Tone; „endda har jeg paa den Fart lært baade at brede og rebe Dug, at løbe som en Kat paa Rærne, og har set hvordan man stiller en Kanon, eftersom vi baade havde flyvende Storm og Smaabataller med Sørøvernes Junker — —".

„I lige Maade Peblingeværk og Dans mellem Kjærlinger i en støvet Sal," afbrød den gamle ham. „Nej, før Du tør bejle til Tobias Sejrs Sønnedotter, til hvem Mathias Knækkenborg, der havde været med i Dynekilden, har staaet Fadder, maa Du have lét ad Brittens Kugler i vore egne Farvande, have sét vort røde Blodflag med det hvide Kors vaje stolt over Røgen midt i de store Stykkers Torden og Lyn. Naa!" vedblev han i en roligere Tone og saa ud gjennem Vinduet, „derhenne krydser jo Lars Mikkelsen; han sér ligesaa pyntelig ud som Du og kommer vel siden herind i samme Ærende; men han har Vinden med; han har tumlet sig i en saadan Bataille, skjønt i lige Maade kun som Svabervrider, og lo ad Nelsons Kugler, der fra „Elefanten" fejede hen over Willemoes's Flaadebatteri, medens Du legede Bataille paa en Kræmmerskude".

„Vistsaa", sagde Peter i en ærgerlig Tone, „og hans Fader har efterladt ham en Slump Mønt paa Kistebunden; dog har jeg hørt sige, at han i den Bataille var sluppen ned under Dækket og vendte der sine Lommer, skjønt det kun rullede saa smaat og Søen kun spyttede, naar Engelskmandens svære Kugler sloge Hul i den".

„At have hørt sige er ellers mestendels kun halvgaaen Løgn," indvendte Tobias Sejr, „og ved at mæle noget for højt desangaaende kunde Du let løbe paa Skjær, eftersom jeg ikke kan tro, at Lars Mikkelsen bliver forknyt, om Du skulde vende det Lodne ud — —".

„Saadant har jeg sagt ham selv, da vi forleden nær vare ragede uklar formedelst hans Praleri, og han drev af i Tide," afbrød Peter og rejste sig.

Tobias Sejr var dog bleven tankefuld og saa med mørke

Blik op paa Dæksbaaden under Loftet. „Lars Mikkelsens Fader laa rigtignok paa Sidstningen vel tit for sit Anker, hvilket var et Anker Rum, han havde hjembragt fra Antillerne," brummede han hen for sig, som om han talede til sig selv; „alligevel var han en uforsagt Ulk og en brav Kammerat, hvilket jeg derfor tænker, hans Søn ogsaa vil være, da han nu agter at melde sig frivillig til Orlogs, skjønt den flinkeste Gut har nu til Dags kun ringe Udsigt til Forfremmelse i Orlogsfærd".

„Kan nok være," henkastede Peter; „men saameget vil jeg sige Dig, at skulde det atter drage op med alvorligt Uvejr i disse Farvande, gaar jeg nok med og skal ikke liste mig ned ad Bagtrappen, naar Bredsiden vendes til".

„Lad mig først se det," brummede Sejr som før og med en noget tvivlraadig Mine; „men som sagt, Vejret her hjemme har bedaget sig, og eftersom Engelskmanden har stjaalet vore Svaner ud af Reden, har det Stunder før vi atter kunne vende Bredsiden til mod hans store Kanonskibe. Naa! det har da ej heller saa stort Jav med det andet; Tøsen er endnu ung og kan nok vente lidt, allenfalds til Midsommerstid før hun begiver sig paa Farten med den af Jer, der maatte vise sig som den flinkeste Orlogsgast".

Peter, som allerede havde gjort et Par Skridt hen imod Døren, standsede og sagde: „Endda maatte der kanske komme Lejlighed til Orlogsfærd før Du mener, og det turde hændes, at Du da faar andre Tanker om mig og ej lader saa haansk om min Beregning, hvis en Kugle ej faar Bud efter mig. Og dermed byder jeg Dig Farvel for i Dag; Du spørger kanske Nyt før Dagvagten i Morgen sættes paa vort sidste Kanonskib histude". Langsomt nærmede han sig atter Døren.

Tobias Sejr saa skarpt ud paa Søen, derpaa med en næsten forundret Mine paa den unge Fisker og udbrød: „Ræk mig først din Pote, Peter Andersen, før du sejler ud og kanske ej vender Stævnen hjem igjen".

Peter vendte tilbage; de trykkede hinandens barkede Næver, hvorpaa Gutten med et tilfreds Smil og en pludselig rask Holdning ilte ud.

Hen paa Eftermiddagen sporedes der usædvanligt Liv og Bevægelse i Oddenby; unge og gamle begave sig paa Vejen ned til Stranden for at iagttage Linieskibet „Prinds

Christian Frederik", om hvilket det rygtedes, at det forfulgtes af flere engelske Orlogsmænd; en bereden Strandvagts Ankomst fra Helsingør havde vel derhos lokket adskillige nysgjerrige, især den kvindelige Ungdom, bort fra deres sædvanlige Beskjæftigelser ved Fiskergarn og i Køkkenet. Det hed ogsaa, at den bolde Chef, Kaptajn Jessen, vilde modtage Slag, hvis han ikke kunde slippe østen om Sejrø ind i Store Belt. Dette var nemlig Skibets Bestemmelse; den Chefen meddelte Ordre lød paa, at han ved gode og forsigtige Manøvrer skulde søge at naa til Sprogø, hvor den engelske Fregat „Quebec" sagdes at have taget Post for at hindre et fransk, til Sjælland bestemt Hjælpecorpses Overførsel. Han skulde angribe og forjage eller om muligt erobre Fregatten. Ved Indløbet til Beltet havde man truffet paa tvende fjendlige Kuttere, der gjorde Mine til Angreb; men da Linieskibet vendte og løb ind paa dem, satte de alt til hvad trække kunde og flygtede nord paa. Jagende dem fulgte Linieskibet efter; men det var en gammel og tung Skude, saa at Kutterne snart sejlede det agterud. Ikke destomindre havde Linieskibet fortsat Farten holdende samme Cours; Fregatten „Quebec", med hvilken Kutterne nu forenede sig, kom det uventet fra denne Kant i Møde. Kaptajn Jessen satte uforfærdet ind paa dem og naaede dem indtil paa en Kvart Mils Afstand; dog forinden han kunde komme dem paa Kanonskuds Afstand nær, toge de tre Skibe Flugten med alle Sejl for Vinden, og Kaptajn Jessen forfulgte dem i Haab om, derved at lokke alle de fjendlige Skibe ud af Beltet. Kort efter dagedes tvende engelske Orlogsmænd op, nemlig Linieskibene „Stately" og „Nassau", kommende fra Højden af Gilleleje. Jessen, som havde faaet Nys om disse Skibes og flere Orlogsmænds Ankomst, hvorom man i Kjøbenhavn var uvidende, indsaa nu, at hele denne Eskadre holdt Øje med ham og at han omringedes i en mer og mer snever Kreds.

I flere Timer havde det danske Linieskib krydset frem og tilbage i Farvandet ud for Odden, søgende en Udvej til at undgaa den sandsynlige Ødelæggelse i en Kamp mod Overmagten, hvorpaa den kongelige Instrux ogsaa gik ud. En saadan Udvej var vel at finde, nemlig ved at styre ind mellem Østenden af Sejrø og Landet; men Kjendskabet til disse Farvande, der grundede op paa alle Kanter, og til Store Belt, var dengang endnu saa ringe blandt Marinens Officerer, at ingen af dem trøstede sig til at gjøre Forsøget, og ulykkeligvis havde man faat en Lods eller bekjendt Mand om Bord,

der i det afgjørende Øjeblik blev tvivlraadig og erklærede, ej at turde paatage sig det dermed forbundne Ansvar. Omsider havde Linieskibet atter nærmet sig Oddens Land og drejet bi; Maanedsløjtnant Tostrup sendtes med en Fireaaresjolle ind til Oddenby for at hente en mer kyndig Lods, om en saadan kunde findes der. —

Ved den lille Skibsbro, der strakte sig et Stykke ud i Søen, vare Fiskerlejets Mænd, Kvinder og Børn forsamlede; de delte deres Opmærksomhed mellem det store Skib, hvis Skrog og Rejsning blev ivrigt kritiseret, og Jollen, der skurede opad Broen, medens Sluproerne sadde med rejste Aarer paa Tofterne og Pligthuggeren stod oprejst i Forenden støttende sig til en Baadshage.

Fra Skibets Styrbords Boug stod en Røgsøjle pludselig ud over Søen; et løst Skud blæstes af; Knaldet foer hen langs Kysten. Dette bragte Røre blandt Forsamlingen; mange Hænder straktes ud mod Nord, hvor store Sejlmasser dukkede op af Søen; „der kommer Fjenden," raabte alle i Munden paa hinanden.

En ung Søofficér trængte sig ilsomt frem gjennem Sværmen og traadte ud paa Broen. Han ledsagedes af en Rytterløjtnant, en lille Fyr, drejet som en Dukke, men med et klogt Fysiognomi og et Par spillende Øjne. Tæt efter sin Løjtnant fulgte en robust Rytter med et ægte sjællandsk Ansigt, bærende en stor Flaske under Armen og et Par Glas i Hænderne. Søofficeren, Løjtnant Tostrup, saa sig om og raabte ned i Baaden: „Hvor er Lodsen? Har ingen sét ham?"

„For et kvart Glas siden strøg en Fiskerbaad herfra og gik der Øster om", svarede Pligthuggeren og udstrakte Haanden i den nævnte Retning; „en pyntelig Fyr sad til Roers, og var det Lodsen, Hr. Løjtnanten spørger om, er det sikkert en Halunk, der kanske agter at lodse andre Folk end vore egne".

En ung Fiskerknøs, der stod blandt de forreste Tilskuere, traadte rask frem og tagende Hatten af sagde han: „Den Mand, Pligthuggeren ymter om, var rigtig Lars Mikkelsen af Rørvig, som Hr. Løjtnanten har truffen Aftale med, men om han heller vil tjene en Guldmønt med Kong Georgs Billede paa end et Par danske Specier, skal jeg lade være usagt og jeg tænker, det snarere var Ulyst til nu at komme med i en Bataille, der bevægede ham til at desertere".

„Hvad hedder Du?" spurgte Tostrup og betragtede ham med et skarpt Blik.

„Peter Andersen er mit Navn, til Tjeneste".

„For Pokker! saa er det vel Dig, der forgangen Nat tilligemed nogle Kammerater varede vor Chef ad at de fjendlige Skibe vare i Farvandet".

„Jo, det var rigtignok mig, og om Hr. Løjtnanten vil tage mig med om Bord, skal jeg baade som Lods og Entregast, alt som det kan falde, gjøre mit bedste".

„Javel, min Gut! Dig kunne vi sikkerlig stole paa; kun ned med Dig".

Peter gjorte et Skrabud og var med et Spring nede i Jollen.

„Og nu Farvel, Sønnichsen!" henvendte Tostrup sig til Rytterofficeren; „jeg gaar en hæderlig, men fortvivlet Kamp i Møde og om vi ses igjen i denne Verden er tvivlsomt; hvordan det end gaar, skal Du nok faa høre, at jeg ej har gjort vort gamle Flag Skam".

„Naa, min Bro'r! Lykke paa Farten og ingen melankolske Betragtninger. For Pokker! jeg kunde misunde Dig, at Du nu skal knejse for store og smaa Kugler, medens jeg staar her paa den sikre Landjord og sér til, uden at kunne drage min Slire til et Indhug; dog min Tid kommer kanske ogsaa"*).

Tostrup vilde stige ned i Fartøjet; men Sønnichsen holdt ham tilbage og vinkede ad den sjællandske Rytter, som hurtig trak Proppen af sin Flaske og skjænkede den skummende Champagne i tvende Glas. „Her, min Bro'r! tag først et Glas paa Falderebet af denne Vin, som jeg har bragt med fra Helsingør, og saa endnu en Gang Farvel og god Lykke!"

Hurtigt tømte Tostrup Glasset, trykkede sin gemytlige og flotte Dusbroders Haand og sprang ned i Jollen. Sønnichsen snappede Flasken fra sin Oppasser og langede den ned til Pligthuggeren. „Tag den Trøster med, at Du under Kampen kan væde din Tunge; men skynd Dig at tømme den forinden en Kugle kanske slaar Dig og Flasken i Kvas". Lettende paa Hatten greb Pligthuggeren Flasken og puttede den skyndsomt ned i sit Lukaf ved Forstævnen. Paa Tostrups Kommando: „Sæt af!" stemmede han derpaa Baadshagen saa kraftigt mod Broen, at det lille Fartøj foer en halv Snes Alen tilbage. Pilsnar skjød det gjennem den her lette Brænding og ud i

---

*) Senere, under Krigsbegivenhederne i Holsten, udmærkede Sønnichsen sig som en tapper og resolut Officér. Sine sidste Leveaar tilbragte han som afskediget Oberst i Kjøbenhavn, hvor han døde midt i de Fyrgetyver.

Søen. Fifkerne svang deres Hatte og raabte Hurra; ti Minutter efter lagde Jollen ind under Linieskibets Gilling.

Under Tostrups Fraværelse havde Kaptajn Jessen imidlertid kaldt sine Officerer sammen paa Skansen til et Krigsraad, hvor det Spørgsmaal i al Korthed afhandledes: om man under alle Omstændigheder skulde søge ned til Store Belt eller om man skulde se at naa nord paa tilbage til Kronborg. Under Raadslagningen bemærkede Næstkommanderende, Kaptajn Rothe, at hvis man søgte til Beltet og lykkelig naaede det, hvilket jo nu var saare tvivlsomt, vilde hele den engelske Eskadre sikkert følge efter og derved gjortes for Tiden de franske Troppers Overførsel til Sjælland umulig, og at deres Overførsel kunde finde Sted var jo dog Øjemedet med Linieskibets Expedition.

„For ikke at tale om, at vi i saa Fald maatte vise Fjenden vort Agterspejl og med ham i vort Kjølvand søge Beskyttelse under Slipshavns Batteri uden at kunne udrette noget hverken til Expeditionens Fremme eller til Flagets Ære," tilføjede Pr. Løjtnant Peter Willemoes og pegede ud over Søen mod Nord, hvor de engelske Orlogsmænd synligt kom nærmere med alle Sejl til.

„De anførte Omstændigheder finder jeg allerede gyldige nok," tog Kaptajn Jessen til Orde, „og da Fjenden neppe vil lade os lang Tid til Overvejelse, mener jeg, at vi trøstig skulle søge nord paa og i fornødent Fald bryde igjennem og slaas saalænge vi have et Skud Krudt tilbage. Lykkes det os at naa hen til Kronborg, drage vi hele den fjendlige Styrke med, hvorved Beltet bliver frit i nogle Dage, hvilket den franske Chef nok vil vide at benytte". Krigsraadets øvrige Medlemmer gave deres Bifald tilkjende, og dermed var den skjæbnesvangre Beslutning tagen. Hver ilte til sin Post og et løst Skud affyredes til Signal for Jollen, at den skulde vende tilbage.

Da Tostrup kom om Bord var man allerede i Færd med Tilberedelserne til Fjendens Modtagelse. Baadsmandspiberne hvislede; man hørte Matroserne trave op fra Kulen og mylrende frem fra alle Luger, kastede de nysgjerrige Blik ud over Søen, medens den vagthavende Officér, Pr. Løjtnant Ferry, vexlede nogle Ord med Udkigeren i Mersat. Paa de forskjellige Kommandoraab entrede Gasterne op ad Vanterne, ud paa Bomme og Rær; flere Sejl bredtes, Dækket ryddedes for alt overflødigt Gods; Haandvaaben henlagdes indenfor Gitterne om Fokke- og Storemast; Karduser boredes op og

Fængrør sattes i; alt skete i en Fart, uden at der sporedes ringeste Forvirring, og Officerernes Befalinger udførtes i samme Nu som de udtaltes; thi Mandskabet arbejdede med Iver og Lyst; stundom udbrød det i dæmpet Jubel eller tilraabte hinanden skjemtsomme Bemærkninger.

Nu var Alt klart. De tilsatte Sejl svulmede efterhaanden for den opfriskende Brise og de store Masser af Sejldug kastede Skygger hen ad de glimrende Vande. De vældige Master stræbte højt op under den endnu solklare Himmel, skjønt Dagens Lys begyndte at nærme sig den vestlige Horisont; Dannebroge udfoldede sig af og til over Agterstævnen og Vimplen smeldede fra Stortoppen. Duvende sagtelig i Søen gled Kolossen frem gjennem de hvidtoppede Bølger og kom snart i nogen Fart; Søen stænkede Skum op paa Gallionsfiguren og ad Skudens Egesider og Solstraalerne spillede i dens skummende Kjølvand. Der indtraadte dyb Stilhed; Mandskabet trængte sig i Grupper sammen paa Kobryg og om Fokkemast; Marinesoldaterne stillede sig i Række og Geled med Gevær ved Foden; Tops- og Entregaster rede paa Bomme og Bougspryd, alle stirrede de ud mod Nord, hvorfra Fjenden sejlede frem, eller op til Skansen, hvor den Overstkommanderende havde indtaget sin Plads, bevæbnet med Raaber og Kikkert og omgiven af nogle Officerer.

Det engelske Linieskib „Stately" var nu kommet saa nær, at man kunde se dets tre Rader Bagbords Kanoner og gjennem Glasset iagttage hvad der foregik paa Skansen, hvor den engelske Kommodore stod, ligeledes bevæbnet med Raaber og Kikkert, samt nogle Officerer i glimrende Uniformer.

„De have gjort klart Skib", sagde Kaptajn Jessen og tog Kikkerten fra Øjet, „og de gjøre da saa megen Ære af os, at de paa gammel John Bulls Manér have pyntet sig som til Bal og Lystighed".

„Godt og vel!" tilføjede Pr. Løjtnant Dahlerup, „saa bliver det en alvorlig og ridderlig Kamp, hvad Udfald den end faar".

„Det bliver saa," udbrød Pr. Løjtnant Willemoes og saa utaalmodig op i Rejsningen, som om Farten syntes ham for langsom; „vi skulle da nok opvarte med Musik og Beværtning samt opføre en lystelig Dans med dem".

„Ret saa, min Gut! altid i Lune og ved frisk Mod," nikkede Chefen og betragtede smilende den kjække unge Mand, der jo var en af Heltene fra 2den April.

Blandt den Gruppe Matroser, der havde samlet sig

forud i Nærheden af Fokkemast, gjordes med dæmpet Røst mangehaande Bemærkninger om den fremsejlende Fjende. Størstedelen af det unge Mandskab bestod iøvrigt af ukrigsvante Folk, der med noget betænkelige Miner betragtede den vældige Orlogsmand, hvis Rær netop bevægede sig i Luften som et levende Væsens udstrakte Arme, idet den syntes at standse i Farten og derpaa gjorde en Vending og pløjede langsomt hen i næsten vestlig Retning. Der var dog ogsaa kommet en Del ældre, prøvede Mænd med om Bord, hærdede Ulke af den faste Stok, der saa ofte havde hørt de store Stykkers Torden, at de nu med uforstyrret Ro imødesaa en Bataille med alle dens ødelæggende Optrin som en sædvanlig til Tjenesten hørende Sag; med skjemtsomme Bemærkninger plejede de, naar det stundede til Bølgedans i Uvejr eller til Kamp, at opmuntre deres unge Kammerater eller med lystige Spottegloser bringe dem til at skamme sig og glemme Kanonfeberen. Et Par saadanne Medlemmer af den fra gammel Tid berømte faste Stok vare Højbaadsmand Ole, der ved en Lejlighed som nærværende stadig havde Piben mellem Tænderne, medens han ilte hid og did for at paase at alt var i Orden og klart til at besvare en skarp Hilsen, og hans jevnaldrende, Kanonér Morten, der aldrig lagde sin Kind med den store Tobaksbule til Halsen af sin Kanon, uden først at klappe denne sin Kjæledægge, som han kaldte den. De havde været Bakskammerater paa mange Togter og de havde døjet adskilligt sammen, uden at det gode Lune nogensinde havde svigtet dem, hverken naar Orkanen brølte over de fraadende Søer eller midt i Kanonilden. I Haregaden i Nyboder vare de Naboer og deres Familier knyttede i nøje Venskab og Svogerskab til hinanden.

„Den Skude er just ingen gammel Kjærling," bemærkede en ung Matros, der første Gang var med og øjensynligt søgte at give sig en rask Mine, skjønt en kold Gysen maaske løb ham ned ad Ryggen; „hun har da flere Tænder end vi og vil vist høste fælt — —".

„Snak om en Ting, Du Spøttegøg!" afbrødes han af Ole, som standsede paa sin Rundfart, da han hørte denne ubetimelige Bemærkning; „Du snakker nok saa efter hvad Du har hørt om salig Knækkenborg, hvem vi kaldte Methusalem, eftersom han paa nogle Aar nær var ligesaa gammel som den hellige Mand; han havde nemlig været med Tordenskjold i Dynekilden og mente, at det muomstunder kun var noget Plafferi med vor Skyden; men da han anden April stod paa Nyholm og hørte vore Brumbasser tordne løs mod den mange

Gange stærkere Fjende, hvilket Du nu ogsaa snart skal faa høre, betoges han saa af Forundring, at han glemte at gaa af Vejen for en Bombe, der da ogsaa slukkede hans Lanterne". Dermed stak Ole atter sin Fløjte mellem Tænderne og skyndte sig videre.

Agter om „Stately" kom Fregatten „Quebec" ansættende for alle Sejl og løbende forbi i halvt Kanonskuds Afstand, affyrede den et Par Stykker mod den danske Orlogsmands Bagbords Boug, uden dog at anrette synderlig Skade paa Skrog eller Rejsning.

„Lystig, Boys! nu begynder Dansen; det er en Langengelsk," raabte Ole til nogle Gutter, der stimede fra hinanden.

Men en af Fregattens Kugler, der foer op gjennem Foremersejl, havde Bud med til Udkigeren; han styrtede ned og knuste Hovedet mod Jerngitteret om Fokkemast. „Høj der!" raabte Morten; „det var da Satan til Jav, han havde med at bringe Melding ned; naa! han har nok stødt sig. Hvad gabe I andre paa," tilføjede han, henvendt til Gasterne, der trængte frem og stirrede paa den lemlæstede Udkiger; „han har ingen Nød mér". Saa klappede han sin Kjæledægge og lagde Kinden til Kanonhalsen, i Forudfølelse af den næste Kommando.

„Klar ved Bagbords øverste Batteri! Fyr!" lød ogsaa denne Kommando. Stykkerne udspyede deres Ild; de svære Kugler sloge gjennem „Quebecs" Rejsning, hvis Fokkeraa toges væk og faldt ned, hvorpaa Fregatten vendte over Stag og gled bort, fulgt af den danske Besætnings Hurra.

Gjennem de henbølgende Røgskyer kom pludselig en uhyre Sejlmasse til Syne, der ragede højt i Vejret og skinte i den dalende Sols sidste Straaler som et snedækket Bjerg. Linieskibet „Stately" var nemlig vendt tilbage; det styrede nu op paa „Prinds Christians" Bagbords Side og sendte et fuldt Lag, der knuste gjennem Galleriet, tog Rathuset væk og sønderslog tvende Laaringsfartøjer; det besvaredes fra „Prinds Christian" med et lignende Lag, der anrettede ikke mindre Ødelæggelse paa det fjendlige Skib. Da kom gjennem den ophvirvlende Røg en ny vældig Sejlmasse til Syne; det var den anden engelske Tredækker „Nassau", der gik frem paa „Prinds Christians" Styrbords Side og fyrede fra alle sine Bagbords Batterier. Men uforsagt fortsatte Jessen denne ulige Kamp, idet han til begge Sider udslyngede sin Ild, der rømmede morderisk op hos hans vældige Modstandere. Paa nært Hold borede Kuglerne sig ind i Kolossernes Egesider;

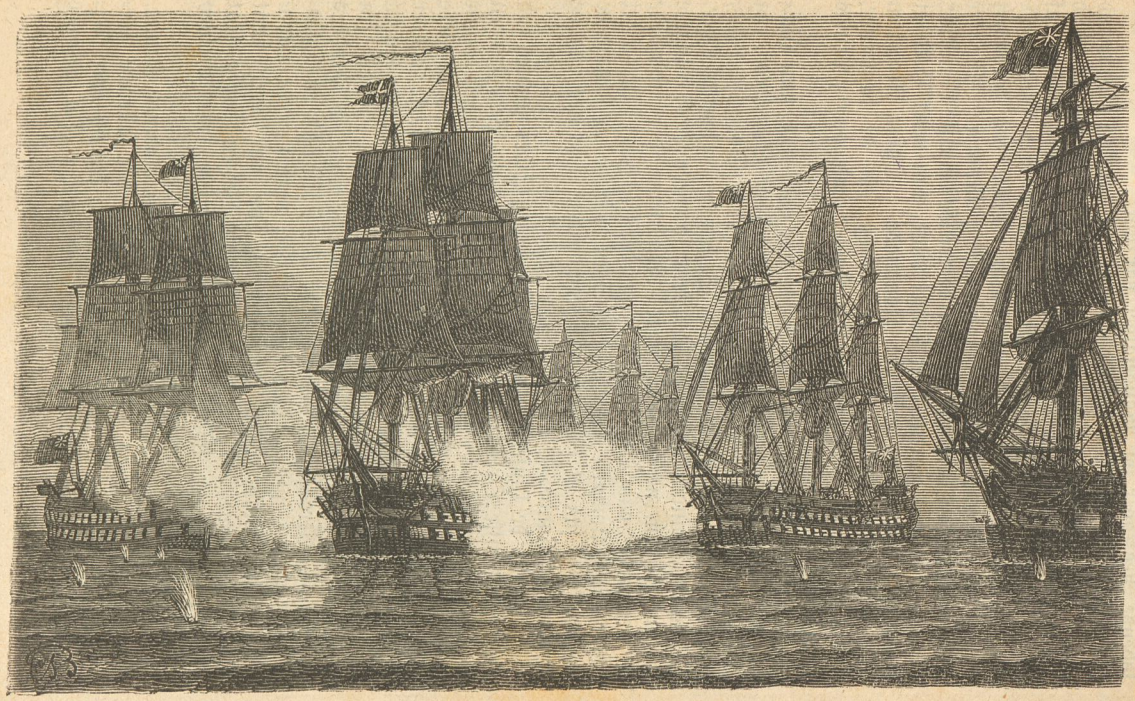

paa alle tre Skibe styrtede Stænger og Rær ned med deres løbende Redskaber og Mandefaldet var stort.

Efter Udsejlingen fra Odden var den danske Orlogsmand under Manøvreringen for den flere Gange omspringende Vind kommen adskillige Mil ud i Kattegattet, og Begyndelsen af den egentlige Bataille fandt Sted i Højde med Hjelmen-Ø. Da Vinden imidlertid blev nordøstlig, havde den forandret Kours og styrede tilbage i syd-sydøstlig Retning. Alle tre Skibe, „Prinds Christian" mellem de tvende engelske Linieskibe, fortsatte saaledes Farten i en sluttet Linie, paa nært Hold af hinanden, under en uafbrudt Kanonade. Ogsaa Fregatten „Quebec", der krydsede frem og tilbage om de kæmpende, sendte af og til i Forbisejling sine Kugler ind over „Prinds Christian".

Det begyndte at aftnes; Solen var gaat ned; men Himlen var klar, Aftengløden oplyste den vestlige Synskreds, og Maanen, der blodrød hævede sig op over Sverrigs Land, byggede efterhaanden sin glimrende Søjle i de svulmende Søer. De over halvanden hundrede Stykkers forenede Brøl rungede hen under Kysterne fjernt og nær. Røgskyerne, der indhyllede de kæmpende paa denne vilde, morderiske Jagt, bredte et dæmrende Halvmørke mellem de i Søen nejende og krængende Kæmpeskrog, saa at Glimtene af Kanonilden lyste ned paa de skummende Vande.

Uagtet de knusende Lag, der fra begge Sider sendtes ind over den danske Orlogsmand, syntes Modet og Begejstringen at voxe hos dennes Besætning, der uden længer at ænse Synet af de lemlæstede og døende Kammerater, i hvis Blod de glede ud, ufortrøden baxede med Skyts og Sejl, udførte enhver gjennem Raaberen udtordnet Befaling, og deres jublende Hurra lød gjennem Kanonernes Brølen og Musketernes Knalden fra Røsterne hver Gang et velrettet Skud knuste noget af Fjendens Rejsning. Flere af Officererne, der alle i Kjækhed og Dødsforagt kappedes med de mest prøvede Ulke, vare saarede, navnlig Kaptajn Rothe, Pr. Løjtnanterne Top og Ferry samt Maanedsløjtnant Tostrup; ogsaa Kaptajn Jessen havde faat et lettere Skudsaar, hvilket han dog ikke ænsede, men vedblev koldblodig at iagttage Slagets Gang.

Morten laa paa Knæ ved sin næsten glødende Kanon. Han saa op og sagde til Peter Andersen, der allerede forrettede Tjeneste som Kanonér-Math og netop keg ud over Rejlingen til Fjendens rygende Kanonmundinger: „Du behøver-

ellers ikke at blive blegnæbet før en Kugle henter Dig; trip saa hid og put min Kjæledægge en frisk Skraa i Munden".

Peter betragtede sin graanede Overmand med et næsten stolt Blik og adlød stiltiende.

Pr. Løjtnant Dahlerup stod paa den Bagbords Side paa noget opstaaende i Nærheden af Fokkemast og saa ud gjennem Natkikkerten. En Kanongranat eller maaske en Bombe suste gjennem Luften og faldt ned paa Dækket tæt ved ham; den trillede, snurrende rundt, ikke ulig en Jernpotte, ned mod Spygatterne.

„Halløj!" raabte Morten og saa op; „hvem kan kaste den Potte ud før den springer?"

Peter Andersen saa med et fast Blik derhen; fattende en

kjæk Beslutning, trak han hastig Trøjen af, gik med lette Kattefjed efter det henrullende Projektil og stoppede Trøjen om det; vaersomt løftede han derpaa den frygtelige Kugle i Vejret ud over Rejlingen og lod den falde. Den sprang i Faldet; Ild, sprudende Gnister og Jernstumper spredtes og forsvandt i Søen. Det medtog kun et Par Sekunder, og Dahlerup, som rolig havde set derpaa, idet han lod Kikkerten synke, sagde: „Bravt gjort, min Gut! det vil ikke glemmes — —". Et fjendtligt Lag dundrede atter løs, og inden Dahlerup fik udtalt Sætningen, styrtede han, truffen af en Jernklump, ned ved Kanonen.

„Uf! der faldt en god Stang af vor Rejsning," brummede Morten og skubbede det blodige Legeme lidt til Side. „Det gjorde Du ellers akkurat og godt, Peter Andersen!" tilføjede han og nikkede til sin Math; „nu blev Du jo rødmusset".

Man var imidlertid kommen Odden paa en lille Mil nær, „Prinds Christian" en Skibslængde forud. Kaptajn Jessen havde fast besluttet at slaas saalænge Skuden vilde holde sammen og heller se den tilintetgjort end at den skulde gjøres til Bytte af Fjenden. Til hans og alles Forundring holdt de engelske Linieskibe paa engang inde med Ilden og sakkede agterud; de drejede af og glede snart efter hen i nordlig Retning. Sagen var den, at de begge vare saa ilde tilredte, at den Overstkommanderende ansaa det nødvendigt at udbedre den værste Skade, saavidt Omstændighederne vilde tillade, stolende paa, at den danske Orlogsmand hverken kunde undløbe eller undgaa Ødelæggelsen. En kvart Milsvej fortsatte de Farten, drejede derpaa bi, medens Besætningerne vare i ivrigt Arbejde med at stoppe Grundskud, opsætte nye Stænger og knobe og spledse i Rejsningen.

Ogsaa „Prinds Christian" drejede bi; men for første Gang i Dag kastede Kaptajn Jessen et mørkt Blik over sit Skib: det havde faaet farlige Grundskud, mange Kanoner vare sprungne eller demonterede og flere Porte gik i Et, de fleste Sejl hang i Laser om de afklædte, svejende Master; Dækket, der i hele dets Udstrækning næsten var fejet bart, var overskyllet med Blod, mange Døde vare hevne ud og mangfoldige Saarede bragte ned. Dog, den endnu kampdygtige Besætning syntes ufortrøden og med Utaalmodighed at imødese Kampens Fortsættelse. Det vilde under disse Omstændigheder have været frugtesløst at prøve paa at benytte den korte Vaabenhvile til at foretage Reparationer.

Efter fem og fyrgetyve Minutters Forløb kom de fjend-

lige Linieskibe allerede ansættende; de drejede atter Bredsiderne til mod „Prinds Christian", det ene til Styrbord, det andet til Bagbord.

„Hvad vil Du, Jessen! er det din Agt, nu at opgive Kampen mod denne Overmagt?" spurgte Næstkommanderende, som uagtet han var alvorligt saaret ej havde forladt sin Post.

„Vistej!" svarede den brave Chef og tog Kikkerten fra Øjet; „vi maa jo herefterdags vænne os til stadig Kamp mod Overmagten; vindes ikke andet derved, vinde vi Ære og Berømmelse for Flaget. Vi ville anvende de Klude, der endnu kunne opfange Vinden, til at gaa ind mod Kysten, medens vi skikke Britten alt det Jern, vi endnu kunne udslynge — — saa løbe vi Skuden paa Grund, hvis den ikke forinden gaar til Bunds eller der kanske gaar Ild i den". —

En Tømmermandsmath kom hæsblæsende farende op gjennem Forlugen og raabte: „Det gaar ikke; vi have fem Grundskud og skydes retnu i Sænk — — men lad saa gaa!"

Morten vendte Hovedet om og sagde højrøstet i en ærgerlig Tone: „Vist gaar det, Du Hundehvalp! og det gaar just saa lysteligt".

„Stately", der først var naaet op paa Siden, sendte i dette Øjeblik en Hilsen fra sine Bagbords Batterier. Stykkernes Ild skinte nu rødere paa de mørke, hvidtoppede Bølger mellem Skrogene; men den danske Besætning udbrød i et vældigt Hurra; Baadsmandspiberne skingrede atter, Trommerne hvirvlede, Marinesoldaternes Bøsser knaldede fra Røsterne, da Skibene næsten havde bordet hinanden, og paa Chefens Kommandoraab gjennem Raaberen bragede Lagene løs fra de endnu brugelige Styrbords og Bagbords Batterier over og under.

Morten havde netop affyret sin Kanon og lagde atter Kinden til dens Hals for at tage Sigte, da „Nassau" ligeledes udsendte et Lag, der fejede en Del af Dækket rent og borttog hvad opstaaende, der endnu var tilbage paa det. En af hans Kammerater, ogsaa en gammel Ulk af den faste Stok, blæste med fulde Kjæver til Lunten; men just da han vilde sætte den til, tog en Kugle i Forbifarten hans Hoved med.

„Naa, gamle Kammerat! der fik Du Affked og gaar til Spaanehaven paa Pension," brummede Morten med en hæs Latter; „Du har jo af Befippelse rent tabt Hovedet". Han vinkede ad en ung, firskaaren Knøs, der netop var i Færd med at lette paa Kanonhalsen, og befalede ham at tage Lunten, som den faldne havde sluppet; det var hans Søn og eneste Barn. Der fyredes nu og modtoges Lag fra begge Sider;

Skuderne nejede og krængede i Søen, medens de i én Linie fortsatte den noget langsomme Fart, da Vinden var bleven skral. En Kugle ramte Mortens Søn og kastede ham ned med sønderrevet Legeme. Hans Fader foer i Vejret, bøjede sig saa ned og stirrede et Øjeblik med rynkede Bryn paa den faldne; et næsten vemodigt Træk sitrede over hans graa-skjægede Ansigt. Idet han derpaa tvang sig til noget, der lignede et Smil, udbrød han: „Naa ja, Farvel, min Søn! Du fik jo en hæderlig Død; hils Methusalem deroppe og bed ham holde en velblandet Drik i Beredskab til mig".

„Det kan jeg lide, Du gamle Vandhund!" raabte Peter Willemoes og standsede paa sin Runde gjennem Skibet; „Du er immer i lystigt Humør i al den Hurlumhej og har jo der skamferet noget af Fjendens Pynt".

Morten, som netop havde affyret sin Kanon og saa til Vejrs efter Skudets Virkning paa „Nassau", hvis Kugle havde hentet hans Søn, svarede med et underligt Smil: „Javel, i et Satans lystigt Humør, hvilket jeg har lært at være af Hr. Løjtnanten, da De sloges paa Flaadebatteriet med Nelson".

Det bragede igjen fra „Nassaus" Styrbords Batterier og fra dets Røster knaldede Marinernes Musketer; Fokkeraaen og Klyverbommen styrtede ned. Ramt af en Kugle, strakte Willemoes Armene i Vejret og sank døende sammen.

„Hvad nu!" udbrød Morten; „naa, der gik da atter en stolt Søgut væk; heller maatte den halve Rejsning være gaat med over Bord".

De nærmeste Gaster mylrede frem om den faldne Helt, der var bleven alles Yndling i Marinen; „er han farligt saaret? Han er dog ej død?" raabte de mellem hinanden.

„Vist er han død," forsikrede Morten med dyb Røst; „men just nu blev han udødelig; han vil sejle mange Aar gjennem Krøniken og hans Navn lyde som Hurra for de danske Gutters Øren hvergang der brases op for Fjenden".

De næste Lag fra „Stately" og „Nassau" gave den danske Orlogsmand sin Rest. Førstnævnte Linieskib var passeret den forom, saa at det mellem den og Landet kunde dreje Bredsiden til, og sendte den sin Ild langskibs forind, hvorved Flagstangen toges væk. Endnu engang besvarede „Prinds Christian" denne ødelæggende Hilsen med alle sine brugelige Stykker, medens „Stately" atter gik over Stag og paany strøg op paa dens Styrbords Side; men det var som den harpunerede Hvals sidste Kraftanstrængelse. Slingrende drev den næsten sammenskudte Kolos langsomt ind mod Oddens

Land; Masterne, der vare afklædte den løbende Rejsning og hvis Vanter vare bortskudte, syntes at vakle i Sporene; de beskreve paa langs og tvers uregelmæssige Kredse under den maaneklare Himmel, og Skroget begyndte at duve med Agterskibet ned i Søen.

„Kun frisk Mod, Boys!" raabte Ole til en Klynge Matroser forud; „skjønt de Bulldogger gjø noget højrøstet og have overdænget os med vel meget Jern, ville vi ikke blive forknytte, men sende dem til Afsked hvad vi selv have tilbage deraf". Matroserne hilste denne Tiltale med et skingrende Hurra; men idet Ole nu skred tvers over Dækket mellem de faldne, for at høre Mortens Mening, saa han hen til Skandsen og brummede: „Ja saa! hun begynder at ligge paa Hælen og stikker Næsen til Vejrs".

Morten, som ivrig ældede Skraaen mellem Tænderne, medens han klappede sin Kanon og stillede under den, hævede sig derpaa til sin fulde Højde og strakte truende den knyttede Næve ud mod „Nassau", der fyrede paany. En Kugle bortog i Forbifarten begge hans Ben ovenfor Knæerne, og han sank tung ned ved Kanonen; to Blodstriber rislede hen ad Dækket. Ole, som saa ham segne, ilte hastig til og greb ham om Skulderen; men den allerede døende stønnede: „Lad mig kan blive liggende, Ole; mit Skrog har faat en Læk, der ikke kun stoppes — — men affyr min Kjæledægge — — uf! hvor det piber".

Idet Ole rejste sig op for at opfylde sin Vens sidste Forlangende, foer en halv Snes Jernklumper fra „Stately" tvers over Skibet og slyngede en Klynge Matroser til Dæks. Ole, hvis højre Hofte var bleven knust, sank ned ved Siden af Morten. Hver fra sin Side rakte de Haanden frem som for at trykke Kammeratens til Afsked; men deres Hænder sank kraftesløst ned; et fordrejet Smil spillede dem om Munden, saa bredte sig Dødens Bleghed over de tvende gamle Mænds rynkede Ansigter, der belystes af Maanens og Lanternernes Skin. —

Den ramponerede Orlogsmand, der nu var kommen Kysten paa nogle hundrede Favne nær med underste Batteriporte agterlig under Vand, drev langsommere afsted og heldende over til Styrbord, idet den af Brændingen løftedes med Forstævnen højere op; saa slæbte den med Agterdelen paa Bunden og med et Ryk stod den pludselig stille; den var ikke stort andet end et Vrag. —

Nogle engelske Officerer, der kort efter kom om Bord,

hilste med udmærket Høflighed paa Chefen og udtalte deres Beundring over den Kjækhed, hele Besætningen havde udvist i denne ulige Kamp, der havde kostet den engelske Marine saa mange tapre Mænd, medens deres egne Skibe vare ilde tilredte af de danske Kugler. Endnu samme Aften bleve Krigsfangerne overførte til Linieskibene „Stately" og „Nassau", hvilken Transport skete i Fregatten „Ovebecs" og de tvende Kutteres Chalupper, da de tre Linieskibes Smaafartøjer vare gjennemskudte og blevne ubrugelige.

Næste Dags Aften, da Sejrherrerne netop vare i Færd med at kaste Kanonerne, af hvilke de fleste jo vare sprungne eller demonterede, overbord, i Haab om, derved at lette den erobrede Orlogsmand og bringe den af Grunden, gik der pludselig Ild i Skibet, og det hed, at Sejrherrerne havde stukket den i Brand. Efterat have brændt et Par Timer sprang det i Luften; Flammerne lyste over hele Oddens Land; Dæksbjelkerne, nogle Kanoner, Sejl og alt andet løst Gods kyledes højt op under den maaneklare Himmel og styrtede tilbage i de skummende Søer om det sunkne Vrag. Et brændende Sejl, der fløj ind over Landet, antændte nogle straatækkede Hytter.

Med Størstedelen af Krigsfangerne blev Peter Andersen sendt til England og indlogeredes i Fangeskibet Bahama, hvor deres Behandling imidlertid var noget hundsk. Men det lykkedes ham — maaske paa Grund af at hans prisværdige Forhold var blevet omtalt i Rapporterne — ikke længe efter at blive udvexlet og sendt tilbage til Danmark. Han begav sig til Kjøbenhavn og opsøgte sin Chef, der, som endnu lidende af det modtagne Saar, ligeledes var bleven udvexlet og det forinden Fangernes Transport til England fandt Sted. Ikke lidet overraskedes han af den hjertelige Modtagelse, han fandt hos den brave Jessen, og end mere, da denne meddelte ham, at Kongen i Betragtning af den af ham udviste Konduite ved at opsøge Linieskibet for at advare om Fjendens Nærværelse i Farvandet, og for hans Kjækhed i Bataillen havde skjænket ham en Æressabel, ligesom hans Ledsagere paa hin natlige Expedition, der havde været forbunden med Livsfare, ogsaa havde modtaget Belønninger; det tilbødes ham derhos at indtræde i Marinen som Maanedsløjtnant. I denne Egenskab gjorde han saa nogen Tid Tjeneste paa Kanonbaadene; men da

han under Angrebet paa og Erobringen af en engelsk Kutter havde faat et Skudsaar i den venstre Arm, fik han Orlov og sendtes hjem, for at faa Armen lægt og gjenvinde sin fulde Førlighed. —

Det var en Solskinsdag ved Midsommerstid og der rørte sig ikke en Vind; Søen ud for Odden mod Nord løb smult; den svulmede kun af og til for Dønningen derudefra, hvor nogle Sejl skinte i Sollyset, medens det dundrede hult under Kysterne og smaa Røgskyer hvirvlede i Vejret; der forefaldt nemlig en af disse, dengang næsten daglige Fægtninger mellem de danske Kanonbaade og de engelske Krydsere.

Tobias Sejr sad som sædvanlig ved Bordet i sin Storstue med Romflaske og Vandpøs foran sig og saa gjennem de smaa Ruder ud over Søen; men han syntes at være falden sammen siden sidst, og hans Syn var blevet sløvt, saa at han ikke ret kunde se hvad det var for tvende Skikkelser, der fra Stranden vandrede hid. Da de kom nærmere saa han nok, at den ene var hans Sønnedatter; men den anden var en Søofficér, hvis Ansigtstræk han ikke kunde skjelne. Døren gik op og Søofficeren traadte ind; gjennem Døraabningen kom Signe flygtigt til Syne, men trak sig hurtigt tilbage.

„En god Dag, Tobias Sejr!" hilste Officeren og gik frem i Stuen.

„Hvad Satan! er det Dig, Peter Andersen, der sejler frem i saadan stadselig Takelage," udbrød den gamle Ulk, idet han med nogen Anstrængelse rejste sig og stavrede et Par Skridt frem fra Bordet; „og Du er bleven Officér samt bærer en Æresslire ved din Lænd", tilføjede han, medens han uvilkaarlig istedetfor anden Hilsen trak en Tot af de sparsomme hvide Haar, der dækkede hans Isse, ned over Panden; „jeg ønsker til Lykke, Hr. Løjtnant!"

„Ikke saaledes, Tobias Sejr!" gjennemælede Peter næsten forlegen og rakte ham Haanden; „jeg er ej kommen hid for at knejse og prale for Dig, men for at erindre Dig om vor sidste Samtale herinde, og jeg hører af Signe, at Lars Mikkelsen har opgivet sit Frieri og er for længe siden gaat ud i Koffardifart".

„For Satan! ej gider jeg høre hans Navn," foer den gamle op og trampende med Stylten mod Gulvet, sank han atter ned i sin Lænestol; „nu véd jeg jo, at han er en Rad; lad ham kun være udenfor Spillet og drive af indtil Fanden faar Tid til at hente ham i en Byge".

Døren knirkede og Signes blussende Ansigt kom atter til Syne i Aabningen.

„I lige Maade véd jeg," vedblev han efter et Ophold og nikkede hen for sig, „at Du har opført Dig som en saa rask dansk Gut paa de blaa Bølger, at selv salig Methusalem vilde være tilfreds med Dig — —".

„Og nu er det Midsommerstid, den Frist, Du sidst selv ymtede om," afbrød Peter ham; „hvad Svar giver Du mig saa paa mit Forlangende?"

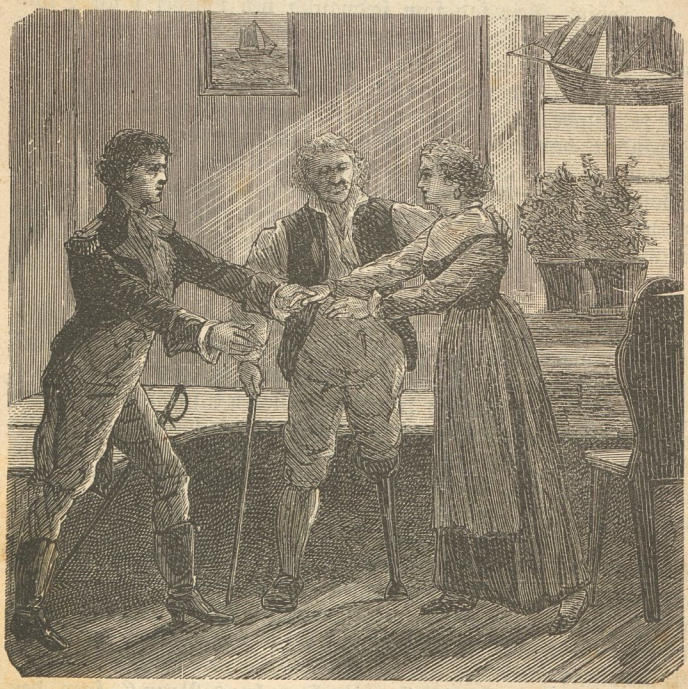

„Naa da! det er ellers pænt og honnet af Dig, at Du som Officér ej vil holde en Fiskers Dotter for ringe til at dele Kahyt med Dig paa hele Farten," mumlede Tobias Sejr med en veltilfreds Mine; „skjønt det rigtignok er saa, at hendes Fader ej heller var en Pjalt, men faldt som Kanonér-Math

paa Orlogsskibet „Danebroge" i en stolt Bataille, og havde Du svigtet Sømands Tro og Love i saa Henseende, var Du i al din Pynt selv bleven Pjalten, og dermed er den Sag klaret". Han plirede med Øjnene og et lunt Smil oplivede hans sløve Træk, idet han raabte hen til den knirkende Dør: „Trin kun herind, min Sønnedotter!"

Signe traadte ind og betragtede med straalende Øjne sin elskede Ven og Bejler. Den Gamle vinkede hende at komme nærmere, greb saa hendes Haand og skubbede hende hen mod Peter, som opfangede hende i sine Arme.

„Tag hende og vor Herre give Lykke paa Jer Fart", vedblev Gubben med bævrende Røst; „I skulle snarest ske kan lade Jer spledses sammen, at jeg kanske endnu kunde opleve at lege med en Sønnedottersøn paa mit Knæ, saa giver jeg mig paa Undentag hos Jer; men det siger jeg Dig, Peter Andersen, denne Kahyt forbeholder jeg mig til Bolig indtil mit møre Skrog hugges op".

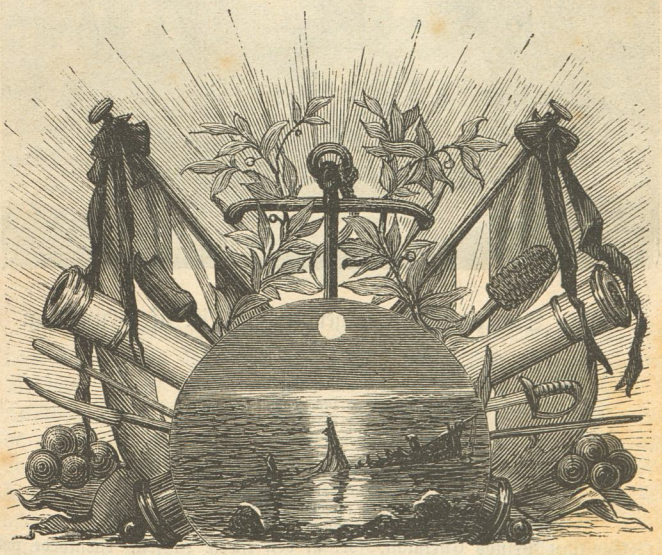

Paa Oddens Kirkegaard er et smukt Monument, bekostet af Capitain L. Fribert til Anneberggaard, oprejst over

de paa Orlogsskibet Prinds Christian den 22de Marts 1808 Faldne.

Paa Støtten findes følgende Indskrift af Grundtvig:

„De Snækker mødtes i Kvæld paa Hav
Og Luften begyndte at gløde.
De leged' alt over den aabne Grav
Og Bølgerne gjordes saa røde.
Her er jeg sat til en Bautasteen
At vidne for Slægter i Norden
Danske de vare, hvis møre Been
Under mig smuldre i Jorden.
Danske af Tunge, af Ætt og af Id,
Thi skal de nævnes i løbende Tid
Fædrenes værdige Sønner."

„Orlogsskibet Prinds Christian, ført af den tjække Jessen, kjæmpede ved Oddens Kyst den 22 Marts 1808 i 3 Timer med 2 engelske Linieskibe og 3 Fregatter. Willemoes, Kongedybets Helt, Dahlerup og Soland med 69 af menige Mænd faldt; Rothe, Top, Ferry, Rostrup og 132 menige Mænd saaredes. Braget blev erobret, men Danmarks Sømænd stadfæstedes."

En stærk Mand.

Af Mads Hansen.

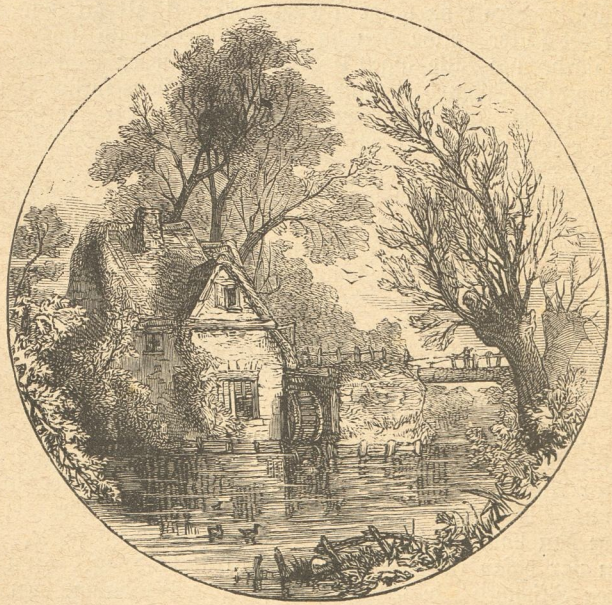

Niels Eriksen var den rige Hyldebæks Møllers Søn. Fra han var ganske lille var han en af dem, der „tog ud", naar Børnene legede Bold, og det var ham, der havde Pisk og Tømme, naar de legede „Hest", saa han bogstavelig kjørte med de andre smaa Piger og Drenge, som han vilde. Da han voxede til blev han en stor og smuk Karl, bredskuldret og rank; hans hele Udseende og Væsen udtrykte Kraft og Sikkerhed, derfor kunde han ogsaa hævde sig en fremragende Plads iblandt de unge i Byen — det var ham, der tog Ringen de fleste Gange, naar Karlene „red til Rings", og følgelig var det ham, der tingede Gildestuerne, stod for Ordningen af hvad andet dertil hørte og dansede den første Dans. Og han var en dygtig Karl til sit Arbejde; Møllegjæsterne havde aldrig

været behandlede saa pænt og ordentligt i alle Maader, som siden han fik den væsentligste Del af Arbejdet i Møllen at udføre; derfor faldt det ganske naturligt, at det var ham, der raadede og havde „Kommandoen" endnu mens hans Fader levede og var rask og rørig. Skjønt han saaledes var den „villeste" overalt og holdt strængt over, at alt gik nøjagtigt, som det skulde, vilde han dog gjærne være billig imod andre og gjorde med Vilje ingen Uret; men kom nogen ham for nær eller gjorde Indgreb i hans Rettigheder som første Høne i Kurven, da kunde han være temmelig vis paa „at faa sine Sokker vendt", og det var ogsaa noget, der gav Ære og Anseelse i de Dage.

Hyldebæks Mølle laa et lille Stykke udenfor Landsbyen. Bygningerne vare skjæve, op og ned, ud og ind; men hvor der var kjønt der ude. Paa den ene Side laa Mølledammen med sine sivgroede Bredder omgivet af græsrige Enge og tætte Elle- og Vidiekrat, paa den anden Side stejle Bakkeskrænter, der tildels vare dækkede af Skov. Møllerfolkene vare vel lige saa jævne Bønderfolk som Gaardmandsfamilierne i Byen, men regnedes dog, paa Grund af deres Stilling, som de villeste i Sognet næst Præstens, og det syntes derfor noget underligt for Folk, at en Karl som Niels Eriksen kastede sine Øjne paa en fattig Pige, hvad hun vel kunde kaldes imod ham den lille Sara Nielsdatter, Boelsmand Niels Hansens Datter inde i Byen. Men han havde nu faaet Sind for hende, og saa vilde han have hende, hvad Folk saa tænkte og sagde. Og hun var ogsaa en Pige der var værd at holde af. Hun var ingen Skjønhed i dette Ords almindelige Betydning, men hun var en yndig Kvinde; der var som noget fredhelligt om hende og over hende, og det syntes næsten, som hun var den eneste, der kunde bøje den stærke Niels Eriksen. Og han vandt ligeledes den unge Piges fulde Kjærlighed. Der er en lille Plet omme bag Slusen, hvor tætte Buske overgroede med vild Humle omgiver en lille Græsbænk, den kunde fortælle derom, hvis den kunde tale; thi her mødtes de to unge Mennesker mangen Aftenstund, længe førend nogen vidste, at de vare „gode Venner", ikke alene fordi det var en kjøn lille Plet for to elskende at mødes paa, men ogsaa fordi Vandets Brusen overdøvede deres Hvisken, saa de stod mindre Fare for at blive røbede. Omsider tog Niels Eriksen dog til Orde og fortalte den gamle Møller og Møllerkone, hvorledes Forholdet var mellem ham og den lille Sara, og de havde ikke noget derimod, for hun havde en Rigdom, der var stor nok til at gjøre

hende agtet og, hvad der var mere, afholdt af gode Mennesker. Og, kort at fortælle, Niels og Sara blev snart Mand og Kone, og efter hans Forældres Død, som snart fulgte derpaa, blev han Ejer af Hyldebæks Mølle.

Niels Eriksen blev en strænge og tilsyneladende haardhjærtet Herre over sine undergivne. Saa haardhjærtet, som han syntes, var han dog ikke, han vilde gjærne gjøre enhver det bedste han forstod, men Sagen var, at han vilde gjøre det som *han selv* vilde, og saa skulde andre smukt finde sig i at tage der imod og være glade til, selv om det ikke stemmede med deres Ønsker eller Natur, men kunde eller vilde de ikke det, lod han dem føle sin Magt paa en eller anden Maade. Og han holdt paa den *strænge Ret* — gjengjældte enhver, hvad han havde fortjent — og han tvivlede aldrig om, at han jo vidste, hvad Ret var. Selvfølgelig maatte han dog Tid efter anden erfare, at han ikke altid kunde sætte sin Vilje igjennem, og at der var Grænse for hans Magt; det pinte ham, og han blev bitter og haard mod dem, der vare Skyld deri. Hans Hustru gik stille og sagtmodig omkring og søgte at jævne alt paa det bedste og at mildne sin strænge Husbonds Sind, og mange Gange lykkedes det hende, naar hun kunde gribe ind paa en saadan Maade, at han ikke mærkede det. Men det strænge og myndige i hans Natur, der tillige ved Bryderierne udadtil var blevet koldt og haardt, bredte sig ogsaa efterhaanden ud over Hjemmet og hans daglige Omgivelser; der kunde da ogsaa nok en Gang imellem komme en Kurre paa Traaden imellem Ægtefolkene, naar Hustruen ikke i et og alt var sin Mand saa underdanig, som hun efter hans Mening burde være; men det lod dog til, at Gjengjældelsens strænge Ret ikke blev fuldbyrdet i hele sin Udstrækning mod hende, formodentlig fordi Kjærligheden havde blindet Rettens Udøver, saa at han ikke saa klart i dette Tilfælde.

I deres Ægteskab havde de kun et Barn, en Søn, der hed Erik. Han var nu en rask Ungersvend paa nogle og tyve Aar. I sit Ydre lignede han sin Fader; han var dog ikke saa smuk som denne havde været, men hans Træk vare blødere, en Arv efter Moderen, og han var ligeledes lettere og kvikkere i hele sin Maade at være paa. Og saa havde de en fattig Tjenestepige, der hed Kirsten. Hendes Forældre vare vel agtede Husmandsfolk. Vel agtede? Ja, for saa vidt ingen kunde sige dem noget ondt paa; men man var dog tilbøjelig til at mene, at de vare for „lette" og at der ikke rigtig var noget „Hold i dem". Pigen selv havde et godt Ord paa sig

hvor hun havde tjent, hun var rask til sit Arbejde og, som det hed: „villig og tro". Hun var velvoxen og kunde vel kaldes en smuk Pige, men det tiltrækkende ved hende var dog især hendes livlige og raske Væsen; aldrig var hun tung og sløv, og aldrig saa man en sur Mine i hendes Ansigt; hun havde et Par rappe Hænder til sit Arbejde, et Par raske Ben til en Dans og et Smil og et venligt Ord til alle, som hun omgikkes. Hvad Under var det vel, at de to kom til at holde af hinanden? Man skulde tro, at Mølleren kunde have forudsét det da han fæstede Pigen til sin Tjeneste. Og Forskjellen i deres ydre Vilkaar, hvad havde den at sige? Det samme havde jo været Tilfældet med hans Forældre. De fulgte derfor deres Hjærters Tilskyndelse og hengave sig til deres Kjærlighed, glade som Børn, der intet har at ønske men alt at haabe.

Da Niels Hyldebæk mærkede hvorledes det var fat med de to unge Mennesker, huede det ham dog ikke, vel ikke saa meget fordi hun var fattig, selv havde han jo ogsaa ægtet en fattig Pige, og det mindedes han godt, følgelig vilde det jo være Uret at nægte Sønnen det samme, men fordi han syntes, hun var for let og flygtig, for veg og bøjelig, og det var hans Natur imod; derfor kunde han ikke lide hende, og derfor mente han at gjøre Ret i at holde Sønnen fra hende. Havde han selv været saa forblindet i sin Ungdom, maatte han have takket sin Fader, hvis denne havde hjulpet ham til at faa Øjnene op. Saaledes tænkte han; men i nogen Tid tav han og grundede, thi han var ikke den Mand, der tager en Ting saa fage eller begynder paa noget, førend han véd, hvordan han vil fare frem. Men saa en Dag, da han var ene med sin Søn i Møllehuset, siger han til ham:

„Det er nok ikke fri for at være noget med Dig og Kirsten?"

„Ikke saa ganske," svarede Erik, der i Grunden ikke var uforberedt paa, at det snart vilde komme dertil, hvor det nu var.

„Det huer jeg ikke."

„Ikke det! Moder var da heller ikke af stor Stand, da hun gik her ind i Møllen."

„Men jeg huer ikke hende."

„Hvorfor ikke det? Jeg maa vel da faa det at vide."

„Aa ja, det er Ret. Det er fordi, der er ikke noget ved hende at gjøre. Hun ligner godt nok det, hun er kommen af; er de hos ordentlige Folk, kan de være ordentlige nok, er de hos Rak, kan de være ligedan."

„Det kan dog være, I gjør hende Uret.“

„Uret! Nej det er Ret. Jeg vil ikke vide det mindste af det at sige.“

„Men det vil jeg.“

„Naa ja, ja! Vil I ikke skilles, fordi jeg siger det, saa skal jeg nok vise jer, at jeg kan gjøre det.“

„Det kan I jo prøve.“

Dermed var den Samtale endt. Men samme Eftermiddag gik Niels Hyldebæk til Smedie, og inden Aften var der sat Stænger for Vinduet ind til Pigekammeret og hængt Laas for Døren. Hver Aften Kl. 10 maatte Pigen være i Seng, og Møllerен lukkede selv Døren i; om Dagen vogtede han selv og hans Andensvend, Klavs, der forstod at „gaa ham under Øjne“, ethvert Skridt af de to unge, saa det var plat umuligt for dem at komme til at tale sammen i Enrum.

Sara tav; her var jo intet for hende at gjøre, naar hun ikke vilde udsætte sig for at gjøre det onde værre; men Eriks Tanker hvilede ikke, førend han havde funden en Udvej. I Møllen tjente paa samme Tid en „Udkarl“, der var „snild i sine Hænder“, og til hvem han turde betro sig uden at der blev gjort videre Snak af; ham fik han til, paa en Tid, da der var Lejlighed, at løsne en Stang for Kirstens Vindue, og lave det saaledes, at den kunde tages ud og sættes ind, uden at det kunde kjendes. Selv kunde han jo ikke gjøre det, da der altid var Øjne, der vogtede paa ham.

Der gik et Aar. Det var i den dejlige varme Skjærsommertid. Al Ting i Møllen var tilsyneladende saaledes som før. Møllerен gik i den samme gode Tro som altid, at han havde gjort sine Sager godt, og at alt gik efter hans Vilje. Erik og Kirsten vare blevne meget „stadigere“, og hun især saa bleg og lidende ud. Møllerен mærkede det og tænkte ved sig selv: „Sé om det ikke hjalp, at Fuglen blev sat i Bur. Det er godt nok til hende, og tilsidst vil han ogsaa give sig.“ Men Sara saa dybere i Tingene; hun anede det værste.

En Dag, da Kirsten skulde ud at flytte Køer, tog Møllerkonen sin Bindehose i Haanden og fulgte hende langsomt i Frastand. Vejen gik igjennem Skoven udenfor Møllen. Da Pigen kom til det tætteste Tjørnekrat trængte hun ind igjennem det og kom først tilbage noget efter og gik langsomt hen

ad Stien; Foden var ikke saa let som i Fjor. Alt det saa Møllerkonen og da Pigen var borte gik hun samme Vej ind i det tætte Krat. Hun kom til en lille aaben Plads mellem nogle Slaaentorne, overskygget af et bredkronet Fyrretræ. Hun standsede, men foer strax efter rask frem og bøjede nogle Grene til Side. „O Gud!“ udbrød hun, „det anede mig.“ Der stod en Vugge, flettet af grønne Vidiekviste, og i den laa et lille Barn, der kun var nogle faa Dage gammelt. Sara tog det i sine Arme og kysséde det. „O Gud! Forlad os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere.“

Da hun var kommen hjem og havde lagt Barnet i sin egen Seng, kaldte hun paa Erik. Saasnart han saa sin Moders Ansigt, endnu inden han vidste, hvad der var skét, forstod han, at Hemmeligheden var aabenbaret. Og han tog hende om hendes Hals, bøjede sit Hoved ned over hendes, og

Bryſtet arbejdede voldſomt; men der kunde ikke komme et Ord frem over hans Læber, heller ikke en Taare af hans Øjne.

„Stakkels Erik! Du har fyndet mod Himlen og mod dine Forældre. Gud være Dig og os alle naadig!“ ſagde Moderen omſider.

Hun mærkede, at Sønnens Hjærte ſlog endnu ſtærkere og haſtigere Slag; men han ſvarede intet.

„Hvor kunde I dog bære Eder ſaadan ad? Kjæreſte Søn!“

„Jeg véd det ikke.“

„Hvad vilde I have gjort ved Barnet, hvis I havde faaet Raaderum, ſom I vilde?“

„Barnet? Ja hvor er det?“ Han ſaa ſig om og fik Øje paa det. „Aa — ſaa!“ klagede han og ſlap Moderen. „Men hvor er Kirſten?“

„Hun er vist ikke kommen hjem fra Marken."

„Ikke!" — Han skyndte sig hastig ud af Havedøren og hen over Aastænget.

„Hvor vil Du hen Erik dog — gjør ikke en Ulykke."

„Jeg skal ikke gjøre noget ondt, og jeg har ikke villet noget ondt," svarede han, idet han standsede et Øjeblik og vendte sig om. „Tro mig Moder!" lagde han indtrængende til.

„Naa, hvad vilde I da?"

„Vi vilde have rejst langt, langt bort — til Amerika — om to, tre Dage." Han løb alt, hvad han kunde. Lidt efter kom han tilbage og bar Kirsten paa sine Arme. Han havde fundet hende tæt udenfor Stenten ved Skoven, hvor hun laa og var daanet. De lagde hende i Saras Seng ved Siden af Barnet. Hun var mere død end levende.

Skjønt Niels Hyldebæk var sysselsat i Møllen og de andre vare gaaede frem og tilbage igjennem Haven, havde han dog mærket og forstaaet hvad der var skét. Sara søgte snarest muligt at komme til at tale med ham. „Ja, Du véd vel, hvilken Ulykke her er skét?" sagde hun.

Han tav; men han saa frygtelig stræng og alvorlig ud.

„Ja, det er sørgeligt baade for dem og os. Jeg kan forstaa, at det maa krænke Dig; men vi maa jo tilgive dem, og vi maa bede Gud at tilgive dem og os med. Vi have jo alle syndet og trænge til hans Naade."

„Os med! Naa — saa!"

„Kirsten er saa syg, og Barnet med, og Erik er saa sørgende."

„Som man reder saa ligger man."

„Vil Du ikke med ind til dem?"

„Jeg?"

„Ja kunde Du overvinde Dig —."

„Overvinde mig! Hvad mener Du med det?"

„Ja, kjæreste Niels, hvad kan det dog nytte at blive ved at være saa haard og stræng? Lad dog en Gang Mildhed komme ind i dit Sind, og lad den Kjærlighed, Du visselig bær' baade til mig og dit Barn, faa Magten over Dig. Kunde Du, vilde Du aldrig komme til at fortryde det."

„Ja, jeg er haard og stræng. Er de ikke haarde og strænge imod mig? Er det ikke haardt for en Fader, der har levet et ærbart og skikkeligt Liv og opfødt og opdraget sin Søn til det samme, at se ham som en ærreløs Karl, som en Forbryder. Nej, jeg kan ikke kjendes ved ham som mit Barn, som Du siger; jeg har ikke skudt ham fra mig, men han er

selv gaaet bort. De skal ud af mit Hus. Jeg vil ikke bo en eneste Dag eller Nat under samme Tag som de. — De har ført Skjændsel og Skam over mig og mit ærlige Navn; men aldrig skal det siges, at vi have kjendt det for godt. Hør nu, Sara, nu flytter Du mig dem ud, som Du har flyttet dem ind, og saa kan de passe dem selv. Ellers er Du ikke bedre end de, det siger jeg Dig."

„Vi kan jo da ikke smide et dødssygt Menneske udenfor. Hun er jo slet ikke til at flytte."

„Kan Du ikke, saa kan jeg. Har de fortjent det bedre end slænges i Skarnet, der har de jo redet."

„Ja desværre, hvordan reder vi, enhver af os."

„Naa, det er nok ogsaa én til mig."

„Nej det er ikke; det véd Du ogsaa nok, at jeg plejer ikke at stikle til Folk, men at jeg siger rént ud, hvad jeg mener, og det mener jeg, at der kan være Skyld paa alle Sider."

„Skyld? Ja der har vi det, det er nok min Skyld det hele."

„Det siger jeg ikke; men det baader nok Dig og mig og os alle bedst, at Sandheden kommer frem. Og i hvad det end skal koste mig — kjæreste Ven, kan Du vredes paa mig — beder jeg Dig for din egen og for vort Barns Skyld, at Du ikke vil fare for haardt frem imod ham; med ondt gjør man kun ondt værre. Det kan dog gjærne være, at det havde været bedre at gaa lidt lempeligere til Værks med dem ifjor, da det kom op, at de vare gode Venner. Og jeg har vel ogsaa min Skyld deri, at jeg tav og saa paa det."

„Nej, jeg hører jo nok og forstaar jo nok, at det er min Skyld det hele. Sara! Det har jeg dog næppe troet om Dig, at jeg saaledes bestandig har havt Dig imod mig. Saa er jeg jo ene. Ja ja —."

Sara nærmede sig kjærlig til ham og vilde tage hans Haand, men han skød hende fra sig, drejede sig hurtig om og gik til sit Arbejde, men kun nogle faa Minutter til han, som han mente, var kommen til Klarhed over sine Tanker. Saa klædte han sig paa og gik bort og kom ikke tilbage i flere Dage.

Strax efter læste man i Avisen, at Møllen med Ind- og Udbo skulde sælges ved offentlig Auktion.

„Er det Retfærdigheden? Ja vi Stakler, hvad har vi vel fortjent bedre, naar vi skal tale om det. Men Gud give, at vi maa faa Naade af ham og ikke den strænge Retfærdig-

heds Vom," sukkede Sara, „vi her faar lide. Gid han ikke skal komme til at lide det meste. Men det frygter jeg for."

Lægen blev hentet. Kirsten laa i Vildelse og Barnet var meget sygt. Der var næppe Haab om Liv for dem. Barnet blev hjemmedøbt. Sara bar det; Erik stod tavs og nedbøjet ved Siden. Men mere end et Ja blev i Stilhed sagt til den hellige Pagts Ord. Da Erik blev ene med Kirsten bøjede han sig over hendes Leje og græd for første Gang i mange, mange Aar. Hun slog Øjnene op og talede til ham; hun vidste godt, hvad der var foregaaet. Fra den Stund var det bedre med hende, og Erik var lettere om Hjærtet.

Dagen før Auktionen indfandt Mølleren sig med Rettens Folk. Enhver Ting blev skrevet med Undtagelse af alt, hvad Sara havde ført ind i Huset, eller hvad han selv havde givet

hende, eller hvad hun paa anden Maade var kommen i personlig Besiddelse af; det blev omhyggelig omgaaet.

Erik tog Mod til sig og sagde til sin Fader: „Jeg vilde saa gjærne bede Dig om Forladelse — om Du vil tilgive os og glemme, hvad vi have forbrudt."

„Kan det slettes ud, som er skét, og blive som det aldrig havde været, saa vil jeg prøve, om jeg kan glemme det."

„Men saa ville vi rejse med Barnet, det vil Kirsten og jeg, saa snart hun kommer sig saa meget at hun kan taale det, vi ville rejse langt bort, og I skal aldrig mere høre fra os, naar I vil lade være at sælge Møllen og blive hos Moder."

„Din Moder hun er ikke bedre end I andre; allesammen trodser I mig, naar jeg vender Ryggen til Eder og hykler kun for mig, naar I staar for mine Øjne. Der er ingen Mennesker jeg kan tro. Og hvad skulde jeg vel blive her for, til Spot og Spe for alle Folk, at de skal have det at lade mig høre, at jeg har ikke kunnet holde Orden i mit eget Hus og ikke en Gang har kunnet faa min egen Søn til at lyde mig — og det maa jeg tie til og tage imod? Nej saa faar jeg hytte mig selv, og det kan jeg vel."

Auktionsdagen kom, Møllen blev solgt og Bohavet med; Huset blev næsten ryddet; hver løb med sit Stykke. Det var en haard Dag for Moder og Søn; men det haardeste var dog om Aftenen, da holdt Møllerens Vogn forspændt for Døren; selv stod han inde i Stuen og talte en Sum Penge ud i Vindueskarmen — Bordet var allerede ført bort. „Tag dem," sagde han til Sara, „og naar Du holder ordentligt Hus med dem, skal Du faa flere, naar de slipper op. Det er ikke mere end Ret og rimeligt."

„Niels, min kjæreste Ven! Hvor kan Du rejse fra os? Hvor kan Du forlade mig? Var det da ikke Sandhed, at Du elskede mig?"

„Du har jo selv vendt Dig fra mig, hvad har Du saa at klage?"

„Aa, hvor kan Du sige det? Har jeg da ikke de tusende Gange vist Dig i Gjerning, hvor meget jeg holder af Dig?"

„For mine Øjne skulde det sé saadan ud, ja; men i dit Hjærte har Du jo tænkt ondt om mig; det har Du jo selv tilstaaet. Nu vil jeg ikke gaa her længere, at I skal have mig at spille med. Har Du nu nogen Ret imod mig, saa kan vi jo lade Loven dele os imellem."

„Lov og Ret; jeg vil slet ikke vide af den Snak. Men véd Du ikke af, at der er en Kjærlighedens Ret — Hjærternes Ret; den har Du dog ogsaa før talt om, den Gang Du frygtede, at Du ikke med det gode maatte ægte en fattig Pige.“

„Farvel!“

Sara græd og klyngede sig fast til ham. „Aa tag mig med Dig, jeg kan ikke skilles fra Dig.“ Han frigjorde sig for hende, sprang op paa sin Vogn og var i en Fart ude af Møllen og ude af Syne.

Niels Hyldebæk kjøbte en meget stor Bondegaard i Jylland. Jorderne vare temmelig gode men i en daarlig Drift; Bygningerne vare næsten „herskabelige“, men meget forfaldne. Her var noget at tage fat paa, og det var efter Niels's

Hoved; derfor gik det ogsaa godt, ,ao længe det var godt Vejr og Dagene vare lange, da var han for det meste vel tilfreds. Han arbejdede hele Dagen sammen med Folkene, og om Natten sov han roligt ovenpaa Dagens Slid og Møje. Men da Vinteren kom med de lange Aftener og de lange, mørke Nætter, da blev det trist og ensomt for ham. Der sad han ene i de store, tomme og kolde Stuer: et Bord, et Par Stole, en Seng, en gammel Klædekiste og en ganske lille Kakkelovn var alt det Boskab, han havde skaffet sig. Der sad han, han kunde høre sit Hjærte slaa, han kunde høre Uret dikke i sin Lomme. Inde i den anden Stue lød Tjenestefolkenes Sang og Latter. En Aften gik han ind til dem. Saasnart han havde sat sig imellem dem var Lystigheden forbi; det var som han førte en kold Luft med sig. Det mærkede han; saa gik han ind i sin egen Stue igjen. Og gik han i Seng, kunde han ikke sove; han kunde ligge flere Timer i halv vaagen Tilstand. Da kom Billederne fra hans Ungdoms Dage og drog forbi ham: Møderne med den unge elskelige Sara der nede bag Slusen, Indtoget i Møllen efter deres Bryllup, deres eneste Barns Fødsel. Snart løb Tankerne ud i Fremtiden, og inden han selv vidste deraf stod Husfruen og Sønnen der igjen. Saa vaagnede han rigtig. Nej, alt det Kjælenskab og Drømmeri vilde han rive ud af sin Sjæl. Og saa laa han der igjen ene, alene, lys vaagen, men saa forladt; og saa laa han og stirrede paa de høje, vide Vægge, det store, tomme Rum, som Maanen oplyste. Hu! hvor det var koldt og øde; og hvor var Livet elendigt, Jorden en Jammerdal? Hvad var selv Rigdom og Magt og — Retfærdighed? Han mægtede jo ikke at gjengjælde Skæbnen, eller hvad han nu kaldte den Herre, der plagede ham. Et Par Timer feberagtig Søvn om Morgenen og saa igjen Slid og Slæb eller Kjedsomhed og Grubleri til Aftenen kom igjen og han maatte begynde forfra. Saaledes gik Vinteren. Næste Sommer gik det bedre, men da kom igjen en Vinter, om muligt endnu koldere, mørkere, ensommere og ulykkeligere end den første.

Da vaagnede der en Længsel hos ham efter at faa at vide, hvorledes det stod til i Hjemmet, og ad Omveje, især igjennem sin før omtalte Forbundsfælle, Møllersvenden Klavs, kom han til Kundskab om, at Erik og Kirsten vare blevne ægteviede og havde lejet et lille Hus ikke langt fra Møllen, og at Sara var hos dem. Den Mand, der havde kjøbt Møllen, var i Færd med at bygge sig en ny Bolig ude paa Marken; de gamle Bygninger med Mølleværket vilde han sælge og saa

ene leve af Landvæsenet. Alle saadanne Efterretninger gav Niels Hyldebæk noget at tænke paa, men de tog intet af Ensomhedens og Kjedsommelighedens Byrde fra ham. Lidt efter lidt tabte han Lysten til Arbejdet, som i Grunden havde været ham den bedste Hjælper til at holde Sindet i Ligevægt. Han kom oftere til at tænke som saa: Nu ældes Du, og hvem skal have, hvad Du ejer, naar Du falder fra? Du skal jo kun have Føde og Klæder, mens Du lever, og det kan din Formue jo sagtens vare til. Hvorfor saa tage sig det saa nær med Arbejdet og Paapasseligheden? Og naar Du er død? — Ja hvad saa? Hvem véd det? Hvem har sét det? En Gang stod jeg i min Ungdom med Haab om, at alt skulde blive saa dejligt. Ja saa tosset kan man være. Hvad har jeg nu? Mit Liv er ligesom Huset, jeg boer i: i Fraſtand seer det stort og pragtfuldt ud; men naar vi komme ind i det, saa er det saa tomt, saa tomt. Jeg ræddes ved at høre mig selv tale. Og saa staa de her de store, gamle Stuer, og Kalken falder af Væggene, og Gulvene smuldrer, og Lofterne ædes op af Orm. Bliver der ikke gjort noget ved det, vil det hele snart falde sammen. Og hvad er der saa? En Hob Jord.

Og naar han ikke kunde holde det ud hjemme længere, saa gik han ud paa Marken — han havde ikke en eneste Ven, han kunde gaa til — og saa stod han der den mørke Efteraarsdag, og Vinden fo'r med ensformig Susen hen over de vidt udstrakte Flader. Hvorhen han saa, var der graat, hvad enten han vendte sit Øje mod Jorden eller mod Himlen. Men for det indre Øje stod der en yndig lille Plet, hans Barndoms og Ungdoms Hjem, og der skinnede Solen, og Træerne stode frisk grønne, og Engene stode i Blomster, og Lærken sang — og der stod hans elskede lille Pige og smilede til ham. Da droges han af en hemmelig Længsel tilbage til det kjære Sted og til den kjære, elskelige Kvinde, hvis Billede han med sin stærke, trodsige Vilje aldrig havde kunnet udslette. Men han greb sig selv i sit Sværmeri, kaldte det i sit stille Sind Dumhed, Kjælenskab og Øjenforblændelse. Han maatte jo dog være en fornuftig Mand; og saa gik han hjem igjen og sad den lange Aften og laa den lange Nat.

Der kjørte en let Enspændervogn hen ad den store Landevej, der fører fra Middelfart til Odense. Ved Siden af Kusken, der var en lejet „Smaakjører", sad Niels Hyldebæk;

han havde solgt sin Gaard i Jylland og rejste nu omkring paa Fyen for at se paa Ejendomme, der vare til fals. Han vilde have sig et mindre Sted, hvor han kunde holde en Hest og et Par Køer, for han var bleven kjed af at tumle med saa meget, som han hidtil havde havt. Det var hans Agt at rejse ud paa Sletten, men alt som han kom længere frem faldt han atter i Tanker. Her var jeg med Fader henne at hente Rasmus Møllebygger, da vi skulde have Grubben bygget. Da var jeg kun en Dreng; det var saa morsomt at komme ud i Verden og se sig om, det var en lang, lang Rejse for mig den Gang. De kjørte videre, der kom andre Minder frem. Der nede bag Bankerne var det vi var til Bryllup, da Saras Farbroder blev gift. Det var ogsaa en lang Rejse; men de Dage gik som Timer, vi spøgte, og vi dansede, ja det var i Kjærestedagene — kort efter holdt vi selv Bryllup. Og da vi rejste hjem her henne fra vare vi i Odense; det var St. Knuds Marked. Ja Markedet fik vi ikke stort af, for vi vilde heller være ene; saa gik vi ned forbi Munke Mølle og op ad Gangstier og Smaaveje ned bag Aaen uden noget Maal for vor Gang; men det var en velsignet Dag — Solen skinnede og alting groede. Jeg kunde have Sind til at se hvordan der sér ud endnu.

„Kusk, kjør til Odense!" udbrød han, mod Sædvane uden at have tænkt to Gange inden han talede. Han greb sig strax deri og fandt det højst ufornuftigt, alt det, han havde siddet og tænkt, og det, han havde sagt; men nu var det skét, og han vilde ikke tage sine Ord tilbage.

Nogle Timer efter sad Niels Eriksen i den lukkede Postvogn, og Vejen gik hen ad mod de hjemlige Egne. Her kunde han, skjult for de nysgjærriges Øjne, se mange af de kjendte og elskede Steder. Da Vognen holdt ved det Krosted, der ligger nærmest ved hans fordums Hjem, smøgede han Kappekraven op om Ørerne og trak Hatten langt ned over Øjnene og smuttede bag om Kroladen ad en kjendt Gangsti ud over Markerne.

Det var en smuk Oktoberdag lidt før Solnedgang da Niels Eriksen igjen efter flere Aars Forløb stod paa Bakkerne ved Hyldebæks Mølle. Der laa alle de kjære Steder, der havde gøglet for ham i Syner, virkelig i det klareste Solskin. En egen vemodig Stemning havde givet hans Øjekast og hans Ansigts Træk, hans Holdning, kort sagt hele Niels Eriksen, et blidere Udtryk. Hvis jeg nu gik ind og gav Sara et hundrede Daler, tænkte han, saa havde jeg da et Ærende med

det samme — og hun er da den mindst skyldige i Ulykken, der gik over mit Hus. Hun har da ogsaa mange Gange vist i Gjerning, at hun mente det ærligt med mig, om hun end somme Tider har hyklet for mig og ført mig bag Lyset — det var slet af hende; men det bøder hun for, Stakkel. Og hvorfor gjorde Erik mig den Skam; jeg vilde ham jo dog det bedste — vi kunde jo have havt det saa godt sammen, men han vilde ikke lyde mig. Og saa gik han ned mod det lille Hus og søgte af al Magt at paatage sig en overlegen og myndig Mine. Men som han gik igjennem Kratskoven bag Møllen fik han en utvingelig Lyst til at træde ned ad Skrænten til Slusen og sætte sig blot et Øjeblik paa Græsbænken; og han bøjede virkelig ned ad Stien derimod og glemte Holdning og alt, undtagen Billedet fra de unge Dage. Og i det samme var det virkeliggjort for ham: der sad jo Sara, ikke den unge, livsfriske, milde Pige, men en aldrende Kvinde med et Præg af stille Smerte i sit Aasyn og dog saa rolig og tillidsfuld som et Barn under sin Moders Varetægt. Og de gule Blade faldt ned omkring hende, og Aftensolen skinnede ind mellem Grenene, og Vandet stænkede sit hvide Skum paa det visnende Græs og Siv paa Aabredden. Han stod stille et Øjeblik overvældet af Følelser ved at se det gamle Billede i et nyt Lys; men det var kun et Øjeblik, saa ilede han imod hende — han sagde ikke noget, men han kastede sig paa sine Knæ for hende og skjulte sit Ansigt i hendes Skjød.

„Jeg vidste det nok, Du kom igjen, Du kunde ikke blive borte fra os; kunde Du vel?"

„Nej."

„Og nu skal det jo være godt igjen, ikke sandt min Ven?"

„Jo."

„Og Du tilgiver os alle?"

„Og I mig?"

„Ja det véd Gud vi gjør; det have vi gjort for længe siden."

„Og Erik?"

„Ja saamænd har han saa. Men rejs Dig nu rigtig, og lad mig se dit Ansigt."

„Jeg kan ikke være bekjendt at lade Dig se paa mig."

Men hun drog ham op til sig. Og der sad de Favn i Favn, de to gamle elskende og hun kaldte ham sin kjære, kjære Ven, og han kaldte hende sin Ungdoms Brud, og de glemte alt og vare saa glade.

„Skal vi ikke gaa ind? Hvor de unge vil blive glade," sagde endelig Sara.

„Ind? Hvor?"

„Her ind i Møllen; her bo vi alle sammen."

„I?"

„Ja, vi og Du."

„I Møllen?"

„Ja, tro mig; den har vi kjøbt til Du kom, at vi ikke skulde føre Dig ind i et fremmed Hus."

„Du er alt for god. Jeg kan ikke forstaa det."

Og saa gik de.

„Jeg synes dog ikke jeg kan glemme den nedrige Historie med Erik —."

„Du plejer jo ellers altid at være saa stærk naar Du vil noget, saa maa Du dog ogsaa kunne det."

„Ja, saa skal det være Alvor."

Hvor dog Sara glædede sig i Stilhed. Efter et lille Ophold i Samtalen sagde hun videre: „Se hvor kjønt Solen skinner paa de halvvisne Blade, og det er saa mildt og stille, jeg synes næsten at det er kjønnere end om Vaaren, da er der saadan en Uro og Travlhed alle Vegne; mon det ikke skal være et Varsel for en rigtig kjøn og mild Efteraarstid for os."

„Ak ja, Løvet falmes — og Haaret graanes; det er Døden, der begynder."

„Ja, men sér Du, under hvert vissent Blad sidder der en frisk lille Knop, som skyder frem til næste Vaar. Saadan er det jo ogsaa med os."

„Gid det var."

„Du tvivler?"

„Ja, jeg kan ikke tænke mig en Evighed — ingen Ende — intet Ophør — det kan jeg ikke fatte."

„Det kan jeg ikke heller; men jeg kan tro det. Og kan Du vel tænke Dig en Ende paa al Ting? Hvad er der saa, naar alt er ophørt at være til?"

„Nej, det har Du Ret i; det har jeg aldrig tænkt paa."

„Ja det ene er som det andet, lige ubegribeligt for os. Lad os saa tro Vorherre paa Ordet."

De vare imidlertid komne over Broerne, og Samtalen blev afbrudt for denne Gang.

Saa holdt det gamle Par for anden Gang sit Indtog i Hyldebæks Mølle og ikke mindre glade end paa deres Bryllupsdag. Da var det atter som en løndomsfuld Røst talte til Niels Eriksen og kaldte de gamle Minder frem af Sjælens Dyb; alle de kjærlige Ord, hans Hustru havde talt til ham i hans Ungdoms og Manddoms Dage, og som den Gang næppe bleve hørte, de bleve det nu. Og det var som den løndomsfulde Stemme bød ham at hvile sig i sit Livs Aften der, hvor han i de mange Aar havde arbejdet og herfket. Og han bøjede sit Hoved og traadte ind ad den lave Dør.

„Gud ske Lov, nu er jeg hjemme!" hviskede han saa sagte.

De unge kom den tilbagevendende Fader venlig i Møde. Og den gamle Mand saa mildt, men noget forlegen var han og havde ikke andet at fremføre til sin Undskyldning end halvt i Spøg at sige: „Ja i Aften er jeg lidt utilregnelig; det er vor Mo'r, der bærer Ansvaret."

„Ja, det Ansvar kan jeg saamænd sagtens tage mig paa," føjede hun til.

Der var meget at fortælle fra begge Sider, og meget blev fortalt; men om Forholdet mellem Faderen og hans Søn og Svigerdatter blev der ikke mælet et Ord, saaledes som Tilfældet ofte er med de allerstørste og dybeste Hjærteanliggender; men det blev stiltiende vedtaget, at alt skulde være tilgivet og glemt og Fred og Enighed herske i Fremtiden.

Paa Sessionen.

Officeren: Hvor er De født —?

Udskrevne: Jeg er født paa Christianshavn, men jeg har rigtignok opholdt mig den meste Tid i Regnegade.

Johannes Evald.

(Død den 17de Marts 1781).

I Skindergade paa en Kvist han laa
Paa Sygesengen, lidende og stille,
Hans Øine lyste, straalende og blaa,
Med herlig Glands, saa drømmende og milde.
Af Smærte knuget og af Gigten krummet
Han rolig laa og stirred ud i Rummet.

Martssolen skinned gjennem Ruden ind,
Da længtes han mod Skov og Mark og Enge
Mod Havets Bølger og den friske Vind, —
Den fri Natur han havde savnet længe.
Her laa han ene med sin tavse Klage
Og skimted Himlen over røde Tage.

Da rørte Søvnen med sin bløde Haand
Hans klare Øjne og hans ædle Pande,
Paa lette Vinger bar den da hans Aand
Til Drømmens Rige med de dunkle Strande.
Og Fryd og Sorg fra længstforsvundne Tider
I store Billeder forbi ham glider.

Med ét han synes sig et Barn igjen,
I Slesvigs Skole gaar den unge Sanger,
Da rive stærke Længsler alt ham hen,
Med kjække Planer er hans Tanke svanger.
Som Robinson ham Hjemmet ej kan binde,
Han længes efter Eventyr at finde.

Til Kjøbenhavn han kommer som Student,
Men ej med Kammeraterne han sværmer,
Hans Drømmeverden er hans Element,
Der staa hans Tanker end som stive Hermer.
Men snart de straale skjønt med Former klare,
Af ædle Statuer en herlig Skare.

Han hende sér, der blev hans Hjærte kjær,
Den rige Perle fra hans Ungdomsdage,
Den hvide Hals har Sneens rene Skjær,
De mørkebrune Øjne stærkt ham drage,
Og om det skjønne Aasyn tæt sig flokker
I yppig Pragt kastaniebrune Lokker.

Han trykker hendes Haand til Læben fast,
En sælsom Ild igjennem Sjælen luer,
Saa styrter bort han uden Ro og Rast,
Og Intet uden hende nu han skuer.
Han synes ikke Verden mer at ændse,
Og aldrig glemte Ewald sin Arendse.

Saa drager han til Ærens Marker bort
For som Soldat et hædret Navn at vinde,
Ja Fantasiens Vej dertil er kort,
Men selve Livets lang — og svær at finde.
I Krigens Hav han som en Draabe trilled,
Men Draaben spejlede Arendses Billed.

Og dette Billed præger dybt hans Sind,
Mod Smuds og Raahed det hans Væsen skjærmer,
I Tankens Lunde som en snehvid Hind
I stille Drømme med hans Aand det sværmer.
Ja, langt fra Hjemmet her hans Hjem det bliver,
Som hjemlig Kvægelse og Lindring giver.

Snart atter han paa Hjemmets Strande staar,
Men uden Navn og uden Glands og Hæder,
Dog Hjærtet mægtigt i hans Indre slaar,
Da han de gamle, vante Veje træder.
Til Studiegaardens Mure hen han hafter,
Mens Skjæbnen Loddet for hans Fremtid kaster.

Der gaar en Stund med fast, ihærdig Flid,
Han har jo En at kjæmpe for og vinde,
Og gjennem Dagens Slæb og Nattens Slid
Han nærmer sig Lykfalighedens Tinde,
Han sér den alt og vakler som beruset,
Da styrter Lykkens Tempel ned i Gruset.

Arendse svigter! — Hvert et Haab er tabt,
Sin gode Engel han med ét har mistet,
Den Lykke, som hans Længsel havde skabt,
Er som en deilig Boble hurtig bristet.
Men op fra Sorgens Bad hans Sjæl sig svinger
I Digterflugt paa stærke, rene Vinger.

Vel styrter han i Livets Hvirvel ind
Og søger dér sin Sorg, sit Savn at glemme,
I vilde Glæder tumler sig hans Sind,
Han lytter kun til Lidenskabens Stemme.
Men snart han rejser sig, og herlig stiger
Hans Sjæl i Fantasiens høje Riger.

Og bliver ej Arendse Ewalds Viv,
Hun bliver nu hans ædle Sanggudinde,
Hun skjænker rige Tanker evigt Liv
Og lader Sangens friske Bølger rinde:
Igjennem al hans Digtning risler stille
Og lønlig hulkende den rene Kilde.

Han trænger dybt i Sprogets Løndom ind,
Og bundne Tanker han til Frihed løser,
Da kvæges tidt hans sorrigfulde Sind,
Naar glad af Sprogets rige Vælb han øser.
Han elsker Modersmaalet, ej det svigter
Den fattige, forladte, syge Digter.

Med Undren hører Folket paa hans Sang,
Snart klinger den som Havets Orgeltoner
Og snart som Fuglechorets bløde Klang
En Sommerdag i Skovens grønne Kroner,
Men først og sidst saa ægte dansk den lyder,
Og Vej til hvert et Hjærte den sig bryder.

I Rungsted kvæger ham den fri Natur,
Med Havets Puft og varme Rosenklynger,
Da glemmer han sin Armods Fangebur,
Og om det skjønne Sted saa skjønt han synger.
Dog, mens hans Aand sig frisk og mægtig svinger,
Alt Sygdom mer og mer hans Legem tvinger.

Da synger han den Sømandssang, der tidt
Har tonet over Nordens mørke Vande,
Den Sang, der løfter sig saa stolt og frit
Som Ørnens Vingeslag paa Danmarks Strand
I denne Sang hans Sjæl sig mægtigt rører,
Og gjennem den hans Hjærteslag man hører.

Saa ligger han en Dag med sorgfyldt Sind,
Forladt af Alt, kun ej af Nød og Kummer,
Da træder ad hans Dør Arendse ind,
Ved dette Syn hans Klage strax forstummer.
Der staaer hun, over ham ved Lejet bøjet,
Med blege Kinder, men med Ild i Øjet.

Hun bærer Sorgens Præg i hvert et Træk,
En stille Højhed over hende hviler,
Og hun, der éngang straaled glad og kjæk,
Bleg og vemodig til den Syge smiler.
I Smærtens Lænker er hans Hænder bundne, —
„De gamle Tider, Ewald, er forsvundne!“

Han vaagned atter op og saa sig om:
Der var saa ensomt i den stille Stue,
Kun Solen til den syge Digter kom,
Og som en Glorie tindrede dens Lue.
Saa stirrede han ud i Aftenrøden,
Forladt i Livet og forladt i Døden.

Dog nej, forladt af alle ej han laa,
En Præst bad med ham i den sidste Time,
Til han som Stefanus sin Himmel saa
Og hørte Himmeriges Klokker kime;
Han slumred stille ind, og Søvnens Broder,
Den tavse Død, ham bar til fjærne Kloder.

Det danske Sprog i ham en Husbond vandt,
Der trofast delte med det tunge Dage,
Og da tilsidst til Himlen Vej han fandt,
Som Enke sad i Velstand det tilbage.
Det siden skifted Husbond mange Gange,
Men glemte ej Johannes Ewalds Sange.

Christopher Boeck.

I.

„Min Gamle er død!“ sagde Daniel Vibe, idet han stak Hovedet ind ad Vinduet, hvor hans Ven Tommerup sad og gyngede paa to Stoleben med en plettet Kat paa Skjødet.

Tommerup standsede i sine Kjærtegn, holdt Katten i Arms Længde fra sig, slap den, børstede sit Ærme, og spurgte:

„Naar?“

„Klokken tre imorges!“

„Var den haard at gaa paa?“

„Aa, det gik an. Jeg havde tænkt mig det værre. Doktoren kom, just som Vejret gik fra ham. Han sagde, at det var godt.“

„Hvem?“

„Hvad for noget? Kan Du ikke begribe ... Doktoren sagde: Det er godt!“

„Naa ja, saa er det vel godt. Naar man er bleven niog-halvfjerds, og har ærgret sin Familje i halvhundred Aar, og har levet som en gammel Gnier og Gnavpotte, og naar man saa ende-

lig dør paa en skikkelig Maade, saa maa Doktoren vel ha' Lov at sige: Det er godt!"

Daniel Vibe svarede ikke. Han trak sin sorte Handske af. Han havde allerede skaffet sig Handskerne. Det var varmt der i Solen foran Vinduet. Haanden var violet. Han saa' paa Haanden, Tommerup saa' paa sin Urkjæde, og saa spurgte han Vennen:

„Nu kjøber Du vel „Vildanden", Daniel Vibe?"

„Vi skal da først have Begravelse!"

„Vil Du kjøbe Kutteren? spørger jeg."

„Jeg tænker det."

„Godt! Om fjorten Dage stikker vi af. Sorg maa have Adspredelse. Og det er desuden saa forbandet at gaa som Skorstensfejer i saadan et Hul som dette. Jeg prøvede det i Fjor!"

Og dermed rakte han sin Haand ud til Vennen, som trykkede den og begav sig med sænket Hoved tilbage op igjennem den lille Gade, hvor man kunde se alle de kvindelige Næser i skarp og halv Profil tegne sig paa Reflexionsspejlene.

Tommerup saa' efter ham og nikkede opmærksomt.

„Han gjør det godt, — meget godt!"

Derpaa vendte han Øjnene den modsatte Vej ned imod Kjøbstadens lille Havn, hvor to Pramme ladede Mursten og en Jagt flagede paa halv Stang for Byens eneste Rheder og største Kjøbmand, som denne Morgen havde ombyttet Tid med Evighed.

Hverken Pramme eller Jagt tiltrak sig imidlertid Klavs Tommerups Opmærksomhed. Men da hans Blik faldt over mod det yderste, halvraadne Havnehoveds Bolværk og traf en kutterrigget Dæksbaads stadselige Skabelon, da steg der et Suk af Lettelse op fra den unge Tommerups Bryst, og ihvorvel den unge Tommerup kun var ung i Forhold til hans Fader, som havde været den gamle Tommerup og som i Fjor var vandret heden og havde efterladt Sønnen et med Prioriteter stærkt behæftet Sæbesyderi, der stedse ventede paa fornyet Driftskapital og opadgaaende Konjunkturer, saa var der dog et ligefrem ungdommelig Glimt i de mørke Øjne, der syntes at kjærtegne Dæksbaaden, ligesom de før havde kjærtegnet Katten; — og i dette Øjeblik sprang den store, plettede Hankat op paa sin Herres Ryg og endte dette Kapitel, idet Dyret hendrog Menneskets Opmærksomhed paa den Hovedbog, der laa opslaaet paa Pulten, og hvori der stod Tale om ganske andre Sager end om Sport og Lystsejlads.

Der var gaaet mere end fjorten Dage, thi den unge Vibe mente, at det dog endnu ikke var passende. Han havde studset sine blonde Bakkenbarter; thi det var heller ikke passende at bære dem lange, saa kort efter den Begivenhed, der havde „rystet en af Byens fornemste Familier" — som der stod at læse i det største og eneste lokale Blad. Sort klædte Daniel Vibes slanke Skikkelse godt, og han havde for ophøjede Følelser i Almindelighed, til at skamme sig ved at bære sin Sorg til Skue. Men selv den klædeligste Sorg kan have sine Ulemper, og Daniel Vibe følte det. Hvor skulde han forslaa Tiden, uden at udsætte sig for den altfor let vakte Kritik, der kun havde set igjennem Fingre med nogle tidligere Ungdomsuregelmæssigheder, fordi han vitterlig var den eneste mandlige Arving til den gamle Vibes Korn- og Kulforretning der paa Stedet. Nu var han ved Dødsfaldet rykket op til at blive Alvorsmand; nu vare Fordringerne til ham stegne i Retning af Værdighed — samtidig med at Priserne baade i Korn og Kul vare dalende. Der maatte passes paa! forklarede Familjens Factotum, en gammel examinatus juris, der havde staaet Faderen bi ved mange Smaaforretninger udenfor den egentlige Branche. Moderen derhjemme og et Par gifte Søstre støttede trolig denne Opfattelse af Sagerne, og Daniel Vibe var paa den ene Side en klog Mand, paa den anden Side en ung Mand, der havde Lyst til at varetage baade Klogskabens og Ungdommens Interesser. Han gik til Familiens Læge og viste ham en lille rød Plet paa den ene Kind, som maaske kunde tyde paa en eller anden Disposition til et eller andet. Doktoren trak Brynene i Vejret, smilede og sagde: „Jeg tror virkelig ogsaa, at en lille Adspredelse — en Smule Søluft f. Ex., hvad? ikke sandt? De vil ud og lufte Dem?" . . . Og dermed kjøbte Daniel Vibe „Vildanden".

Han lod Sagføreren kjøbe den til sig, under Haanden. Og den gamle Examinatus nikkede, da den unge Vibe viste saa megen virkelig Forretningssans. Dæksbaaden laa der i Havnen for Regning af Interessenterne i et Konkursbo. Den havde tilhørt en fremmed Ingenieur, der var gaaet fallit paa en Jernbanelinie, som siden efter et Konsortium i Byen og Omegn havde tjent Penge paa. I Klubben havde Doktoren ladet et Ord falde om den unge Vibes Sundhed; i Klubben havde man nikket bifaldende, da det endelig kom frem, at Vibe var Baadens Ejermand; i denne By tilgav man alt, naar man saa', at der var Plan og Grund i et Foretagende. Klavs Tommerup smældede med Læberne og truttede med Munden, som han plejede, naar der var et eller andet, som

særlig lagde Beslag paa hans Eftertanke. Den næste Morgen ganske tidlig var han om Bord i Dæksbaaden, forat varetage alle de meget sammensatte Interessер i en Baad, der indbefattes under Fællesbenævnelsen: at „fki'mande". Opad Formiddagen kom Ejermanden selv. Han var i sorte Benklæder, blaa, kort Dyffelsjakke, Kasket med flad, bred Skygge og Flor om Ankerknapperne. Han saa' til; den anden arbejdede. Og saaledes gik den Formiddag.

III.

„Vi skulde vel have en Mand til Baaden?" spurgte Daniel Vibe næste Dags Formiddag.

„Aa ja; en Fyr til det grovere Arbejde var ikke saa galt!" svarede Tommerup, stadig beskæftiget om Bord, medens Vennen stadig stod paa Bolværket og saa' til.

„Hvem skulde vi tage, mener Du?"

„Jeg ved ikke . . . halløj, hvad vil alle de Mennesker hernede paa Broen?" Og hermed dukkede Klavs Tommerup op fra Kahytsruffet, ganske rød i Hovedet, medens de hæftige Vindkast spredte hans Haar som en Vifte ud til den ene Side.

Der var virkelig en usædvanlig Mængde Mennesker — vel en Snes i alt — efterhaanden mødt op paa den ellers saa øde Bro. En stiv Kuling, med overhængige Kast, fejede ud igjennem Havneløbet og peb og tudede i Kutterens Rejsning.

„Hvad er der?" spurgte Vibe en af de nærmeste, idet han paa en flot, sømandsmæssig Maade skrævede ud med Benene — omtrent som om han forudsatte, at Broen var et slingrende Skibsdæk — og gav Kasketskyggen et kjækt Tryk.

En Borger fra Byen, som holdt om Cylinderen med begge Hænder, forklarede, at det var Prippens Søn, som var ved at kæntre derude paa Fjorden.

„Hvad for noget?" raabte Tommerup og sprang i Land paa Broen; „kæntre? . . . han har jo faaet et nyt Sejl til Jollen; og Ballast havde han i den igaar; det saa' jeg selv!"

„Der er lige godt noget galt paa Færde med ham, og nu er der sendt Bud hjem til gamle Prip!" bemærkede Borgeren.

„Det maa jeg se nærmere paa!" sagde Tommerup vantro og traf Vennen med sig over paa den anden Side af Broen i Læ af det gamle Vareskur, som stod der endnu fra den Tid, da Byen havde Dampskib men ingen Jernbane.

Der laa den brede, aabne Fjord for dem, og Vindstødene fejede hen over den, og en klar, kølig Majdags Skyer drev for

Vinden væk over Hovederne paa „Mængden", der holdt paa Hattene og udtømte sig i Gisninger over Jollens Stilling. En paastod, at nu laa den kæntret, en anden mente, at den stadig var oppe i Vinden med klaprende Sejl og at den vilde drive af til Søs, forudsat at den ikke fik fat paa Karantaineholmen, eller maaske blev hængende paa Stenrevet ude ved Nordreklapperne.

Spørgsmaalet var øjensynlig „aabent" — ligesom Fjorden var — og Jollen var saa lille bitte derude i den store Afstand, at den tilstedede de mest krydsende Formodninger. Det Faktiske, der kom ud af Forhandlingerne, var, at gamle Prips Søn, Søren, denne Formiddag var taget ud paa Fjorden forat prøve det ny Smakfejl, som han selv havde syet. Hvad der var i Vejen derude, lod sig ikke afgjøre; men noget var der, og paa dette Punkt af Debatten brød Klavs Tommerup kort af, drejede sig rundt paa Hælen, og sagde til sin Ven, idet han selv sprang tilbage om Bord i „Vildanden": „Kom saa!"

„Hvad mener Du?" spurgte Vibe, lidt nølende.

„Kast los agter og lad os komme ud!" svarede Tommerup lakonisk og gav sig i Færd med Rebsejsingerne paa Storsejlet. „Et Reb er vel nok?"

„Tag heller to!" lød Svaret hurtigt, og derpaa fulgte noget langsommere:

„Jeg maa op i Forretningen, Du!"

Tommerup saa' op paa Vennen og nikkede med et lille Smil. Et Øjeblik efter gled „Vildanden" ud paa Fjorden.

IV.

De, der stod paa Broen — derunder indbefattet den unge Vibe, som foreløbig tog sig Tid fra Forretningen — saa' hvorledes Kutteren, ligesom en virkelig Vildand, pilede afsted gjennem smult Vand, nejende sig, efterhaanden som Dønningen satte ind imod den, læggende sig først stødvis, siden mere stadig paa Siden, undertiden krængende svært over, og enkelte Gange luvende stærkt til Vinden — thi det blæste virkelig stivt, og den unge Vibe udtalte sig med sagmæssig Eftertryk om det gode Vink, han havde givet sin Kammerat, at tage de to Reb i Tide.

„Hun bær sig godt!" erklærede Jagtskipperen og tilføjede med et Sideblik:

„De skulde rigtig være gaaet med, Hr. Vibe. Det er en smuk Lejlighed for en saa stor Baad med Dæk i!"

Men Daniel Vibe trak kun paa Skuldrene, hvorefter han

udtalte sig i alle mulige korrekte Terminer for Rebslageren, Urmageren, Garveren og en Partikulier om sit „Skibs" smukke Adfærd.

„Naturligvis, naturligvis!" lagde han til. „Tommerup sejler hende virkelig godt. Men vi kan jo ikke alle være Skippere af Faget!"

„Nej!" svarede Jagtskipperen og kløede sin Albu.

Og da nu „Vildanden" efterhaanden blev mindre og mindre, og Jollen nærpe var at øjne mere, saa forsvandt Tilskuerne en efter en fra Broen, og iblandt de sidste, som drev op over den slet brolagte Havneplads, var den unge Vibe.

„Der staar gamle Prip!" sagde Garveren og pegede paa en høj, mager Skikkelse, der lænede sig op mod en rustrød Ankerstok og holdt Haanden over Brynene for bedre at kunne bruge de smaa, graa Øjne til at rigge imod Solen ud over Fjorden.

„Ja, det er rigtigt!" sagde Vibe. „Lad os nu høre hvad han siger!"

De styrede lige løs paa ham, men den gamle Prip syntes ikke at tage nogensomhelst Notits af Selskabet. Først da Vibens Kasket med Floret over Ankerknapperne var kommen lige tværs af hans Synsretning, lod han Haanden synke med Pegefingeren krummet lige ned i Kridtpibehovedet, der akkurat var klemt ind i den ene Mundvig.

„Goddag, Prip!" sagde Vibe.

„Hm!" blev der brummet.

„Mit Fartøj er gaaet ud for at bjærge Jollen, Prip!" sagde Vibe med Selvfølelse.

Intet Svar. De smaa, graa Øjne plirrede mod Solen, og Pegefingeren blev ved at stoppe Asken sammen i Pibehovedet.

„Ja, det er Skam heldigt for Jeres Søn!" sagde Garveren.

Den gamle kneb Øjnene helt sammen, aabnede dem og saa' ned paa den lille, tykke Feldbereder med et ugjengiveligt Udtryk af adspredt Ligegyldighed.

„Jeg tænker Søren bliver glad, gamle!" sagde Vibe, denne Gang med et vist familiært Anstrøg i Tonen.

„Jeg tænker", — sagde den gamle, idet han trak Pibehovedet en Kjende udenfor Tænderne — „at Søren skjælder rigtig godt ud, naar de kommer med Baaden til ham!"

Og hermed blev Pibehovedet atter sat ind paa dets Plads, og gamle Prip vendte sig med den sindigste Bevægelse af Verden om og drev hjemefter til den lille Mellemting mellem Hus og Skur, som laa ved Havnepladsens yderste Grænse, der, hvor en

halvt sammensunken Tjæreovn og Svedekiste mindede om Byens fordums Stolthed, det nedlagte Skibsværft.

V.

Det blæste derude over Fjorden. Og det var ikke en Fjord til at spøge med. Farvandet var urent; smalle Sejlløb og brede Sande. Der var saa nær tre Mil over til det høje Land paa den modsatte Side. I Midten var Løbet for større Fartøjer, og der gik i Reglen en svær Strøm. Ud imod Havet aabnede Fjorden sig med et Indløb, som tillod Dønningen at sætte ganske artigt ind, naar der blæste en Storm udenfor. Herhenne ad denne Kant til laa Karantaineholmen mellem andre Smaaholme, og saa var der ude ved Indløbet det lange Stenrev, som kaldtes Nordreklapperne, og der var adskillige af disse Stenrev, adskillige „Klapper" rundt omkring. Naar man havde en god Baad, som styrede godt, og naar Skødet ikke sprang i det kritiske Øjeblik, og naar man forresten kjendte Farvandet, saa var imidlertid Fjorden meget god at sejle paa — det erklærede Jagtskipperen stadig, og Tommerup modsagde ham ikke. Dog maa hertil bemærkes, at disse tvende Herrer ikke havde bestilt stort andet henholdsvis i deres forskjellige Levealdre, end at sejle paa, ud igjennem og ind igjennem denne Fjord.

Og herude sejlede nu „Vildanden".

Da Klavs Tommerup om Bord i Kutteren havde lagt op saa højt han kunde, og derpaa havde benyttet Vinden for en Slør over imod det høje Land paa den modsatte Bred, opdagede han Jollen, som for en Stund var kommen ham af Sigte, bag en lille Holm. Smakfejlet var nu strøget, og Jollen laa i smult Vand ved en stor Sten, men Tommerup kunde ikke se nogen Mand i den. Han holdt imidlertid ned paa den, saa langt som han turde vove sig ind paa det flakke Vand; derpaa kastede han Fokken bak og prajede.

Hovedet af en ung Fyr viste sig over Baadens Rejling og forsvandt igjen.

Tommerup loddede Vandets Dybde, vovede sig derpaa endnu en halv Snes Favne længere ind, og prajede igjen.

Hovedet viste sig atter. Det tilhørte ganske rigtig Søren Prip.

„Hva' er der?" spurgte han i Jollen.

„Ja det spørger jeg om?" svarede han i Kutteren.

„Gaa Fanden i Vold!" lød det fra Jollen.

Tommerup blev et Øjeblik lidt forbløffet. Men saasom han var sindig i al sin Færd, prajede han igjen:

„Er der noget i Vejen? Er der noget, jeg kan hjælpe med?"

„Aa, det er mit Mastespor, som er flækket. Jeg kan ikke komme til Vinden med hende!"

„Saa hal ud med Jollen, at jeg kan give dig en Slæber!"

„Hal selv ud og væk med det samme!" . . .

Og derpaa forsvandt Hovedet igjen.

Tommerup blev liggende gode fem Minutter, men da Kutteren allerede havde rørt Grunden et Par Gange, saa blev dens Styrmand utaalmodig:

„Kom herud, Mand, siger jeg, og lad det faa en Ende. Jeg ligger og slaar Fartøjet i Stykker!"

Søren Prip rejste sig helt op:

„Og jeg siger, at jeg har fejlet Jollen ud, og jeg vil fejle hende hjem igjen, om jeg saa skulde ligge og vente paa Lejlighed aldrig saa længe!"

Og dermed holdt han en Olflaske for Munden, og da han havde gjort det, puttede han Flasken og sig selv ned paa Bunden igjen af sit Logis.

Tommerup halede sin Fok, og faldt ud efter. Han stod et langt Slag ned mod Karantaineholmen, og han tog sig et Par Timers Kryds op igjennem Sejlløbet, og da han ud paa Eftermiddagen begyndte at blive sulten og forudsatte, at det samme kunde være Tilfældet med Manden i Jollen, saa holdt han atter ned i Læ af den lille Holm og prajede.

Intet Svar.

Han prajede igjen. Men der viste sig intet Hoved.

„Ved Gud; det var en Mand for os!" tænkte Tommerup, og fuld af indvendig Beundring for en saadan Bestemthed, halsede han helt rundt med Kutteren og sejlede nu haardt — rigtig haardt — hjemad, idet han gav sit Fartøj Roret, og paa samme Tid nøje passede Kutterens „døde Punkt" — en Grænse, intet Fartøj, Skib eller Baad, har godt af at overskride.

VI.

„Ja Du har Ret, det er en Mand for „Vildanden"! erklærede med Bestemthed Daniel Vibe den næste Dags Formiddag.

Vejret var blevet fint. De to Venner sad paa Kahytsruffet om Bord i Kutteren, der atter laa fortøjet ved Bolværket. En jævn, behagelig Brise havde netop for en halv Timestid siden afløst Blæsten og Regnen, som havde staaet hele Natten og Morgenstunden over. Brisen kom fra den modsatte Side af Fjorden, og

med Brisen kom, stikkende frem over Havnehovedet, den øverste Del af et nyt Smakfejl glidende.

„Haløj!" raabte Tommerup. „Der er han!"

„Er det ham?" spurgte Kutterens Ejer og tog den lille Sølvpibe frem, som han, blandt en Del andre for Lystfejladsen nødvendige Apparater, havde forskaffet sig, og hvormed han nu staaende oprejst paa Dækket sendte en meget orlogsmæssig Trille ud til Manden i Jollen.

Klavs Tommerup saa' paa ham og dernæst over paa Jollen, som kom ind i Havnen.

Den lille Mast hang endnu agterover og Sejlet stod daarligt, men Vinden var med, og Jollen gjorde Fart.

Søren sad ved Roret og kiggede op til Kutterens Dæk, som om denne Foreſtilling — ihvorvel ham personlig uvedkommende — dog var en affluttende Adspredelse paa Gaarsdagens og Nattens Ensformighed.

„Kom her langs Siden!" raabte Vibe.

Jollen gled roligt sin Kurs.

„Vi vil snakke med Dig!" raabte Tommerup.

„Naa, er det derfor han fløjter?" spurgte Søren og drejede Rorpinden.

Jollen kom langs Siden af Kutteren. Søren blev siddende.

„Du kunde maaske ha' Lyst til at bytte Fartøj, hvad?" spurgte Vibe gemytlig.

Den adspurgte maalte „Vildanden" med et Øjekast og sagde: „Hvormeget skal jeg gi' i Bytte?"

Tommerup lo. Vibe saa' noget usikker ud.

„Hr. Vibe spørger, om Du vil ha' Hyre om Bord hos ham!" sagde Tommerup.

Søren trak lidt paa det.

„Skal De sejle med Kul?" spurgte han.

„Hvad?" raabte Vibe.

„Jeg mener, skal vi til England?"

„Er Du gal?" udbrød Vibe og saa' helt forskrækket ud.

Søren saa' fra Vibe til Tommerup og tilbage igjen, og vedblev:

„Naa ja, det er ogsaa et beskidt Arbejde og Synd for den pæne Maling. Vi skal altsaa over efter Korn?"

„Men det er jo en Lystkutter, kan Du ikke forstaa . . . ." raabte Daniel Vibe.

„Godt!" sagde Søren ufortrøden. „Saa sparer vi Lade- og Losseſjov. Det bliver ellers morsomt nok at gjøre en Tur derover engang for bare Plaser!"

„Jamen vi skal slet ikke til England!" erklærede Vibe paa det bestemteste.

„Ikke det?" sagde Søren langsomt, idet han mønstrede den rummelige og i enhver Henseende vel udhalte Dæksbaad. „Jeg havde dog tænkt mig, at naar Hr. Tommerup . . .!"

„Det er mig, og ikke Tommerup, som ejer dette Fartøj," snærrede Vibe. „Og gjør nu ikke mere Vrøvl. Vil Du være fast Mand om Bord eller ej?

„Her er jeg!" sagde Søren Prip.

Imidlertid havde Tommerup trukket frem af sin Lomme — ikke en Sølvpibe, som der egentlig talt ikke var Brug for om Bord -- men sin gamle Tobakspibe, den korte „Snadde", som han med filosofisk Ro stoppede, tændte og røg af. Brisen legede med Røgen, og Klavs Tommerup tænkte paa — ja det er vanskeligt at gætte indadvendte Folks Tanker, men der er Formodning for, at Tommerup ønskede, at han havde sit Sæbesyderi kvit og frit. Saa vilde han sælge det, og saa vilde han være sin egen Mand om Bord i sit eget Fartøj.

VII.

De sejlede sammen, de tre. Naar Vejret var jævnt godt og Farvandet nogenlunde frit, saa havde Daniel Vibe Pladsen i Styrehullet. Tommerup sad eller laa da ved den luv Lønning agter, og lod, som om hans Tanker vare beskæftigede alle andre Steder end netop med Vildandens Skrog eller Rigning. Sørens Post var ovenpaa Ruffet eller nede i Forlugen. Kom der noget paa, saa gled Tommerups Haand ligesom af Vanvare ned imod Rorpinden, hvorefter Vibes Haand ligesaa uvilkaarligt toges væk, og Ejeren indskrænkede sig da til med høj Røst at gjentage den lavmælte Kommando, som hans Kammerat anbefalede. Naar Bygen var ovre eller en Grund passeret, saa skiftede atter Hænderne Plads efter den samme, stiltiende Overenskomst. Men blev Farvandet meget urent, Vinden meget skral, eller Bygen meget haardnakket, saa fulgte Klavs Tommerups Ben bagefter Haanden ned i Styrehullet, og Daniel Vibes slanke Figur kravlede op og søgte sig et midlertidigt Asyl i Kahytskappen. Søren passede sit; det andet kom ham ikke ved. Men naar der var taget et Reb eller to, og Rhederen lejlighedsvis endnu var ved Styret, saa satte Søren den haarde Hud paa sin højre Haands Pegefingerkno mellem sine Tænder og gjentog halvhøjt en Sætning, som han havde vænnet

sig til og fattet Kjærlighed for: „Vi har heldigvis godt Kram, — rigtig solidt Kram om Bord i hende!"

Saaledes sejlede man sammen, og saaledes havde enhver lidt efter lidt, ad naturlig Vej, fundet sig ind i den Rolle, der fortrinsvis passede for ham.

Det var en Dag i August — Daniel Vibes niogtyveaarige Fødselsdag. Han kunde nu herefter kalde sig trediveaarig, og paa dette Tidspunkt af sit Liv lagde han en ikke ringe Vægt paa Forøgelsen i Værdighedens Grader. At lade sig gratulere hjemme i Familiens Skjød og dernæst om Aftenen drikke Punsch i Klubben, det var ikke nok. Og en rigtig Svir med Middagsgilde og sligt anstod sig ikke — det modsatte sig idetmindste Familien bestemt — saa nær op imod den store Sorg. Den unge Vibe lod da „Vildanden" proviantere særlig godt for Dagen og indbød nogle af de yngre og midaldrende Honoratiores til en større Sejltour, som muligvis endog kunde udstrække sig til næste Dag. Om det var den mulige Udsigt hertil, eller hvad det var, det er for saa vidt det samme: Dhrr. gav ikke Møde. Daniel Vibe kunde undvære dem, og han skulde vise det. Man gjorde Sejl og stod ud af Havnen. Vejret var ret lovende, og Garveren og Apothekeren stod paa Broen og ærgrede sig i Grunden over, at de ikke var gaaet med. Men de havde først faaet Indbydelsen paa selve Havnen, og de vilde dog holde paa Honnøren og vise, at de ikke tog til Takke med kun at optage den ledige Plads, som havde været forbeholdt „visse" andre.

Af Sted gik man. Chefen var i hvide Benklæder, lyseblaa Flonels Skjorte med Pijækkert over, Kasket med Floret og Ankerknapperne. Det blonde Kindskjæg var voxet ganske „engelsk" ud. Han gjorde virkelig en stadselig Fødselsdagsfigur.

Om han sad til Rors? Naturligvis. Vinden var god og jævn frisk. Tommerup mente rigtignok, at Barometret derhjemme viste en faldende Tendens, men Daniel Vibe „spurgte ikke Barometret til Raads paa sin Fødselsdag!" Desuden, om man ogsaa fik en lille Bløde undervejs, hvad saa? —

Chefen var kjendelig oplivet af Frokosten i Hjemmet. Søren sad forude og saa' paa Horizonten og saa' op imod Skyerne og stak sin Kno i Munden. Det var nu hans Maade at give sit Besyv med i Laget paa. Og det kunde hverken mistrøste eller vildlede. Hvad Tommerup angaar, saa havde han hentet en Køjehynde op fra Kahytten og lavet sig en magelig Hvileplads agterude til Luvart, hvor han foreløbig placerede den ene Madkurv og strax gav sig i Færd med den, saasnart man var kommen klar af Tønden i Havneløbet. Thi Sæbesyderiet var nu rent gaaet istaa,

og det gamle Fugleskræmsel af en Pige, der, som den eneste tiloversblevne af den forrige Husstand, besørgede hans tarvelige Ungkarlefornødenheder, havde denne Morgen erklæret, at naar Herren ikke gav hende tilstrækkeligere Husholdningspenge om Ugen, saa vilde hun aldeles melde sig fra Tjenesten. Tommerup havde for denne Gang stillet hende tilfreds, men havde dog ladet Kaffen og Smørrebrødet staa temmelig urørt, og der var en Skygge over hans store, aabne Pande, da han med sin Kat under Armen gik ned paa Havnen for at gjøre klar til Affejling.

Den plettede Hankat havde Klavs Tommerup ikke kunnet nænne at lade blive ene hjemme. Den store, lave, gammeldags og — desværre — saa øde Bygning saa' i Dag kun altfor trist ud i Ejerens Øjne. Og han mente, at den ikke maatte tage sig bedre ud i Kattens.

Tommerups Familie var uddød der i Byen. Han havde faa Venner, ingen Fjender; og saa havde han sin Kat, og den hed „Jakob."

Og der laa han slængt paa Køjehynden, som var stoppet med Kork — fin, god Kork — og havde Jakob liggende over Knæerne; og Dyret misfede mod Solen, som blinkede lidt uregelmæssigt gjennem Skyerne, og snappede nu og da en lille Mundfuld, som Herren rakte den af en kold Kyllingevinge.

VIII.

Daniel Vibe var som sagt oprømt. Og hvorfor skulde han ikke være det? Han vilde rigtig ud til Søs idag, sagde han. Og Kursen blev sat ud igjennem Fjorden.

I Indløbet passerede man et andet Dæksfartøj der fra Byen. Det sejlede med Tørv. Tørv og Kartofler var en ikke usædvanlig Fragt til den lille Kjøbstad. Dæksbaaden havde svær Last, Tørvestablen hængte helt ud over Siderne, Fartøjet krydsede sig med Besvær op imod Strømmen.

Vibe spottede over denne Sejlads. „Det er s'gu ogsaa en Forretning!" sagde han.

Søren bemærkede sindig: „Den Mand har alligevel sit Udkomme derved med Kone og Børn!"

„Naa! er der ovenikøbet Kælling og Unger med paa Tørven?" lo Chefen.

„De æder allenfals ikke af Tørven!" sagde Søren. „Manden har endog noget til bedste, vil man sige."

Tommerup sagde intet, men hilste venligt derover til Manden, som svingede med Kabudsen.

„Du skulde se at faa Dig saadan en Skude, Tommerup!" sagde Vibe. „Saa kunde Du ogsaa være din egen Mand; for derhjemme . . ."

„Er det kun snavs!" fortsatte Tommerup og strøg Katten ned ad Ryggen. „En Tørveskude, som g a a r, er bedre end en Sæbe, som ikke skummer. Jeg vil kalde Dig for en stor Logiker, Daniel Vibe. Laan mig din Proptrækker!"

„Ja lad os drikke!" sagde Chefen.

Og de drak. Den første Flaske Sherry var snart tømt. Man begyndte paa den anden. Søren skyllede Munden med hver Slurk, inden han sank den. Han mente maaske, at den derved fik mere Smag. Vin kjendte han ikke synderligt til. Tommerup holdt efter Sædvane igjen, men Vibe stak paa Varerne, som man siger; og Søren gjorde Besked paa Chefens Opfordring.

Klapperne var passeret. „Vildanden" nejede sig ude i aaben Sø. Chefen havde sat Kaskjetten paa Sned; hans ellers saa blege Ansigt blussede; han saa' ligefrem forsoren ud, og han følte det selv og havde Glæde deraf. Tommerup sad og striglede sin Kat og kiggede af og til op imod Skyerne og henover Kutterens Sejl.

Søren bemærkede:

„Vi faar frisk Luft om lidt!"

„Hurra!" raabte Vibe, men tilføjede kort efter: „Skal vi rebe?"

Der blev rebet. Og i de Eftermiddagstimer, der nu paafulgte og hvori „Vildanden" holdt Søen, foregik der om Bord følgende:

Viben sad ved Styret, trods det at Vinden — som Søren forudsagde — kom friskere og friskere. Men Vinen gjorde sin Virkning gjældende. Chefen var køjter idag; han skulde vise, at han kunde sejle med sit Skib. Og han sejlede; og en ny Flaske blev trukket op, hvoraf ogsaa Søren tog sin Del og en ikke ringe.

Klavs Tommerup saa' lidt derpaa, saa forbød han Kutterens Matros at drikke mere.

„Aa, lad Du ham bare . . ." raabte Chefen. „Jeg er desuden Kaptajn ombord, og det er min Fødselsdag!"

Tommerup nikkede. Men da Fartøjet arbejdede meget i den krappe Sø og nu og da tog Vand over, saa puttede han sin Kat ind paa Brystet og knappede en Vesteknap over den, og saa satte han sig til Rette paa sin Korkhynde og saa' tilsyneladende ligefrem, men holdt i Virkeligheden Øje med enhver af Normandens Bevægelser.

Søren drak og morede sig som et Barn. Han var allerede gjennemblødt, men Vandet syntes at genere ham mindre end Jakob. Katten sad med Hovedet udenfor Vesten, men hvergang en Sø vaskede over og stænkede hen agter, trak Dyret Næsen til sig og nøs.

„Hold kun lidt højere, Daniel!" sagde Tommerup.

Søren stod oprejst med Hænderne paa Ryggen og holdt sig i det luv Stængestag. Ved Tommerups Ord gjorde han en Grimace, som egenlig faldt udenfor Subordinationen.

„Nej, i Dag skal vi sejle hende, — skal vi ikke, Søren?" raabte Chefen.

„Jovel!" lo Søren og viste ligesaa lidt denne Gang som tidligere Flasken fra sig, som Tommerup oven i Kjøbet selv maatte række ham.

Luften blev efterhaanden mere og mere diset. Solen stod rødlig bag Skyerne, og det blev tykt i Vindøjet.

„Jeg holder ikke af den Luft!" sagde Tommerup og saa' sig tilbage ind imod Landet, som sank mere og mere hen i blaalige Toner.

„Aa skidt!" raabte Vibe.

„Jamen vi skal tilbage!" svarede hans Kammerat. „Den vil allerede være haard at krydse op imod, og vi faar den friskere endnu inden Aften!"

„Er Du kanske bange?" raabte Chefen modig.

I det samme gled Fødderne fra Søren, og han satte sig lige ned paa sin Bag paa det dyngvaade Dæk.

Vibe blev bleg. Søren var oppe igjen inden et Sekund; men Tommerup saa' strengt paa ham, og Søren syntes at skamme sig.

Det store Barn havde ikke vurderet Fødselsdagssherry rigtigt. Den spritholdige Drik havde aabenbart været stærkere end Kutterens Matros.

Og saa kom det første Glimt og det første Skrald. Søen blev violet og graa med utallige hvide Prikker inde under Land, og en ejendommelig Susen hørtes.

Tommerup lettede sig i Vejret og hvilede paa Knærne. Han knappede endnu en Vesteknap, trods Jakobs synlige Modvilje, og derpaa lagde han Haanden paa Vibes Skulder.

„Op!" sagde han. „Vi har Bygen over os inden faa Minutter. Nu ingen Børnestreger!"

Vibe gjorde Modstand.

„Som Du vil!" sagde Tommerup og firede paa Storskødet.

„Søren! klar ved Faldene! Lad gaa Pikfald; men lad Kloen staa! Klar ved Fokkefald!

I dette Øjeblik puttede Kutteren hele Snuden under i en usædvanlig høj Sø, som Normanden ikke havde pareret. Søren holdt sig hængende fast ved Mastebaandene; Vandet styrtede skummende agter og fyldte Styrehullet.

Vibe slap Roret og fo'r op af sit Hul som en Prop af en Flaske. Skuden krængede voldsomt over, saaat Bugen af Storsejlet slæbte i Vandet. Vibe fik ikke Balancen, rutschede ned i Læ, og over Bord var han.

„Lad gaa Fok!" skreg Tommerup og stemmede med Foden Roret haardt ned i Borde. Derpaa drejede han sig lynsnart, snappede Køjehynden og kastede den agter over Bord, hvor Vibes Hoved viste sig paa Vandet.

Kutteren var skudt op i Vinden. „Er der ingen Line?" raabte Tommerup. „Kap Klyverfaldet! kap væk med Kniven, Mand! Saa! nu et Stik med Linen om Aaren her, og saa ud med den. Han holder ved Madrassen derude. Ret saa! Fir paa Linen! Nu har han fat. Slap han Madrassen? Ja, lad den gaa. All right! Hal ind. Der er han!"

Og Klavs Tommerup bøjede sit halve Legeme ud over Lønningen og halede sin Kammerat ind, som han derpaa uden Omstændigheder slængte ned i Kahytskappen.

Jakob, der var kommen i Klemme, mjauede ynkeligt; den blev sendt samme Vej bag efter Chefen.

„Nu hjælper det ikke at klynke!" bemærkede dens Herre.

Søren saa' helt angergiven ud:

„Jeg har fortjent en Lussing, Hr. Tommerup. Jeg tænkte ikke, at det Pøjt var saa stærkt!"

„Du kan faa din Lussing, naar vi kommer i Land!" svarede Styrmanden. „Nu skal vi se at komme der. Til Dæks med Sejlet! Ned med Kloen! Død og Helved, Mand; rap Dig! Der har vi Bygen! . . ."

Og han mumlede ved sig selv, idet „Vildanden" blev indhyllet i Tordenregnens og Skummets Fraade og laa krænget helt over paa Siden for den nøgne Rigning alene:

„Heldigt for ham dernede! Det slog akkurat til . . .!"

IX.

Der laa, lige indenfor Indløbet til Fjorden, paa den Holm, som fra gammel Tid kaldtes Karantaineholmen, en grundmuret, okkerfarvet Bygning med højt, teglhængt Tag og med Ruiner af Smaahuse og Haver rundt omkring. Bygningens Indre svarede til dens Ydre. En faldefærdig Soliditet, der havde beholdt Glansen af noget stort, noget regeringsagtigt ved sig fra den Tid, da Epidemier vare paa Mode og blev behandlet med respektabelt Hensyn af Autoriteterne. Vi have i Landet flere saadanne øde Udhavne, nedlagte „Fæstninger", hensmuldrende Depoter. Der er Stemning over dem, lige som over gamle Slotte og gamle Militaire.

Eftermiddagen var ved at gaa over — eller gaa under — i Aftenen. Og Aftenen havde fuldstændig en Høstaftens Karakter. Tversover Holmen, nede fra den lille Havn og op til den øverste Skansevold, strak sig en Række forpiskede Træer, med alle de tiloversblevne Grene strittende ud til den ene Side, ikke ulig kasserede Redekamme og Tandbørster. Stormen — det var en Storm nu — susede i disse gamle Veteraner, men der var ikke levnet meget at faa fat i. Det stride, gule Græs udenfor Bygningens Vinduer ruskedes hid og did, og Vindstødene buldrede mod de udhvælvede Ruder.

I den store Stue, med Resterne af et sammenbragt Møblement fra Napoleonstiden (og Kejseren selv ridende i Silhouet paa Spejlet) sad Inspektøren. Hvad han var Inspektør for, det lod sig vanskeligt sige. Hvis han havde inspiceret sig selv, saaledes som han sad der i den dybe Lænestol med blommet Betræk og Skyklapper paa Siderne, saa havde han befundet sig at være en respektabel Ruin, som den hele Holm; et „nedbrudt Ler", Levningerne af en kraftig Mand, skulderbred, men nu krummet af Gigten og med en fugtig Glans i Øjet, som maaske kunde henføres til Hjørneskabet, hvis Dør bag ham stod aaben og hvor man saa' nogle Karafler, hvis Korkpropper, omspundne med Uldgarn, erstattede de hedengangne af Glas.

Foran ham paa et lille Bord stod en dampende Blandingsdrik, hvoraf han nu og da med rystende Haand tog sig et Nip.

Længst borte fra Lænestolen, henne ved Vinduet i Gavlen sad en ung Pige med en Bog foran sig, som kunde ligne en Huspostil. Hun havde læst; nu syntes hun med Opmærksomhed at betragte Søen der ude.

Atter dukkede hun imidlertid ned i sin Læsning; men hun tvang sig øjensynlig dertil. Man kunde formode, at Bogen —

under disse Omgivelser — var blevet hende en af den Slags Nødvendigheder, som man underkaster sig, fordi meget omkring en er haabløst, fordi man, overladt til sig selv, paa en øde Holm, med en Fader, som ham derhenne i Lænestolen, ikke vèd, hvad man skal gøre med sin Ungdom og Sundhed og ikke vèd, hvor man skal gribe ind i Livets Gjerning med sine Ønsker og med sine Kræfter.

Jagttog man hendes Øjne, naar de fra Bogen gled hen til Lænestolen, da kunde man læse unge Aars altfor tidlige Sorg i dem, Udtryk af en træt Afmagt overfor en Skæbne, hvis Braad Vanen kunde sløve men ikke tilintetgjøre. Men naar hun med en lille Trækning tog Øjnene til sig og — som nu atter i dette Øjeblik — sendte dem ud igjennem Ruden til Verden udenfor, da blev Blikket videbegærligt. Og Videbegjærligheden fremviste Glimt af en Resoluthed, hvortil noget i Faderens Ruin og en hel Del mere i den daglige Omgang med Søen muligvis kunde indeholde Nøglen.

Enhver Ruin har sit Punkt, omkring hvilket de hensmuldrende Rester kan holde sig længe, og Søen har Styrke og Friskhed for hver Dag. Den opløser sig ikke, førend alt opløser sig. Og der er længe til den Dag.

Hendes Verden laa der udenfor. Den var lille eller stor, ligesom man tager det. I dette Øjeblik indeholdt hendes Verden og hendes Videbegjærlighed en Baad, et Dæksfartøj, som for svikket Storsejl og klosrebet Fok i Solnedgangens røde Skær krydsede op gjennem Indløbet til Fjorden mod Stormen og Strømmen, og som øjensynlig gjorde sit yderste for at klare Stenrevet, Nordreklapperne, i Læ af sig.

Pigen kjendte Lodsernes og de faa andre Dæksfartøjer der fra Kysten. Dette Fartøj vidste hun ikke at henføre til nogen Ejer. At Situationen var fuld af Alvor, det havde hun stedlig Kundskab nok til at vide. Hendes Opmærksomhed steg.

„Saa!" raabte hun i Angst.

„Hva' er der?" spurgtes der fra Lænestolen.

Hun overhørte Spørgsmaalet. Der syntes noget at være sprunget derude om Bord. Ligesom en Søfugl med ankudt Vinge drev Fartøjet sidelæns, og Brændingen over Revet var nær — altfor nær.

„Nej!" raabte hun. „Gudskelov!"

„Men hva' er der?" lød det atter fra Lænestolen.

„Aa, det er en Baad, som . . . den var lige ved . . . nu har den Kurs igen. Se selv!

„Ikke Spor af Baad!" stammede Inspektøren, hvis Vindue vendte i Vest, medens Gavlen laa i Øst.

„De kan ikke lægge op til Byen, Fa'r; det er umuligt. Jeg

tror . . . ja jeg tror," gjentog hun atter efter flere Minutters vedholdende Stirren „. . . at de kommer herover. De stakkels Mennesker, de maa være vaade!"

„Varmt Vand!" sagde Ruinen. „De maa have varmt Vand — og noget i!"

X.

Fra den lille Baadehavn paa Holmen bevægede tre Mænd sig op til den grundmurede Bygning. Den spinkleste i Midten blev støttet af de to stærkere paa Fløjene.

De lukkede Yderdøren op; der blev trampet lidt med en sjaskende Bilyd udenfor i den murstensbelagte Forstue, og saa bankede de paa og stod inde i den store Stue.

„Godaften — Undskyld!" sagde Klavs Tommerup.

„Med Forlov!" sagde Søren.

Daniel Vibe sagde intet. De ledte ham hen til den haarde, højryggede Sofa. Han lod sig falde ned paa den, stønnede og syntes at sejle endnu.

„Aa!" brød han derpaa ud. Og saa kastede han op.

Den unge Pige var bleven staaende uvis midt paa Gulvet. Nu løb hun ud af Døren og kom straks tilbage med et Vandfad, et rent Haandklæde og et Glas Vand.

„Deres Ven er syg. De har vel — De har nok været i Fare?"

Hun henvendte Ordet til Tommerup, der, drivvaad som han var, nikkede med nogen Forlegenhed over Situationen, og tumlede med Chefen som med et Barn.

Søren understøttede ham. Gulvet omkring de tre lignede snart en lille Sø.

„Var det ikke bedst . . .? Vi har en Seng staaende!" sagde Pigen.

Vibe, som var kommet sig lidt efter Anfaldet, rejste sig og slog ud med Armene.

„I Seng! Hvem taler om i Seng? Lad mig bare . . .!" og hans forvildede Blik søgte rundt omkring, indtil det standsede ved det lille Bord foran Lænestolen. Han slingrede tværs over Gulvet, snappede Glasset fra dets Plads og tømte det i ét Drag.

Ruinen i Lænestolen slog nogle store, bifaldende Øjne op og henvendte sig med sin brudte Stemme til Datteren.

„Jeg sagde Dig jo nok . . . varmt Vand . . . og Karaflen!“ Og Inspektøren gjorde en Albuebevægelse mod Skabet bagved.

Den unge Pige stod atter uvis. Hun vendte sit Øje med et Suk fra Faderen og syntes at spørge Tommerup til Raads.

„Ja lad De os kun faa noget varmt!“ sagde denne beroligende. „Og hvis De skulde have nogle tørre Klæder . . .?“

Han pegede først paa Vibe, saa paa sig selv og Søren; og han gjorde en Undskylning for Gulvets Tilstand.

Inspektørens Datter blussede, skjøndt der i og for sig ikke syntes at være nogen Grund til Rødmen i den Omstændighed, at tre af Vejret forslagne Fremmede, dyngvaade og medtagne af en haard Tur, gjæstede den affides liggende Holm. Hun vexlede nogle Ord med Lænestolen om det store Klædeskab paa Loftet, og saa forsvandt hun.

Der var nu de tre Mænd i Stuen — foruden Ruinen i Lænestolen.

Vibe sad igjen i Sofaen. Han var synlig angrebet endnu, synlig exalteret, synlig angst endnu, og meget bleg. Han var det levende Billed paa en svag Karakter, der er undsluppet en Fare og endnu lider under Virkningen af Søsyge. Han dirrede af Kulde i det drivvaade Tøj; Drikken havde hjulpet lidt — men ogsaa kun lidt. Foreløbig sad han og virrede med Hovedet ligesom visse Uglearter i Bur.

Tommerup betragtede Gjenstandene i Stuen, saa godt som Skumringen tillod det. Hans Opmærksomhed for enkelte Stykker syntes at tyde paa gammelt Bekjendtskab. Han forsøgte, men med et grumme utilfredsstillende Resultat, at knytte en Samtale med Lænestolen.

Ruinen gav kun Enstavelsesord eller meget umiddelbare Sætninger fra sig, og endte med den Forsikring, at „nu kom der snart noget varmt!“

„Aa ja!“ sagde Søren, som morede sig med at lade sine Fødder sjuppe i Skoene under sine Skridt langsad Guloplanken; „aa ja, det var i Grunden ikke af Vejen — om ellers Hr. Tommerup tillader?“

„Ja, nu har jeg intet at indvende!“ svarede Klavs Tommerup. „Hvad mener Du Vibe? Holla, saa tag Dig dog sammen!“

Men Sligt var udenfor Chefens foreløbige Viljesomraade. Han virrede med Hovedet, og der undslap ham kun Brudstykker af en Enetale, saasom: „Aldrig sejle mer' . . . Den fordømte Kutter!“ osv.

Saa gik Døren op, og Husets Datter kom med Lys.

„Nu kunde Herrerne gaa ind og klæde sig om".

Og Omklædningen gik for sig. Chefen lod sig hjælpe af og i Klæderne som et Barn. Paa Tommerups gjentagne Opfordringer om hellere at modtage den tilbudte Seng, svarede Ex-Chefen stedse med en Blanding af klynkende Gnavenhed og udfordrende Frisk-hed.

Nej, han skulde s'gu vise, at . . . etc.

Hvad han foreløbig viste ved det dækkede Aftensbord, hvor en stor Kande dampede mellem Æg, Pølse, Brød og Smør, det var, at han havde meget ringe Appetit, men en saa meget større Trang til at lade Kanden og Karaflen vederfares Retfærdighed. Til Lænestolens synlige Forbavselse blandede han sig et Glas og to Glas, og smed sig derpaa tilbage i Sofaen, idet han lyttede til den simple og kortfattede Fremstilling af Søturen, som Tommerup gav til bedste paa egne og Kammeraters Vegne.

Men Simpelhed i Gjengivelsen af noget saa storartet, som Dagens Gjenvordigheder, var ikke Daniel Vibes Sag. Oplivet af Blandingsdrikken kastede han sig, alt imedens han tillavede det tredje Glas, med Afbrydelser og illustrerende Tilføjelser ind i Talen, og da Tommerup som Følge heraf tav, fortsatte han alene.

Det var uhørte Nødsler, der var overstaaet. Og hvis han ikke selv havde havt det fordømte Uheld med at snuble i det kritiske Øjeblik og gaa over Bord — hvorved hans Færdighed i Svømning forøvrigt ret havde faaet Lejlighed til at udfolde sig — saa . . .

Søren kunde ikke dy sig. Han kom til at le med et halvt blødkogt Æg og en Skive Pølse i Munden. Chefen blev vred:

„Hvad griner Du Drønnert af?"

Tommerup lagde sig mæglende imellem. Den unge Pige, som sad noget borte fra Bordet, saa' ufravendt paa Klavs Tommerup. Fra Lænestolen hørtes afbrudte Bifalds- eller For-undringsudraab, som ingen syntes at lægge Mærke til.

Saa paakom der atter Chefen et Anfald af Svimmelhed. Hans Ansigt blev gulblegt, han rystede, og efterat han paany havde sat et Glas tilvis, traadte Taarerne frem i hans Øjne, og han erklærede Klavs Tommerup for sin bedste Ven og sin Redningsmand!

Søren nikkede. Tommerup bad den unge Pige om at tage af Bordet.

Chefen vilde ikke i Seng, ikke paa nogen Maade. Han vilde drikke med sin Ven og Redningsmand; han vilde klinke med Læne-stolen; nu skulde de have det gemytligt!

„Nuvel da!" lo Tommerup. „Saa lad os have det gemytligt!" Og han smilede til den unge Pige, som om han vilde sige: „Vi faar lade ham løbe Linen ud".

„Det var Ret!" raabte Vibe. „Du kan da endelig tø op. Og nu skal vi synge!"

Og han sang.

Daniel var, uden egenlig at være musikalsk, en Ynder af Sang. Særlig laa den saakaldte Pavillon-Genre for ham. Unge Pengematadorer i smaa Kjøbstæder (ogsaa i større) pleje ikke sjældent at dyrke denne Gren af Musiken. Der hører ikke særlige Forstudier dertil, andre end de, som kunne gjøres med en beredvillig Støvlehæl i Gulvet og en beredvillig Portemonnaie til Ansporing for de skjønne, der, ligesom Nattergalene, helst lade sig høre efter Solens Nedgang.

Daniel Vibe sang. Tommerup rynkede Øjenbrynene let og skottede til den unge Pige. Hun lyttede i Begyndelsen efter med et halvt Smil ad den løjerlige Fistelstemme, der blot kunde forekomme hende komisk. Ordene kunde hun vanskeligt opfange. Men pludselig satte hun Læberne sammen og gjorde en Bevægelse paa Stolen.

„Nu skal Du tie stille!" sagde Tommmerup.

„Hva'fornoget?" raabte Vibe og slog en halv dum, halv letfærdig Latter op. „Maa vi nu være her!"

Den unge Kjøbstadsmatador hørte aabenbart ikke til de finere Naturer. Maaske var han sig ikke engang selv Sangens Sjofelhed bevidst. Først ved et fornyet Blik fra Vennen syntes han at give Agt paa den unge Piges Tilstedeværelse.

„Naa . . . ja . . . Jomfruen! Jeg trode s'gu forresten . . . Ha ha, lille Jomfru, De skal ikke blive bange. Da Deres gamle endnu kom paa Skydebakken, saa førte han mig an . . . De kan tro . . .!"

Klavs Tommerup rettede nogle Ord til ham.

„Godt! som Du vil. Du er min Redningsmand, er Du, og en Knop er Du. Kom her, lad os klinke. Og Jomfruen med. De skal bare ikke bryde dem om noget, men ser De, naar man har været saa nær ved det, som jeg har i Dag, og man har ligget og svømmet i Kahyten bagefter . . . Hu ha; Tommerup, Du er min Ven. Og nu skal Du Pinedød synge, naar jeg ikke maa!"

Tommerup søgte at tysse ad ham. Der hjalp intet. Tommerup maatte synge. Med sin sindige Mine og sit lille, lune Smil, støtte han sit Glas mod Vennens og sagde:

„Det er din Fødselsdag i Dag, og Du skal have Lov til at le ad mine gamle Viser!"

Og han blinkede hen til Søren, som om han ogsaa til denne, sin Forbundsfælle, vilde sige, hvad han havde sagt den unge Pige: „Lad os lade Barnet have sin Vilje i Dag!"

Og saa sang han:

Jeg har det godt med hvad jeg har;
en Kjende mere kunde vel ej skade:
men skal jeg, for jeg selv er bar,
min Næste med de fyldte Lommer hade?
Nej, hver Mand sit,
jeg har nu mit,
Det'kan Alverden ikke tage fra mig.

Den frie Luft, den Blæst saa sund,
den Sol, som paa den mindste Stakkel skinner;
paa dygtigt Arbejd dygtigt Blund,
god Appetit og friske røde Kinder:
Byd hvad I vil,
jeg slaar ej til,
om I for Penge sligt vil tage fra mig.

Jeg har ej stensat Hus og Hjem,
saa havde ej Vorherre selv paa Jorden;
men Foden finder videst frem
foruden Klods; den Sag er i sin Orden.
Der hvor jeg gaar,
de andre staar;
og Vejen den kan ingen tage fra mig.

Og faar jeg saa paa Rejsen Bud
fra en, som gaar og venter mig derhjemme,
saa slaar jeg til, ja Herregud,
man kan ej altid selv sin Fart bestemme.
Saa blir' vi to,
og I kan tro,
den ene skal ej nogen tage fra mig.

Saaledes sang han. Og efter at Vibe havde leitet sit Hjærte ved at erklære, at det var altfor sentimentalt for „vorne Mennesker," udbad Søren sig Tilladelse til at sige noget, hvorefter han holdt en lille Tale til Hr. Tommerups Berømmelse i Kutteren

i Dag, og endte med at lykønske Chefen til at der havde været en ved Styret, „som baade kunde passe paa sig selv og paa Skuden og paa de andre!"

Atter indfandt Blegheden sig hos Vibe. Og da han havde slugt Stikpillen og tillige faaet Bugt med det opstigende Minde om Søens Rædsler, fæstede han sit Blik paa Søren og erklærede i en hul Tone, „at det var „Vildandens" Skyld altsammen". Det var den usleste Kutter, han havde set, og det var en Skam, at hans gamle Ven og Kammerat Tommerup nogen Sinde havde prakket ham den paa!"

Tommerup smaalo. Men Søren tog Sagen alvorlig:

„De kan stryge mig paa Listen med det samme, Hr. Vibe!" sagde han; „og de kan kalde mig en raa Matros, der ligger hjemme og bestiller ingen Ting — det maa De gjerne. Det er ikke det værste, skal jeg sige Dem. For min Fa'r og min Bedstefa'r, de bestilte heller ikke andet, da de var i min Alder, end at ligge og sejle og skyde og fiske; og endda er den ene gaaet som ærlig Mand i sin Grav, og den anden gaar vel ligedan, og jeg selv med, uden at snyde en Mo'rs Sjæl for hans Penge, og uden at være Bavian for alle liderlige Tøser. Men naar De kommer med Klager over Hr. Tommerup, saa vil jeg sige Dem, at De kan gaa hjem og lægge Dem. Og det skulde De have gjort for længe siden"!

„Men Søren dog!" sagde Klavs Tommerup.

„Aa, lad Du bare ham!" raabte Vibe, som først var bleven blussende rød og dernæst bleg igjen, og endelig — ja saaledes gaar det svage Karakterer ovenpaa store Kriser — gav sig til at græde.

Han satte sig, overvældet af Sindsbevægelse og Rompunsch, ned i Sofaen og lod Taarerne frit Løb Søren stod betuttet, Tommerup lagde sin Haand paa Vennens Skulder.

Vibe saa' op igjen og sagde klynkende:

„Jeg sætter aldrig min Fod i Kutteren mere; aldrig!"

„Da maa vi dog se at komme hjem herfra engang!" bemærkede Søren.

„Jeg slaar Hul i den og sænker den, saasnart vi kommer hjem!" rettede Vibe sig.

„De skulde hellere sælge den," foreslog den ufortrødne Søren.

„Aldrig!" var Svaret.

„Ja saa skulde De s'gu skjænke Hr. Tommerup den; for han har fortjent den i Dag — og lidt til!"

Vibe svarede ikke strax. Men endelig rejste han sig og slog ud med Haanden, saaledes som han havde set de rejsende

Skuespillere gjøre det, og saaledes som han plejede, naar han holdt Taler i Klubben.

„Tommerup, min Ven, min Redningsmand! Jeg skylder Dig mit Liv i Dag to Gange! Først, fordi Du fiskede mig op, og saa fordi Du sejlede os hertil. Jeg giver Dig „Vildanden"!"

Tommerup søgte at gjøre sig fri for Vennens Omfavnelse.

„Du har glemt det i Morgen, Daniel!" smaalo han.

„Hvad? Du tror jeg er fuld? Ja sig det kun! Men jeg skal vise Dig . . . aa hør, lille Jomfru, vil De give mig Papir, Pen og Blæk . . . Nej, det er mit Alvor . . . Tak skal De ha' . . . Jeg skal kysse Dem for det siden! Nu skriver den gamle derhenne under som Vidne . . . naa, han kan ikke mere! — Ja ja, saa skriver Søren og De selv, Jomfru. Og saa er Gavebrevet in optimam forma, som vi Jurister plejer at sige. Og forresten kan Tommerup faa det registreret i Morgen paa Kontoret! . . .

Paa Papiret kom til at staa:

„Herved skjænker jeg, af egen fri Vilje og uden Tvang, Kutteren „Vildanden" med staaende og løbende Gods, Inventarium etc. til min Ven Klavs Tommerup, som Erkjendtlighed, fordi han i Dag har frelst mit Liv".

Dato. Underskrifter.

XI.

„Puh, det var det!" sagde Klavs Tommerup en Timestid senere, da han kom tilbage i den store Stue fra det Værelse, hvori han havde bragt sin højfindede Ven til Sengs og foreløbig givet ham under Sørens Varetægt.

Det er sørgeligt at maatte sige det, men den unge Kjøbstadsmatador og tidligere Ejer af Kutteren „Vildanden" var bleven bragt til Sengs i en meget beruset Tilstand. De Kys, som han, kort efter Fuldbyrdelsen af sin ædle Daad, med paatrængende Iver tilbød den unge Pige, var først og fremmest bleven tilbagevist med en Modbydelighed, der i Grunden ikke var smigrende for den unge Løves personlige Meninger om sig selv; og dernæst havde de foranlediget en skarp Tilrettevisning fra den ellers saa sindige Tommerups Side. Saa skulde der gøres Afbigt og drikkes Forlig — og saa var Daniel Vibe „færdig".

Tommerup stod atter i Stuen. Inspektørens Datter spurgte ikke om Vennens Skæbne. Hun var optaget — alvorlig, sørgmodig, bittert optaget af en andens Befindende.

Tommerup saa' til Læneſtolen. Han kunde ikke ſkjule for ſig ſelv, at Inſpektøren ogſaa var „færdig" — og dertil i en ynkeligere, mere hjælpeløs Forfatning end den unge Fuſentaſt.

De ſtod begge foran Læneſtolen, hvorfra nogle glasagtige, ſtive Øjne ſtirrede op paa dem. Den unge Pige bøjede Hovedet. Den unge Mand berørte hendes Arm og ſpurgte hende ſagte, med en vis inderlig Ærbødighed i den lidt ru Stemme: „Maa jeg hjælpe her?"

Hun vendte ſig fra ham, for at ſkjule ſin Skam — den Skam, ſom en Fader paaførte ſin Datter.

Tommerup ſamlede Byrden op fra Læneſtolen og ſagde til Pigen: „Vil De lyſe mig iforvejen!"

Hun tog Lyſet og gik foran ind i Faderens Sovekammer. Her hjalp de to hinanden — uden at der blev vexlet andet end de nødvendigſte Ord — med at klæde „Byrden" af og at faa lagt Inſpektøren til Engs.

Saa ſad de to igjen i den ſtore Stue med Lyſet paa Bordet. Tommerup ſkjænkede ſig et ſtort Glas koldt Vand og tømte det haſtigt.

„Men De maa være træt!" ſagde hun. „Vil De ikke . . .?"

Han tog hendes Haand og forſøgte paa at faa det gamle Smil frem. Det lykkedes til Dels.

„Skal vi paſſiare lidt ſammen?" ſpurgte han.

Hun tog ſin Haand lempeligt tilbage, lagde den hos den anden i Skjødet og ſyntes at vente. Da han ikke ret kunde komme i Gang, hjalp hun ham:

„Det er længe ſiden De har beſøgt os. Hvorfor er det ſaa længe ſiden?"

Klavs Tommerup ſtod op fra ſin Stol, gik lidt frem og tilbage, og ſagde endelig, idet han nærmede ſig:

„Maa jeg ikke tage Deres Haand . . . ſaaledes . . . og tilgiv mig . . ., men det har været en forſtyrret Dag i Dag . . . og . . . ja ſer De: Naar jeg nu holder Dem i Haanden, ſaa kan jeg nok faa lagt til Rette, hvad jeg ſkal forklare Dem. Véd De ikke . . . nej naturligvis . . . men jeg ſkal ſige Dem, det er ſtedſe gaaet tilbage for mig fra den Gang, da jeg var her ſidſt. Og. . . . jeg vilde ikke komme her igjen, uden for at bede om den Haand, ſom jeg nu holder . . . Det er ikke min Skyld idag!" ſkyndte han ſig at tilføje.

Hun vilde gjøre ſin Haand fri; men Klavs Tommerup holdt i Reglen faſt om, hvad han holdt paa. Hun lod den blive; og hun ſaa' paa ham:

„Kunde De ikke have tænkt Dem, at det maaske gik daarligere her?"

Han følte Bebrejdelsen. De sørgmodige Øjne indeholdt jo ligefrem en Anklage mod ham for Selviskhed. De bedre iblandt Mændene blive i et saadant Øjeblik røde i Hovedet og mumle. Det gjorde Klavs Tommerup. Han tog dernæst sin anden Haand og lagde over hendes, og han trykkede hendes i begge sine, og han mumlede:

„Stakkels Pige, Stakkels Barn. Jeg er en Æsel!"

Saa slog hun Øjnene ned, og han følte, at der faldt hede Taarer paa hans Hænder.

Dér stod han og dér sad hun, og han bøjede sig dybere og dybere ned over hende. Vindstødene buldrede mod Ruderne, Flammen i Lyset viftede. Storm var det udenfor, og Tommerup kunde under sine Hænder føle, at det var Storm indenfor i det stakkels Pigehjærte. Hans eget blev ikke roligere derved . . .

Hvad der nu vilde være sket? Ja, hvad pleier der at ske i slige Tilfælde? Vi vide det alle, og dog ønske vi bestandig at faa det samme at høre i ethvert nyt Tilfælde. Men i dette Tilfælde lød derudenfor igjennem Vindens Buldren med et en lydelig Mjauen.

Tommerup spidsede Øren.

Samme Mjauen, blot mere ynkelig gjennemtrængende.

Tommerup sprang — til ikke liden Overraskelse for den unge Pige — hen til Vinduet, rev det op og kaldte:

„Jakob!"

En Kat sprang op i Vindueskarmen, derfra ned paa Gulvet og derfra op paa Sofaen.

Tommerup tog den leende under Armen og viste den frem for den unge Pige. Hun var bleven lidt underlig til Mode ved denne Afbrydelse; nu smilede hun ogsaa.

„Det har sandelig været en forstyrret Dag!" sagde han. „Min bedste Ven har jeg glemt om Bord. Gud véd, hvorledes den har kunnet klare sig fra at drukne i alt det Vand, vi fik ned i Kahytten!" —

Han lod sine Hænder glide kjærtegnende henad Dyrets Ryg; derpaa slap han Dyret fra sig og sagde alvorligere, idet han traadte helt hen til den unge Pige, der havde rejst sig.

„Jeg talte om „min bedste Ven". Dér kan man dog se, hvilket Menneske jeg er, at jeg har kunnet binde mig udelukkende til saadan et lille Kreatur. Men Jakob har gjort mig en Tjeneste i dette Øjeblik. Jeg var lige ved at blive ganske klejnmodig. Og det har jeg ikke Lov til. For, hvor daarligt jeg har det, saa er der en, som har det langt værre; og . . . ræk mig nu

begge Deres Hænder . . . nej Dine Hænder, ikkesandt? Og lov mig saa at Du vil staa Last og Brast . . . nej, nu maa Du ikke græde . . . kom saa heller!"

Og han aabnede sine Arme. Og den unge Pige kastede sig derind og lagde begge Hænder om hans Nakke og hulkede: „Jeg vil, jeg vil! Stol kun paa mig!" . . .

Og da Klavs Tommerup noget senf — Lysef var næsten brændt ned i Stagen — traadte ind i Baadsmandsskabets fælles Soveværelse, saa kunde han ikke bare sig for at purre Søren ud og meddele ham den store Nyhed.

„Naa!" sagde Søren og slog sig paa sine blottede Knær. Det er nok Dem, der holder Geburtsdag i Dag. De faar allenfals Foræringer nok!"

„Ja!" sagde Tommerup straalende. Og derpaa hævede han Lysestumpen og lod dens Skjær falde over Daniel Vibes Ansigt, og bemærkede filosofisk:

„Han snorker den godt ud. I Grunden er det hæsligt at se et drukkent Mandfolk. Tænk nu, om han var vores Bro'r, Søren! eller om vi havde en Fa'r, som . . .!"

„Han er et Asen!" sagde Søren og gned sine Øjne. „Men han har en god Forretning derhjemme!"

„Det har han!" sagde Tommerup og pustede Lysef ud.

XII.

Og hvad saa videre? — Intet videre andet, end at alt gik sin naturlige Gang, saaledes som det maatte gaa. Maaske er der, som man siger, Stof til en Roman deri. I saa Fald: vær saa god! her er Stoffet, de simple Kjendsgjerninger.

Anden Dagen efter denne Aften gik Klavs Tommerup op til sin Ven, den unge Vibe, der sad i den yderste Kontorstue, medens Husets Støtte, den gamle exam. juris, arbejdede inde ved Siden af.

Daniel Vibes Holdning og Hilsen var maaske ikke ganske uden Forlegenhed.

Tommerup tog op af en forslidt Brevtaske en Seddel, et halvt Ark Papir, som han præsenterede Vennen.

Vibe rødmede.

„Jeg vilde blot fly Dig dette Papir tilbage," sagde Tommerup rolig, „saafremt Du, hvad jeg formoder, handlede i Overilelse ved at skrive, hvad Du skrev!" — Og Tommerup læste Seddelen højt. „Nej vist ikke!" sagde Vibe og saa lidt uroligt ind til

Stuen ved Siden af. „Du har frit Lov til at benytte — det vil sige — Du kan betragte Kutteren aldeles som din Ejendom!"

Her rødmede den unge Vibe endnu stærkere.

Tommerup saa' paa ham.

„Du kan nok tænke Dig, Daniel, at jeg ikke vil presse Dig for et Løfte, om jeg end elsker at sejle med den Baad over alt i . . . nej ikke over alt i Verden — men dog over Maade højt. Jeg vil blot vide, hvorledes vi staar sammen; thi igaar undgik Du mig hele Eftermiddagen, efterat vi var kommen i Havnen. Enten sejler vi som hidtil, og jeg har som hidtil Lov at bruge Baaden naar jeg vil, medens Du er dens Rheder og Chef — eller „Vildanden" er m i n, ærligt fortjent og ærligt skjænket, og Du har da Lov til at bruge den, ligesaa meget Du vil og presse den lige saa galt Du vil . . ."

„Vorherre bevares!" udbrød Vibe.

„Godt!" sagde Tommerup med sit gamle Smil. „Baaden er da virkelig m i n?"

„Ja den er. Fanden gale mig!" sagde Vibe.

„Tak!" sagde Tommerup og knugede den unge Principals Haand. „Men i saa Fald bliver Du heller ikke vred, naar jeg beder Dig bytte mig denne Papirslap med et „rigtigt" Dokument derinde fra den gamle Ræv. For d e t t e er jo hverken hugget eller stukket — efter hvad jeg kan forstaa. Og — Ærlighed i Kameratskab, ikke sandt?

„Kom med Papiret!" sagde Vibe. Du skal faa et Skjøde paa Fartøjet endnu i Aften i Klubben!"

De vexlede Haandtryk. Tommerups var det gamle, Vibes var maaske af lidt nyere Dato. Men hvad siger forresten et Haandtryk?

Samme Aften fik Tommerup et lovformeligt Dokument i Klubben. Den nye Ejer af „Vildanden" vilde give Punsch, men den forrige Ejer undskyldte sig med Hovedpine.

Siden sejlede Tommerup med Søren ofte over til Karantaineholmen. Klubben blev derved forsømt. Man kan jo heller ikke passe alle Bestillinger. En Aften — det var usædvanlig daarligt Vejr med Høststorm og Høstregn — kom Tommerup i Klubben. Han lagde i Begyndelsen ikke Mærke til noget usædvanligt — mindst af alt til, at man ligesom skyede ham. Men Apothekeren, der var Ven med alle og tillige Avis for alle, tog sin „Ven" Tommerup til Side og betroede ham under en Del Omsvøb, at Daniel Vibe adskillige Gange havde givet en Historie tilbedste om, hvorledes Tommerup havde drukket ham fuld ovre paa

Holmen i Ledtog med „den fordrukne Inspektør og hans Tøs af en Datter“ og derpaa narret Kutteren fra ham.

Tommerup strøg Regnen af sine Frakkeærmer, saa' i Veiret, spurgte Apothekeren paa Æresord om det var sandt, hvad han berettede, og gik derpaa lige ind i det Allerhelligste, hvor Vibe sad og spillede højt og drak meget stærk Rompunsch iblandt Honoratiores.

Tommerup stod lige foran Vibe, førend denne bemærkede hans Nærværelse. Vibe blev bleg.

„Hør, Daniel Vibe,“ sagde Tommerup, „man paadutter Dig en gemen Streg. Jeg har efter ringe Lejlighed vist ærligt Kameratskab overfor Dig. Vil Du her for alle erklære, at Apothekeren farer med løs Tale, naar han beretter, at Du i min Fraværelse har sagt saadan og saadan om mig?“

Der var Dødsstilhed i det Allerhelligste og de nærmeste Stuer.

Vibe slap Kortene og rækkede med lidt rystende Haand ud efter sit Glas:

„Skal det — skal det maaske være et Overfald?“ tvang han sig til at spørge, idet han saa sig om efter Assistance for mulige Tilfældes Skyld.

En af de Medspillende, som havde været en Ven af den gamle Tommerup, tog Ordet:

„Vibe har her for os fortalt, at Tommerup har baaret sig saaledes ad!“

„Godt!“ sagde Tommerup og knappede en Knap i sin Frakke. „Jeg opfordrer da min tidligere Ven og Kamerat Daniel Vibe til her paa Stedet at erklære, at han har faret med Løgn og Bagvaskelse imod mig!“

Vibe dukkede Hovedet uden at svare.

„De ser, mine Herrer,“ sagde Tommerup med en ganske liden Dirren i sin Stemme, „at Hr. Vibe er stødet i Knibe. Hvad mig angaar, da har jeg Tid at vente — det har jeg bestandig havt. Paa en Æresoprejsning kan man imidlertid ikke vente altfor længe. Jeg afventer en skriftlig Æreserklæring fra min tidligere Ven til i Morgen Middag. Jeg skal da ikke yderligere besvære ham, men blot oplæse Erklæringen her i Morgen Aften. Skulde den udeblive, da erklærer jeg Daniel Vibe for en gemen Ærestjænder og opfordrer Dem, mine Herrer, til at vise ham ud af Deres Selskab. Thi han passer ikke blandt respektable Folk!“

Dermed gik Tommerup.

Den næste Formiddag kom en Erklæring til Tommerup. Den var affattet i de knappest mulige Udtryk og gik Grænsen mellem en Undskyldning og en Ikke-Undskyldning saa nær, at

Modtageren bed sig i Læben og mumlede: „Den gamle, durkdrevne Ræv!“

Ikke desto mindre gik han i Klubben, læste Brevet op (Vibe havde Forfald) og henvendte derpaa følgende Tale til de forsamlede:

„Det er en Undskyldning, som jeg egentlig kun lige knap og nap kan være tjent med. Ikke desto mindre, den er mig formaliter nok, og jeg ønsker ikke at drive denne Sag videre. Hr. Vibe har for stærk Assistance derhjemme paa sit Kontor; han er desuden Matador her i Byen, og jeg er — ingen Ting. Dette er allerede nok, og jeg er forberedt paa, hvad det vil koste mig. Jeg skilles fra Dem, mine Herrer, i Overbevisningen om at jeg, hvor ringe jeg endogsaa er, har bevaret et uplettet Rygte her i Byen. Dette er mig nok. Jeg vil nødig ved min Forbliven i Klubben give Anledning til Misstemning. Min Nærværelse her vil altid holde en borte, og De kan bedre undvære mig end ham. Tak for de Tider, vi have tilbragt sammen, og Levvel!“ —

En Maanedstid efter var Sæbesyderiet solgt, men Tommerup havde ikke solgt det selv. Det havde en anden været saa venlig at besørge for ham. De spredte Fordringer vare blevne samlede paa én Haand, og denne Haand havde sat Klavs Tommerup ud paa Gaden med sit aller nødtørftigste Tilbehør, derunder indbefattet Jakob.

Alt var bleven solgt, hvad der i mange Generationer havde tilhørt Familien Tommerup; men derved var ogsaa alt akkurat bleven dækket. Kutteren „Vildanden“ forblev i Klavs Tommerups Besiddelse, og han beboede den foreløbig. Man var i Byen saa taktfuld ikke at gaa ned og se til ham.

Dagen efter at han var flyttet ind i sin ny Lejlighed, spaserede den gamle Prip ud paa Broen. Tommerup stak netop Hovedet op af Kahytskappen. Den gamle standsede og tog sin Pibe ud af Munden:

„Hør, Hr. Tommerup, Søren siger, at der er Plads til Dem derhjemme i Skuret!“

„Hvad behager?“

„Vi har sat de to Værelser — ja de er jo rigtignok smaa — i Stand til Dem. De vende ud i Vest; saa kan De se ud over Fjorden. Og saa deler vi Køkkenet. Saa kan De gifte Dem!“

Dermed blev Piben sat paa dens Plads, og den gamle drev af.

Tommerup saa' efter ham.

Lidt efter kom Søren.

„Er I gale?“ raabte Tommerup.

„Ikke det jeg véd af!“ sagde Søren. „De kan da ikke leve med Kone om Bord i Dæksbaaden. Allenfals da ikke med Børn!“

„Hvem siger at jeg vil gifte mig?“ spurgte Tommerup efter en lille mistrøstig Betænkning.

Søren spilede Øjnene op.

„Naar man har Kjæreſt' — og saadan en Kjæreſt' — saa gifter man sig da. Med mindre man . . . naa ja, men hvorfor ikke lade Præsten arrangere det? Saa gaar det glattere!“

Tommerup kunde ikke tilbageholde et Smil:

„Jeg mener, Søren, hvad vi skal leve af?"

„Naturligvis sejle med Tørv og Kartofler! De tager vel mig med om Bord som Matros?" . . .

Klavs Tommerup sprang op og i Land og trykkede Sørens Haand.

„Tørvene; dem havde jeg glemt!" raabte Tommerup.

„Ja og Kartofler!" tilføjede den nøjagtige Søren.

Og Firmaet Klavs Tommerup og Søren Prip sejlede virkelig med ovennævnte Fragt. Og det viste sig efterhaanden, at „Vildanden" kunde føde sin Mand — og Kone og Børn med. Tørvene steg stadig i Pris, og Kjærligheden derhjemme blev den samme. Men om Hr. Tommerup, efterat Skuret var revet ned og et Hus bygget paa dets Sted og efter at „Vildanden" havde faaet en Welling i Form af en mindre Dæksbaad, og efterat begge tilsidst havde veget Pladsen for en stor Jagt — om Skipper Tommerup til den Tid meldte sig ind i Klubben igjen, derom melder Historien intet.

Holger Drachmann.

Tankesprog.

1. Et Menneske er aldrig skjønnere, end naar det beder om Tilgivelse eller selv tilgiver.

(Jean Paul.)

2. Naar Nogen vedbliver at være beskeden — ikke ved Roes, men ved Dadel, saa er han det.

(Jean Paul.)

3. De Dummeste pynte sig mest; derfor ere de dummeste Dyr, Insekterne, de mest brogede.

(Jean Paul.)

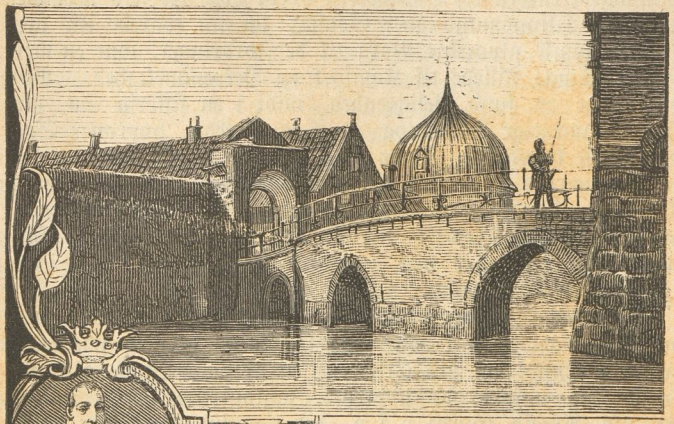

FREDERIKSBORG

Under Kristian den fjerde.

Af Carl Andersen.

I Midten af det 16de Aarhundrede laa $4^1/_2$ Mil nordvest for Kjøbenhavn den lille Borg Hillerødsholm. Den var, som de fleste ældre Adelsborge, oprindelig nærmest opført med det Hensyn for Øje, at skulle tjene til Værn og Værge, og i farefulde Tider at kunne gjøres saa utilgængelig som mulig. Den laa derfor paa en af de tre Holme i Søen syd for en lille Landsby, der hed Hildesruth eller Hyllerød. Denne Landsby havde givet Navn til Borgen, som nu ejedes af Herluf Trolle, der var kommen i Besiddelse af den og Græsiegaard med underliggende Gods i Aaret 1544 ved Arv efter sin Svigerfader Rigshofmester Mogens Gjøe til Klaus-

holm og Krenkerup. Borgherren boede dog ikke selv her, men kun hans Tilsynsmand over Godset; thi nu svarede ikke længer den gamle alvorlige Borg til de Fordringer, som en mere forfinet Smag stillede til Komfort og Bekvemmelighed. Men den havde en sund Beliggenhed, midt i en fiskerig Sø, omgiven af mægtige Skove og en skjøn Omegn, hvorover Sagnets Poesi kastede sin Glans; og da nu hertil kom, at den laa saa nærved Hovedstaden, at Stedet særlig kunde egne sig til en kongelig Residens, var det intet Under, at den femogtyveaarige Kong Frederik den Anden, der Nytaarsdag 1559 havde fulgt sin Fader paa Tronen, meget snart kastede sine Øjne paa Hillerødsholm.

Den unge Konge holdt af at kjøbslaa og mageskifte med sine Adelsmænd, og i dette Tilfælde havde han en yderligere Grund i Ønsket om ved Erhvervelsen af disse Skove at kunne afrunde og udfylde de udbredte Jagtdistrikter ved Sundet, Esromsø, Arresø, Gurre o. s. v., der i umindelige Tider havde hørt under Kronen; thi han var en kjæk Idrætsmand, der holdt af Jagten:

„Hand holt Collatz met Adelen sin
Oc giorde den lystig oc glader:
Hand drack met dennem den sødiste Vin
Som Landzens Herre oc Fader;
. . . . . .
Hand brugte met dem stor tidsfordriff,
I Jacten oc andre stede;
O megen morskaff det ædele Liff
Der haffde oc Hiertens glæde." . . .

og saasom han, som her synges i hans Eftermæle, stod paa en god Fod med sine Herremænd, saa fik han Ønsket opfyldt. Allerede den 1ste Juli 1560 mageskiftede han med Herluf Trolle, som fik Skovkloster — det nuværende Herlufsholm — i Bytte. Dette Mageskifte har et Minde, der har bevaret sig til den Dag i Dag, i en Indskrift i en Sten over en Port i en af Frederiksborgs Slotsgaarde:

„Friderick then anden goed och from
hans naade giorde thette bytthe
Att hyllersholm under kronen kom
oc herlof til Skougkloster flitthe.
M. D. lx."

Frederik den Anden elskede at bygge, og bygge godt og skjønt, hvorom da blandt andet Kronborg kan tale med. Han lod derfor meget snart den gamle Borg nedrive. Af dens Rester og af Bygningsemner, hentet fra Dronningholm ved Arresø, fra Gurre og Ebelholt Kloster, blev der opført en stor Herreborg. Medens den gamle Borg kun laa paa den ene af Holmene, maatte de nu alle tre give Grund til den nye. Af et Tapet, der findes i Museet for de nordiske Oldsager, kan man slutte sig til, at der paa den største Holm har været en mægtig Hovedbygning med Taarne og Spir, som ved en af stensatte Buer baaren Bro stod i Forbindelse med Bygninger paa de andre Holme — Beliggenheden har altsaa været den samme som den senere Borgs. Forøvrigt veed man ikke Meget om dens Indretning, da der af det Hele ikke er blevet andet tilbage end de to lavstammede runde Taarne paa den forreste Holm, paa hvilke læses Aarstallet 1562 og Kongens tyske Valgsprog: „Meine Hoffnung zu Gott allein." Af det anførte Aarstal er det indlysende, med hvilken Iver man har taget fat, ja Traditionen melder endogsaa, at Kongen selv en Tid tog Ophold i det vestre af de nævnte Taarne, for ved sin Nærværelse at holde Arbejderne i Aande.

Men er der saaledes af den egentlige Slotsbygning ikke levnet os noget, der kunde give os et Begreb om det ældste Frederiksborg, saa have vi dog ikke desto mindre Lov til at gjøre os store Tanker om den Smag, der har raadet ved dets Indretning og Udseende, naar vi se hen til den samtidig opførte Badstue, som ligger i Lystskoven nordvest for Slottet og fuldstændig er bevaret; thi denne lille Bygning udmærker sig ved en saadan Renhed i Stilen og en saa gratiøs og karakteristisk Pyntelighed i alle Enkeltheder, at enhver maa føle sig slaaet deraf, og har man gjort saa meget for en Bygning, der dog kun skulde være et tjenende Led i det samlede Hele, hvad har saa ikke Hovedværket frembudt?

Nede ved Søen, overfor Hovedfaçaden, opførtes Sparepenge, en Bygning, der skulde tjene som et Slags Rustkammer, opbevare Rustninger, Vaaben, Smykker og deslige, og nordvest for Badstuen opførtes nok en Lystbygning, der fik Navnet Frydensborg og koket dulgte sig i en Sammenslyngning af Buskadser og kunstige Anlæg. Men begge disse Bygninger ere ligeledes forsvundne, hin dog først i Aaret 1719, da Frederik den fjerde lod den nedbryde, for at anvende Emnet til det af ham opførte Fredensborg Slot. Det

gamle Frederiksborg har efter al Sandsynlighed staaet færdigt omkring Aaret 1567. Mange Glæder faldt i Kong Frederiks Lod i Aarenes Løb, naar han med sin Hustru Sofie opholdt sig indenfor dets Mure. Den største var dog vistnok den, da den skjønne tyveaarige Dronning den 12te April 1577 her skjænkede ham den førstefødte Søn Kristian.

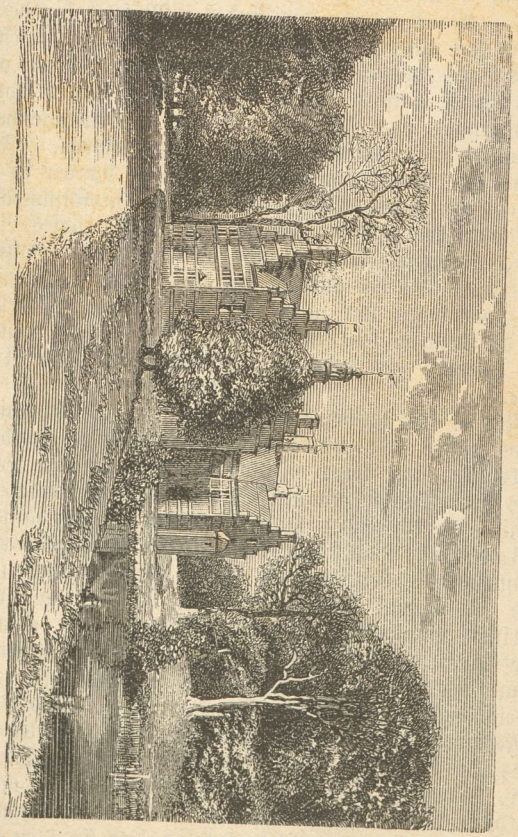

Hvad denne som Kristian den fjerde gjorde for sit Fødested, da han her reiste et af Nordens skjønneste Mindesmærker i Bygningskunsten, ville vi forsøge at give en lille Ide om ved i et Par korte Omrids, forbeholdende os maaske ved en

senere Lejlighed at komme tilbage til Frederiksborgs senere Historie, at vise det nuværende Frederiksborg, som det efterhaanden rejser sig efter den Brand, der den 17de December 1859 truede med for bestandig at udslette det fra Jordens Overflade.

Kristian IV havde ikke længe baaret Tvillingrigernes Krone, før han skred til Udførelsen af sin Yndlingstanke, at rejse et sømmeligt Kongesæde paa den Plet, hvor han første Gang saa Lyset. Allerede i Aaret 1602 gik Nedrivelsen af Faderens Slot for sig, og omtrent en Snes Aar derefter stod Værket omtrent fuldført i sin Helhed. Det var et Under ikke blot for hans eget Folk, men ogsaa for vidtberejste Udlændinge, der gjæstede Danmarks Kyster og kom til Stedet, hvor Borgen knejsede med 9 Spir over den mægtige Skov opaf Søen, der mod Nord og Vest omrandedes af Park- og Skovanlæg, mod Syd og Øst af Byen Hillerød og dens frugtbare Marker og Enge. De røde Flader bredte sig, prydede med sandstensindfattede og forgyldte Vinduer, lyse Baand og alskens andre Ornamenter af Sandsten; med hængende Karnapper; med Hjørnetaarne og et fladt afbrudt Taarn midt paa Hovedfaçaden; med Kobbertage, der skraanede stejlt i Vejret, men fik et spillende Liv ved en stor Mængde obelisktindede Vinduer. Fire pragtfulde Taarne mødte Øjet, deriblandt Klokketaarnet med aabne Buer, forgyldte Kugler og Obelisker og øverst oppe paa en Stang en lueforgyldt Hest i Galop. Foran Hovedfaçaden stod en lille Ø ved en Bro i Forbindelse med selve Slottet. Den var anlagt som en Have, der svarede til Terrasseanlæggene paa Søens modsatte Bred. Men midt i Søen saas en svømmende Hjort, forfulgt af Hunde, alt af Metal, der syntes at plaske i Vandet, hvis Straaler sprang til Vejrs og, idet de blinkede i Solen, ligesom dannede et Springvand af en Regn af Ædelstene. Det var et Æventyr for enhver, der saa det!

Det hele Bygningskomplex laa paa de tre Holme. Adgangen til den forreste var ad en Bro fra Byens Nordside, som førte til den første Slotsgaard. Med Bygninger paa hver Side, førte denne til en Port, paa hvis begge Sider de ovenfor nævnte tvende Taarne fra Frederik II's Tid laa. Fra denne Port førte en Bro, der paa Grund af dens Form kaldtes S-Broen til Porttaarnet, der var af Kvadersten og røde Mursten, tre Etager højt, og havde et herligt Spir, som var smykket med forgyldte Kugler, gjennembrudte, aabne Buer og en forgyldt Kongekrone og Fløj øverst oppe. Igjennem

Porttaarnet kom man ind til den anden Slotsgaard, en aflang Firkant med en mosaikagtig Brolægning, og indrammet mod Syd af en med Skydeskaar forsynet Mur paa hver Side af Porttaarnet, mod Øst og Vest af to toetages Bygninger, hver med et spirprydet, ottekantet Trappetaarn paa Midten, og som benyttedes, det østlige af Kancelliet og fremmede Gesandter, det vestlige af Slotsherren og Hofmarskalken; (den nordlige af sidstnævnte Bygnings tvende Porte, „Mønterporten", førte ind til Karusselgaarden, hvorom nedenfor); endelig begrænsedes denne Gaard mod Nord af den Arm af Slotssøen, der skiller fra den tredje Holm.

Den mellemste Slotsgaards Hovedprydelse var imidlertid den vidtberømte Neptunsbrønd, der stod midt paa Pladsen. Det var en mægtig sexkantet, fort poleret Marmorskaal i Form af en „Muskel", hvis postamentdannede Hjørner vare smykkede med Figurer og Løvebilleder af Bronce og fra hvis Midte løftede sig en stor trekantet Marmorsøjle. Dennes Fodstykke var omgivet af 3 Delfiner med Bakkus, Ceres og Venus paa Ryggen, og af Genier, der legede med Fugle. Paa Søjlens Top, der var omkranset med Frugter, knejsede Neptun mellem 3 Genier med Vandkander i Hænderne. I hinanden krydsende Straaler, der dannede en Labyrint af glimtende Buer, faldt Vandet, der strømmede ud fra alle Figurerne, plaskende ned i Marmorskaalen.

En 52 Fod lang Vindelbro førte til den tredje Holm. Øverst paa Broens Rækværk saas paa høje Stensøjler to legemsstore Stenfigurer af Julius Cæsar og Alexander, medens to Alabastløver med opspilede Gab laa ved Foden af Søjlerne. Over Broen kom man til Porten „den store Slotsport", der var opført af Kvadersten, med indhuggede forgyldte Prydelser og med Kong Kristians og Dronning Anna Katharinas Vaabener med latinske Indskrifter og Aarstallet 1609. Denne Port laa midt i den saakaldte Terrasse, en enetages Bygning med fladt Tag og 12 Buer af hugne Sten, prydede med forgyldte Søjler og 12 lyse Sandstensfigurer, det gamle Romas Guder og Gudinder. Terrassen sluttede sig til højre til Prinsessefløjen, til venstre til Kirkefløjen, som man da havde henholdsvis paa højre og venstre Haand, naar man ad Porten kom ind i den inderste Slotsgaard, medens den mægtige Kongefløj ligefor begrænsede Gaardfirkantens fjerde Side. Denne Hovedfløj, der var paa fire Stokværk og — ligesom de to andre Fløje — 50 Fod høj, havde to Opgange i tvende Hjørnetaarne, til højre Dronningens Trappe, til venstre

Kongens Trappe, og imellem disse Trappetaarne løb langs de to underste Stokværk et Galleri med en dobbelt Række aabne Buer. Dette Galleri kaldtes Spaseregangen og var af Marmor og Sandsten. Buepillerne vare prydede med mørke, slebne Marmorsøjler og imellem disse saas Gudebilleder og Basrelieffer af Sandsten og andre Ornamenter. Lueforgyldte Felter straalede frem fra Vinduesfrontonerne og vare endvidere prydede hver med et Sandstenshoved i Midten. Der var et Liv og Varme over det Hele, som var af en stor Virkning. — Prinsessefløjen havde et Trappetaarn paa Midten og var endvidere udvendig prydet med et Vandspring, der stod op til Muren og kaldtes Løvespringet; en Løve i naturlig Størrelse bar en Skaal, i hvilken der hældtes Vand af Venus, Cupido og nogle mindre Figurer, alt af Bronce. — Kirkefløjen havde det herlige 200 Fod høje Klokketaarn paa Midten, som dannede Hovedopgangen til Riddersalen, medens Opgangen til den neden under denne liggende Kirke var igjennem en pragtfuld Dør imellem Taarnet og Terrassen. Denne Kirkedør var prydet med svære herligt udskaarne Egetræsfyldinger (Kristi Daab og Opstandelse) med Billedstøtter af de første kristne danske Konger, og med Farver og Forgyldning. Klokketaarnet havde Ure og Sangværk og fire for deres Velklang vidtberømte Klokker.

„Løngangen" tværsover Slotsgraven førte fra det nordvestlige Hjørne i Kongefløjen til „Avdienshuset". Dette dannede ved sin Farve, da det var af graa hugne Sandsten, en Modsætning til Slottets røde Mure. Det var en Bygning paa to Stokværk, med udsvejfet Gavl, Billedstøtter, Søjler, Festons, Forgyldning og megen anden Udsmykning. Fra denne Bygning strakte sig langs med den vestlige Slotsgrav Karusselgaarden, der mod Syd begrænsedes af Judicierhuset, hvor Kampdommerne sade under Ridderspillet. Tværsover denne Gaard var Ringrendingsporten anbragt; den var af Sandsten, prydet med Gudebilleder. Frontonerne over dens to Sidebuer vare smykkede med Nereider og Tritoner, der bragte Koraller og Perlesmykker. Mod Vest begrænsedes Karusselgaarden af en Række Staldbygninger og mod Øst af den 236 Fod lange Ballustrade, som kantede det i Søen nedsænkede Kvaderstensværk.

Saaledes saa', saa godt det i en kort Skitse lader sig fremstille, Frederiksborg ud, betragtet fra Ydersiden, da det stod færdigt fra sin kongelige Bygmesters Haand. Naar vi saa ville aflægge et flygtigt Besøg i det Indre, ville vi først

og fremmest fastholde, at det aflægges i tre selvstændige isolerede Bygninger: 1. Prinsessefløjen. 2. Kongefløjen. 3. Kirkefløjen.

Det skal da strax forudskikkes, at det jo nok kan være, at vor Tids Mennesker strax vilde finde et og andet at udsætte med Hensyn til Værelsernes Rækkefølge, Opgangenes Anbringelse og den mangelfulde Forbindelse ikke blot imellem de tre Fløje — det var jo for øvrigt allerede en ligefrem Følge af deres Isolerthed — men ogsaa imellem selve Etagerne indbyrdes. Men saa var der paa den anden Side saa meget skjønt og dygtigt, saa meget, der vidnede om Kristian den fjerdes kraftige Personlighed og Skjønhedssans, vidnede om, hvilket Greb han havde paa at lade den ydre Glimmer, der anvendtes paa en Gjenstand, svare til dennes virkelige indre Værd, at man ikke kunde andet end i høj Grad beundre den Harmoni, den Sindrighed og Smag, der overalt havde været raadende. Og at denne Beundring ikke blot var et Udtryk alene for en bedaaret og hildet Samtids Betagethed, men virkelig begrundet i Sagens Natur, kan skjønnes af, at den er bleven delt af Slægt efter Slægt, som i de paafølgende, Smag skiftende Tider har besøgt Frederiksborg.

I Prinsessefløjen løb der under hele Stueetagen en Række store hvælvede Kjældere, hvor der fandtes Bageri, Kjøkken m. m. Selve Stueetagen var ligeledes hvælvet, og Loftets Buer hvilte paa toskanske Søjler. Gik man saa op ad Trappetaarnet til de øvre Stokværk, saa fandt man der mange prægtige Sale og Gemakker. Vi ville indskrænke os til at fremhæve det Rum, som bar Prisen blandt dem alle, nemlig den blaa Sal. Her var Gulvets Mosaikindlægning af blaa Sten, fremstillende kæmpende Stridsmænd. Loftet var af udskaaret Træ, prydet med prangende Farver og en Lysekrone af Messing, der fremstillede St. Jørgens Kamp med Dragen. Væggene vare klædte med kostbare Silketapeter. Paa en af dem hang et prægtigt Spejl i Ibentræes Ramme med Perlemoder- og Sølvornamenter. Kaminen hvilte paa 6 guldindlagte Marmorsøjler og midt paa Gulvet stod det fornævnte Sæde under en med Drapperier — Sølv, hvidt og blaat — behængt Tronhimmel med et Bord foran, hvorpaa der var bredt et blaat blomstret Tæppe af Fløjel.

Maatte man studse over den Pragt, der mødte Øjet paa saa mange Steder i Prinsessefløjen, var dette naturligvis i en endnu langt højere Grad Tilfældet i selve Hovedbygningen, Kongefløjen.

Denne var den egentlige Kongebolig, og, skjønt af samme Højde, havde den en langt større Udstrækning end Sidefløjene og paa Grund heraf et langt større Antal Rum. Opgangen til de tre øverste Etager var ad Kongens og Dronningens Trappe, medens Stueetagen og de hvælvede Kjældere havde særegne Indgange. I Stueetagen fandtes Apotheket, Sølvkammeret og Drabantværelset; igjennem dette traadte man ind i Ridderstuen eller Rosen, som laa i den vestre Ende og var en lang Hal med lave Hvælvinger. Disse, der vare prydede med Stukornamenter, der omgave danske Vaabenskjolde, malede og forgyldte, hvilte i Midten paa fem Mærmorsøjler med graverede Marmorsokkeler. Kaminen var af sort Marmor med hvide Alabastornamenter, og Væggene vare klædte med sort spansk Guldlæder. Langs Væggene stode Skjænkebordene og Musikanterstolen, hvor der blæstes til de udbragte Skaaler. Forgyldte Metalfigurer med udstrakte Arme vare anbragte paa Væggene som Lysholdere og Gulvet var belagt med Marmorfliser. Af anden Etages Værelser ville navnlig Sommersalen og Vintersalen være at fremhæve som yderst luxuriøst udstyrede med Marmorkaminer, Silketapeter og forgyldte Søjler; Lofter, malede og forgyldte i Felter og med store Messinglysekroner; Pragtmøbler af Ibentræ med kostelig Indlægning og meget andet, hvoraf vi skulle indskrænke os til at nævne Sommersalens Vandkunst, der var prydet med Figurer af lueforgyldt Sølv, hvorfra Vandet sprang ned i to Kummer, af hvilke igjen den nederste var Basin for en Vrimmel smaa Fiske. — I tredje Etage laa Skibssalen, Fru Moders Gemak og Engelsalen. Skibssalen var et af Slottets pragtfuldeste Rum. Tapeterne — af Guld, Sølv og Silke — gave i det rige Broderi Fremstillinger af Livet paa Søen og Loftet viste i skaaret, fremstaaende Arbeide (Hautrelief) en Mangfoldighed af Krigsskibe, Hvaler og alskens Havdyr og Fiske. Fru Moders Gemak havde et rigt Stukkaturloft og Gyldenstykkes Tapeter. Midt i Værelset stod Kristian den Fjerdes Moders Pragtsæde under en Himmel med guldfrynsede Drapperier af Guldstof, hvorpaa Dronning Sofies Vaaben og Valgsprog var anbragt i Broderi. Paa Væggen hang et Spejl prydet med Perler og Guld, og hertil svarede det øvrige Bohave. Men Engelsalen var dog Kongefløjens egentlige Pragtrum. Loftet var skaaret i fritstaaende Figurer, malet og forgyldt: svævende Engle med Palmegrene og Laurbærkranse i Hænderne. Paa Væggene hang sorte Fløjstæpper med det danske Vaaben broderet i

Guld, Sølv og Silke. Stolene vare silkesyede og perlesmykte og endvidere forsynede med Atlaskhynder med Kongens Vaaben og Valgsprog i Broderi. Fra Himlen over Bordet bølgede et Fløjelstæppe med allegoriske Figurer, broderede i Legemsstørrelse m. m. — Fjerde Etage var lavere end de tre øvrige, men for Resten udstyret med en lignende Pragt.

Kirkefløjen optog i sine to nederste Stokværk Kirken med Bedekamret, og ovenover disse Dansesalen (Riddersalen).

Kirken var omtrent 154 Fod lang, 40 Fod bred og 34 Fod høj. Gulvet var af Marmor. Alle faste Stolestader fandtes paa Siderne under de nederste af de dobbelte Arkader, der løb langs Indermurene. Disse Arkader og de to Buer for hver Ende bares af Sandstens Piller, der tillige skiftevis bare Hvælvingens Hovedbuer. Disse deltes igjen i mindre Buer, hvis Baand og mellemliggende Felter overalt vare prydede med Guld og Maling og Gipsarbejde. Den høje Hvælving, der fik et eget klart Lys igjennem de spidsbuede Vinduer, straalede med en Glans, der næsten blændede Øjet. De nævnte (27) Sandstenspiller vare paa Forsiderne smykkede med tre Rader Marmorsøjler, og nedentil lukkedes Aabningerne imellem dem af Indgangsdørene til Stolestaderne, der vare kunstig indlagte med forskjellige Træsorter. Bag de nordlige Endebuer, laa Kirkens Forhal, en lav Korshvælving baaren af blanke Marmorsøjler. Over denne fandtes Bedekamret, og foran og ovenover dette luede Orgelets forgyldte Piber. Foran de sydlige Endebuer, der førte til Skriftestolen, stod det skjønne Alter med Bord af Marmor, Ibentræ og drevet Sølv, tildels forgyldt, som gav en Række forskjellige Fremstillinger af Frelserens Liv, eftersom Tavlens Fløje aabnedes. Til højre for Alteret saas Prædikestolen, ligeledes af Ibentræ og Sølv. Ligeoverfor Prædikestolen var Kongens Kirkestol af Iben- og Muskattræ anbragt. Den havde et smukt Stukkaturloft, kostbare Glasvinduer m. m. Fra de underste Arkader førte en Vindeltrappe til „Omgangen", paa hvilken der fandtes to mindre Orgeler; forøvrig var den prydet med store Malerier (bibelske Emner af udmærkede Mestere), som straalede i brede forgyldte Rammer.

Paa Omgangen (over de nordlige Endebuer, under Hovedorgelet) var der to Kirkestole, af hvilke den ene var det navnkundige Bedekammer. Loft og Panel var indlagt og udskaaret Arbejde af Iben- og Muskattræ og andre kostbare Træsorter. Igjennem farvede, med bibelske Fremstillinger

smykkede Glasruder faldt der et dæmpet, mildt Lys ind paa 23 i Væggene indmurede bibelske Billeder, hvoraf ikke faa havde et betydeligt Kunstværd. Fra Loftet hang en Lysekrone af Sølv, der foroven var smykket med et Rigsæble, hvori der var en Rubin, og forneden med en Knap, hvori et Uhr med 2 Klokker. Paa et Marmorbord stod et kosteligt Alter af Ibentræ og Sølv.

Endelig ville vi da til Slutning besøge Kristian den Fjerdes Dansesal eller, som den almindelig hedder, Ridder-sal, der laa ovenover Kirken og til hvilken man havde Adgang ad Vindeltrappen i Klokketaarnet. Den var 154 Fod lang, 42 Fod bred og 20 Fod høj. Den gjorde jo unægtelig i Forhold til Længden et noget lavt og smalt Indtryk, men man glemte snart at fortabe sig i Betragtninger over dette Misforhold ved al den Skjønhed, den pragtfulde Sal forøvrigt frembød for Øjet og Tanken. Loftet, hvormed 26 Billedskjærere i syv Aar havde været sysselsatte, fremtraadte i en broget Mangfoldighed, der blændede ved sin Pragt og forbavsede ved sin fantastiske Rigdom, hvori der dog ikke desto mindre lagde sig en høj Grad af Tænksomhed og Sans for Harmonien for Dagen. Det var fladt, og syv allegoriske Felter, der strakte sig hen langs Midten af det, viste Kristian den fjerdes og hans Dronnings Vaaben og forskjellige Kunster, som Mechanik, Nautik m. m. Omkring disse Felter grupperede sig en Uendelighed af allegoriske Figurer, Masker o. s. v., udskaaret i Træ i Hautrelief, malet og forgyldt. Omkring Loftet løb en Gesims med en Frise af lyse, blaamalede og forgyldte Konsoller og Kragstene, imellem hvilke Dyrefigurer o. lign. sprang frem overalt, hvor Øjet vendte sig. Over Vinduerne saas Aarstiderne og Maanederne i forgyldt og malet Reliefarbejde, nærmere forklarede ved latinske og italienske Indskrifter. I Salens Sydende var der en prægtig fort Marmorkamin, hvis Søjler vare prydede med sirlige Sølvsirater og paa hvis gjennembrudte Fronton der viste sig legemstore støbte Figurer af Føbus og Luna, de spindende Parcer og en Ørn, der hævede Vingerne, alt af Sølv. Paa en sølvsmykket Ibentræs Portals Søjler var der anbragt en Musikanterstol, der ligeledes var af sølvprydet Ibentræ. — Skjænkebordet med de mange forgyldte Sølvbægere var endelig af samme Materiale og med tilsvarende Dekorationer. Tapeterne vare af Guldlæder, men ved festlige Lejligheder bleve Væggene smykkede med Salens skjønneste Skat, Karl van Manderns pragtfulde Gobelinstapeter, der i 16 Billeder fremstillede Sce-

ner fra Kalmarkrigen, i 2 Kongens Kroning og i 4 Optrin, hentede ud af det daglige Liv, Kortspillere og lignende Virkelighedsemner. Tre Lysekroner af Malm, hvoraf den ene vejede 5760, den anden 5120 og den tredje 3848 Pund, hang under Loftet og spejlede sig i det blanktpolerede Gulvs brogede Marmorfliser.

Efter at vi i vor lille Skitse nu have ført Læseren ind i de tre Hovedsløje, som de vare paa Kristian den fjerdes Tid, bede vi ham til Slutning følge med os gjennem den ovenfor nævnte 88 Fod lange Løngang, der har Vinduer paa begge Sider og er rigt prydet med Marmor og Stukkatur, til Audienshuset. Her fandtes i den øverste Etage kun Audiensgemakket, der var en stor Sal med et prægtigt Loft, der var udskaaret med stor Kunst og prydet med en straalende Forgyldning. Gulvet var lagt med Marmortavl og Væggene vare dækkede af kostbare Malerier. I Stueetagen var der nogle mindre Værelser paa begge Sider af Porten, hvori Kristian den fjerde blandt andet havde sit Drejekammer og i al Fald i flere Aar plejede at øve sine kjære mekaniske Sysler, naar han opholdt sig paa Frederiksborg. Senere hen turde mulig Drejekamret være blevet henlagt til et af Taarnene, efter at der i det tidligere Drejekammer i Audienshuset var blevet indrettet en Smelteovn til Møntmesteren. Det er heraf, at Audienshuset i ældre Beskrivelser af Frederiksborg benævnes „Mønten".

Frederiksborg Slot var, som det stod i sin første Glans, et herligt Mindesmærke om den nederlandske Renaissancestil, som denne kom frem her i Landet under Kristian den fjerde, der paatrykte enhver af sine Bygninger saa meget af sin kraftige Personlighed, at man med fuld Ret taler om en „Kristian den fjerdes Stil". Thi gik han end ud fra et andetsteds fra givet Grundlag, saa var han dog sin egen Bygmester, og overalt skinnede hans Ejendommelighed frem af, hvad der blev til under hans egne Hænder. Ingensteds kom dette mere frem end paa Frederiksborg, hans elskede Fødeplet, hvor han havde havt sine gladeste Drengedage, og som han formede i sine kjækkeste Manddomsaar. „Alt hvad der andetsteds plejer at være af Jern, er her af det pure Sølv", sagde en Udlænding derom — ja, der var Glans og Glimmer! Meget af den skulde desto værre blegne, endogsaa i hans egen Tid, dengang han selv maatte lade saa meget af Sølvet, hvormed han i sine Velmagtsdage havde udstyret de kongelige Sale, gaa i Møntmesterens Digel — men der var tillige i Frederiksborg

et saa varigt Udtryk for en Kraft og en Skjønhed, at ingen ublid Tid nogen Sinde formaaede at udslette det. Saalænge der endnu stod Mur og Taarn af det gamle, af Kristian den fjerdes Frederiksborg, stirrede enhver dansk derhen, som mod noget, der var hans Djnes Glæde, noget, der løftede hans nationale Bevidsthed!

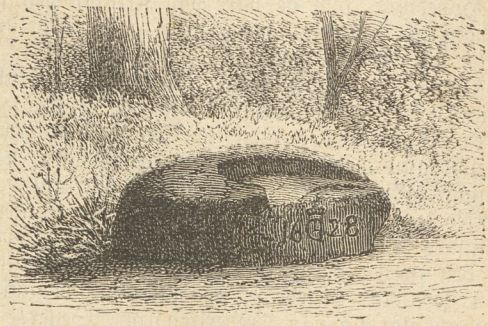

Anekdote.

Praktisk Anvendelse. En Dag, da den engelske Lærde og Digter Samuel Johnson (født 1709, død 1784) spiste til Middag hos Mrs. Macauley, kom Samtalen paa alle Menneskers Lighed og Ligeberettigelse. Husets Frue forsvarede denne ivrig. Johnson, der kjedede sig ved denne Underholdning, søgte at bringe Samtalen paa noget andet, men da det ikke lykkedes ham, rejste han sig pludselig og befalede Tjeneren at indtage hans Plads. „Men hvad falder Dem ind, Doktor?" raabte Husets Frue forbavset og opbragt. — „Jeg udøver blot Læren om Ligeberettigelsen, som De prædiker, Madame," svarede Johnson og forlod Spisesalen.

Domkirken i Throndhjem.

Af Ludvig Wagner.

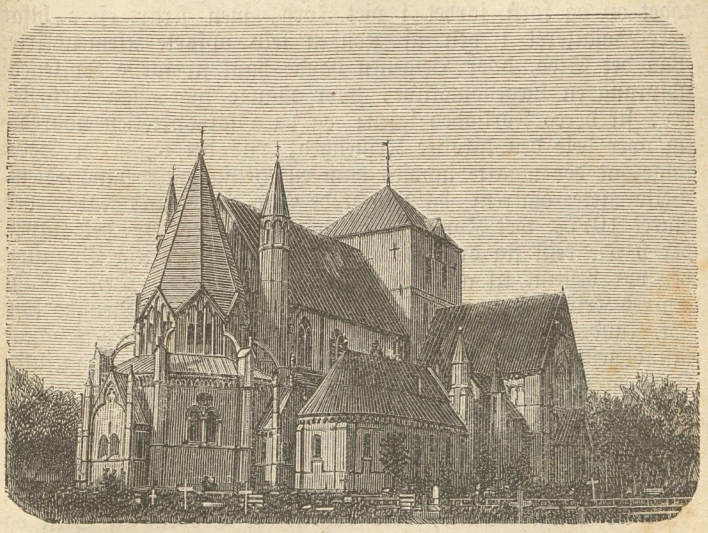

„Et højt udhulet, hvælvet Dovrefjæld!" saaledes lader Ohlenschlæger Vilhelm udbryde, da han staar med Axel i Throndhjems Domkirke. Vor Tids bygningskyndige have oplyst, at Kirken, som den da stod, lige saa lidt havde Hvælvinger, som noget andet Gudshus i Norden; men jeg tænker dog ikke, at nogen derfor med mindre Glæde læser Axel og Valborg. Hvad der derimod skulde være Udbyttet af vort Aarhundredes omhyggelige Granskninger, er at vi komme til at se de forbigangne Tider hver i sit Lys, se, hvordan hver Slægt søgte at afbilde sin Længsel og Stræben i den haarde Sten. Derfor er en saadan Bygning som Throndhjems Domkirke selv et Stykke af Norges Historie; derved at den er bleven til i Aarhundreders Løb, har den faaet et mere tiltalende Præg, end Nutidens Bygninger, der rejse sig som ved et Trylleslag efter en i de mindste Enkeltheder gjennemtænkt Plan.

Domkirken, eller som den i gamle Dage kaldtes, Kristkirken i Throndhjem, staar paa det Sted, hvor Kong Olaf den helliges Lig først i al Hemmelighed blev nedgravet af et Par trofaste Mænd, som narrede den danskfindede Biskop ved at

udlevere en Kiste fyldt med Halm og Stene, som af ham sænkedes i Fjorden i den Formening, at den indeholdt Liget. Dette blev imidlertid senere, da Folkestemningen vendte sig, taget op og først jordet i viet Jord, men strax efter bisat over Højalteret i den af Kongen selv opførte Klemenskirke. Paa det Sted, hvor Helgenen havde havt sit første Hvilested, udsprang en Lægedomskilde, hvor mange syge, saa fortælles der, fik deres Førlighed igjen; og da Olafsdyrkelsen udbredte sig over hele den katolske Kristenhed, var det ogsaa en Selvfølge, at der maatte indvies ham en Helligdom i hans Hjem. Dette skete omtrent halvhundrede Aar efter hans Fald, ved Aaret 1077, idet Kong Olaf Kyrre i Stedet for det Kapel, der havde rejst sig over Kilden, grundede en prægtig Bygning, der var bestemt til at blive Landets Hovedkirke. Denne Olaf Kyrres Kristkirke maa vi forestille os omtrent paa Længde som St. Knuds Kirke i Odense, men uden Hvælvinger, i den gamle Rundbuestil. Did blev nu Helgenliget bragt i sin pragtfulde Kiste og sat over Højalteret. Pilegrimene strømmede til fra alle Kanter; til Danmark siges Olafs Dyrkelse at være kommen derved, at en Høvding her havde tvunget sin norske Tjenestepige til at bage Brød paa St. Olafsdag, skjønt hun troede fuldt og fast paa Olafs Hellighed; hun bad da i sin Nød til Kongehelgenen, der forvandlede Brødene til Sten og gjorde Høvdingen blind. Paa samme Tid udbredtes Troen paa Olafs Hellighed til England; i London grundedes en Kirke med hans Navn, og da en Krøbling fra Valland fik sin Førlighed her, bragte han Kong Olafs Pris til sin Hjemstavn. Hvor som helst dennes Navn paakaldtes, til Lands eller til Vands, mentes han at bringe Held og Lykke, og det er da ikke underligt, at der strømmede Gaver ind. Da saaledes en Søsterson af Olaf i et Søslag havde overvundet sexten irske Skibe med sine fem, gav han efter Løfte Tiende af Byttet, og lod deraf gjøre et Sølvkors paa syv Fods Højde, saa tungt, at der maatte tre stærke Karle til at bære det. Ingen Pilegrim vendte utrøstet hjem, forsikredes der; allevegne spurgtes de kraftige Tegn, der skete, idet blinde blev seende, maalløse mælende, ja endog Forbrydelser opdagedes ved Helgenens Kraft. Saaledes hændtes det en Gang, da Skrinet efter Skik paa Olafsdagen bares om i Gaderne, at det pludselig blev for tungt til, at man kunde faa det videre; det kunde ikke flyttes fra Stedet, før man ved at grave efter havde fundet et Barnelig. Da Throndhjem eller, som det den Gang kaldtes, Nidaros, var bleven Sæde for Norges Ærkebisp, trængte Kristkirken til

en betydelig Udvidelse. Da Axel og Vilhelm kom til Throndhjem, medens Hakon Herdebred førte Kongespiret, kunde de se Domkirken udvidet med en Fløj, som fra Taarnet i vestre Ende strakte sig mod Nord og en tilsvarende mod Syd, saa at Bygningens Grundform blev et latinsk T, og det har sikkert været Meningen ogsaa at bygge en Fløj mod Vester for at fuldstændiggjøre Korsformen; men Tidernes Uro hindrede Arbejdets jævne Fremskriden. Ærkebisp Eystein Erlandsøn, som vi fra Ohlenschlæger kjender under Navnet Erland, nøjedes efter Sidefløjenes Fuldførelse rimeligvis for det første med at opføre den smukke lille Bygning ved Siden af Kristkirkens Kor, der nu benyttes til Sakristi. Samme Ærkebiskop Eystein havde sat sig et glimrende Maal, som han efter Hakon Herdebreds Fald syntes at skulle naa, idet Efterfølgeren tog Norges Rige til Len af Gud og Hellig Olaf; paa dennes Alter skulde Kronen henlægges strax efter Kroningen, og efter Kongens Død tilfalde Kirken. Men denne Triumf varede kun kort; netop nu opstod Birkebenernes Parti, som ikke vilde bøje sig for Kirkens Vælde, og under de forfærdelige Kampe, som Bjørnson har givet os et lille Indtryk af i „Mellem Slagene", skete endog mere end én Gang, hvad der tidligere var uhørt, at Flygtninge, som vare tyede ind i Kirken, slæbtes ud og ihjelsloges. Selve Ærkebiskoppen maatte rømme Landet et Par Gange. Saameget mærkeligere er det, at Eystein alligevel kunde tage fat paa et meget omfangsrigt Arbejde, idet han fra Grunden af ombyggede Olaf Kyrres gamle Kirke, saa at kun Taarnet blev staaende midt imellem Sidefløjen. Under sin Landflygtighed havde han havt Lejlighed til at gjøre sig bekjendt med Udlandets Pragtbygninger, og samlede nu alle Kræfter paa at udstyre Koret værdigt efter Tidens Skik. Det er ganske mærkeligt at se, hvor hurtigt det ny kom i det gamles Sted under de Storme, der bevægede Eystein Erlandsens Menneskealder; medens Tværbygningen endnu var opført med runde Buer og fladt Loft, blev det ny Kor, som indtog hele den gamle Kirkes Plads, bygget i den ny Stil, med Spidsbuer og Hvælvinger. Ærkebispen naaede i ingen Henseende at faa sit Værk fuldført; inden sin Død saa han, at der var ikke andet for end at søge Forsoning med Kongemagten; han hidkaldte Kong Sverre, som blev forligt med ham og efter hans Død holdt Ligtale over ham fra Koret. Det var ikke første Gang, Sverre forsøgte sig som kirkelig Taler; der er ogsaa opbevaret en Ligtale, han havde holdt en halv Snes Aar i forvejen over en af sine fornemste Mod-

ſtandere, Erling Jarl, ſelve Modkongens Fader. Den Gang havde han ret havt Leilighed til at glimre, idet han begyndte med den ſpydige Bemærkning, at man maatte glæde ſig over denne Mands Fald, ſiden Ærkebiſpen havde tilſagt alle dem af hans Parti, ſom ſatte Livet til, den evige Salighed, ſaa det maatte da endelig være ſikkert, at denne Mand var godt gjemt. Derefter forandrede han Tonen, bad for alle deres Salighed, ſom vare faldne i denne uretfærdige Sag og endte med, ſom allerede da var Skik, at takke Gejſtligheden for dens Sang og Bøn, og Herrerne af Følget for deres Nærværelſe. — Ja, det maa have været haardt nok for Ejſten at ſøge Forſoning med ſin Modſtander, men det kunde nu ikke blive andet, og i det ydre fik Kirken glimrende Kaar; en Menneſkealder efter ſin Død blev den myndige Ærkebiſkop endog optaget paa Helgenliſten under Navnet Auguſtinus. Paa denne Tid fik Kriſtkirken en ſtor Velynder i den fra „Kongsemnerne" vel kjendte Hertug Skule; da han havde ſat Livet til i Kampen tæt uden for Throndhjem, fulgtes Liget fra Helgeſæter Kloſter til Kriſtkirken af Ærkebiſpen, alle Kanikker og de fornemſte Borgere. Ærkebiſpen var paa denne Tid den dygtige Sigurd, ſom arbejdede videre paa ſine Forgængeres ſtore Værk, idet han fuldſtændig-

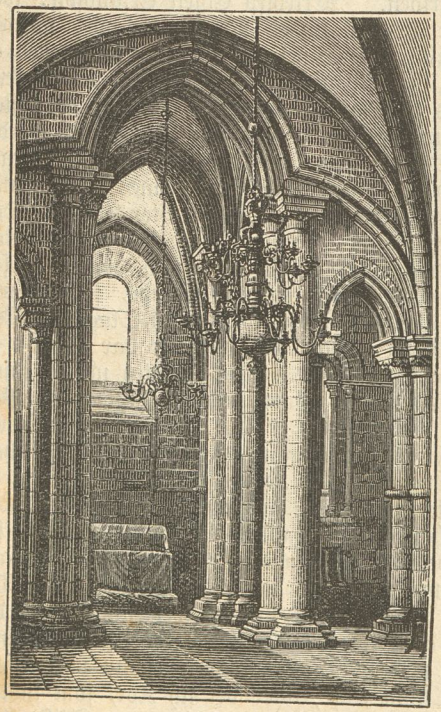

Sakriſtiet (Kapitelhuſet).

gjorde Kirkens Korsform ved at tilbygge den vestre Fløj, der nærmest skulde være Menighedens Forsamlingssted.

Om Kirkens Størrelse og Pragt, da den stod i sin Velmagts Dage, kan vi gjøre os et ganske godt Begreb af hvad der er tilbage. I Pragt overstraalede den alle Nordens Kirker, i Størrelse blev den kun overgaaet lidt af Upsala Domkirke. Men Indtægterne vare ogsaa umaadelige. Trindt om i Kristenheden havde St. Olaf sine Altere, hvorfra rige Gaver sendtes til Hovedkirken; i Sverrig var der længe en lovbefalet Olafsskat. I selve Norge skulde der til den store Helgen ofres en Pennig for hvert Tillægsdyr, og Skytterne kappedes om at give Tiende af deres Bjørne- og Ulveskind, hvormed Kirken da atter drev en indbringende Handel. Konger og Stormænd sendte Hellig Olaf kostelige Gaver, for at der skulde læses Sjælemesser for dem og deres kjære. Pilegrimenes Tal voxede stedse; Ærkebiskop Eystein havde faaet indført i Kongens Kroningspagt, at der loves dem alle Fred, hvad enten de vare Nordmænd eller fremmede, om der end var Krig i Landet. Forurettelser mod dem straffedes med Fredløshed og Band; langs Hovedvejene tilskødedes der Hellig Olaf store Ejendomme, for hvis Indtægter der ansattes Mænd til at føre Opsyn med de Heste og Baade, som stilledes til Pilegrimenes Raadighed. En saadan Gaard kaldtes et Sjælehus eller en Sjælestue, og mange Gaardnavne over hele Norge minde endnu om denne Herbergsindretning. Heldigt nok var det, at Olafsdagen, den 29de Juli, falder i den lyse Tid og i den varmeste Sommer; men Rejsen kunde blive besværlig nok endda. — Lad os følge den brogede Skare, som er mødt paa Kirkegaarden; der er Ridderen i sin glimrende Dragt; der er Pilegrimen i sin side Klædning, med Ansigtet halvt skjult under den bredskyggede Hat; der er Tiggeren i sine Pjalter; der er den stakkels Krøbling; somme af dem haabe at faa deres Synders Forladelse ved den store Helgens Mellemkomst, andre have især timelige Ønsker paa deres Hjærte, mangfoldige vente Helbredelse. Vore Blikke hæfte sig forventningsfuldt paa den vestre Gavl med de to store Taarne. Over Midterporten hænger den korsfæstedes Billede, og til begge Sider af dette ses Apostlene og adskillige Helgene, blandt andre den berømmelige Dionysius, som bærer sit afhuggede Hoved paa sine Hænder, alle udhugne af kosteligt Marmor og stærkt forgyldte. I Dagens højtidelige Anledning ere de iførte straalende Skrud af Silke og Fløjl; Morgenvinden leger med de rige Klæder og bringer disses gyldne Bjælder til at

forme deres Klang med Kirkeklokkernes, som have lydt fra den tidlige Morgen. Nu falder den store Klokke ind og blander sine dybe Toner med alle de andres Røst, den forkynder, at Hovedporten aabner sig. Omgivet af Domherrerne og hele Kleresiet skrider Ærkebispen frem, iført en gyldenstykkes Kaabe, hvori den hellige Treenigheds Billede kunstig er virket. Højt op over Toget rager Helgenskrinet, baaret af 60 Mand. Kongehelgenen hviler i en rigt smykket Kiste af purt Sølv, men denne staar i en sølvbeslaaet Trækiste, som atter omgives af et stort Sølvskrin, prægtig udstyret med Guld og kostbare Stene. Af andre Hellig Olaf vedkommende Kostbarheder fremhæves hans Skjorte i et Sølvskrin, der vejer omtrent 180 Lod, fremdeles hans Spyd, Hjelm og Sporer, hans Sværd, Nejte, med gyldent Fæste, og hans Øxe, Hel, som Sønnen Magnus havde ført i Danmark i Slaget paa Lyrskovshede, hvor han og hans Hær opildnedes ved at høre den velkjendte Lyd af Klemenskirkens Klokke. Ogsaa Hellig Olafs Fane hørte oprindelig med til Skattene, men var gaaet tabt i Ejstens Tid, da Borgerne under et Udfald mistede den. Birkebenerne delte den mellem sig, og Stykker af den gik Landet rundt som Relikvier, ja endog Roskilde Domkirke og Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn fremviste længe derefter hver sin Stump.

Efter at være dragen rundt gjennem Byens Hovedgader standser Toget paa Kirkegaarden; her bliver Kisten sat ned, Afladskræmmeren stiger op paa Stilladset ved Siden af den for bedre at sés, og opmuntrer Folket til at ofre sine Gaver; nu trænger man sig tæt sammen for at lægge hver sin Skærv i de Poser, der hænge rundt omkring. Afladskræmmeren skal i Fortrolighed have ymtet om, at en rigtig god Offerdag næsten kunde indbringe sine 100,000 Kroner.

Vi ere saa heldige at være i deres Tal, som følge med Toget ind i Helligdommen; det lykkes os at naa helt hen i Omgangen bag Højalteret i Nærheden af Ejstens Helgenskrin; her skænkes den kostelige Lægedrik af Olafsbrønden, som er hugget ned i Fjældet under en af Ydermurens Piller. Denne har ogsaa en Aabning ud imod Kirkegaarden, gjennem hvilken Vandet rækkes de mange, som ikke kunne komme ind i selve Templet. — Men Hymnerne til Hellig Olafs og Jomfru Maries Ære tie; Musikken gaar over i en Bodssalme. Tilsidst forstummer Sangen, og pludselig træder Ærkebispen frem højt oppe; staaende paa en Slags Altan midt paa den lette, gjennembrudte Væg, der skiller Højkoret fra den øvrige Del af Kirken viser han sig, som om han var stegen ned fra Skyerne,

og forkynder med vældig Røst Banlysningen over en eller anden Voldsmand. —

Men nej, det hele er nok en Drøm; der er gaaet over halvfjerde hundred Aar, siden den sidste Bandlysning udtaltes, siden de sidste Hymner lød til Hellig Olafs Pris. — Allerede længe forinden havde Luerne flere Gange hjemsøgt den stolte Bygning, og det lykkedes ikke mere at rejse Kirken i dens gamle Pragt. En Mand, som har stor Fortjeneste af sit Arbejde paa at gjenopføre Domkirken, er den ædle Erik Valkendorf, hvis Navn ogsaa har en god Klang i Danmark. Det var ham, som talte aabent til sin myndige Herre, Kong Kristian den anden, om dennes Forhold til Dyveke. Som Ærkebiskop i Throndhjem istandsatte han det ottekantede Højkor i en saare prægtig Stil. Det haarde Marmor og den bløde Kalksten maa i lige Grad bøje sig for Menneskesnillets dristige Paafund; fra denne Tid skriver sig de forunderlige Marmorsøjler i Omgangen bag Højkoret, som i deres Forgreninger ligne Armstager, fra denne Tid skriver sig ogsaa den brogede Udstyrelse af den gjennembrudte Væg fra Højkoret ind imod Kirken; her er i den døde Sten hele Skabningen fremstillet, det høje og det dybe, dejlige og rædsomme Skikkelser mellem hverandre, Blomster, Løv, Dyr, Mennesker og Engle. Men

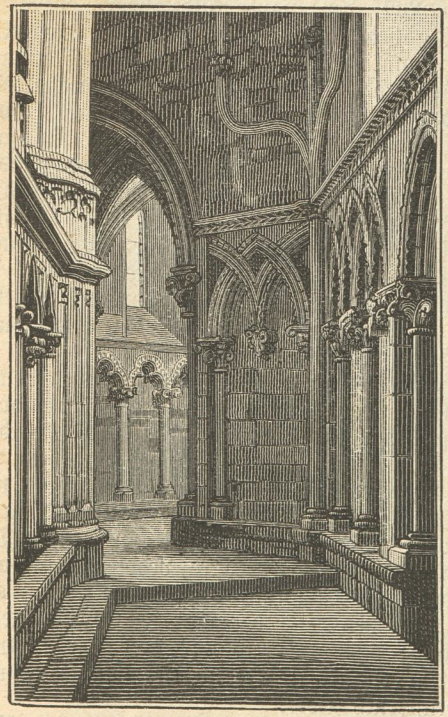

Omgangen bag Højkoret.

Valkendorf sørgede ikke blot for Bygningen; ogsaa Helgenskrinets Pryd laa ham paa Hjærtet; for 20 Læster Smør kjøbte han en stor Ædelsten, som han lod sætte paa Skrinet. — Men Tidens Strøm gik i en anden Retning. Pilegrimenes Tal aftog Aar for Aar, de kongelige Fogeder plyndrede dem endog en Gang imellem; den gamle hæderlige Ærkebisp døde landflygtig i Rom, tynget af sin Konges uforskyldte Vrede, og i Wittenberg lød den Røst, der snart skulde bringe Messerne til at forstumme over hele Norden. Det var et mærkeligt Tidernes Tegn, at Domkirken under Valkendorfs Eftermand hjemsøgtes af en Ildsvaade, hvorved Vestlængen lagdes aldeles i Grus, og selv Korets Hvælvinger styrtede sammen. Hvad der var reddet af Skattene, førte Ærkebispen til sin faste Borg paa Stensvigsholm, men da han senere forlod Landet, kunde han kun tage en Del med sig, medens det øvrige faldt i Hænderne paa Regjeringen, som da inddrog det. En stor Del gik til Bunds i en Storm, noget plyndredes af hollandske Fribyttere, Resten førtes til Kjøbenhavn og bragtes der i det kongelige Skatkammer, hvorfra det saa vandrede i Smeltediglerne; af de to Kister udbragtes 6,500 Lod Sølv; Guldklumperne havde Ærkebispen pillet af.

Endnu stod Hellig Olafs Lig i Domkirken i den mellemste Kiste, men saa kom i Syvaarskrigen Svenskerne og plyndrede alt, hvad der derpaa var af Sølvbeslag, og da Folket blev ved med at tro paa hans Hellighed og at søge Lægedom ved hans Levninger, bød Regjeringen, at Kisten skulde graves ned, hvilket skete i Aaret 1568. Selv de, der havde sluttet sig til den ny Lære, havde ondt ved at slippe den nedarvede Tro, efter hvilken Olafs Haar og Negle vare vedblevne at voxe længe efter hans Død; et Øjenvidne fortæller med Forbauselse, at Kongeliget laa der med det røde Haar og Skæg, næsten urørt af Tidens Tand; de stolte Ansigtstræk vare helt kjendelige, kun Næsebrusken og lidt af Overlæben manglede, men dette tilskreves Svenskernes Vold.

Skjønt Hellig Olaf altsaa hviler i Throndhjems Domkirke, er det endnu ikke lykkedes at paavise Stedet. Selve Kirken er kun en sørgelig Skygge af hvad den var i sine Velmagts Dage, idet den vestre Længe ligger aldeles i Grus. Atter og atter er den bleven hjemsøgt af Lyn og Vaadeild, og Istandsættelsen var tit værre end Ødelæggelsen. Hele Stykket mellem Tværskibet og Højkorets Ottekant, som siden Ejstens Tid havde været Kor, men nu atter blev Menighedens Forsamlingssted, var skjørnet af Ilden, og istedetfor at istandsætte

de fine Omgange, som strakte sig, den ene i Kirkens halve Højde, den anden i selve Murtykkelsen under Hvælvingerne, klinede man det hele til, idet man brugte Søjlehoveder og Skafter, kort alt hvad der kunde faas fat paa som Fyld, og huggede dernæst kluntede og uregelmæssige Gjennemgange og Vinduer, hvorpaa det saaledes indrettede Rum forsynedes med et fladt Loft. Dog øvede Kirken, mishandlet og tildels ukjendelig som den var, en mægtig Indflydelse paa hvem der ikke var lukket for aandelige Indtryk. Her er ogsaa nok til at sætte Indbildningskraften i Bevægelse; alt hvad man kjender fra Ingemanns Romaner af underjordiske Gange, Løntrapper, Fængselskamre, hemmelighedsfulde Talerør og deslige kan dels paavises, dels spores. For snart tredive Aar siden forvildede en Tysker Minutoli sig til Throndhjem og brugte nogle dejlige Maaneskinsnætter til at tegne Domkirken; her fandt han da Løsningen paa en Gaade, der længe havde spændt de Bygningskyndige: Throndhjem var den gotiske Stils Vugge! Heri tog nu den gode Mand fejl; Kirken er unægtelig opført efter udenlandske Forbilleder, men netop dette, at Værkebisperne bestandig forstod at tage det bedste, der var oppe i Tiden, viser, hvor mange baade aandelige og materielle Kræfter her vare samlede. —

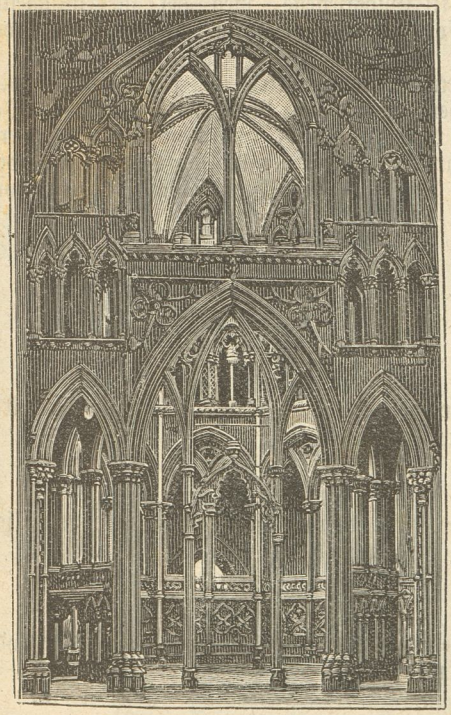

Højkorets Indre med Banlysningsaltanen.

Da Kong Karl den femtende blev kronet til Norges Konge i Throndhjems Domkirke, vaagnede Sansen for om muligt at bringe den tilbage til dens oprindelige Skikkelse, men da vor Tid hverken har Afladskræmmere eller Pilegrime, falder det svært at rejse de fornødne Midler. For Tiden er man kun naaet saa vidt, at Højkorets Ottekant og Kapellerne der omkring staa i deres oprindelig straalende Skikkelse. Tværskibet er indrettet til Gudstjeneste, men det mellemliggende Stykke, der som anført har lidt meget, er afspærret og under Ombygning.

Saa staar den gamle Domkirke da som en ærværdig, vejrbidt Invalid, der sér ned paa Nutidens Dværgeæt. Ja, vor Tid bruger sine Kræfter mere i Haandens end i Aandens Gjerning; men kommende Slægter ville dog vide at give den det Vidnesbyrd, at den var øm og nænsom i at frede om Fædrenes Minde.

Tankesprog.

Erindringen er det eneste Paradis af hvilket vi ikke kunne blive fordrevne.

(Jean Paul.)

Naar jeg hader, saa berøver jeg mig noget; naar jeg elsker, saa bliver jeg beriget med det, som jeg elsker.

(Schiller.)

Det slette, Menneskene gjøre, overlever dem; det gode bliver ofte begravet med dem.

(Shakespeare.)

I Skinsygen er der mere Egenkjærlighed end Kjærlighed.

(Rochefoucauld.)

Alvorlig Virksomhed udsoner altid tilsidst med Livet.

(Jean Paul.)

„Velkommen hjem!“

(Prinsesse Alexandra hilser sine Sønner efter Hjemkomsten fra deres første Togt.)

For hver en Moder er det tungt,
Fra Hjemmet ud sin Søn at sende,
Hans Haab er kjækt, hans Sind er ungt,
Dog Verden skal han først jo kjende.

Men kommer han igjen, saa sund
Som nogen, der har Bølgen pløjet,
Da er det som en hellig Stund,
Naar Gjensynsglæden staar i Øjet.

Og dette har Fyrstinden kjendt,
Prinsessen fra de danske Strande,
Som sine Sønner havde sendt
Paa Togter ud til fjærne Lande.

Paa Moderhjærtets Vinger tidt
Har hendes Tanke om dem svævet,
Og med dem har hun stridt og lidt
Og bedet tyst og lønlig bævet.

Men da hun atter saa de To
Med solbrændt Kind paa Skibets Planker,
Da fandt den stærke Længsel Ro,
Da kasted hendes Higen Anker.

Og mens hun nød med henrykt Blik
Den Fryd, en Moder kun kan have,
Har hun vist følt: af Alt, hun fik,
Var hendes Børn den bedste Gave.

En Apelsin.

Et Billede af O. M. Møller.

Det er en dejlig, lys og varm Sommerdag. Dørene i Havestuen ere lukkede op; den friske Sommerluft ude fra Haven strømmer der ind, og Solen skinner baade gjennem Døre og Vinduer, skinner lige ind paa det hvide Gulv, saa mildt og velsignet, og henne ved det aabne Vindue sidder en ung Pige, indsvøbt i et Par store Tæpper, i en magelig Bedstefader-Lænestol; hun har nylig været syg, den lille Stakkel, det sér man paa det blege og magre Ansigt, og i Dag er det første Gang, hun har faaet Lov til at komme op. Nu er ogsaa det værste overstaaet — Smærterne ere borte; men hun er endnu saa mat, at hun kun med Nød og næppe kan løfte sin lille, fine, næsten gjennemsigtige Haand for at stryge Haaret bort fra den blege Pande. Men hendes Øine skinne saa glade og taknemmelige for det skjønne Liv, der udfolder sig rundt om; for det velsignede Solskin og den milde, varme Luft — og dog, dersom Du kunde læse ret dybt i dem, vilde Du maaske finde en stille, dæmrende Længsel, der løftes paa Sommervindens Vinge og bæres ud over de vide Strande.

Nu gaar der en Dør op henne i Stuen; det er den unge Piges Moder, der kommer. Hun gaar sagte hen til hende, trækker Tæppet tættere sammen om hende og kysser hende paa den blege Pande.

„Se, hvad jeg har til Dig her," siger hun saa og stikker hende en dejlig stor Apelsin i Haanden; „spis den, det vil gjøre Dig godt!"

Den unge Pige tager Apelsinen i sin lille, matte Haand; hun kan knapt løfte den.

„Tak, søde Moder!“ siger hun; „hvor den dog lugter dejligt,“ og saa lukker hun Øjnene for ret at kunne glæde sig over den.

Lidt efter gaar Moderen, og den unge Pige sidder der endnu med Apelsinen i Haanden; hun synes næsten, det er, som vilde den fortælle om sit dejlige Hjem, om det blomstrende

Italien. — Italien! Hvor er vel den, hvis Hjærte ikke engang har banket højt ved dette magiske Ord! Og Blodet flyver den unge Pige op i Kinderne — for første Gang i lang Tid — Italien, la bella Italia! og hun læner sig tilbage i Stolen og lukker Øjnene.

Apelsinen dufter stærkere og stærkere — gamle Minder vækker den i hendes Sjæl, gamle Minder og ny Haab; Drøm

og Virkelighed blande sig med hinanden, og lidt efter lidt lukker Søvnen hendes Øjne fastere til.

Brogede Billeder lokker den frem for hende, Billeder fulde af Liv og Friskhed:

— Atter sidder hun der ude i Lysthuset ved den store Jasminbusk, hvor de smidige Ranker sno sig op ad de grønne Træstammer, og han, hendes Barndoms Legekammerat, nu den modne Yngling, sidder ved hendes Side og ridser med sin Stok et Navn i det hvide Grus. Nu skal han rejse bort til en mere straalende Sols Egne, did hvor Kunstens Genius svæver over de mosbegroede Mindesmærker — til det dejlige Italien.

„Hvornaar mon han kommer igjen? Mon han ikke ved Trevis rislende Vande glemmer den stille Bøgelund, hvor hans Barndoms Lykke-Blomst voksede saa frodigt og rigt — mon han altid dér vil mindes den, der aldrig glemmer ham?" Og hun river en hvid Rose af Hækken og drejer den mellem Fingrene.

„Giv mig den!" siger han og rækker Haanden ud imod hende; det er det første Ord, han faar sagt.

Hun lægger Blomsten i hans Haand, men tør ikke se paa ham — han maa ikke se, at hendes Øjne ere vaade; hvorfor? . . . ja det véd hun ikke selv.

Saa ruller der en Vogn ind i Gaarden, og lidt efter kaldes der paa dem.

Han rejser sig for at gaa, men hun bliver siddende — hun kan ikke. Da bøjer han sig ned imod hende, slynger Armen om hendes Hals og trykker et langt Kys paa hendes Læber — det første! . . .

Der kommer nogen; „hurtig, skynd Dig!" — endnu et Kys, og han er borte.

Hun læner sig tilbage og indsuger den friske Sommerluft i fulde Drag — lykkeligt er det at elskes!

Billedet svinder — hun aabner Øjnene lidt; de straale af Fred og Lykke — Lykke i Mindet.

Søvnen lukker dem atter til; de ere trætte, de smaa Øjne! Og Apelsinen dufter stærkere — et nyt Billede ruller op for den unge Pige:

Napoli ved det blaanende Hav! Sagtelig ruller Middelhavets Bølge ind mod den dunkle Orangelund, blidelig vifter Vinden i Pinjens Toppe. Dér staar han i Træernes Skygge, indsugende den bølgende Blomsterduft; dér staar han, saaledes som han var hin Gang i Lysthuset, og dog ikke den samme.

Den unge Pige smiler i Søvne. Mon han véd, hun drømmer om ham, mon han føler det? . . . Ud over Havet sér han, ud over de friske, salte Vande. Og Pinjen hvisker i Vinden, Orangen dufter. Hjemme ved de kolde Strande er der en bedre Blomst, véd han; dér hvor Vaaren maa kæmpe den lange, svære Kamp mod de barske Jævndøgnsstorme, dér hvor ingen Orange blomstrer, men hvor Bølgen ruller saa frisk og glad mod de grønne Strande — dér gror den: Kjærlighedens Blomst! Hjemad, hjemad maa han, hjem igjen til hende, der længes og venter!

Velsignede Billede: Kjærlighedens lyse Vaarbilled paa Haabets Grund!

Den unge Pige vaagner med Smil paa Læben — Moderen staar bøjet ned over hende.

„Men Du har jo ikke spist din Apelsin!" siger hun.

„O nej," svarer den unge Pige, „jeg vil gjemme den lidt endnu . . . nu véd jeg, han kommer; jeg har drømt om ham, o, saa dejligt — og saa vil jeg dele Apelsinen med ham!"

Anekdoter.

En rig engelsk Fabrikejer, en saakaldet Cottonlord, opsøgte en Dag den berømte belgiske Dyremaler Verboeckhoven. Ved sin Indtrædelse i Atelieret spurgte han Kunstneren med en uforskammet og nedladende Protektormine: „De er vel den Maler, som maler det dumme Kvæg?" — „Det er jeg," svarede Kunstneren. „De ønsker uden Tvivl at blive malet af mig?"

Læreren: „Hvor mange Stykker ere fornødne til Daabens Sakramente?"

Drengen: „Tre Stykker."

Læreren: „Nej, min Dreng, Du har jo kun lært to i Din Katechismus: Ordet og Vandet. Hvilket skulde efter Din Mening være det tredie Stykke?"

Drengen: „Barnet."

Vaar.

Det jubler i mit Indre, det bruser
i mit Sind,
det straaler og funkler for mit
Øje,
det er mig som jeg skued i selve
Himlen ind,
jeg føler Aandens Strømme om-bølge min Kind,
jeg bader mig i Solglans fra det høje.

Nu vækkes hvad der slumred; det Liv, som laa i Baand
under Vinterens stivnende Dække,
har brudt sit trange Hylster med fri og frejdig Aand,
nu knuppes Rosenhækken og Pilens lette Vaand,
nu glade Fuglerøster os vække.

Ja nu er den kommen, den livsalige Vaar,
med fagre Roser og med bly Kjærminder!
Jeg jubler den i Møde, thi aldrig den forgaar,
dens Blomster skulle dufte til seneste Aar,
dens Liv og Lys og Varme aldrig svinder.

Med Vaaren er du kommen, min søde lille Brud,
du Rose, om hvilken jeg synger!
Jeg dølger ej min Glæde, jeg jubler den ud,
nu knupper sig min Digtnings de friskeste Skud
og ud af mit Hjærte sig slynger.

Jeg troede, den var stivnet af Kulden og død,
den lille Sangens Fugl i mit Hjærte,
nu løfter den sin Vinge, paany til Livet fød;
nu skal den atter kvidre i Lyst og i Nød,
udtonende min Glæde og Smerte.

Lad Jorderigs Blomster kun visne og forgaa,
lad Sommerens Varme kun svinde!
Jeg ser Dig ind i Øjet — da er min Himmel blaa
da dufter min Rose, den skjønneste jeg saa,
— min yndige lille Veninde!

Om Udryddelsen af Ukrudtsplanterne.

Udryddelsen af Ukrudtsplanterne er et Spørgsmaal af en saa stor Betydning, at det vel fortjener at betragtes lidt nærmere, særligt da vi her i Danmark i den Henseende, trods vort raskt fremadskridende Agerbrug, synes at staa en Del tilbage for andre Lande. — Under Begrebet „Ukrudt" kan man egentlig henføre enhver Plante, som voxer paa Steder, hvor det ikke passer med Landmandens eller Gartnerens Bestemmelse med Hensyn til Jordens Dyrkning; almindeligst betegnes dog kun saadanne vildtvoxende Planter som Ukrudt, der i vore Marker eller Haver trænge sig ind mellem de dyrkede Planter og saaledes mere eller mindre skade disse.

Ukrudtsplanterne tilhøre dels den stedlige Jordbund og de lokale Forhold, dels hidføres de med Gjødningen, ved Blæsten, eller mangen Gang endog med Saasæden, hvorfra det kan være vanskeligt nok at fjærne deres Frø. — Ukrudtsplanternes overordentlige Frugtbarhed foraarsager, at selv paa en tilsyneladende ren Mark, er der dog stedse Ukrudtsplanter nok til at vedligeholde deres Formering i langt høiere Grad end ønskeligt. Et Par Exempler vil gjøre dette iøinefaldende: En Agerkaalplante frembringer saaledes c. 4000 Frøkorn, en Klinte c. 2600, en Skræppe c. 13000, en Morgenfrue c. 13500, en alm. Svinemelde c. 25000, en Stolthendrik c. 7000, en Tidsel c. 4000, en Løvetand c. 2000, en vild Kamelblomst c. 45000, en Valdmue c. 50000 o. s. f.

Ukrudtsplanterne kunne deles i 1aarige, 2aarige og fleraarige eller egentligt Rodukrudt. — De fleste af vore Kulturplanter ere mere eller mindre fremmede hos os, og kjælnere end de vildtvoxende Planter, selv om end enkelte af dem kunne forplante sig og trives uden vor Hjælp, kunne de dog ikke staa sig i Kampen mod de vilde Planter og bringe det forlangte Udbytte uden Hjælp og Pleje.

Det er dernæst Plantedyrkerens Formaal at dyrke en enkelt eller nogle faa for ham passende Planter samlede, uden Indblanding af andre Arter, dels for at lette Indhøstningen, dels for at blive istand til at skaffe dem de bedst mulige Betingelser for deres Vext og Trivsel, derfor bearbeider og gjøder han Jorden, men Ukrudtsplanterne ville da ogsaa voxe saa meget kraftigere; ikke alene at de derved berøve Kulturplanterne en Mængde Næringsstof,

men de ville tillige som Følge af deres større Haardførhed, navnlig under ugunstige Vejrforhold, overvoxe og undertrykke dem. Ukrudtsplanterne og deres Rødder ere fremdeles til Hinder baade ved Høsten og ved Jordens Behandling; vi maa derfor anvende alle de til vor Raadighed staaende Midler til deres Udryddelse og aldrig blive trætte i den Kamp, vi saaledes stedse maa bestaa mod disse vore Fjender. Ukrudtet maa ødelægges hvor og naar det indfinder sig, saavidt det er muligt; enhver Skjødesløshed vil føre Straffen med sig.

I det efterfølgende skal der lidt nærmere sees paa de forskjellige Vaaben vi have til at bekæmpe Ukrudtsplanterne og særligt peges paa nogle af de mest paatrængende og besværlige af disse; en fyldig Udvikling af dette, desværre altfor righoldige Æmne, tillader Pladsen ikke her.

Aldeles reen Saasæd bør nævnes som den første Betingelse, thi hidføre vi dermed selv Ukrudtsfrøet, da hjælper al Rensning af Jorden dog ikke; dernæst bør der saaes til passende Tid, med passende Tykkelse og Sæden dækkes tilbørligt med Jord; iagttages disse Ting bidrager det alt til at skaffe de dyrkede Planter Overvægt over Ukrudtet; det maa tillige forudsættes, at Jorden har fornøden Kraft og er i det Hele vel kultiveret. At udbløde Saasæden inden Saaningen, kan for visse Sorter være heldigt, for at fremskynde Spiringen og bidrage til at det under Væxten kommer forud for Ukrudtet.

Suur og kold Jord er utjenlig for vore dyrkede Planter, hvorimod derved flere Ukrudtsplanter endog begunstiges, f. Ex. Pileurter m. fl. Vandets tilbørlige Afledning er derfor ogsaa et Middel til at udrydde Ukrudtet, eller dog til at lette Kampen derimod.

Det er dernæst i enhver Jordbrugers Interesse, nøie at vaage over at det Ukrudtsfrø, der samles ved Sædens Rensning eller paa anden Maade, ikke atter igjennem Møddingen vender tilbage til Jorden. — At koge alt fligt inden det gives til Kreaturerne, er stedse den sikreste Maade at tilintetgjøre Spireevnen. Dernæst har vi Reenbrakken, som naar den behandles godt, eller med andre Ord, saaledes at det mest mulige Ukrudtsfrø bringes til at spire og da ødelægges, er et kraftigt Middel saavel mod det en- og toaarige Ukrudt, som mod det fleraarige Ukrudt, hvis Rødder derved bringes frem fortørres og dø.

Rækkekultur med tilbørlig Hakning og Lugning,

saa betids at Ukrudtsplanterne aldrig faa Lov at ansætte Frø, kan under mange Forhold sættes ved Siden af Renbrak. Dyrkning af Grønfodringsplanter, naar de afhugges saa tidligt, at intet Frø ansættes, er ligeledes et Middel, der kan anvendes med Held mod de 1aarige Ukrudtsplanter.

Det maa stedse erindres, at det for Ukrudtsplanternes vedkommende, f. Ex. for Agerkaalen, ikke er nødvendigt at Frøet bliver fuldmodent for at det kan være spiredygtigt. — De fleraarige Ukrudtsplanter formere sig baade ved Frø og i Særdeleshed ved Roddeling, saaledes f. Ex. Kvikgræs, Følfod, Tidsler, Bynke, Skræppe m. fl. At afhugge disse Planter og saaledes forhindre dem fra at ansætte Frø, er altsaa ikke tilstrækkeligt; der kan kun Renbrak og Rækkekultur, hvorved Rødderne bringes ud af Jorden og tilintetgjøres, aldeles ødelægge dem. Enkelte saadanne kunne være vanskelige nok at faa Bugt med, saaledes f. Ex. Følfod; det kan tilraades mod dette besværlige og mange Steder overhaandtagende Ukrudt, i Brakaaret at anvende Undergrundsploven eller dog Grubberen, og da det gjerne voxer pletvis, at gjøde saadanne Steder med Svinegjødning og bestrø dem med Salt. I Græsmarkerne afhugges saadanne Pletter jævnligt med Leen, og det tilraades at indgnide Leen med en stærk Opløsning af Jernvitriol; udført i Mai Maaned skal en saadan Behandling være af god Virkning; at bestrø Pletterne med pulveriseret Jernvitriol, kan ligeledes hjælpe, men derved ødelægges tillige de andre Planter.

Kun ved flere Aars Agtpaagivenhed og passende Behandling, kan det lykkes at besejre Ukrudtsplanterne.

Mangen ellers dygtig og paapasselig Jordbruger, er dernæst langtfra paapasselig nok med at holde Hegnene, Vejkanter og lignende Steder fri for frøbærende Ukrudt ved jævnlig Afhugning, og bliver derfra stadig forsynet med Ukrudt, hvormeget han end brakker og renser sin Mark. Nogle enkelte frøbærende Tidselplanter, hvis Frø jo saa godt af Vinden kan føres omkring, ere nok til at fylde en hel Mark. Ligeoverfor skjødesløse Naboer have vi hidtil her i Landet intet Middel til at værge os; flere Steder i Tyskland er der oprettet Foreninger til Beskyttelse mod Ukrudt, hvilke ved alle mulige Forholdsregler søge at ødelægge Ukrudtsplanterne.

Det forekommer mig, at man paa disse Steder har set Sagen fra et aldeles rigtigt Standpunkt, idet at sligt,

kun kan drives med fornøden Kraft og Eftertryk, naar det bliver, hvad det bør være, et Fællesanliggende.

Hvad der samles af Ukrudt ved Lugning og paa anden Maade, kan naar det samles i Kompostmøddinger efter 2—3 Aars Forløb afgive en god Gjødning. Tilsætning af nogen ulæsket Kalk hjælper til at alt opløses og forraadner hurtigere.

Samles Ukrudtet saaledes i Kompostmøddinger, maa man imidlertid være meget varsom at Hobene ved en gjentagen Omstikning og Udluftning have været udsatte for Luftens og Lysets Indvirkning, at alt tilstedeværende Ukrudtsfrø kan være bragt til at spire, saa at man ikke dermed bringer Ukrudt ud paa Marken.

Frisk grønt Ukrudt, der f. Ex. er luget af, kan, naar det er frit for Jord, anvendes enten grønt eller tørret som Foder, dog maa dette ikke ske dersom der allerede er ansat Frø paa Planterne.

En væsentlig Mangel hos os, hvorved Ukrudtsplanternes Forbliven begunstiges, er, at vor Omdrift er for lang og at der vexles for lidet med Bladplanter, langstraaede Sædarter og Græs; en Forandring heri vilde sikkert nok hjælpe i høj Grad til at udrydde Ukrudtet.

C. T. Nyegaard.

Drengen: Moder, hvorfor vilde Du ikke give Frits de 10 Øre Du havde lovet ham?

Moderen: Nej, for han er igjen kommet ned i Skolen.

Drengen: Jeg er ikke kommet ned Moder.

Moderen: Du er jo nederst.

Drengen: Ja men jeg kom ikke længer ned.

Rimeligt Forlangende.

Konen: Du kunde dog ogsaa gjerne vaske Dig engang Jens — Du ser saa forskrækkelig ud.

Manden: Aa nej hvad skulde det vel nytte til, inden 8 Dage er jeg jo akkurat ligedan igjen. —

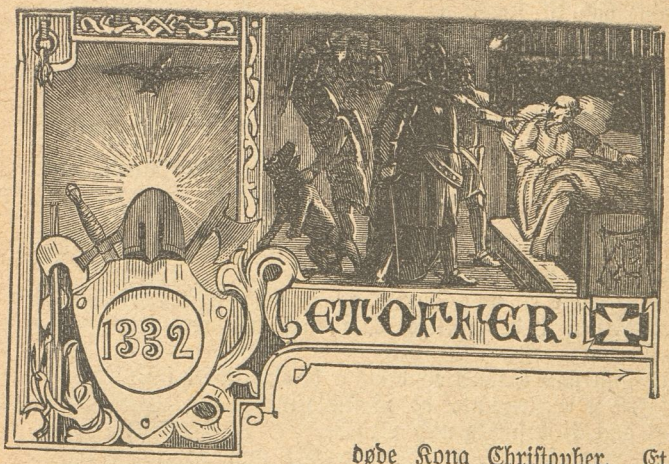

døde Kong Christopher. Et Par Slotte var alt, hvad han raadede over af Land og Rige; Resten var pantsat til fremmede Herrer: Grev Gert plyndrede i Fyn og Jylland, Grev Johan i Østdanmark; — Sønderjylland havde Hertug Valdemar til Len. Alle Forsøg paa at bryde Aaget vare frugtesløse og medførte nye Hjemsøgelser. Saa indledede den kloge Greve Gert Underhandlinger med Hertugen for at tilbytte sig Sønder- for Nørrejylland, at han kunde faa sit samlet; var det lykkedes, havde det været ude med Danmark; Fyderne hørte derom og rejste sig paany til en sidste fortvivlet Kamp; Gert lo ad deres afmægtige Harm, hvervede friske Tropper fra Rhinlandene, de vilde, forfærdelige Gunzhöver, og rykkede med 10,000 Mand ind i det ulykkelige Panteland. Der delte han sin Hær i tre Dele; med de 4,000 drog han selv til Randers. Mord, Rov og brændende Landsbyer viste, hvad Vej han tog.

Saa randt op den 1ste April 1340. Niels Ebbesen gik med sin lille forvovne Flok ind i Randers By og nedhuggede Tyrannen paa hans Magts Tinde. Danmarks Rige var reddet.

Lidt over Middag, Dagen før dette stod paa, standsede en brynjeklædt Rytter sin Hest udenfor et lidet Hus i Udkanten af de Folby Skove. Med Tømmen over venstre Arm traadte han til Døren og bankede paa. Ingen svarede. Han tog i Laasen; der var stænget inde fra.

„Gammel Ven! Luk kun op!" sagde han med Ansigtet til Dørsprækken.

„Hvem er det?" spurgte fra Stuen en noget frygtsom Kvinderøst.

„Ja kjender Du mig ikke paa Mælet, Else Hansdatter?"

Et Forundringsudbrud og et hastigt tilføjet: „Nu kommer jeg".

Ryttereen bandt i stor Skynding sin Hest; Stangen blev trukken fra og Døren aabnet.

Det var en ung Svend og en ung Pige, der mødtes foran Arnen i det fattige Rum, og der var ingen ellers tilstede.

Han gav Haand og beholdt hendes lidt i sin.

„Det er sælsomt, at vi skulle mødes her, Else!" — et langt ømt Blik fulgte med Ordene.

„Hvor fandt Du hid?" spurgte hun og tog Haanden til sig.

„Jeg kommer fra Tranbjerg. Af Eders gamle Naboer hørte jeg, hvor ilde det var gaaet: at Holsterne havde lagt al Eders Ejendom øde, og at saa Herremanden paa Nørreris havde overladt Eder denne Hytte; — I ere jo fostrede sammen: Du og Sven, hans Søsterson."

„Hav Tak, Jørgen, at Du vilde umage Dig hid. Ja nu ere vi fattige nok."

„Det vidste jeg ikke, da jeg gav mig paa Vej, saa det er ikke Eders Uheld, der giver mig Mod til at komme, enddog der var intet andet, der skilte os, Else, end det, at I fordum vare for rige."

„Det er fem Aar siden, vi sidst saas, svarede Else og vendte sig mod Arnen for at lægge paa Ilden.

Jørgen satte sig.

„For fem Aar siden stod jeg for Styret i din Moders Gaard, og der var ingen, hun troede saa vel som Sønnen af hendes fattigste Gaardsfidder. Hvorfor jeg fik Løbepas, véd Du, Else. Men der jeg drog af din Moders Gaard, svor jeg stiltiende, at om Gud vilde forunde mig Liv og Helsen, skulde jeg vide at komme igjen og det som hendes Lige. Det

har været svare Tider for Landet og er det til visse endnu; men for en rask Svend, der véd, hvor han styrer hen og nytter Børen, er der noget at gjøre. Og derfor kom jeg hid i Dag for at sige din Moder, at jeg her i Lommen har Fæstebrev paa den Haldum Brydegaard, og er det derhos mit Haab, at Du, liden Else, end er mig god."

Han red over Bænkeenden i frembøjet Stilling og saa ned for sig, medens han øvede den Kunst at drage højre Haand ud og ind ad Brynjehandskens Split; hun sad henne paa den lave Arnekant og skrev Streger i Asken med en sveden Pind. Der var en fire Alen Rum imellem dem.

„Moder er gaaet ud i Skoven at sanke Grenebrænde. Det er saa fattig Folks Sæd, véd Du."

„Jeg tør kanske bie hos Dig, Else, til hun kommer hjem. Lider hun ellers vel, din Moder?"

„Det gaar an. — Hvem er din Husbond, Jørgen?"

„Min første Husbond var Ove Hals — —".

„Den Forræder!"

„Else!" udbrød Karlen med et Sæt og saa overrasket op. „Staar han ikke i Holstergrevens Sold?"

„Da jeg tog Tjeneste hos ham, stod han ikke. Siden svor han til Greven som og mange andre af Landets gode Mænd. Hvad ondt var deri? Er ikke Greven vor eneste rette Herre?"

„Den kullede Greve!" Hun skød et mørkt Sideblik efter Svenden.

„Er ikke Landet pantgivet ham, og kjendes det ikke for Ret over al Verden, at om en laaner Penge af anden Mand og giver Pant derfor, da tilhører Pantet denne, naar Fristen er ude, og Skyldneren ikke kan løse det?"

„Og saa er Grev Gert Jyllands rette Herre?" Elses Stemme dirrede.

„Jeg skjønner ikke bedre; Kong Christopher er jo død. Men det vil da næppe hue Dig, kan jeg tænke, at min anden Husbond just er denne Grev Gert, enddog det ikke var for min Udyds Skyld, at jeg kom saa vidt — saa vidt, at jeg nu er hans første Knabe og tjener ham for Bord og Seng."

„Tvi Dig, Jørgen!" raabte Else, kastede sin Pind i Ilden og drejede sig harmfuldt mod ham. „Er det kommet dertil nu, at jydske Svende staa Vagt for Landets argeste Fjende, den Røver og Ildværksmand han er. — Jørgen! Jørgen!" og Pigen var Graaden nær. „Est Du da plat forblindet?"

„Det maa jeg vel være", svarede Karlen bleg i Aasynet og rejste sig. „Men det er da alene ste min Elskov til Dig, Else, der har voldet det; thi jeg saa ingen anden Vej til at vinde Dig. Og jeg har altid ment, at ærlig Troskab var Svendens første Pligt, ikke at være sin Herres Dommer. Ved saadan Tjeneste vandt jeg den Arne, jeg nu saa mindelig beder Dig dele halvt med mig, og ved den der er ogsaa en Plads for din Moder."

Else rejste sig. „Jeg vil sige Dig et, Jørgen: Hver dansk Ridder eller Svend, der har staaet Grev Gert saa nær som Du og ikke friet Landet for dette grumme Vilddyr, kalder jeg en Forræder mod Danmark. Det er Du. Gaa flux herfra, Jørgen! Jeg vil aldrig være din Hustru. Aldrig."

Med nedstrakte Arme og knyttede Hænder stod den høje Pige foran Holstergrevens Svend. Ordene faldt som Hammerslag; over Læberne sitrede en fugtigrød Glans; de mørke Øjne truede.

Jørgen stirrede en Stund maalløs paa disse Læber, medens Elskov og krænket Stolthed kæmpede haardt om Ordet.

„Du véd ikke, hvad Du siger, Else, og deri ligner Du andre Kvinder, at Du tager stærkt paa Vej for en ringe Aarsags Skyld. Hvad angaar det os, hvo der er Herre i Landet? eller tror Du, de store bryde sig om os Smaafolk uden for den Tjenestes Skyld, vi yde dem? Det er da billigt, mener jeg, at vi gjøre os betalt paa bedste Maade. — Nej, Else! Du skal ikke svare mig nu. Jeg har Ærind til Sagebrok og rider tilbage gjennem Folby om et Par Timer. Da vil jeg atter høre herned, og da vil Du være anderledes sindet end i denne Stund.

„Du vil ingen træffe til Huse," svarede Else fast. „Hvad den kullede Greve og hans Svende her til Lands kalde deres, skal hverken Moder eller jeg have Part i."

Uden at svare forlod han Huset. Else sank ned paa Arnekanten, dækkede for Ansigtet med sine Hænder og sad en rum Tid saaledes. Omsider hørte hun Stemmer udenfor og kjendte Moderens Fodslag paa Stenbroen. Hun skyndte sig op og flygtede ind i Soverummet, et lidet Aflukke med Seng i, skilt fra Stuen ved en tynd Brædevæg.

Først kom Moderen ind. Else hørte hende smaaskjænde.

„Render Pigen nu sin Vej uden at lukke efter sig! Hun er nok ikke ræd for Pengeskrinet. Ja, ja, Sven! Sæt Dig ned og lad os høre, hvordan det staar til paa Nørreris."

„Jeg skal ikke sidde," kom der til Svar. „Mit Ærind er først at bringe Eder denne Kurv fra min Frænke: et Brød og lidt Sulemad — og dernæst at byde Dig Farvel, Fostermoder."

„Ja Tak for Kurven. Men Farvel? Hvad skal det sige?"

„Morbroder har været i Randers. Grev Gert bød ham haarde Kaar: rømme Landet eller sværge Troskab."

„Gud naade! Gud naade!" og Else hørte Moderen slaa Hænderne sammen i Forfærdelse. „Det Djævels Utyste, han er. Skal der da aldrig vorde Ende paa hans Herredom?"

„Det skal der, vil Gud."

„Men naar? Naar? — Nødes I virkelig til at rømme Gaard og Land for den udlændiske Varulv? Guds og alle Helgens Fordømmelse være over ham! Vide I intet andet Raad?"

„Vi rømme ikke, Fostermoder. Vi følges ad til Randers alle Mand — og det endnu i Nat — for at gjæste hans

Naade Greven. Og er det da vor Agt med det samme at gjøre en brat Ende paa hans Herredom."

„For Gud! Det er en dristig Færd. Men kjære gode Børn: I slippe aldrig levende fra Grevens Herberg."

„Det gjør intet, siger Morbroder, naar han kun ikke slipper levende fra os. Nu gjøre vi Begyndelsen; der bliver nok efter os, som kunne fuldende. Farvel, gode Fostermoder! Hav Tak for alt og hils Else! Lev vel! Lev vel! om vi ikke skulle ses mere."

De sidste Ord lød fra Døren i Bortgang.

„Aa Gud! Jeg evner ikke at samle alt dette eller forstaa — — men kjære gode Sven!" Den gamle fulgte efter. „Hør et godt Raad. I skulle jo over Sønderbroen — —".

Else havde lyttet aandeløs efter. Blodet var strømmet hende til Kinderne, Hænderne holdt hun løftede, knugede i brændende Bøn. „Gud almægtigste, følg dem! Frels, frels vort ulykkelige Land!" mumlede hun halvhøjt og vilde i begeistret Medfør rive Døren op og ile ind til Fosterbroderen, den raske Dreng, der ikke var mere ræd for den visse Død. Men med Tanken i Grevens Herberg var dens næste Vingeslag Jørgen, og Ordene „tjener ham for Bord og Seng" gjennemisnede hende fra Hoved til Fod. Niels Ebbesøn og hans Mænd red frem; Hestene fyldte Grevens Gaard, Hovene klaprede, Vaabnene klirrede. Nu sprængte de Døren til Forsalen, huggede Vagten ned — —. Hvem var Vagten? Jørgen. Gik Vejen til Grevens Kammer kun over hans Lig? — — Og Landets Frelse drog sig som et blegt Billede tilbage paa Sjælens Baggrund, medens Elskov med mylrende Munde og hellige Krav fyldte Vilje og Sind. Han først. Hvad han end havde fejlet: al hans Gjerning bar hendes Navn; han skulde ikke dø, naar et Ord af hende kunde frelse ham. Men han kom næppelig til hende igjen. Saa maatte hun til ham; han red jo gjennem Folby tilbage; der kunde hun træffe ham.

Og hvad vilde hun saa? Sige ham, at hun angrede sine ufindige Ord og gjærne vilde være hans Fæstemø? at det i Nat gjaldt Grevens Liv og hans med, hvis han ikke rømte? — Og dersom han just saa ikke rømte? Da var det de andres visse Undergang, Danmarks maaske. Var det nu hende, der for at vinde sin Hjærtenskjær skulde forraade Land og Rige — hun, der nys stod saa sikker og domfældte ham? Aldrig! aldrig. Men se ham endnu engang, tage ham med sig og frelse ham, om det var muligt, maatte hun, og der var ingen Tid at spilde.

Hun slog et Klæde om Hovedet og skyndte sig afsted. Først et Stykke Skovvej, saa tværs op over et Par udyrkede Marker og en græsgroet Vænge, saa Adelvejen. Øde og ubefærdet snoede den sig gjennem Egnen, op og ned i lange, lave Bølger; til højre laa Folby med sin anseelige Stenkirke, til venstre et Par nedbrændte Gaarde, de yderste i Byen til den Side. Et Kampestenshjørne stod endnu; bag det tyede hun ind og satte sig forpustet paa nogle nedstyrtede halvforkullede Bjælker.

Halvforkullede Bjælker, Mur uden Tag, en sunken Arne med blodplettede Stene, hist og her en Stump af Bohave mærket af baade Øxe og Baal: det var om hende; over hende buede Himlen sig høj og blaa med hvide sejlende Skyer og Lærkesang. Vaaren mældte sit Komme trods de ubesaaede Marker, de øde Vange og brændte Byer. Skulde det ogsaa vaares for Danmarks Folk?

Hovslag lyd fra. Hun sprang op og gjennem et Skaar i Muren saa hun — endnu noget borte — Rytteren, paa hvem hun ventede.

I samme Nu hun blev ham vaer, sank hun atter ned, som vilde hun i Forfærdelse fjæle sig for den grevelige Knabe, som maatte hun inden Afgjørelsens Øjeblik tage Miner og Læber i Ed paa, at de ikke skulde forraade Hjærtets usigelige Angest. Ak, hvor skjælvede hun ikke for dette Øjeblik nu, for disse Miner og Læber! — Elselille, han har endnu ikke sét Dig. Lad ham drage sin Skæbne i Møde! Hvad Magt ligger der paa hans Liv, paa din Lykke? — og hun dukkede sig end dybere ned, knugede Hænderne i Skjødet og bad en forvirret brændende Bøn om Kraft til at lade ham ride uænset forbi.

Hans Hest prustede tæt ved. Hovslagene gav syngende Gjenlyd mod Muren, hun laa bag. Halvt uden at vide eller ville sprang hun op og stod saa der paa den sorte Bjælke, slank og høj med hede Kinder og vaade Øjne, hængende Arme og Hænderne endnu knugede i hinanden, da han fik hende at se.

Han var snart der inde.

„Hav Hjærtens Tak, at Du kom," udbrød han glædestraalende og greb begge hendes Hænder. „Du og jeg — Elselille! Det er Hovedsagen."

„Jeg vil gjærne være din Hustru," sagde hun langsomt og vejende, „om Du har mig kjær, som Du siger. Men den Brydegaard, Greven gav Dig, skal Du lade fare."

Hun havde beholdt sit Fæste paa Bjælken, saa hendes

Ansigt var lidt højere oppe end hans. Det sænkede Blik optog uudsletteligt i sit dybe alvorsfulde Spejl hans Aasyns Billede Træk for Træk, medens hun talede til ham og derefter lyttede til Svaret.

„I denne Stund kunde jeg love Dig alt," gjenmælede Svenden frejdig, lykkelig. „Naar kun Du vil være min, har jeg al den Løn, mit Hjærte begjærer, og dobbelt stor og liflig tykkes den mig nu, efter at jeg troede den tabt for stedse. Men da er jeg atter en fattig Svend, Else, og véd næppe, hvad Hjem jeg kan byde Dig."

„Bliver det end nok saa ringe, jeg vorder dog gladere der end i den Haldum Brydegaard, — og saa, Jørgen, maa Du gange af Tjeneste hos Greven."

„Har Du ikke flere Vilkaar," skjæmtede Svenden og vilde lægge sin Arm om hende. Men hun værgede af med en Haand, saa han atter lod Armen synke, og svarede:

„Flere Vilkaar har jeg ikke. Gaar Du ind paa dem, da er jeg den lykkeligste Fæstemø i Landet."

„Det giver jeg Dig min Haand paa. I Morgen tager jeg Orlov, hvis det saa er godt."

„Hvorfor bie til i Morgen? Løs din Hest og lad den løbe; den finder nok sin Herres Stald. Men Du følger hjem med mig, og saa tale vi med Moder derom."

Jørgen satte sin ene Fod op paa Bjælken og bøjede Nakken eftertænksomt. „Det, Du der siger, gjorde jeg helst; men det lader sig ikke gjøre."

„Hvorfor, Jørgen?"

„Sér Du, jeg er reden ud i min Husbonds Ærind og han venter mig med Melding tilbage. Saadan løbe af Tjeneste gjør ingen ærlig Svend."

„Naar skal Du være tilbage?"

„Det snareste jeg kan. Det er allerede langt hen paa Dagen, og Vejen til Randers er lang. — Men jeg mærker, det er svært, at tjene to Herrer," tilføjede han og saa lyst op.

„Skal Du saa staa Dørvagt i Nat?" spurgte hun i aandeløs Spænding.

„Det skal jeg, min Hjærtenskjær. — For sidste Gang."

For sidste Gang. — Det jog som en isnende Staalklinge gjennem hendes Bryst og drev Blodet fra hendes Kinder. Nødvendigheden og Umuligheden af at holde ham tilbage brød ind paa hende og lammede al hendes Tanke. Hun turde hverken tie eller tale; men tie, lade ham ride den visse Død i Møde, naar et Ord af hende — —.

Ja, hvem vil Du redde? Det hele Rige eller — ham, dit Livs Lykke? Er det tænkeligt at stigt Valg har været lagt paa en ung og svag Almuespindes Vilje.

„Nej, Jørgen! Du bliver her. Du skal ikke for hans Skyld . . . " hun standsede med Gru den vilde Ordbølge og søgte at dække sin Hjærteangest med Skin af Had og Harm. „Du skal ikke tiere staa Vagt for den Nidding. Har Du glemt, at Moder og jeg maatte flygte fra alt for den Røver? Plyndrede han ikke vor Ejendom og brændte, hvad han ikke kunde føre med sig!"

„Det var i Fejdetid, kjære Else! og da gaar det, som det bedst kan. Men endnu er jeg Grevens Svend —."

„Jeg vil ikke nævnes din Fæstemø, saa længe Du er hans Svend. — Saa! Følg nu mig," bad hun elskovsfuldt og greb hans Haand. „Jeg har dog ældre og større Ret end han."

„I Morgen, Else!“ svarede han kort og lidt uvilligt, medens han som til Gjengjæld trykkede Haanden blidt.

„I Morgen er det for silde,“ brast det ud. Hun bed sig voldsomt i Læben; Skrækken jog en Blodsky over Hals og Kind.

„For silde?“ spurgte han med et Glimt af Mistro og blev undrende hendes Forvirring vaer. „Har kanske din Moder en anden Vejler til Dig? Naa, men om saa var: han kommer vel ikke i Nat og fører Dig bort.“

„Det skal være nu eller aldrig,“ bød hun fortvivlet og knugede Bagen af de kolde Fingre mod sine bankende Tindinger.

Han saa paa hende alvorligt og prøvende. „Lad mig ikke tro ilde om Dig, Else! I Dag maa jeg til Randers By, for saaledes lyder Budet, og skal det være det sidste Døgn, jeg er i Tjeneste, vil jeg ikke handle værre i det end i alle de forrige. I Morgen er jeg uden Herre og Gaard, om Du endelig saa vil. Men et maa jeg vide: Var det et Lune kun, der drev Dig hid eller — —.“

„Jørgen, Jørgen!“ udbrød hun hulkende og slog Armene om hans Hals. „Hvor kan Du tro — —“ og hun støttede Panden paa sin Arm og gjemte Ansigtet ved hans Skulder.

Jørgen begreb meget lidt af det alt, men saa meget forstod han dog, at Else havde ham oprigtig kjær. Med Liste kom han til Sæde paa Bjælken, drog hende tæt ind til sig og prøvede saa at trøste og opmuntre det bedste, han kunde. Og Else havde intet mere at indvende eller fordre; hun sad saa tavs, saa overgivet, altid med Armen om hans Hals og en Haand i hans, sad som i sine egne stille Tanker, og naar han standsede lidt, vendte hun langsomt sit Ansigt mod hans, rakte de hede Læber til Kys og tvang Sukket tilbage.

Jørgen fortalte om Greven, først varsomt, siden dristigere. Han var ikke saa slem, som Folk sagde, og han var en god Herre at tjene. De store Herrer vare altid bedre end de smaa. Tilsidst blev Jørgen saa sikker, at han paastod, det var de egenraadige Herremænd, der vare Skyld i Landets hele Ulykke, thi de vilde ligesaa lidt tjene Greven nu som Kongen fordum og hidsede Almuen til Oprør. Endelig var den Haldum Brydegaard slet ikke til at kimse ad; Jørgen maatte fortælle om dens mange Herligheder og sammenligne den med Elses Fødegaard. Det var dog taabeligt at kaste Brag paa al Livets Velvære, fordi man fik sig en Fæstemø. Og Jørgen talede sin Brydegaards Sag vel og haabede det bedste af Elses Tavshed.

„Holder Du saa endnu fast paa Vilkaaret, min aller-

kjæreste?" spurgte han afsluttende, — „for nu tør jeg ikke bie længer."

„Du skal have Lov til at gjøre, som Du helst vil," svarede hun mildt, saa ham længe og inderligt i Aasynet og gav ham det sidste lange Kys.

„Saadan skal det være!" raabte Svenden og sprang op. „Og nu Farvel, min egen gode Pige! Til i Morgen ved denne Tid." —

I klaprende Trav. Længer og længer bort. Else stod paa Bjælken og fulgte ham med Øjnene, indtil Bakken skjulte ham.

Det var lidt over Middag, Dagen som fulgte herpaa. Else sad paa Arnekanten med Hænderne i Skjødet, bleg og træt af Udseende; Moderen syslede med Afdækningen og bragte Levningerne fra det ringe Maaltid til Side. Da lød raske Fodslag ude paa Stenbroen; Døren gik op, og Fostersønnen stod i Stuen.

„Der er han," raabte den gamle og ilede ham i Møde. „Velkommen tilbage, kjære, kjære Dreng! Hvordan stod det af? Vog I ham?"

Sven nikkede. „Han ligger paa sine Gjerninger."

„Og hvordan slap I derfra?"

„Næsten uden Skramme."

„Gud være lovet og priset! Slaa Dig nu lidt til Ro og lad os rigtig høre, hvordan I fik Bugt med det lede Utyske — Gud forlade mig! han er nu død og henfaren, som vel er."

„Ja spørg dem, som var med, Fostermoder! for jeg fulgte dit Raad og kom ikke længer end til Broen. Men som det lader til, slap de gjennem Porten ved List, og siden brugte de Sværd og Glavind efter bedste Evne paa alt, hvad der kom dem i Vejen: Dørvagt, Døre og Sparlagen med, indtil de kunde lade Trommen røre og lydeligt melde Holstergrevens Død."

„Dørvagten," gjentog Else uvilkaarligt — tonløst, skjælvende.

„Har Du sét Mage til Billede, som hun sidder der?" skjæmtede den gamle og lo oprømt. — „Aa Gud ja!" tilføjede hun med et befriende Suk, „vi have jo gaaet her i Uro og Vaande for Eder den hele Formiddag, og hvad Søvn vi i Nat fik, kan Du vel skjønne. Men I have fuldbragt en stor og god Gjerning. Gud og alle Helgen have Tak, at I slap hele og holdne hjem igjen."

„For det sidste skal visselig Du og have Part i Takken. Ikke en var kommen tilbage, havde Du ikke indgivet mig den Tanke at slaa Brofjælene løse. Vi staa alle i Livsgjæld til Dig."

„Aa jeg!" slog hun hen; men der kom Glans i de indsunkne Øjne og en stolt Dirren greb Stemmen. — „Hvad jeg i denne Sag har øvet, er liden Tak værd. Medens I vove Liv og Blod for Landet, er et godt Raad det bedste, vi stakkels Kvinder evne at give."

Else sad tavs med Haanden som Skjærm knuget mod Panden og Albuen paa Knæet; nu og da faldt en tung, draabeklar Perle usét i hendes Skjød. Ingen vidste, hvad hun havde ofret, og ingen fik det at vide; hans Minde var bedst tjent med, at ingen vidste det. — Til den uforglemmelige Daad i Randers havde hver, som Lejlighed blev givet, hver efter

Evne rakt sin Skjærv, og Folkesangen bar med Tak Mindet om Niels Ebbesøn, Sven Trøst og dem alle — selv den fattige Kvinde, der gav Helten sin sidste „Leve" — ned til vore Dage. Men liden Else gav det største og bedste, en Kvinde kan give til Frelse for sit Land — Livslykke og Hjærtenskjær.

Henning Fox.

Den lille: „Er det ikke rædsomt Moder at Cousine Margot altid siger sin Aftenbøn paa Fransk?"

Moderen: „Hvorfor det, hun er jo fransk."

Den lille: „Ja men saa er der jo ingen, der forstaar hende."

Tidlig moden.

Herren: „Naa, adieu Mardam Andersen, adieu lille Clara, faar jeg ogsaa et Kys inden jeg gaar?"

Clara: „Gud! min Herre, hvor kan De forlange saadant af mig? Vent dog i det Mindste til en Gang naar Mama ikke ser det."

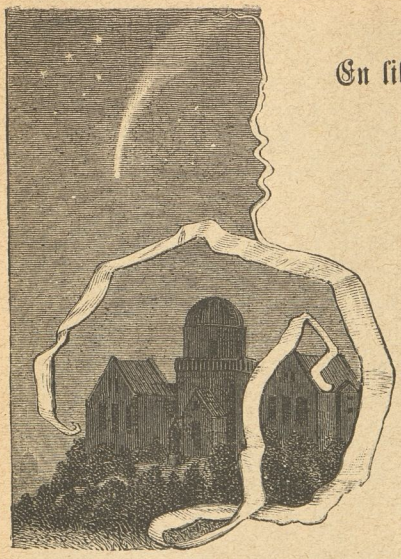

En lille Udflugt i Verdensrummet.

Af Johannes Holst.

er gives vistnok mange Mennesker, som med Glæde betragte den stjærneklare Himmel; nogle have vel endog i deres stille Sind et Ønske paa rede Haand for det Tilfælde, at der skulde falde et Stjærneskud i det samme; men saadan egentlig Interesse for Stjærnerne, det faar man først, naar man kjender lidt til dem, og det skulde meget glæde mig, dersom disse Linjer maatte bidrage til at vække mere almen Interesse for Stjærnehimlen.

Vise Mænd i Østerland, i Kina, Indien og Kaldæa have alt for flere tusende Aar siden med Ærefrygt hævet deres Blik op mod Himlen og betragtet Stjærnerne, lige som de gamle Ægyptere, Grækere og Romere, der endog tænkte sig de enkelte Grupper af Stjærner som Billeder og gave dem Navn efter Dyr, Mennesker og Guder, skjønt der skal en stærk Fantasi til, naar man vil finde Lighed mellem Stjærnegruppen og det, de kaldte den for; men det var ogsaa i Astronomiens Barndom.

Paa det lille Stykke af Himlen, der her er fremstillet, se vi f. Ex. i Midten et Stjærnebillede, der kaldes **Orion** efter en af deres mange Guder. Det skal forestille en Jæger med et Bælte om Livet; det er de tre klare Stjærner, vi se tæt ved hverandre. Fra Bæltet gaar der en Række mindre Stjærner ned; det er hans Sværd. To store, klare Stjærner for neden ere hans Ben, og to store, klare Stjærner for oven ere hans Skuldre; de tre mindre lidt oven for dem ere hans

Hoved. Til venstre se vi lidt af Mælkevejen og øverst oppe til højre Plejaderne eller Syvstjærnen.

Se vi en klar Nat op mod Himlen, da synes den at være hel overstraaet med Stjærner, og dog kunne vi med de blotte Øjne kun se henved 5000 klare Stjærner i alt, og af dem endda kun det halve Antal paa engang. Disse have Astronomerne talt, givet Navne og afmalet paa Stjærnekort; men ved Hjælp af Kikkerten (Teleskopet) opdage vi Stjærner i millionvis. Rette vi f. Ex. Teleskopet mod den saakaldte Syvstjærne, da kunne vi der tælle 40 Stjærner, og Mælkevejen bliver til en hel Vrimmel af Stjærner, hvis samlede Lys viser sig for det blotte Øje som en klar Stribe paa Himlen.

Stjærnerne forekomme os at være smaa, lysende Punkter,

hvilket kommer af, at de ere utænkelig langt fra os; thi stode vi paa en af disse Stjærner og spejdede ud i Verdensrummet efter Jorden, da vilde denne sikkert være en saa ubetydelig Prik, at vi slet ikke kunde øjne den.

Der hører imidlertid megen Jagttagelse og Erfaring til, inden vi opdage, at Verden langt fra er saaledes, som den synes at være, eller som den fremstiller sig for vore naturlige Sanser. Selv den store Astronom Tycho Brahe var hildet i Sansebedrag og troede fuldt og fast, at Jorden stod stille, medens Himlen med alle Stjærnerne drejede sig rundt om den hver 24 Timer, skjønt ethvert Skolebarn nu ved, at dette forholder sig helt anderledes.

De fleste af de Stjærner, vi kunne se med blotte Øjne, ere Sole, og hver af dem er mange Gange større end Jorden. Vor nærmeste Sol er omtrent 20 Millioner Mile fra os, derfor synes den ikke at være ret stor, og dog er den en vældig Klode, næsten $1^1/_2$ Million Gange større end vor Jord. Det Stof, hvoraf Solen bestaar, er rigtignok meget lettere end Jordens, dog vejer den 355,000 Gange saa meget som Jorden og regerer ved sin Tiltrækningskraft fuldstændig over den. Det er derfor Jorden, der maa vandre rundt om Solen i Løbet af 1 Aar, og ikke Solen, der maa løbe rundt om Jorden i 1 Dag. Det synes kun saa, fordi Jorden drejer sig om sin Axe i 24 Timer.

Paa Solen foregaar der uafbrudt frygtelige Revolutioner. Det kunne vi især iagttage, naar der indtræffer en total Maaneformørkelse. Solen ses da at være omgiven af et Flammehav af sydende, glødende metalliske Dampe. Spektralanalysen har godtgjort, at Natrium, Brint, Jern, Kobber, Zink o. s. v. findes her i glødende Dampform.

Disse Dampmasser staa ikke stille; men fra Solkjærnen trænges de udad mod det kolde Verdensrum, hvor de afkøles og falde ned paa Solen som metallisk Regn. Masser af glødende Dampe ophobe sig til Lysfakler, medens der paa andre Steder danner sig Furer og Fordybninger, der for os se ud som Pletter paa Solen. Ved Hjælp af disse Solpletter have vi opdaget, at Solen drejer sig om sin Axe i $25^1/_2$ Døgn.

Maanen er kun 50,000 Mile fra vor Jord og altsaa den Klode, der er os nærmest og bedst kjendt. Hvad der for det blotte Øje ser ud som et Ansigt i Maanen, viser sig i Teleskopet at være Bjærge og Dale. Maanebjærgene have en betydelig Højde, og de fleste af dem ere Ringbjærge, der bestaa af en indtil 30,000 Fod høj, rund Vold, som omgiver en dyb

Slette, i hvis Midte der som oftest hæver sig en Kegle. Disse Ringbjærge se fuldstændig ud som vore vulkanske Kratere, kun at de ere meget større; men Ild, Luft og Vand har man hidtil ikke kunnet opdage paa denne Klode. Dog vidner det af Dr. Klein i Køln for 3 Aar siden opdagede nye Krater, der

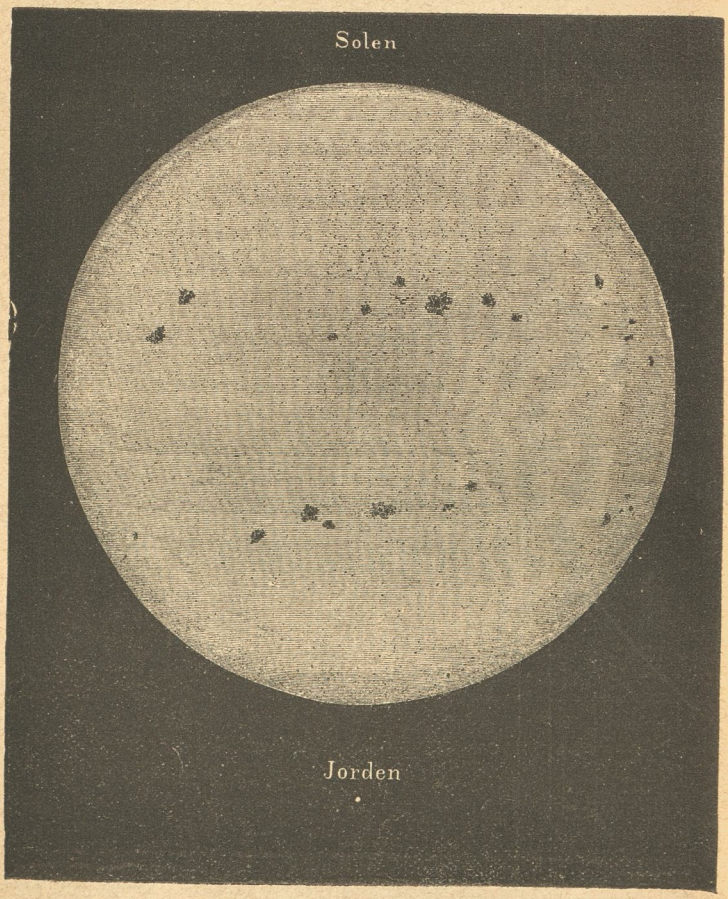

ikke findes paa noget Fotografi af Maanen fra tidligere Tid, om, at denne Klode ingenlunde er uddød, som nogle hidtil antoge den for at være.

Maanen udøver en vis Tiltrækningskraft paa Jorden. Dette iagttages især, naar den glider hen over Havfladen; thi da hæves Vandet op til en Bølge, der fremkalder Flod og Ebbe; men da Jorden er 50 Gange saa stor som Maanen, er den ved sin større Tiltrækningskraft i Stand til at tvinge denne til at løbe rundt om Jorden en Gang hver Maaned ($29^1/_2$ Døgn). Maanen bruger imidlertid lige saa lang Tid til at dreje sig om sin Axe, og derfor se vi altid kun den samme Side af den; naar denne Side er fuldt belyst af Solen, have vi Fuldmaane, er den halvt belyst, have vi 1ste eller sidste Kvarter; skinner Solen paa den modsatte Side af Maanen, er den mod os vendte Side mørk, og vi have da Nymaane. Kommer Maanen paa sin Vandring omkring Jorden mellem denne og Solen, da skygger den for Solens Lys, saa en mindre Del af Jorden har Solformørkelse. Kommer den lige paa den modsatte Side af Jorden, da skygger Jorden for Solens Lys, og Fuldmaanen bliver aldeles formørket, mens den vandrer gjennem Jordens større Skygge. Dette kalde vi Maaneformørkelse. Maanen har en tredobbelt Bevægelse, nemlig 1) om sin egen Axe, 2) rundt om Jorden og 3) med denne rundt om Solen.

Foruden Jorden og Maanen beherske den vældige Sol flere større og mindre Planeter, som synes at være udslyngede fra den som Vanddraaber fra et Møllehjul, og som drives af bestemte Naturkræfter og efter bestemte Naturlove til at bevæge sig rundt om Solen i aflange Kredse, den ene uden om den anden.

De 6 første af de større Planeter, der kunne iagttages med blotte Øine, vare allerede kjendte i Oldtiden; men først for 100 Aar siden (1781) opdagede Herschel Uranus gjennem en Kikkert. Denne Planet vægrede sig imidlertid ved at følge den Bane, den burde gaa efter den af Newton udfundne Naturlov om Tiltrækningskraften, og saa mente nogle, at denne Lov ikke gjaldt i saa stor Afstand fra Solen ($396^1/_2$ Millioner Mile), medens andre formodede, at der endnu længere ude i Verdensrummet maatte være en ukjendt Klode, der ved sin Tiltrækningskraft virkede saaledes paa den, at den ikke kunde følge den beregnede Bane.

I Stedet for paa maa og faa at stirre ud i Verdensrummet for gjennem vort ved Kikkerten forstærkede Syn at opdage Urostifteren, gav Astronom Leverrier i Paris sig til — af Forskjellen paa Uranus's virkelige Bane og den, den efter Newtons Lov burde følge — at udregne, hvor stor den

var, og hvor man skulde finde den ukjendte Planet. Da han efter et Aars Forløb var færdig med sit Regnestykke, bad han Astronomen Galle i Berlin, der raadede over et bedre Teleskop, om at rette dette mod et bestemt Sted i Verdensrummet, hvor han ganske rigtig fandt Neptun den 23de September 1846.

Dersom der havde været en større Planet mellem Mars og Jupiter vilde der været en mærkværdig Orden i Planeternes Afstand fra Solen. I Stedet for en større Planet har man nu fundet over 200 smaa Planeter, der som en hel Ring

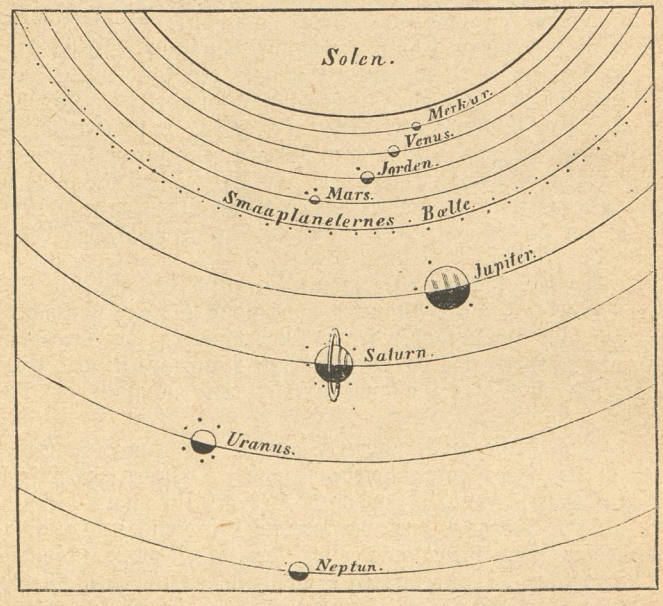

af Planeter vandre rundt om Solen paa den Bane, en større Planet burde følge.

Medens Merkur, som er nærmest ved Solen, kun behøver 88 Dage til at løbe rundt om denne, bruger Jorden, der er den 3dje i Rækken, 365¼ Døgn dertil, og Neptun, der er 600 Millioner Mile fra Solen, behøver 165 Aar til at fuldende sin Bane om den.

De fleste større Planeter ledsages af Biplaneter eller Maaner. Vor Jord har 1 Maane, Mars 2, Jupiter 4, Saturn har 8 Maaner og desuden flere mærkelige Ringe.

Disse Ringe tillige med andre Jagttagelser i Verdensrummet fik den berømte franske Astronom La Place til at fremsætte den Formodning, at Solens Grundstoffer i Tidens Begyndelse opfyldte hele det umaadelige Rum af 12 Millioner Miles Tværmaal, hvori Planeterne nu svæve. Dens enkelte mindste Bestanddele (Atomer) vare da saa vidt fjærnede fra hinanden, at dens Masse var meget tyndere end den mest udvidede eller tyndeste Luftart, vi kjende. Følgelig var hele Massen usynlig og havde den største Lighed med et Intet. Ved Skaberens Bliv vaktes de slumrende Naturkræfter. To Atomer behøvede blot efter Herrens Vilje at nærme sig hinanden, saa var der skabt en større end hidtil existerende Masse. Derved fremkaldtes Tiltrækningskraften (Gravitationen), og da alt, hvad der ikke er fast, i det fri Rum antager Kugleform — i det de enkelte Smaadele fra alle Sider lejre sig jævnt om et fælles Midtpunkt f. Ex. Regndraaber, Hagel m. m. —, saa antog Solens Masse ogsaa Form af en Kugle. Ved Atomernes nærmere Tilslutning fremkaldtes endvidere kemiske Kræfter under Udvikling af Varme og Elektricitet. Derved kom Gaskuglen i en drejende Bevægelse om sit Midtpunkt, og saa fremkaldtes Slyngkraften (Centrifugalkraften), der bevirkede, at Kuglen blev fladere ved Polerne, hvor Svingningen var mindst, medens den udvidede sig i Svingningsplanet — Ækvatoren —, hvor Svingningen var størst, indtil Slyngkraften her overvandt Tiltrækningskraften, saa der løsnede sig en Ring fra Gaskuglen.

Saalænge Solens Masse var i Gasform, affatte den den ene Ring efter den anden. Disse Ringe antoge snart Kugleform, og saaledes skulle efter hans Formodning Planeterne være blevne til; men saalænge Planeterne endnu vare Gaskugler, skete det samme med dem som med Solen, de affatte en eller flere Ringe, som bleve til Maaner. Saturn affatte 8 Ringe, der antoge Kugleform; men gjennem en god Kikkert kunne vi endnu se tre af dens Ringe, som have deres oprindelige Form.

Foruden Planeterne og Biplaneterne farer der endnu af og til forunderlige Himmellegemer med rasende Hastighed i meget aflange Baner omkring vor Sol. De kaldes Kometer og bestaa af en lysende Kjærne, der er omgiven af en planetarisk Taage og ofte ledsaget af en lang Hale. Den lysende

Kjærne undergaar stadig Forandringer (maaske finde der her virksomme Naturkræfter, som vi endnu ikke ret kjende); thi i Nærheden af Solen udkaster Kjærnen Lysbølger i den omgivende Taage, der derved forøges; men i Stedet for at tiltrækkes af Solen, naar den kommer i Berørelse med dens Atmosfære, bliver den tvertimod som ved et elektrisk Stød kastet tilbage i Kometens Hale, der altid vender bort fra Solen.

Kun faa Kometer have vist sig flere Gange. Deres Bane og Omløbstid er da bleven udregnet. Den i 1858 opdagede Donatis Komet ses paa Billedet; men den mærkeligste af alle er dog Bielas Komet, som har en Omløbstid af $6^1/_2$ Aar. I 1845 saa Astronomerne, hvorledes den skiltes ad i 2 Kometer, hver med sin Kjærne, Hoved og Hale, der fulgtes ad paa samme Bane. I 1852 kom Tvillingkometen igjen; men Afstanden mellem dem var nu bleven større. Senere har man forgjæves spejdet efter den, men da Kometens Bane skærer Jordens Bane, og der viser sig en forholdsvis stor Mængde Stjærneskud, naar Jorden passerer Skæringspunktet, har man den Formodning, at den danner en hel Ring af ganske smaa Kloder, som bevæge sig rundt om Solen i Kometens Bane; thi da vi tydeligt kunne se Stjærnerne gjennem Kometerne, maa disse enten bestaa af et tyndt, gjennemsigtigt Stof eller af en utallig Mængde smaa Kloder, der ere vidt fra hverandre. Naar Jorden med en Fart af 4 Mile i Sekundet støder

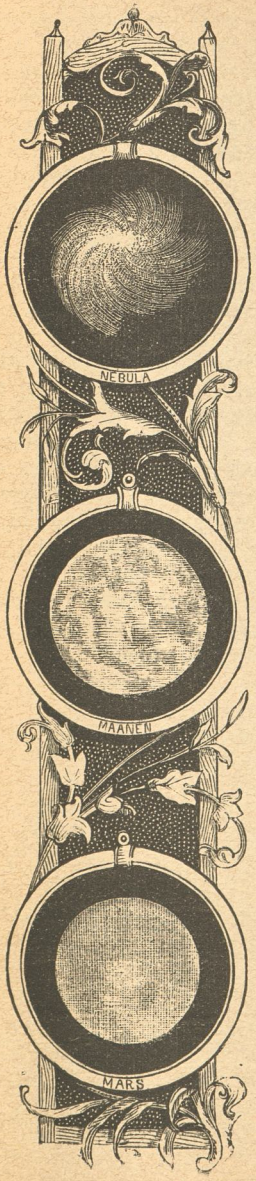

mod dem med sin Luftkreds, gaa de i Brand og falde ned paa den. Ved at undersøge nedfaldne Ildkugler har man set, at de indeholde de samme Stoffer, som findes paa Jorden, baade Jern, Kulstof og Brint.

Det er indlysende, at om end Dele af Kometer kunne komme i Brand og opløses, naar Jorden kommer i deres Nærhed, saa kan en saadan let Komet dog aldrig bevirke Jordens Undergang, hvilket uvidende og overtroiske Folk tidligere frygtede for. Ja, den tyske Kejser Karl den femte blev endog saa forskrækket ved Synet af en Komet, at han frasagde sig Tronen og gik i Kloster som Munk.

En anden mærkelig Fremtoning paa Himlen er det saakaldte Zodiakallys, en Lystaage af et meget fint Stof, der findes mellem Mars's og Venus's Baner og synes at omgive Jorden som en Taagering. I Februar og Marts ses det ofte efter Solens Nedgang som en smal, høj og lys Sky, der hæver sig op fra Synskredsen som en Kegle paa det Sted, hvor Solen er forsvunden. Det er da synligt en 3 a 4 Timer. I September ses det undertiden inden Solens Opgang i Øst. Hvad det er, hvoraf det bestaar, eller hvad det muligvis kan blive til, derom har man kun Gisninger, ingen Vished.

Vor Sol tilligemed alle de Planeter, Maaner, Stjærneringe, Lystaager og Kometer, som den behersker og tvinger til at kredse om sig, kaldes tilsammen vort **Planetsystem**. Da nu hver af de smaa,

tindrende Stjærner er en Sol ligesom vor, saa er det rimeligt, at de ligeledes hver for sig beherske et Planetsystem; men samtlige Solstjærner, iberegnet vor Sol og den utallige Mængde Sole, der findes i Mælkevejen, udgjøre tilsammen et Solsystem, i hvilket Solene bevæge sig om et fælles Tyngdepunkt paa lignende Maade som Planeterne om vor Sol. Det er altsaa ikke rigtigt at kalde Solene faste Stjærner; thi efter at man for enkeltes Vedkommende har opdaget, at de have forandret deres Stilling, slutte vi, at intet i Verden staar stille, men at alt er idel Bevægelse i det umaadelige Verdensrum.

Med en Fart af 8 Mile i Timen maatte vi være 300 Aar om at komme til Solen, der er 20 Millioner Mile herfra. Astronomen Ole Rømer har udfundet, at Lyset hvert Sekund gjennemfarer et Rum af 41,000 Mile, saa at det altsaa kun behøver $8^1/_4$ Minut for at komme fra Solen til Jorden; men, selv om vi uden at standse fore af Sted med Lysets Hastighed, maatte vi dog være $3^1/_2$ Aar om at komme til den os nærmeste Solstjærne og omtrent 4000 Aar for at naa til en af de yderste Stjærner i vort Solsystem. Ankomne hertil vilde vi længere ude i Verdensrummet opdage andre Solsystemer, der øjnes fra Jorden som Stjærnetaager (Nebula), fra hvilke Lyset maa være Millioner Aar om at naa til Jorden. Den menneskelige Aand svimler ved Tanken om det umaadelige Dyb, der er opfyldt af utallige Kloder; thi Verdensrummet er grænseløs som Guds Almagt og Visdom.

Prisnedsættelse for Kjøbere af Wisbechs Almanak 1881.

Hos J. L. Wisbech, samt i alle Boglader kunne Almanakkens Kjøbere ved betids at indsende Bestilling faa en Del af følgende Bøger 1/3 under den anførte Bogladepris, nemlig for Kjøbere af

Almanakken til		ord.		netto
50 Øre	.....	10 Kr.	for 6 Kr.	66 Øre
— 75 —	.....	15 —	— 10 —	
— 1 Kr.	.....	20 —	— 13 —	33 —
— 1 Kr. 25 Øre	....	30 —	— 20 —	

De af Almanakkens Kjøbere, der ønske at nyde denne Rabat, bedes ved Bestillingen at forevise et Exemplar af Almanakken for 1881.

Det mindste Beløb, hvorpaa denne Rabat kan tilstaas, er ved Bestilling af et Parti til mindst 10 Kr. eller 6 Kr. 66 Øre netto; paa Bestillinger til et mindre Beløb kan ikke reflekteres, og kan der til hver Bestiller kun leveres 1 Expl. af hver Bog.

1. **Ridefnægten.** Livsbilleder fra det nordlige Sjælland af Beatus Dodt, Anden Udgave, med 48 Illustrationer. Pris 4 Kr.
2. **Udvalgte Fortællinger** af Beatus Dodt. 1. og 2. Bind. 4 Kr.
3. **Armand.** F. A. Strubberg. Det gamle spanske Dokument. 2 Kr.
4. **Birch, Sophus.** Kjærlighedshistorier, 1. og 2. Samling. Før 3 Kr. 33 Øre nu 1 Kr. 60 Øre, enkelte Bind 80 Øre.
5. — Kongens Skat, Fortælling med 9 Træsnit. 60 Øre.
6. — Pennetegninger fra Krigen 1864. 60 Øre.
7. **Johan Gyldenstjerne** eller Kjærlighed og Politik. Romantiske Skildringer fra Frederik I. Tid. 1. og 2. Del. 2 Kr.
8. **Bernhard.** Fortælling af T. Volkmann. 6 Ark. 40 Øre.
9. **Fætteren i Konsistoriet.** Fortælling af W. G. v. Horn. Af det tydske ved H. Chr. Geill. 4½ Ark. 40 Øre.
10. **Samling af Noveller og Fortællinger.** Oversatte af H. Chr. Geill. 1. og 2. Bind. 1 Kr. 60 Øre.
11. **Fortællinger af Wisbechs illustrerede Almanak** for 1869 til 1879 à 1 Kr., i Papbind 1 Kr. 25 Øre.
12. Ditto, enkelte Hefter under Titel: Spøg og Alvor, 1., 2., 3. Samling à 35 Øre.
13. **Kammerherre Guul.** Illustreret Jule- og Nytaarsgave. Af F. C. L. Trojel. 75 Øre.

14. **Tre Noveller** (Vildtbyen, Idealet, Badeopvarteren i Ostende). Af det tydske ved H. Chr. Geill. 65 Øre.
15. **Guldtorst eller kvindelige Rænker**, Roman af Emile Gaboriau. 1. til 3. Bind. 4 Kr. 30 Øre.
16. **To Kvinder eller Vanen og Erindring**, Roman af Adolphe Belot. 1 Kr. 30 Øre.
17. **Fortællinger og Skildringer** af Hother Tolderlund (Dr. H.), ny Samling. I (Patent. En Kop Kaffe. Kuglepostен. Himmelbjerg og Bovbjerg). Før 2 Kr. nu 1 Kr.
18. **Leonard Lindsay eller en Buccaneers Historie**, af Angus B. Reach. 2 Dele. Før 6 Kr. nu 2 Kr.
19. **Cherbuliez.** Meta Holdenis. Fortælling. 1 Kr. 70 Øre.
20. **Anton Nielsen.** Fra Landet. Billeder af Folkelivet i Sjælland. 490 Sider. 2 Kr. 50 Øre.
21—22. **Fra Natur og Folkeliv.** Aargang 1870 og 1871. 2 Aarganze med mange Illustrationer, hver Aargang à 1 Kr.
23. **Nonnen i Asmild.** En Fortælling af Tørsleff. 50 Øre.
24. **Blomsterkurven.** En Fortælling for den modnere Ungdom. 1 Kr.
25. **Kogebog for By- og Landhusholdninger** af Marie Rasmussen. Tredie betydelig forøgede Oplag, indeholdende ca. 600 Anvisninger til at koge, bage, stege, nedsylte, henlægge, nedsalte, Tilberedning af forskjellige Drikkevarer, Slagtning, Mejerivæsen m. m. Pris heftet 1 Kr. 80 Øre. Indbunden 2 Kr.
26. **Kogebog for Husmødre** af Bondestanden, af Dorthea Hansen. Tredie Oplag, indeholdende henved 370 letfattelige Anvisninger til Slagtning, Husholdning, Madlavning, grov og fin Bagning, Syltetøier, Drikkevarer, Ølbrygning, Meierivæsenet, Sæbekogning og Vask m. m. Pris heftet 1 Kr. 20 Øre. Indb. 1 Kr. 40 Øre.
27. **Kogebog for mindre Husholdninger** med 260 Anvisninger. Tredie Oplag. Pris 75 Øre.
28. **Vejledning til Træers Opelskning**, Plantning og Pasning m. m. af C. T. Nygaard, examineret Gartner. Pris 40 Øre.
29. **Vejledning** ved Dyrkning af Rodfrugter i Marken, samt Dyrkningen af Humle, Kommen, Peberrød, Tobak, Sennep og Dodder, af Nygaard. Pris 35 Øre.
30. **Meddelelser om Agerbruget i Belgien**, ved Næder. 1 Kr.
31, 32, 33. **Landøkonomiske Breve**, udgivne af R—r, 1. og 2. à 75 Øre, 3 à 1 Kr.
34. **Den landøkonomiske Bogføring**, af Friherre v. d. Goltz. 2 Kr. 25 Ø.
35. **Soegaard.** Verdenshistorie for Folket. Oldtidens, Middelalderens og nyere Historie. 3 Bind, Postilformat. Pris 4 Kr.
36. **Bibliothek for Ungdommen.** Udgivet af J. Davidsen. 1872 og 73. 8 Bind à 2 Kr. 20 Ø., naar alle 8 Bind tages paa en Gang 3 Kr.
37. **Seks Bibelfortællinger** over udvalgte Stykker af det gamle Testamente, af C. Leunbach, Sognepræst. 60 Øre.
38. **Frisfole eller Statsskole**, af Skouboe, Skoleinspektør. 1 Kr.
39. **Den lille Amerikaner.** 1 Kr.
40. **Lægen uden Medicin.** 1 Kr.
41. **Husmandsbogen**, af Mads Hansen. 1 Kr.
42. **Arbeiderens Bog**, af A. Oxenden. 50 Øre.
43. **Luther og Melanchton.** 1 Kr. 50 Ø.

44. **Daglig Øvelse. Gudsfrygt. 80 Øre.**
45. **Johan Taulers Betragtninger. 3 Kr.**
46. **Menneskets Hjertespeil. 50 Øre.**

Bibliothek for interessante Fortællinger.

47. 1. De fjendtlige Kaptajner. 40 Øre.
48. 2. Negerens Hævn. 40 Øre.
49. 3. Sørøverens Brud. 40 Øre.
50. 4. Jagten paa Slavehandlerne. 40 Øre.
51. 5. Fra Forbryderlivet. 40 Øre.
52. 6. Flugten gjennem Urskoven. 40 Øre.
53. 7. Eneboeren paa Spitzbergen. 40 Øre.
54. 8. Trapperne blandt Indianerne. 40 Øre.
55. 9. Vicondera, den hvide Ørn. 80 Øre.
56. 10. Den hvide Slavinde. 80 Øre.
57. 11. Den sidste Inka. 80 Øre.
58. 12. Desertøren paa Tonga-Tabu. 80 Øre.
59. 13. Den sidste Mohikaner. 1 Kr.
60. 14. Kolonisterne. 1 Kr.
61. Indianerhøvdingen. Fortælling fra Amerika. 80 Øre.
62. Rød Ulv. Fortælling fra Mexiko. 70 Øre.
63. Den unndværlige Selskabsmand. 1 Kr. 30 Ø.
64. Adela, eller frelst af en Engel. 1 Kr. 50 Ø.
65. Hesba Stretton. Alene i London (med 12 Billeder). 1 Kr. 25 Ø.
66. — Livets Storm (med 7 Billeder). 1 Kr. 50 Ø.
67. — Kongens Tjenere (med 8 Billeder). 1 Kr. 60 Ø.
68. — Cassy (med 6 Billeder). 1 Kr. 20 Ø.
69. — Max Krömer (med 13 Billeder). 1 Kr.
70. — Stephen Fern. Nogle Træk af Livet ved Englands Kulgruber (med 5 Billeder). 1 Kr. 60 Ø.
71. — Enoch Rodens Læreaar (med 5 Billeder). 1 Kr. 60 Ø.
72. — Bedes Legat (med 8 Billeder). 2 Kr. 40 Ø.
73. 80 nyttige Anvisninger for Husfædre og Husmødre. 50 Øre.
74. Forlis i Sydhavet eller Lyve Maaneder paa Auckland-Øerne. 2 Kr.
75. En anden Hjob. Roman af Sacher Masoch. 2 Kr. 75 Ø.
76. Opgaver til Forstandsøvelser paa Tavlen. Til belærende Adspredelse for flittige Børn af L. A. Petersen. 1 Kr. 75 Ø.

Restbeholdningen af Wisbechs Almanak for 1869—1880 sælges til følgende nedsatte Pris:

Aargang 1869—1875 à 40 ß til 35 Øre.
— 1874 1880 à 1 Kr. til 40 Øre.
— 1877—1880 à 1 Kr. 25 Ø. til 45 Øre.

Vejrspaadomme for 1881,

beregnet efter

Vejret i 1864.

Januar begyndte med stærk Frost indtil 18°. Med sydlig Vind indtraadte Tøvejr. I Slutningen af Maaneden indfandt Frosten sig atter, dog ikke saa haard som tidligere.

Februar. I første Halvdel af Maaneden Frost og Sne med nordlig og østlig Vind, midt i Maaneden blev den sydvestlig, den øvrige Del af Maaneden var Vejret mildt om Dagen, om det end frøs om Natten.

Marts var i sin første Halvdel kold og faldt der endel Hagel og Sne. Midt i Maaneden blev Luften noget mildere. Nattefrosten var vedvarende haard.

April var i Begyndelsen kold med stadig Nattefrost; henimod den 20de indfandt sig mildt Vejr og lidt Regn, ikke desto mindre var Regnmængden under normal.

Maj var i de to Tredjedele af Maaneden vedvarende meget tør. Fra den 21de kom Regn i rigelig Mængde lige til Maanedens Slutning. Middelvarmen var næsten 2° under Gjennemsnittet.

Juni var kjølig og fugtig. Høstudsigterne forbedrede sig særdeles meget; Vegetationen, som længe var holdt tilbage, fremmedes godt.

Juli var stadig, varm og behagelig.

August var modsat Juli, overordentlig ustadig, kold og vaad; kun den midterste Tredjedel af Maaneden var nogenlunde gunstig for Høsten. Maanedens Regnmængde var meget større end gjennemsnitlig.

September var i Begyndelsen forholdsvis varm og regnfuld, Resten af Maaneden var mindre ustadig.

Oktober var stadig, kold og tør, Høsten kunde først regnes som overalt tilendebragt i Begyndelsen af Maaneden. Midt i Maaneden indtraf en kort Forvinter med Frost og Sne.

November var ligesom Oktober koldere og tørrere end sædvanligt, især gjaldt dette om den første Tredjedel, hvor Thermometret en Nat faldt ned paa 6° under Frysepunktet,

December var indtil Midten af Maaneden forholdsvis varm og mild. Den sidste Halvdel til Aarets Slutning bragte mild Frost.

	Middelvarme 1864:	I Gjennemsnit.		Regnmængde 1864:	I Gjennemsnit.
Januar	÷ 1° 85	÷ 1° 00		0″ 89	1″ 64
Februar	÷ 0° 39	÷ 0° 62		1″ 36	1″ 45
Marts	+ 1° 15	+ 0° 79		1″ 69	1″ 51
April	+ 4° 14	+ 4° 45		0″ 62	1″ 39
Maj	+ 6° 58	+ 8° 74		1″ 17	1″ 42
Juni	+10° 62	+12° 37		3″ 36	2″ 06
Juli	+12° 09	+13° 83		1″ 30	2″ 19
August	+10° 22	+13° 41		3″ 24	2″ 43
September	+ 9° 70	+10° 74		3″ 10	2″ 11
Oktober	+ 5° 28	+ 7° 06		1″ 51	2″ 06
November	+ 2° 50	+ 3° 08		1″ 88	1″ 94
December	+ 2° 26	÷ 0° 75		0″ 18	1″ 54
Middelvarme	+ 5° 19	+ 6° 12	Ialt	20″ 30	21″ 74

C. Simonsen; Stentrykkeri.